

indulgentiæ occasionem 9 integrari dominum prius, non placuit: verum idcirco tamen impune tibi eum Præses provinciæ injuriosum esse non patietur. Quod si quid rerum tuarum tenet, Procurator vobis iudex erit: fisci enim cœpit esse mancipium.

De patria potestate.

9. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.
Restitutæ, & aliis.

Si pater vester in insulam deportatus, generali indulgentia restitutus est, nec ut liberos in 10 potestatem reciperet, specialiter 11 impetravit, in dubium non venit, hereditatis commodum per vos ei acquiri, quos sententia contra eum prolata patresfamilias effecit, nequaquam potuisse.

De effectu indulgentiæ.

10. Idem AA. & CC. Demetrio.

Cum indulgentia nostra interveniente sis reversus ad lares tuos, frustra vereris, ne ex annotatione Præsidis, quæ jam abolita est, calumniam patiaris.

De lite ante deportationem mota.

11. Idem AA. & CC. Philippo.

Casus ejus, qui fundi moverat quæstionem, & ex benignitate nostra facta in eum cum 12 bonis restitutio, statum pristinum causæ non immutavit.

De are alieno.

12. Idem AA. & CC. Tryphoni P. P.

Si deportationis sententiæ veniam indulgentia nostra consecuta, suam recepit substantiam, se protegere sceleris poena contra creditores, quominus jure debitum solvat, improbe conatur.

De patria potestate, & ejus effectibus. 4. De bonis, dignitate & patria potestate.

13. Imp. CONSTANTINUS A. ad Maximum P. U.

In quæstione testamenti, quod deportari filius remeante patre fecisset, remotis Ulpiani, atque Pauli notis, Papiniani placet

(9. l. 24. §. 5. ff. de fideicom. libert. (10. Adde l. 6. supr. l. 13. in pr. infr. h. t. (11. v. l. 2. in fin. supr. eod. (12. v. l. 5. supr. eod. adde l. 21. ff. de verb. signif.

valere sententiam: ut in patris sit filius potestate, cui 13 dignitas, ac bona restituta sunt. §. 1. Ita 14 tamen, ut gesta per filium, cujus consilia legitima ætas firmaverat, rata sint, eodem in potestatem patriam redeunte, ne eorum rescissio efficiat, (quod est maxime absurdum), eodem tempore nec in patris nec in sua quemquam fuisse potestate. §. 2. Minores enim ætate jure quicquam agere prohibentur. Quibus si damnato patre tutor datus est, necesse est, ut ab officio suo recedat, regressus eo, quem non solum nomine redire, sed etiam officium suum nulla pravitate, corruptum liberis præbere oportet, ut eorum bona tueatur, & augeat. Nam si patria potestate ad corrumpendi 15, atque effundendi patrimonii licentiam abutatur: ut furioso, ac dementi, itemque prodigo 16, libidinum omnium, vitiorumque servo, non est eorum pecunia committenda: (quin) ab administratione fugiat, neque tutor esse desinat, omniaque minoris dispendia suis ipse damnis præster. Sententia vero deportationis nullo patrem præjudicio deminuat. §. 3. Quem si comperta integritas, ut naturæ, ita officio liberis restituerit, ei gubernacula rerum tradenda sunt, cujus ad imitationem publici juris provisæ custodia est. Quæ nisi bonis patribus detur, luctuosior erit (filiis) reditus, quam discessus. §. 4. Ideoque tantum 17 ad restitutionem indulgentia valeat, quantum ad correctionem sententia valuit: utque deportationis ipsum per se nomen rerum omnium spoliatio est: ita indulgentiæ restitutio, bonorum 18 ac dignitatis, uno nomine amissorum omnium sit recuperatio. Et filii emancipationem a patribus officiis petant: ut libertatem non damnationis, sed lenitatis paternæ testem habeant. Datum xviii. Kalend. Octob. Sirmii, CRISPO 11. & CONSTANTINO 11. C. COSS. 321.

(13. v. l. 9. supr. h. t. (14. Fac. l. 8. ff. de pact. dotal. (15. Adde l. 59. ff. ad SC. Trebell. (16. l. 1. ff. de curat. furios. (17. l. 6. §. 12. ff. de injust. rupt. irrit. fact. testam. (18. Vide tamen l. 2. supr. h. t.

LIBER DECIMUS.

TIT. I.

DE JURE FISCO.

De donatione præcedente obligationem fiscalem.

1. Imp. ALEXANDER A. Attico & Severo.

Si prius 2, quam fisci rationibus pater vester obligaretur, perfectam prædiorum donationem 3 fecisse fuerit probatus: quod citra fraudem creditorum gestum, non rescinditur.

De computatione a Tabulariis facta.

2. Imp. GORDIAN. A. Serenio.

Instar rei judicatæ obtinere minime potest computatio a Tabulariis facta: nisi sententia Procuratoris fuerit comprobata.

De venditione in fraudem fisci.

3. Idem A. Atticæ.

Si minori pretio, quam res est, aperta fraude emtoris, vel gratia, quæ obligata sunt, fisco venierint; aditus Procurator 4 meus debitam quantitatem inferenti 5 restitui ea prædia jubebit.

De metoicis.

4. Imp. DIACL. & MAXIM. AA. Niceti.

Certa forma super metoicis 6 data est, qui jussu Principis in aliam civitatem translati sunt. Nam prædia eorum, quæ antequam demigrarent, habuerint, si ab eis distracta non essent, fisci rationibus vindicari jampridem decretum est: nisi aliud speciali præcepto Augusta Majestas decreverit. Ut igitur a Principibus salubriter statutum est, ita salvis his, quæ utiliter placuerunt, parentibus heredes eos existere minime oportere, nulla legis sanctione statutum est.

TIT. I. (1. Lib. 49. D. 14. adde lib. 7. tit. 73. supr. (2. Adde l. 10. §. 1. ff. quæ in fraud. cred. l. 4. supr. de priv. fisci. l. 1. ff. si quis in fraudem. ff. si quis in fraud. patroni. (3. l. 9. §. ult. supr. de bon. proscript. (4. Immo vide l. pen. ff. de rescind. vend. (5. v. l. 16. supr. d. l. 2. infr. de fide & jure hæst. l. 1. supr. de præscr. 30. vel 40. annor. (6. v. l. 12. in fin. ff. de excus. tut.

De bonis non capiendis sine auctoritate Principis.

5. Exemplum sacrarum literarum eorumdem AA. ad Flaccum.

Prohibitum est, cujuscumque bona, qui fisco locum fecisse existimabitur, capi, priusquam a nobis forma fuerit data. Et ut omni provisionis genere occursum sit Casarianis: sancimus licere universis, quorum interest, objicere manus his, qui ad capienda bona alicujus venerint, qui succubuerit legibus: ut, etiam si Officiales auri fuerint a tenore datæ legis desistere, ipsis privatis resistentes, a facienda injuria arceantur. Tunc enim is, cujus interest bona alicujus non interpellari, officialibus volentibus ea capere, debet acquiescere: cum literis 7 nostris cognoverit non ex arbitrio suo Casarianos (id est Officiales) ad capiendas easdem venisse facultates: sed justitiæ vigorem id fieri statuisse.

Si non suo tempore agatur.

6. Imp. CONSTANTINUS A. ad provinciales.

Justas etiam, & quæ locum habent, fisci actiones præcipimus concremari, ob hoc solum, quod suis temporibus prolata non sunt: ut jam calumniæ privatorum eo saltem arceantur exemplo, quo justas fisci lites silere præcipimus. Dat. 111. Kal. Jun. CONSTANT. A. v. & LICINIO C. COSS. 319.

De bonis lite pendente non occupandis, si post rem secundum fiscum judicatam interversum quid fuisse apparuerit.

7. Idem A. ad Volusianum P. V.

Defensionis 8 facultas danda est his, quibus aliquam inquietudinem fisco infert: cum facultates eorumdem, adhuc controversia pendente, inquietari, describique fas non sit. Ubi ergo controversia extiterit, fisco alicujus patrimonium vindicante: apud eum omnibus facultatibus constitutis cognitio ventiletur: ut cum rei exitus, debere eas vindicari, probaverit, tunc demum res persequi liceat, & super modo facultatum, ac rerum interrogationem haberi, quæ per conditionales 9 servos investiganda est: ut

(7. l. 1. supr. de mand. princ. (8. Adde l. 46. ff. h. t. (9. v. l. 11. supr. qui potior

si quid subtractum fuerit, exigatur, & extrinsecus inegrum tantum 10 aliud multa nomine, quantum fuerat per fraudem ablatum. † Sane in hujusmodi quaestione, si Caesariani nomen incidit, ad usurpationem Constitutionis istius non debet accedere: si quidem consuetudo fraudum, quibus praedicti omnia temerare consueverunt, exceptionem eorundem meruit. Dat. Prid. Kal. Januar. *Sirmii*, CONSTANTINO A. VII. & CONSTANTIO C. COSS. 326.

De interversorum poena.

3. Imp. VALENTIN. & VALENS AA.
ad Dracontium Vic. Africae.

Qui in contractibus scelestis, ac fisco perniciosus interversorum 11 maculosis sese fraudibus implicaverint: quadrupli retributione teneantur. Dat. xv. Kal. Decemb. *Adrumeti*, VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

De susceptoribus. De Irenarchis. De Optione.

9. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Patricio.
Comiti rerum privatarum.

Super creandis susceptoribus periculo Procuratorum rei dominicae, dispositionem tuae sublimitatis firmam esse praecipimus: ita ut omni ambitione cessante, quae statuta sunt, quaeque antiqua consuetudine commendantur in pabulis, vel sumtu familiae ministrando, intemerata permaneant: super Irenarcha 12 & Optione omni antiqua consuetudine observanda. Dat. 111. Kal. Januar. *Constantinop.* THEOD. A. VIII. & CONSTANTIO 11. COSS. 420.

De bonis mortuorum anse condemnationem.

10. Idem AA. Palladio P. P. Orientis.

Eorum patrimonia mortuorum, qui vitae suae tempore diversis conscientiam suam dicuntur polluisse criminibus, fisci rationibus nequaquam competere, (vel ab eo alienari) censemus, nisi post publicam accusationem eos constiterit fuisse convictos. Dat. VIII. Id. Jul. *Ravenna*, EUSTACHIO & AGRICOLA COSS. 421.

Intra quod tempus lis finienda sit.

11. Pars undecimae Const. ex lib. 56.

βασιλ.

Omnia publica actio intra sex menses post litem contestationem peragatur: nisi forte contingat, ut sit necesse, vel personas, vel instrumenta quaedam ex provinciis accersiri in Regiam Urbem, aut si ipsamet qui conveniuntur, causam dilationis praebent, utpote si se imparatos dixerint.

TIT. II.

DE CONVENIENDIS FISCI DEBITORIBUS.

1. Imp. GORD. A. Saturnino & aliis.

Non injusta ratione desideratis, repromissa fisco indemnitate, eos priore loco conveniri, qui reliqua contraxerunt; mox ad vos perveniri, qui ab his quaedam mercati estis.

2. Imp. VALER. & GALLIEN. AA. & VALER.

C. Erophilo.

Fisco quidem contra te manet actio, quod argentum, quod inferre debebas, rationibus fuerit relatum, si cautionem, quae tibi super eo exposita est, Tabularius non subnotavit: aequum tamen est, ut prius de bonis ejus, qui exactor fuit, si solvendo est, (&) conveniendi ejus facultas datur, indemnitati fisci satisfiat: tunc a te, si servari hic modus non possit, reposcatur.

3. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.

& CC. Januario & aliis.

Quoniam Augurio, ac filio ejus ad exigenda reliqua confortes vos atque confocios esse dicitis, eisque certorum dumtaxat nominum exactionem mandaram: nec inter eum & ceteros, qui exactores fuerant nominati, confusae exactionis mutuum periculum constitutum, sed separato muneris obsequio discretam sollicitudinis rationem fuisse adseveratis: a jure non discrepat, ut prius ex bonis exactorum, qui principali loco ad exactionem fuerant destinati, indemnitati fiscali satisfiat: postque eos, si solitum debitum exsolutum non sit, nominatores conveniri. Rationalis igitur noster jurtis ordinem sequetur: excussisque exactorum facultatibus, nec non etiam nominatorum, si fiscus in universi debiti quantitate securitatem indemnitate consecutus non fuerit, etiam vos ad restituenda fiscalia debita adstringet.

(10. l. 46. § 1. ff. h. t. immo vide l. 3. infr. l. 45. § 13. ff. eod. (11. v. l. 12. infr. de susceptoribus. (12. v. infr. de irenarchis.

TIT. II. (1. v. l. 47. ff. de jure fisci.

4. Imp. VALENTIN. & VALENS & GRATIAN. AAA.
ad Archelaum Com. Orientis.

Hi, qui fisco nostrae mansuetudinis obnoxii sunt, omnia frustratione 2 teneantur, ut quod suis nominibus debent, de suis facultatibus cogantur exsolvere: servatis 3, cum compleverint, 4 allegationibus propriis, si quas adversus quoscumque ex suis contractibus debitores competere sibi ex jure crediderint: ita ut adversus eos, quos sibi obnoxios adseverant, legibus & judiciis experiendum esse cognoscant. Dat. 111. Non. Jun. *Novioduno*, VALENTINIANO NB. P. & VICTORE COSS. 369.

5. Idem AAA. Fortunatiano Comiti rerum privat.

Inter chartulas confiscati, brevis quidam adseveratur inventus 5, qui nomina continebat debitorum, seu contractuum: cum tamen neque testibus credita pecunia probetur, neque cautionibus (ea), quae 6 (brevis) inserta sunt, ostendantur, iniquum 7 esse perspeximus, ut sub propria adnotationis manu unusquisque sibi faciat debitorem. † Occasionis igitur hujusmodi calumniam praesenti volumus jussione cohiberi: ut brevis vanitate rejecta, nullus ad rehibitionem de his, quorum nomina conscripta sunt, urgeatur. Quod & in aliis similibus causis observandum esse censemus. Dat. Prid. Non. Jul. *Hierapol.* GRATIANO A. IV. & MEROBAUDE COSS. 377.

TIT. III.

DE FIDE ET JURE HASTAE FISCALIS, ET DE ADJECTIONIBUS.

1. Imp. ANTONINUS A. Curtiae.

Quod in libellum contulisti, Procuratori meo, ad cujus officium desiderium tuum pertinet, allega: cui si probaveris non auctore Procuratore, vel eo, cui vendendi fuit facultas, neque habitis hastis, neque omni ordine peracto venditas res esse: & id, quod ex causa judicati debes, exsolveris, rescissa venditione mala fide facta, easdem res recipies cum fructibus, quos ad emtores mala fide pervenisse, vel pervenire debere constiterit. PP. Non. Jan. ANTONINO A. IV. & BALBINO COSS. 214.

2. Imp. GORD. A. Heracleoni.

Duplex ratio desiderium tuum juvat: & quod praetermissa hastarum solemnitate possessiones tuas ex officio distractas suggeris: & quod pretii vilitate 1, ob exiguum debitum gratiosam 2 emtionem in fraudem tuam, in utilitatemque rationum mearum, adversarium commentum fuisse dicis. Quapropter illicita ista reargue, tam indemnitati fisci consulturus, quam tuae securitati operam laturus. PP. v. Kal. * GORDIANO A. & AVIOLA COSS. 240.

3. Idem A. Crispo.

Et si 3 instrumenta emtionis non extent: quibuscumque tamen probationibus uxor tua ostenderit ad se eam domum pertinere, quam a fisco ejus nomine dicis comparatam, pretiumque ab ea exsolutum, & in eam dominium translatum, frustra fisco ex persona matris (ejus) referre quaestione, Procurator meus non finet. PP. v. Kal. Nov. GORD. A. v. & AVIOLA COSS. 240.

4. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.
& CC. Marcellinae.

Si tempora, quae 4 in fiscalibus (auctionibus, vel) hastis statuta sunt, patiuntur, cum etiam augmentum te facturum esse profitearis: adi Rationalem nostram, ut justam uberius pretii oblationem admittat. PP. 111. Id. Januarii, *Sirmii*, ipsis 14. & 111. AA. COSS. 290.

5. Imp. VALENTINIANUS, VALENS, & GRATIANUS AAA.
ad Viventium P. P. Galliarum.

Quaecumque pro reliquis prodigorum in annonario titulo, ceterisque fiscalibus debitis, in quibuscumque corporibus sub au-

(2. v. l. 233. ff. de verb. sign. (3. Adde Nov. 128. (4. v. l. 43. in fin. ff. de admin. & peric. tut. l. ult. supr. de test. manum. (5. l. 7. supr. de probat. (6. l. 2. ff. de fide instrum. (7. l. 3. l. 6. l. 7. supr. de probat.

TIT. III. (1. v. l. 3. supr. de jure fisci. (2. l. 16. supr. de rescind. vend. (3. Adde l. 10. supr. de fide instrum. l. 17. supr. de pactis. (4. l. 1. in fin. infr. de vend. bonis civit. Adde Nov. 120. c. 6. §. 2. vers. postquam vero ista. Auth. hoc jus porrectum supr. de sacros. eccles.

atione licitanda sunt, fisco auctore vendantur: ut perpetuo penes eos sint jure dominii, quibus res hujuscemodi sub hasta solennis arbitrio fisco addixerit: & si quid unquam, ut a fisco facta venditio possit infringi, auctoritate Rescripti fuerit impetratum, nullus obtemperet: cum etiam minoribus, si quando aliquid ex rebus eorum pro fiscalibus debitis adjudicatur emtoribus, repetitionis facultas in omnem intercipiatur ætatem. Dat. III. Non. Nov. Trev. VALENTINIANO NB.P. & VICTORE COSS. 369.

6. Idem AA. ad Felicem Comit. sac. larg.

Si qui proscibente 6, ac distrahente fisco, debitorum fiscalium emerint facultates: pro earum rerum tantum pretio obnoxii sint, quas eos patuerit decursis hastis, & proscipione habita comparasse. Nam ita eos munimus, ut nullius conventionis (reliquorum fiscalium nomine) patiamur extrinsecus subire jacturam. Dat. VII. Id. Mart. Martianop. VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS.

7. Imp. ZENO.

Si alicujus bona publicentur, atque vendantur, licet tam Comiti rerum privatatum Augusti, quam scholæ Palatinorum, quam 7 etiam fisci Advocato emere aliquas res ex eadem auctione, isque contractus a nemine calumnietur. PP. III. Kal. Aug. post Consul. *

TIT. IV.

DE VENDITIONE RERUM FISCALIU CUM PRIVATIS COMMUNIU.

1. Imp. ALEXAND. A. Epicteto.

Forma est, quotiens ad fiscum vel 1 minima portio rei pertinet, ut universa a Procuratoribus meis distrahatur: sed pretium partis tantum in fiscum redigatur, reliquum dominis partium restituatur. Emtozem igitur prædiorum, de quibus libellum dedisti, apud suum Judicem conveni, usurum defensionibus, si quæ sibi competunt. PP. VII. kal. Oct. FUSCO & DEXTRO COSS. 226.

TIT. V.

NE FISCUS REM, QUAM VENDIDIT, EVINCAT.

1. Imp. ALEX. A. ad Hermiam.

Gravissimum verecundia mea duxit, ut, cujus rei pretium, cum bona fide esset addita, semel fisco acceperit, ejus controversiam referat. † Non solum ergo emtozem ab eadem statione 1, sed ne ab alia quidem quæstionem pati debere, æquum est: cum etiam in his venditionibus emtoze non inquietato officia inter se possint experiri. Dat. xv. Kal. Maji, MODESTO & PROBO COSS. 229.

2. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Palladio P. P. Orientis.

Retractare 2 fiscum, quod semel vendidit, æquitatis honestisque ratio non patitur. Dat. Kal. Jan. CP. MARTIANO A. & ADELPHIO COSS. 451.

TIT. VI.

DE HIS, QUI EX PUBLICIS RATIONIBUS MUTUAM PECUNIAM ACCEPERUNT.

1. Imp. VALENTIN. & VALENS AA. ad Probum PP.

Si quis ab exactoribus, tabulariis, (&) arcariis, officisque rationum foenebrem pecuniam sumpserit, detectus in eodem, ad

(5. Vide tamen l. ult. supr. si propter publ. penfit. (6. v. l. 15. §. 32. ff. de injur. (7. v. l. ult. supr. de rescind. vend. fac. l. 2. §. 8. ff. pro emtoze.

TIT. IV. (1. v. l. 2. supr. de commun. rer. alien.

TIT. V. (1. v. l. 1. supr. de compens. l. 2. supr. de solut. (2. l. 1. infr. de fundis rei privatae l. 5. infr. de locat. præd. civil. l. 17. ff. de evict. l. 6. infr. de fundis patrimonialib. vide tamen l. 8. ff. de jure fisci.

quadrupli 1 poenam ex hac auctoritate teneatur. Dat. IV. Id. Mart. Trever. VALENTIN. & VALENTE COSS. 365.

2. Imp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.

Palladio P. P.

Sciant omnes, accipiendi mutuo ex largitionibus sacris auris non patere cuiquam facultatem. Quod si quis aurum ex nostro arario privatis commodis profuturum, occulte, aut cautionis, aut sponfionis fide, ut debitor redditurus (sine nostra auctoritate) acceperit; ablatis bonis omnibus, perpetuæ deportationis subdetur exilio. Is etiam, qui ex memoratis thesauris sub specie publici creditoris aurum cuiquam commodaverit, aut traderit: capitali sententiæ subjugetur. Dat. XII. Kal. Aug. Heracleæ, EUCHERIO & SYAGRIO CC. 381.

TIT. VII.

PŒNIS I FISCALIBUS CREDITORES PRÆFERRI.

1. Imp. ALEX. A. Marcello.

Rem suam persequentibus poenæ exactio postponitur. Sicut itaque in sortis quantitate fisci persecutio potior est: ita in triplo, quod poenæ nomine adjectum est, propria forma servanda est. PP. Kal. Jul. JULIANO & CRISPINO COSS. 225.

TIT. VIII.

DE FISCALIBUS USURIS.

1. Imp. ANTONINUS A. Antiocho.

Ejus summæ, quam tibi poenæ 1 nomine inflictam probaturus es, usuræ non exigentur. Nec enim multam tibi procurator meus irrogavit ultra, quam placitum est, sed poenam te iussit inferre. PP. xv. Kal. Dec. SABINO & ANULINO COSS. 217.

2. Imp. ALEXAND. A. Victorino.

Si sub pignore 2 creditum fuit, etiam fiscum, qui successit in locum debitoris, usuras præstare oportet, si eas dependi saltem pacto placuit. PP. III. Non. Sept. JULIANO 11. & CRISPINO COSS. 225.

3. Imp. JUSTINIANUS A. Mennæ P. P.

Fiscum etiam nostrum parere sanctioni nostri numinis jubemus: per quam usque ad dimidiam centesimæ usuras stipulari creditoribus, exceptis 3 certis personis, permisimus: ut ipse 4 etiam fisco ultra dimidiam centesimæ partem a debitoribus suis minime exigat, sive principaliter ei promiserunt; sive a prioribus suis creditoribus ad eum quocumque modo devolutæ sunt. Dat. VII. Id. Apr. DECIO V. C. COSS. 529.

TIT. IX.

DE SENTENTIIS ADVERSUS FISCUM LATIS RETRACTANDIS.

1. Imp. ANTONINUS A. Acutiano.

Causas, in quibus contra fiscum judicatum est, intra triennium 1 retractari posse, & post id tempus, si prævaricatio 2 arguatur, vel manifesta fraus probetur, notum est. PP. Non. Jul. DUOBUS ASPRIS COSS. 213.

TIT. X.

DE BONIS VACANTIBUS 1, ET DE INCORPORATIONE.

1. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.

& CC. ad Eucharium.

Scire debet gravitas tua intestatorum res, qui sine legitimo herede decesserint, fisci nostri rationibus vindicandas: nec civi-

TIT. VI. (1. v. l. 14. §. 13. ff. l. 8. supr. de jure fisci.

TIT. VII. (1. l. 11. 17. 37. 48. in fin. ff. de jur. fisci.

TIT. VIII. (1. l. ult. ff. de magistr. conveniend. l. 17. §. 3. ff. de usuris. (2. v. l. 3. 4. 22. supr. d. t. de usuris. (3. l. 26. supr. d. t. (4. Adde l. 1. in fin. sup. de his quibus ut indign. l. 17. §. 6. ff. de usuris. l. 6. ff. de jure fisci.

TIT. IX. (1. l. 1. ff. de jure fisci. l. 35. ff. de re judic. (2. l. 10. ff. de divers. tempor. præscript.

TIT. X. (1. v. l. 96. §. 1. ff. de legat. 1.

tates audiendas, quæ sibi earum vindicandarum jus veluti ex permisso vindicare nituntur: & deinceps quæcumque intestatorum bona civitatibus obtentu privilegiorum suorum occupata esse compereris, ad officium nostrum eadem revocare non dubites. Dat. Frid. Id. April. ANNIBALIANO & ASCLEPIODOTO COSS. 292.

2. Imp. CONSTANTINUS A. ad Æmilium V. C.

Rationalem rei privatæ.

Si quando adnotationes nostræ contineant possessionem, sive domum, quam donaverimus, integro 2 statu donatam; hoc verbo ea vis continebitur, quam ante scribebamus, cum adjacentibus, & mancipiis, & pecoribus, & fructibus, & omni jure suo: ut ea, quæ ad instructum possessionis, vel domus pertinent, tradenda sint. Dat. VI. Id. Mart. Mediolani, CONSTANTINO A. III. & LICINIO COSS. 313.

3. Imp. VALENTINIANUS, VALENS, & GRATIANUS
AAA. ad Florentium Com. rerum privatæ.

Si quando, aut alicujus publicatione, aut ratione juris aliquid rei nostræ addendum est, rite, atque sollemniter per Comitum rerum privatarum, deinde (per) Rationales in singulis quibusque provinciis commorantes incorporatio impleatur: & diligens stylus 3 sigillatim omnia adscribat: tituli 4 vero, quorum adjectione prædia nostris sunt consecranda substantiis, nonnisi publica testificatione proponantur; gravissimis statim subdendis suppliciis, qui hujusmodi aliquid propria usurpatione tentaverint. Dat. IV. Kal. April. VALENTINIANO NB. P. & VICTORE COSS.

4. Imp. HONOR. & THEOD. AA. & CONSTANT.
A. Palladio PP.

Vacantia mortuorum bona tunc ad fiscum jubemus transferri, si nullum ex qualibet sanguinis linea, vel juris titulo legitimum reliquerit intestatus heredem. Dat. VIII. Id. Jul. Ravennæ, EUSTATH. & AGRICOLA COSS. 421.

5. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Hierocrati.
Com. rerum privatarum.

Si vacantia, vel alio modo bona delata legibus ad ararium perhibeantur: certi Palatini electi, & jurejurando obstricti (mittantur,) ut eorum instantia Præses provinciæ, præsentem fisci patrono, diligenter inquirat, cujus vacans cadensque fuerit patrimonium, quantumque, vel quale videatur: ut, quum data reclamandi copia, nullum id (vel) jure possidere, vel vindicare constiterit, locumque arario factum esse, tam ipsius relatione, quam publicorum monumentorum fide constiterit, rerum nobis notitia intimetur: ut jussu nostro vacantia, vel aliæ res nomine occupentur 6 ararii: quæ forma etiam in parte bonorum, vel in una, alterave re, seu actione una, vel etiam pluribus servetur. Nam si quid per fraudem in dispendium ararii fuerit admissum, missi quidem executores non evitabunt indignationem: præses autem facultatum parte dimidia multabitur: fisci vero patronus detrimentum, quod (pro) vitio ejus fisco ingeritur, refarcire urgebitur. Dat. VII. Id. Oct. Constantinop. DN. THEOD. A. XV. & qui fuerit nunciatus COS. 435.

TIT. XI.

DE DELATORIBUS.

1. Imp. ALEX. A. Basso.

Si ei, qui capere potest, tacitum fideicommissum relictum est, cessat delatio. His enim prohibetur tacite relinqui, qui palam relictum capere non possunt. P. P. XIII. Kal. Maji, MAXIMO XI. & AELIANO COSS. 224.

2. Imp. GORD. A. Eutychemo.

Monente officii sollicitudine, quinimo jussu Procuratoris, ut causam ab alio delatam convenienti diligentia instrueres, non ipsum voluntarium delatoris munus suscepisse te, actorum lectio, quæ precibus intexta sunt, manifeste declarat. Ea propter, ne quid in persona tua, quod est sectæ temporum meorum

(2. Fac. l. 20. in fin. ff. de instructo. (3. l. 5. infr. h. t. (4. v. l. 2. infr. de aqueduct. (5. l. 3. supr. de jure fisci. (6. l. 3. in pr. supr. h. t. TIT. XI. (1. Adde l. 5. §. 13. ff. de his, quæ ut indign.

alienum, attentetur, Præses provinciæ Vir Clarissimus ad sollicitudinem suam revocabit. PP. VIII. Id. Sept. PIO & PONTIANO COSS. 239.

3. Idem A. Cloelio.

Nulla macula vel crimine delatoris aspergitur is, qui, cum 2 ab officialibus fundum seu domum fisci possidere contendetur, non se sed alium ejus rei possessorem esse monstraverit. PP. prid. Kal. Jul. GORD. A. II. & PONTIANO COSS. 242.

4. Imp. CARUS, CARINUS, & NUMERIANUS
AAA. Candido.

Ex varia statutorum diversitate ad id decursum est, ut hi, qui Reipublicæ 3 causas defendunt, delatorum criminibus non teneantur: cum omnibus notissimum sit, eos solos 4 execrabiles nunciatores esse, qui fisco deferunt: PP. III. Kal. Sept. CARINO, & NUMER. AA. COSS. 384.

5. Imp. CONSTANTINUS A. ad provinciales.

Omnes Judices invigilare præcipimus, delatores (sine fisci advocato denunciante,) pœnis adicere: apertissimi enim juris est, ut, quod ex cujusque patrimonio ceciderit in casum, & legibus, & recto juris ordine fisci advocatis agentibus vindicetur. † Sed quia nonnulli præcipites, secundum jus possessa patrimonium deferre non cessant, damus omnibus (licentiam,) qui se laesos existiment, contra delatores severitatem judicium implorare ferro districtam. Dat. II. Kal. April. Constantinop. CONSTANTINO & ALBINO COSS. 335.

6. Imp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA. Pallio.
(al. Panhellevio) Consulari Lydiæ.

Servum domini delatorem jubemus in exemplum omnium proditorum severissimæ sententiæ subjugari, etiam si objecta probaverit: (excepto 5 crimine Majestatis.) Dat. VII. Kal. Nov. Constantinop. ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

7. Constit. pars ex Basilicis.

Neque servo, neque libero homini liceat deferre id, ex quo quisquam aut mortem, aut bonorum suorum amissionem pertimescat. Quod si quis aliter fecerit, vel si propterea, quod thesaurum invenerit, deferat quemquam: servus quidem statim igni tradatur: maxime si dominum suum detulerit: liber autem homo bonis ademptis, & civitate amissa, extra fines Romani imperii abeat.

Pass 8. Const. sive ejus epitomes ex Basilicis.
& versione Ant. August.

Ne 6 liceat advocatis fisci dicere sibi esse relatum, detinere quemquam bona ad fiscum pertinentia, & propter hanc occultam accusationem insidias alius agere: sed delator adit, ejusque qualitas consideretur. §. 1. Et neque 7 filius patrem, vel matrem, aut libertus patronum de rebus fisci deferat, neque exilium passus, aut calumniæ causa, damnatus, aut fustibus a Magistratu cæsus, aut alius a jure prohibitus audiatur. §. 2. Servus 8 autem sive in fiscali causa, sive in alia qualibet dominum accusaverit, ejus vox in ipsa accusationis oratione opprimatur, etiam si vera contra dominum detulerit. §. 3. Schola vero Palatinorum, quæ est, potest & cogitur delationes facere, aut is, cui a jure permittitur, si quemquam deferat, patronus fisci delatoris meminerit. §. 4. Atque si est in urbe regia is, qui delatus est, ex decreto Comitum rerum privatarum conveniatur, neque amplius quatuor nummis toti Palatinorum scholæ, & pro tempore Primicerio, atque fisci advocatis pro citatione aut pro comparitione procuratoris exsolvat. Sed in singulis cognitionibus constitutas expensas in jam dicto judicio præbeat, tam pro ipsa cognitione, quam pro actorum conscriptione. Quod si innocens sit, absolvatur a petitione: si vero obnoxius esse videatur, non ea solum, quæ habeat, aut debitum, quod debeat, exsolvat, sed

(2. l. 44. ff. de jure fisci. (3. v. l. 2. ff. d. t. (4. v. l. 3. supr. de injuriis. (5. Adde l. 1. §. si servi 19. ff. de questionib. l. 2. §. 6. ff. de jure fisci. l. pen. supr. de his, qui accusare. (6. Adde l. 5. §. 13. ff. de his, quæ ut indign. (7. Adde l. 18. ff. de jure fisci. (8. l. penult. supr. de his qui accusare.

etiam sumtus, quos fiscum fecisse contigerit, in duplum auctos restituat, ex quo temere litem suscepit. §. 5. Si vero solum bona deferantur, ut ad sacrum ararium pertinentia, & ignoretur eorum possessor, sint tamen ea intra regiam urbem, aut in suburbanis, si quidem immobilia fuerint, non eis titulos schola Palatinorum imponat, neve ea occupet, sed Comes rerum privatarum Augusti Edicta in celebrioribus regia urbis locis proponat, & ubi ea consistunt, quibus permittat cuicumque contradicturo de his rebus intra triginta dies suscipere apud se iudicium, & cum suis rationibus comparere, expensas solvendo supradictas, sive ipse possessor bonorum sit, qui velit se opponere, sive amicus ipsius, aut servus, vel libertus cum abest is, qui vere ea bona possidet; ea quoque in hoc negotio peragantur, quæ de custode & possessionis constituta sunt. Si vero neque ipse dominus rei, neque procurator possidentis, neque custos possessionis intra triginta dies appareat, idque actis expressum sit, in possessionem mittatur fiscus eorum bonorum sine præiudicio domini in eis, quæ ipsi competunt, actionibus. Si vero bona delata ipsi mobilia, aut se moventia fuerint, non temere ea apprehendantur: sed prius perquiratur eorum possessor, isque conveniatur, & litiget expensas solvendo jam dictas, aliaque suprascripta servando. Atque omnibus legitimis modis, & probationibus scriptis, & non scriptis discutiatur de his rebus, & qui scire quidquam possunt, examinentur. §. 6. Sciat vero is, qui convenitur, se, si succubuerit, non solum sumtus in eo iudicio factos soluturos, sed & illa, quæ apud ipsum reperiantur, restitutorum, & eorum adjecturum æstimationem. §. 7. Hæc cum generaliter de rebus fiscalibus constitutio statueret, propriam deinceps sanctionem de publicatis ob crimen læsæ Majestatis decernit, ut de eo crimine renunciatis nullo pacto delator appelletur, sed recte suscipiatur: & si quidem hi nunciatores calumniati fuerint, ut ceteri delatores puniantur: si vero vicerint in delatione, non solum poena careant, sed etiam octavam partem bonorum delatorum accipiant. §. 8. Delati autem, si res ab eis possessæ, vel eorum facultates minores quinquaginta auri libris æstimabuntur, ejus quantitatis, quæcumque fuerit, fidejussores dabunt: si vero excedens eam summam, usque ad quinquaginta easdem libras nihilominus dabunt fidejussores, pro reliqua autem quantitate jurabunt, addentes in eadem cautione juratoria se adfuturos in iudicio sacrarum privatarum Augusti, aut per se ipsos, aut per procuratores, neque id tribunal deserturos. Si vero post id iusjurandum deserant, ter vocantur, denis 10 diebus inter-singulas vocationes interpositis: fient quoque tria proclamata contra eos, & si nec tunc quidem veniant, aut ipsi aut eorum procuratores, vel defensores, possessionem bonorum sacer fiscus apprehendat, absentibus reservata eorum defensione. §. 9. Quod si bona delata in provincia sint, & Præfese provinciarum, sive sponte sua, sive ex iussione Comitum rerum privatarum Augusti de causa cognoscat, nihil cum tumultu, aut per vim fiet, sed expensæ solvendæ ejus iudicii, tertiam partem earum, quæ in regia urbe solvantur, non excedant. §. 10. Unusquisque autem deferens sive comiti rerum divinarum privatarum Augusti, sive scholæ Palatinorum, sive clarissimis fisci advocatis, sive etiam clarissimis Præsidibus provinciarum, noverit se, sive in causa perseveret, & calumniator esse detegatur: sive ab accusatione desistat, & latitet: si mediocres facultates habeat, easque amittere pro nihilo ducat, gravissimis verberibus castigandum, & perpetuo fore relegandum. Si vero militiam habeat, vel honestum aliquod officium, aut idoneas facultates: excidit tum a militia, tum ab aliis facultatibus, & neque intra urbem regiam, neque in ea provincia habitare permittetur. §. 11. Servabiturque hæc lex tam a Comite privatarum Augusti, quam a schola, quæ sub eo est: eamque violans, ob singula capita ejus violata, quinquaginta auri libras multa nomine exsolvet. Si vero in provincia eorum aliquid violetur: in singulos eventus triginta auri libras, tam qui provinciis præsent, quam subjectæ eis cohortes exsolvent. Ne vero quisquam eam multam effugiat, liceat etiam injuria affectis deferre legis transgressorem, & renunciare id impune Sacratissimo Augusto, aut gloriosissimo Magistro, ut ea cognoscens Imperator, ipsi Magistro multarum exactionem committat.

T I T. XII.

DE PETITIONIBUS BONORUM SUBLATIS.

I. Imppp. GRATIAN. VALENTIN. & THEOD.

AAA. Eutropio PP.

Quisquis in crimine Majestatis i deprehensus fuerit, & punitus, bonaque ejus, (sicut plestendi consuetudo criminis habet) fiscus invaserit, nullus eadem sub specie munificentia Principalis audeat proprio jure poscere: qui contra legem id ausus fuerit sperare, quod non licet, reus violatæ legis habeatur. † Sed quoniam plerumque ita in nonnullis causis inverecunda petentium inhiatione constringimur, ut etiam non concedenda tribuamus: nec Rescripto quidem nostro adversus formam latæ legis, loci aliquid relinquatur. † Sin autem ex bonis talibus nostro iudicio, nullo tamen desiderante atque poscente, concedi cuiquam voluerimus, hujusmodi tantum valeat liberalitas. Dat. xvii. Kal. Decembr. *Theffalonica*, GRATIANO V. & THEODOSIO I. AA. COSS 380.

2. Impp. THEOD. & VALENT. AA.

Florentio P. P.

Omne semen alienas appetendi fortunas stirpitus eruere cupientes, nulli deinceps volumus petitionis rerum esse licentiam. Et si intestatus quisquam (quædamve,) ac nullis ex numero propinquorum existentibus, vel uxore, vel marito, fati munus impleverit, cujuscumque sit conditionis aut sectæ, seu quolibet titulo res fuerit fiscalis, nemo audeat ad petitionem rerum defuncti, defunctæve, cujuscumque fortunæ aut sectæ sit, si fisco nostro locus pateat, aspirare: cum ne illis quidem, quorum actu atque officio petitionum procedebat effectus, impune liceat sanctionibus nostris adversari: sed vir illustris quidem cujuscumque temporis Quæstor, si oblata petitioni subscripserit, vel etiam responsum dederit, virque illustris Comes rerum privatarum, si vel instrui permiserit, vel petitionem, si qua insinuat, admiserit: indignationem nostri numinis sustinebit, ceterisque fiet vindictæ & temeritatis exemplum. Memoriales vero, qui excipienda hujusmodi rescripta vel implenda curaverint, & Palatinos, qui instruxerint, vel gesta admittæ petitionis ediderint, bonorum proscriptioe puniri decernimus. Pari forma res etiam civiles, & ad jus publicum pertinentes, ab omni petitione muniendas esse censemus, scilicet, nec pragmatica iussione, vel sacra adnotatione, vel quolibet oraculo divino, seu mandatis (si qua contra hanc sanctionem nostram fuerint impetrata,) quippiam roboris habere valituris. Dat. 11. Kalend. Maji, THEOD. A. XVIII. & ALBINO COSS. 444.

T I T. XIII.

DE I HIS, QUI SE DEFERUNT.

I. Imp. CONSTANTINUS A. Maximo

Rationali Hisp.

Is, cujus tacitæ fidei commissæ fuerit hereditas, statim officio Gravitationis tuæ nunciet, & gesta prodat, & continuo 2, quod actum fuerit, renunciet: & post hanc fidem, tertiam ex omnibus defuncti bonis percipiat portionem. Quod si ab uxore defuncti istud ad officium devotionis tuæ fuerit revelatum: ipsa etiam (persona,) quam defunctus esse voluit heredem, si gesta apparuerint, tali præmio mancipetur, ut ex omni patrimonio 3 medium consequatur, & cum fisco nostro celebret divisionem: id etiam habitura privilegium, ut prior eligat optionem, & tunc occultator ille gestorum fisci & mulieris pariter inimicus, exutus omni patrimonio suo, ac fisco vindicato, in insulam deportetur. Dat. Id. Mart. GALLICANO, & BASSO COSS. 317.

TIT. XII. (1.v.l.7.sup.ad leg.Jul.majest. (2.v.sup.de offic.com. rer.priv.

TIT. XIII. (1.l.1.in pr.ff.de jure fisci, (2.l.13. §.5.ff.d.t. (3.l.13.in pr.l.15.in fn.ff.d.t.

(9.l.ult. supr.de acquir. & retin. possess. l.6. unde vi, l. 1. supr. si per vim vel alio modo. (10.l.69. ff. l. 13. §. 2. supr. de judiciis.

T I T. XIV.

SI LIBERALITATIS IMPERIALIS SOCIUS SINE
HEREDE DECESSERIT.1. Imp. CONSTANTIN. A. ad Mygdonium
Castrensem Palatii.

Jubemus, ut si quis forte ex his, quibus communiter a nobis aliquid donatum sit, nullo herede relicto decesserit: ad i conforrem potius solatium, quam ad personam aliam pars decedentis perveniat. Dat. XII. Kal. Apr. *Antiochia*, CONSTANTINO A. IV. & LICINIO IV. COSS. 315.

T I T. XV.

DE THESAURIS, I

1. Imp. LEO A. Eutychio P. P.

Nemo in posterum super requirendo in suo, vel alieno loco thesauro, vel super invento ab alio, vel a se, effusis precibus pietatis nostrae benignas aures audeat molestare. † Nam in suis quidem locis unicuique, dummodo sine sceleratis ac puniendis sacrificiis 2, aut alia qualibet arte legibus odiosa thesaurum, (id est condita ab ignotis dominis tempore vetustiori mobilia,) quærere, & invento uti, liberam tribuimus facultatem: ne ulterius Dei beneficium invidiosa calumnia persequatur, ut superfluum sit hoc precibus postulare, quod jam lege permissum est, & Imperatoriae Majestatis videatur pravenire liberalitas postulanda. † In 4 alienis vero terrulis nemo audeat invitis, immo nec volentibus, vel ignorantibus dominis opes abditas suo nomine perferutari. Quod si nobis super hoc aliquis crediderit, (esse) supplicandum, aut præter hujus legis tenorem in alieno loco thesaurum scrutatus invenerit, (totum) hoc locorum domino reddere compellatur, & velut temerator legis saluberrimæ puniatur. † Quod si forte vel arando 5, vel alias terram alienam colendo, vel quocumque casu, non studio perferutandi, in alienis locis thesaurum invenerit: id, quod repertum fuerit, dimidia retenta, altera dimidia data, cum locorum domino partiatur. Ita enim eveniet, ut unusquisque suis fruatur, & non inhiat alienis. Dat. VI. Id. Oct. LEONE juniore A. COS. 474.

T I T. XVI.

DE ANNONIS, & TRIBUTIS.

Pars Const. 1. ex lib. 56. *Basilicorum*.

Vacantes deinceps annonæ, & capitationes a fisco exigentur, neque a Magistratibus separabuntur, ut aliis concedantur, aut in publica opera infumantur sine sacra forma, qua & donatio, & modus sumtuum explicetur. Sed neque etiam ex publico canone in privatum, vel publicum opus materiam arborum transferantur, aut in emtionem materiam pecunia tribuatur sine sacra forma. Qui contravenerit, de suo fisci damnus farciat, & competens scrinium gravissimis poenis subjiciatur.

2. Imp. VALER. & GALLIEN. AA.
& VALERIAN. C. Antiocho.

Es i quidem alienum pro portione, ex qua quisque defuncto heres existerit, præstari oportet: annonas autem is solvere debet, qui possessiones tenet & fructus percipit. PP. SECULARE & DONATO COSS. 261.

3. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA.
& CC. Herennio.

Indictiones 2 non personis, sed rebus indici solent: & ideo ne ultra modum earundem possessionum, quas possides, conveniaris, Præses provinciae prospiciet. Dat. PP. XVII. Kal. Nov. EMILIANO, & AQUILINO COSS. 286.

TIT. XIV. (1. Vide tamen 2. *Feud.* 12.

TIT. XV. (1. v. *Nov. Leon.* 51. & §. 39. *Inst. de rer. divis.* (2. Adde l. 13. ff. ad leg. Corn. de sicar. (3. Adde l. 31. §. 1. ff. de acquir. rer. dom. (4. Adde l. 16. ff. de servitut. præd. rust. §. 29. *Inst. de rer. divis.* vide tamen l. 3. l. 6. inf. de metall. (5. Adde l. 65. §. 4. ff. de acquir. rer. domin.

TIT. XVI. (1. v. l. 36. ff. de jure fisci. adde l. 7. ff. de publican. (2. v. inf. de indictionib.

4. Imp. CONSTANTIN. A. ad Proculianum.

Omnes pensitare debent, quæ manus nostræ delegationibus 3 adscribuntur, nihil amplius exigendi (vel remittendi potestatem esse.) Nam si quis Vicarius, aut Rector provinciae aliquid jam cuiquam crediderit remittendum: quod alii remiserit de propriis dare facultatibus compelletur. Dat. xv. Kal. Jul. *Constantinop.* CONSTANTINO A. IV. & LICINIO IV. COSS. 315.

5. Imp. CONSTANTIUS A. ad Uranium.

Omnes 4 omnino ad oblationem functionum publicarum oportet urgeri. Lege enim nostra signatum est, nec esse extraordinaria, nec vocari quæ solemniter a provincialibus devotissimis conferenda sunt. Dat. III. Non. Febr. CONSTANTINO A. II., & CONSTATE COSS. 339.

6. Imp. VALENTIN. & VALENS AA.
ad Dracontium Vic. Africae.

Pro 5 locis ac proximitate possessionum annonam ad limites transvehere præcipimus. Dat. xv. Kal. Jul. *Mediolani*, VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

7. Imp. GRAT. VALENT. & THEODOS. AAA.
ad Principium P. P.

In fraudem annonariae rei, ac devotionis publicae elicitum damnablem surreptionem rescriptum, manifestum est, jure non posse vires fortiri. Circa omnes igitur par atque æqualis illationis forma tenetur. Dat. VIII. Kal. Oct. *Aquil.* ARCAD. A. I. & BAUTONE COSS. 385.

8. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
Cynegio PP.

Nemo possessorum ad instruendas mansiones vel conferendas species longius 6 delegetur: sed omnes itineris ac necessitatis habita ratione (delegentur.) Dat. x. Kal. Jan. *Constantinop.* ARCAD. A. I. & BAUTONE COSS. 385.

9. Idem AAA. Cynegio PP.

Mediterraneæ civitates ante a maritimis, & maritimæ (a) mediterraneis onerabantur expensis, ut plus haberet dispendii translatio, quam devotionis illatio. Hoc non solum in præsens, verum etiam in posterum prohibemus, ea lege, ut se ultimo noverint supplicio puniendos, qui ista commiserint. Dat. III. Non. Sept. *Valentia*, HONORIO NB. P. & EVODIO COSS. 386.

10. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Minervio Com. R. P. Obistere commodis publicis & statutis necessitatibus non possunt privilegia dignitatum. 7 Unde ut quisque de prædiis emolumentum consequitur, si non is evoluto anni spatio intra sex menses omnem, cui esse constrictus dicitur, reliquorum intulerit cumulum 8, ad ipsos, qui sunt domini prædii, exactorem volumus pertinere. PP. in programmate Vari viri Clarissimi urbis Romæ, HONORIO A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

11. Idem AA. Eutychiano PP.

Judices, quos 9 circa profliganda ararii nostri compendia negligentes, ac desidiosos fuisse conspexerint: omnia, quæ in administratione positi perceperunt emolumenta 10, reddere compellantur. Dat. III. Kal. Mart. *Mediol.*, VINCENTIO, & FRAVITTA COSS. 401.

12. Imp. THEOD. A. Isidoro PP. Illyrici.

Id ab unaquaque provincia censemus experendum, quod ab iisdem nuper esse promissum, tua Sublimitas indicavit. Nullus vero

(3. Adde l. 3. §. 1. inf. de canone largition. (4. l. 1. inf. de imm. nemini conced. (5. l. 8. inf. h. t. l. 4. inf. de erogat. militaris annonæ. (6. l. 6. sup. l. 9. inf. h. t. l. 2. inf. de priv. domus August. (7. l. 4. inf. de exact. trib. l. 3. sup. de episc. & cler. (8. v. l. 13. inf. de omni agro deserto. (9. v. l. 6. inf. de exactor. trib. (10. l. 6. inf. de censib.

de cetero ad possessiones eorum, (quod maxime formidant,) inspector accedat. Macedonum reliqui exemplum secuti, medietatis, ut obtulisse noscuntur, tributa suscipiant. Sed & hi, qui protestati sunt, nihil a se ultra tertiam partem posse conferri, illud exsolvant, ad quod se indubitanter fore idoneos pollicentur: Quæ dispositio in perpetuum observabitur, sacrosancta Thesalonicensis 11 Ecclesia civitatis excepta, ita tamen, ut aperte sciat, propriæ tantummodo capitationis modum beneficio mei numinis sublevandum: nec externorum gravamine tributorum rempublicam ecclesiastici nominis abusione lædendam. Dat. VI. Id. oct. Constantinop. VICTORE V. C. COSS. 424.

13. Imp. ANASTAS. A. Anthemio PP.

Si provincia vel civitas relevationem petat animalis functionis, vel inspectorem aut peræquatorum, referatur petitio ad Principem, ejusque arbitrio idoneus mittatur, prius jurejurando præstito: ex cujus tamen relatione facta, Præfectis prætorio non aliter forma ulla detur, quam si Præfecti ea omnia, quæ ab eo didicerunt & quæsierant, Principem edocuerint, atque ita sacra proferatur forma modis omnibus observanda. Privati autem iis de rebus preces ne porrigant. † Ne relevatio vel deminutio perpetuo, vel ad tempus, nec inspectio, nec peræquatio fiat aliter, quam ex scripta jussione Principis. Sed neque Præfecti delegationes faciant pro tempore præcedenti; neque annonas, vel pecunias quibusdam seorsim addicant, non præstitas initio, vel postea defectas causæ præstationis, accipientiumve corporum defectu: verum hæc omnia fiant ex sola auctoritate Principis scripto comprehensa: quod qui non observarint, & data, & omne damnum, quod fisco senferit ei de suo resarcient. Is etiam, qui debitoribus fisci dederit dilationes, præscripseritve terminos alios, quam legitimos sua auctoritate sine jussione Principis, quæ debentur fisco, de suis facultatibus exsolvat. Sed neque pecunias civiles fisco inferendas, vel civitatibus deputandas, in alios usus transferat, vel quibusdam personis deputet sine auctoritate Principis. Et officium Præfectorum, nisi omnia, quæ constitutione continentur, observaverit, instruxeritque Præfectos & Præsides provinciarum, obsequentiaque illis officia, & ceteri, qui res fiscales tractant, nisi iis jussionibus paruerint, fisco contingens damnum de suis facultatibus præstabit. & legis contemptores quinquaginta lib. auri multabuntur: † Triperdito autem omnia fiscalia inferantur, ea etiam, quæ Armeniaca vocant, videlicet Kalendis Januariis, & Kalendis Majis, & ad finem indictionis, in tres æquas partes divisa, nulla in medio collatoribus innovatione facienda. Quia vero Armeniacorum tributorum præstatio duabus pensionibus dividitur, liceat collatoribus si velint, priorem consuetudinem huic constitutioni præferre, & duabus pensionibus solvere, & aliud dimidium Septembri futuræ indictionis. Quod si velint triperdito solvere, habeant ad dilationem totam Septembrem mensem futuræ indictionis. Ante missum vero, ut convenit, inferant in exordium cujuscumque indictionis: nam & hoc ejus significat appellatio. Datum Kal. apr. PAULO V. C. COSS. 496.

TIT. XVII.

DE INDICATIONIBUS. I

1. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Palladio PP.

Omnes omnino quocumque titulo possidentes, quod delegatio superindicti nomine videtur amplexa, velut canones cogantur inferre: ut ne qua sit dubietas, hac aperte definitione decernimus, ut id potius *canonis* vocabulo postuletur. Nulla igitur domus vel sacri patrimonii, vel emphyteutici juris, vel hominum privatorum, etiam si privilegium aliquod habere doceatur, ab hac necessitate sejuncta sit: quæ jam non extraordinarium, ut hæcenus, sed ipsi facientibus *canonicum* nomen accepit. Dat. VII. Id. Jan. Ravennæ, THEOD. A. VII. & PALLADIO COSS. 417.

2. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Dario PP.

Particulari delegationum notitia, ante indictionis exordium singulis transmissa provinciis, collationis modum a possessoribus multo ante prospectum, devotionis solite, non subitis calumniis

tua sublimitas faciat imputari: ut & provincialibus subeundi dispendii necessitas auferatur, & Officiis inferendi damni licentia denegetur. Dat. v. Kal. Septemb. *Apamiae*, ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

TIT. XVIII.

DE SUPERINDICTO.

1. Imp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA. ad Procons. (VV. CC.) & omnes Rectores.

Nihil superindictorum nomine ad solas Præfecturæ literas quicumque provincialis exsolvat: neque ullius omnino indictionis titulus etiam solennis immineat, nisi i cum nostro confirmata judicio, & imperialibus nixa præceptis, sedis amplissimæ deposcat indictio, & cogat exactio. Dat. XVII. Kalend. Julii, *Mediolani*, ANTONINO & SYAGRIO COSS. 382.

TIT. XIX.

DE EXACTORIBUS TRIBUTORUM.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Ælianum. Proconsulem Africa.

Ducenarii 1, & Centenarii sive Sexagenarii non prius debent aliquem ex debitoribus convenire, quam a tabulario 2 civitatis nominatim breves accipiant debitorum: quam quidem exactio nem sine omni fieri concussione oportet. Dat. Kal. Nov. *Treveris*, CONSTANTINO A. IV. & LICINIO IV. COSS. 315.

2. Idem A. ad Populum.

Nemo carcerem, plumbatarumque 3 verbera, aut pondera, aliaque ab insolentia Judicum reperta supplicia, in debitorum solutionibus, vel a perversis, vel ab iratis iudicibus expavescat. Carcer poenalius, carcer hominum noxiorum est, (&) Officialium, & cum denotatione eorum Judicum, quorum de officio certiores esse debebunt, qui contra hanc legem admiserint. Securi juxta Præsidem transeant solutores. Vel certe si quis tam alienus ab humano sensu est, ut hac indulgentia ad contumaciam abutatur: contineatur aperta & libera & in usum hominum instituta custodia militari. Si (quis) in obdurata nequitia permanebit, ad res ejus omnemque substantiam exactor accedat: solutionis obsequio cum 4 substantiæ proprietate suscepto. Qua facultate præbita, omnes fore credimus proniores ad solvenda ea, quæ ad nostri usum exercitus pro communi salute poscuntur. Dat. Kal. Febr. CONSTANTE. A. VI. & CONSTANTIO C. COSS. 320.

3. Imp. CONSTANTINUS A. Nemesiano V. P. Com. Larg.

Quoties quis & privati debitor invenitur, & fisci: abreptus ab uno Officio, teneatur ad universi debiti solutionem. Qui eum abstulit, coerceatur, ac totius summæ exactio nem in se suscipiat, qui eundem avellendum subtrahendumque crediderit. Dat. IV. Id. Maji, *Nixibi*, AMANTIO & ALBINO COSS. 345.

4. Idem A. ad Eustachium PP. post alia.

Actores, ceterique rei privatæ 5 nostræ, ad solutionem specierum solennium, debiti 6 vigoris auctoritate cogantur: ne provinciales rei privatæ nostræ fatiget 7 immanitas. Dat. VIII. Id. Mart. PP. *Romæ*, LIMENIO & CATULINO COSS. 349.

5. Imp. THEODOS. ARCAD. & HONOR. AAA. Rufino PP.

Apparitores quicumque 8 in collationem auri præcepti fuerint Officii sui adhibere servitium: titularum 9 debita, & collationum summam relationis suæ fide & adnotatione perscribant: sitque ex officiali instructione officium conscium, quid exactum, quidve perlatum esse videatur: ne longinqui itineris diversitate susceptor abductus, & Curia suæ desit, & rei familiaris detrimenta sustineat. Dat. Prid. Id. apr. *Constantinop.* THEOD. A. IV. & ABUNDANTIO COSS. 393.

TIT. XVIII. (1.v. Nov. 128.c.10.

TIT. XIX. (1.v.l.5. infr. de princ. agentium in reb. (2.v.l.2. infr. de numerariis & actuar. (3. Adde l.40. in fin. infr. de decurion. (4. Adde l.13. infr. de omni agro deserto. (5. l.10. supr. de annonis & tribut. (6. l.7. infr. h. t. (7. v.l.1. infr. de collegiatis. (8. v.l.3. infr. de executor. & exact. (9. l.1. infr. de apoch. publ.

(11. l.8. supr. de sacros. eccles.

TIT. XVII. (1. v. l. 3. supr. tit. prox. adde l. 7. ff. de publican. (2. Adde 1. infr. de immunit. nemini conced.

6. ARCAD. & HONOR. AA.
Theodoro PP.

In fiscalibus debitis, hoc est, annonariis, ceterisque titulis, qui ad arcam eminentissimam pertinent 10 Præfecturæ: necnon in his debitis, quæ Rationale usurpant officium, Rectores provinciarum constringantur: & eos 11 necessitas maneat exigendi, a quibus expectatur auctoritas. Dat. viii. Kal. Julii, *Mediolani*, HONOR. A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

7. Iidem AA. Hadriano PP.

Missi opinatores 12, (id est, exactores militaris annonæ) cum delegatoriis iudicibus 13, eorumque officiis insistant, ut intra anni 14 metas id, quod debetur, accipiant: nihil sit his cum possessore commune: cui non militem, sed exactorem, si sit obnoxius, convenit imminere. Iudices itaque, qui provinciales passim fuerint opinatoribus delegari, eisdem quantitatis duplex pœna retinebit: & apparitores & quolibet officio sententiam deportationis excipient, si per semet exigendos voluerint delegare militibus: & Curiales temporale manebit exilium, si eos, quos solenniter exigere consueverunt, Opinatoribus putaverint esse tradendos: cum Iudicem oporteat inquirere debitores, Tabularios 15 fideliter providere nomina debitorum: (&) apparitores sive curiales, consuetudine servata regionum, convictis debitoribus imminere: ut perceptis congruis emolumentis Opinatores, impleto anno, ad proprios numeros valeant remeare: qui si ultra annum protracti fuerint, Iudices, eorumque officia absque ulla mora de proprio cogantur exsolvere militibus, quod debetur, ipsis adversus obnoxios repetitione servata. Quod si ad nos aliqua de retentis ab Opinatoribus querela pervenerit 16, in duplum ab his protinus exigetur: ut partem debitam miles, reliquam fiscus accipiat. Iudicibus quoque, eorumque Officiis eatenus subvenimus: ut in contumaces debitores cuiuslibet dignitatis auctoritatem suam exerant: at si impudenter solutio differatur; actores 17, procuratores, eorumque 18 prædia persequantur: de eorum quoque nominibus ad nostram scientiam relaturi. Dat. iiii. Id. Jul. *Mediol.* VINCENTIO & FRAVITTA COSS. 401.

8. Imp. LEO & ANTHEMIUS AA. Nicoftrato PP.

Si 19 divina domus, aut quælibet alia cuiuscumque dignitatis, atque fortunæ, re vera fundos extra metrocomias, non patrocini gratia, sed emtionis jure, vel quolibet alio titulo legitimo possederint, & non impositas Reipublicæ functiones agnoverint, quemadmodum prior dominus dependebat, omnibus modis possessiones eorum publico 20 vindicentur, & Curia 21 ejusdem civitatis, sub qua vincti sunt, assignentur: ut publicis commoditatibus circa tributarias functiones undique nostra provisione videatur esse consultum. Dat. Kal. Sept. ANTHEMIO A. II. COS. 468.

9. Imp. ANASTASIUS Anthemio PP.

Ne 22 exactorum multitudo cum fisci rationibus, tum collatoribus damnum adferat, unus tantum in singulas provincias ex competenti scrinio canonicarius mittatur, qui eorum, quæ proprio scrinio debentur, exactorem urgeat: compulsor plane non mittatur, nisi post diem, quo solvi debuit, & hoc amplius mensem 23 alterum. At eo tempore elapso compulsor mittatur, qui non tantum reliqua fiscalia, sed & pro modo culpæ multam a Præsidi, & officio ejus, & a canonicario exigat. Soli autem Præsidi, & officio, & canonicario compulsor imminet, & pro ratione provinciarum, atque itineris spatii solatium ab eis ferat, per quos factum est, ut mitteretur. Verum alius compulsor nequaquam mittatur, nec alius quisquam. Si tamen Præfecti ex usu esse existimaverint, alium compulsorem mitti, eadem in eo serventur, & definitum solatium ei is præstet, qui mittendi causam præstiterit, hoc est, Præses provinciarum, & officium ejus, & canonicarius, & compulsor. Constitutum namque canonicario solatium omnibus exactoribus post

eum missis sufficit, nec eo amplius quidquam corpora civitatum, vel collatores præstare coguntur, etiam si plures mittantur, iis, qui missi sunt sigillatim multandis, nisi publica tributa expedierint. Quæcumque autem fiunt delegationes 24, canonicario mittantur, ut eas per se expediat: nec ob eas augeatur canonicarii solatium. §. 1. *Edomari* nullus accipiat, sed & nomen illud penitus aboleatur. §. 2. Quod si qua ex parte quis legem transgrediat, & adversus officia Præfectorum, & adversus Præsides provinciarum, & officiales eorum, ceterorumque publica tractantium personas, quinquaginta librarum auri pœna constituta esto. Dat. xii. Kal. Aug. CP. PAULO V. C. COS. 496.

TIT. XX.

DE SUPEREXACTIONIBUS.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Apollodoro.
Procons. Africa.

Quicquid ultra debitum fuerit elicitum a curialibus, vel cohortalibus, vel aliis exactoribus, in duplum 1 eruatur: quod provincialibus restitui protinus oportebit. Si quis autem exactorum in superexactionis crimine fuerit confutatus, capitali 2 periculo cupiditas ejus amovenda, atque prohibenda est, si in iisdem sceleribus perseveret. Dat. Prid. Id. Mart. *Mediolani*, STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

TIT. XXI.

DE I CAPIENDIS & DISTRAHENDIS PIGNORIBUS
TRIBUTORUM CAUSA.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Afros provinciales.

Res eorum 2, qui fiscalibus debitis per contumaciam satisfacere differunt, distrahantur: comparatoribus data perpetua firmitate possidendi. Dat. xv. Kal. Jun. *Serdica*, CONSTANTINO C. V. & MAXIMO COSS. 327.

2. Imp. CONSTANTINUS & CONSTANS AA.

Restituto Præsidi Sardinia.

Satis sit debitorem (annonarum) ad solvendi necessitatem captione pignorum conveniri. Dat. viii. Id. Dec. *Theffalonica*, CONSTANTINO & CONSTANTE III. COSS. 354.

TIT. XXII.

DE APOCHIS PUBLICIS, ET DE DESCRIPTIONIBUS CURIALIBUS,
ET DE DISTRIBUTIONIBUS CIVILIBUS. I

1. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Anthemio PP.

Ad inferiorum Curialium 2 relevandas fortunas, & impressionem potentium, & itidem curialium cohibendam; placuit, ut descriptiones (si) quæ per singulos ordines cogentibus diversis negotiis agitentur, non sumant ante principium, quam apud acta provinciarum Rectoribus intimentur, & ex eorum fuerint receptæ sententiis. † Sed & aurum, quod ex hujusmodi contributione redigitur, ita 3 debet susceptori aurario consignari, ut securitatibus nomen inferenti, dies, consul, mensis, causa, & summa comprehendantur: quo & descriptionis æquitas illustretur: & descriptio documentis evidentibus fulciatur. † Hoc etiam observando, ut in quadrimestribus quoque brevibus, qui ad excellentiæ tuæ officium solenniter diriguntur, celebratæ descriptionis dispendio societur: ut omnes vestra potestatis scientiam formidantes, nihil ad relevationem locupletum, atque inopum perniciem audeant pertentare. Quod & tunc optimum est custodiri, cum lucrative facultates ex bonis curialium (curia) obvenierint: ut & inopes, & locupletes fructu provisionis simili potiantur. Quam dispositionem si quis Iudicum, numerariorum, vel curialium mutilandam esse crediderit, interminationi, quam nostra Sedes statuerit, subjacebit. Dat. vii. Kal. Sept. CP. VARANA COS.

2. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Cleri PC. Africa.

Semel securitatem 4 de refusione munerum emissam, ab alio iudice non liceat refricari: & ideo Spectabilitas tua saluberrimæ

(10. l. 11. sup. de annon. & trib. (11. Adde l. 1. sup. de offic. præf. August. l. 1. infr. de coll. fund. fsc. l. 1. infr. de execut. & exact. (12. l. 11. l. 14. infr. de erog. milit. annon. (13. l. ult. infr. de coll. fund. patrim. (14. l. 11. infr. de erog. milit. annon. (15. v. l. 1. sup. h. t. l. 2. infr. de numerar. l. 1. infr. de immunitate nemini. l. 1. infr. de censib. l. 2. sup. de jure fisci. (16. l. ult. sup. de his qui ex publ. rat. (17. l. 4. sup. h. t. (18. l. 12. infr. de omni agro. (19. Confer. l. 1. infr. lib. 11. tit. 55. & tit. 53. (20. l. 13. infr. de omni agro deserto. (21. Vide tamen l. 1. infr. de capiend. (22. v. Nov. 128. (23. v. l. ult. sup. de jure delib. l. 101. ff. de reg. jur.

(24. v. Nov. 147. & l. ult. sup. de annonis. TIT. XX. (1. Immo vide l. 8. vers. si quis autem infr. de excus. muner. l. 6. infr. de censib. (2. Abrog. Nov. Leon. 61. TIT. XXI. (1. Adde sup. lib. 4. tit. 46. (2. v. l. 2. l. pen. sup. de exact. trib. TIT. XXII. (1. v. l. ult. sup. de annonis. l. 3. in fin. infr. tit. prox. (2. v. l. 5. sup. de exact. trib. (3. Adde Nov. 17. c. 8. & 128. c. 3. (4. Adde l. 14. sup. de solut.

ac iustissimæ præceptionis formam sequuta, prohibebit in posterum; eos ad discussionem transacti muneris constringi, quos claruit accepta securitatis prosperitate lætari. Dat. v. Kal. Maji, Ravenna, post Consulatum FELICIS & TAURI, VV. CC. 429.

3. Imp. MARTIANUS A. Constantino PP.

Quicumque de provincialibus, & collatoribus, decurso posthac quantolibet annorum numero, cum probatio aliqua ab eo tributariæ solutionis exposcitur, si trium cohærentium sibi annorum apochas securitatesque protulerit; superiorum temporum apochas non cogatur ostendere, neque de præterito ad illationem functionis tributariæ coerceatur, nisi forte aut curialis, aut quicumque apparitor, vel optio, vel actuarius, vel quilibet publici debiti exactor sive compulsor, possessorum vel collatorum habuerit cautionem: aut id, quod reposcit deberi sibi manifesta gestorum adfertione patefecerit. Dat. xv. Kal. Aug. VARRONE & JOAN. COSS. 456.

4. Imp. JUSTINIANUS A.

Securitatibus 6, quæ publicarum functionum gratia, sive in solidum, sive ex parte solutæ esse conscribantur, nullam exceptionem non numeratæ pecuniæ penitus opponi concedimus. Dat. Kal. Jul. CP. JUSTINIAN. A. 11. COS.

T I T. XXIII.

DE CANONE LARGITIONALIUM
TITULORUM.

1. Imp. GRATIAN. VALENT. & THEOD.
AAA Juliano.

Omni summa auri vel argenti, & reliquarum specierum, quæ sacris largitionibus ex more pendantur, statim 1 ut exactio fuerit celebrata, ad thesauros uniuscujusque provinciæ, vel ad proximos referri sub obligatione 2 tabularii, ceterorumque, quos sollicitos esse debere præcedentia iussa decreverunt, & thesauro- rum præpositis consignari præcipimus: ut exinde ad sacrum comitatum integer omnium titularum numerus dirigatur. Dat. xii Kal. Aug. MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

2. Imp. HONOR. & ARCAD.
Anthemio PP.

Neque 3 sacrarum (vel) privatarum largitionum palatina 4 officia, ex quacumque causa, (vel) ex quocumque titulo fiscalis debiti, cum ad provinciam mittuntur, possessores per se audeant convenire, sive id ex præterito reliquum trahatur, sive præsentis temporis tributa solvi conveniat: sed 5 Rectores provinciarum frequenter adeundo commoneant, eorumque officiis incumbant. Quod si rector provinciæ imminentem sibi memoratorum declinare molestiam quæret, vel qualibet alia ratione (Palatinis) iisdem propria auctoritate publicæ exactio- nis permiserit curam: tam ipse, quam officium ejus vicena auri pondo fisco dependant. Dat. vii. Id. Dec. CP. BASSO & PHILIPPO COSS. 408.

3. Imp. LEO & ANTHEMIUS AA. Heliodoro
Com. sacrarum largitionum.

Præcipit nostra Serenitas, neque veloci 6 cursui, neque alii præter inveteratam consuetudinem gravamini subjacere Chartularios, qui de cohortalibus officiis uniuscujusque provinciæ largitionales titulos retractare constituuntur, cum idem amplissima Præfectura disposuisse perhibeatur: ut his necessitatibus liberati, fideliter largitionales titulos valeant retractare. Quod si aliquo tempore nostra iussio temerario ausu ex aliqua fuerit parte violata: tam Rector provinciæ, quam apparitor ejus triginta librarum auri condemnatione plectentur. Insuper virum spectabilem Comitem Orientis, ejusque officium licentiam habere, conatus nefarios inhibendi tam moderatorum, quam cohortalis officii, cum de hac re admoniti fuerint a Palatinis: eandem pœnam formidantibus, si non omnibus modis pietatis nostræ decreta con-

grum mereantur effectum. §. 1. Illud etiam generali forma sancimus, ut in omnibus provinciis, tam nominatio specialium susceptorum largitionalium titularum, quam defensio tractatorum, non tantum per viros clarissimos moderatores provinciarum, sed etiam per viros spectabiles Proconsules, & Præfectum 7 Augustalem, ac laudabiles Vicarios una cum eorum officiis admonentibus semper, necnon imminentibus Palatinis procuretur, providentibus, ut post nominationem etiam specialium susceptorum largitionalium titularum 8, nulla minuendæ 9 exactio- nis ad sacrum pertinentis ærarium, aut transferendi ad arcarios, aut quoslibet alios extraneos titulos, Rectoribus provinciarum, aut eorum officiis, seu etiam curialibus licentia permittatur, quadrimestris brevibus per idoneum tractatorem eorundem titularum, super commendandis ratiociniis publicis, periculo Rectorum provinciarum ad sacratissimam Urbem transmittendis: nam quacumque ex parte, quam iussit nostra tranquillitas, si minus fuerit procuratum, pœna superius designata, tam ipsi Judices, quam eorum officia se noverint esse plectenda. Dat. viii. Kal. Aug. Constantinop. ANTHEMIO A. 11. COS. 468.

4. Idem AA. Heliodoro Com. S. L.

Præcipimus, ut si forte delegatio 10, quæ ab amplissima Præfectura in diversas provincias ex more quotannis emittitur, minus contineat omnes largitionales titulos, aut quoquo modo exactio eorum debet procedere, nihilominus competentem exactio- nem eorum a viris spectabilibus tam Proconsulibus, quam Vicariis, & viro spectabili Comite Orientis, & Præfecto Augustali, necnon & Rectoribus provinciarum, eorumque officiis, & curialibus (omnium largitionalium titularum exactio- nem) procurari: vicenarum 11 librarum auri condemnationem præ 12 oculis habentibus, si quid minus exactum, vel illatum fuerit sacro ærario, quam prisca & inveterata consuetudo sacris largitionibus inferri constituit. Dat. Kal. Julii, Constantinop. ANTHEMIO A. 11. COS. 468.

T I T. XXV.

NE OPERÆ A COLLATORIBUS EXIGANTUR.

1. Imp. VALENT. VALENS & GRATIANUS AA.
ad Viventium PP.

Operarum 1 præbitionem, quæ illicitæ a provincialibus hætenus expetita est. Sinceritas tua cessare præcipiat. Dat. x. Kal. Mart. Trev. VALENTIN. NB. P. & VICTORE COSS. 369.

T I T. XXIV.

DE IMMUNITATE NEMINI CONCEDENDA.

1. Imp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA. ad populum.
His nostræ Serenitatis edictis, civitatum tabulariis erit flamma supplicium, si cujusquam fraude, ambitu, potestate, injustam cujuspiam profiteantur immunitatem: ac non secundum præcedentem definitionem omnes 1 omnino, abolita specialium immunitatum gratia, necessitas tributariæ functionis, firmata censitorum peræquatorumque provincialium Judicum peræquatione constrinxerit. Dat. iiii. Non. Mart. Mediolani, MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

2. Imp. HONOR. & THEOD. AA.
Anthemio PP.

Per Bithyniam ceterasque provincias possessores in reparatione 2 publici aggeris, & ceteris hujusmodi muneribus pro jugerum numero vel capitem, quæ possidere noscuntur, dare cogantur. Dat. vii. Kal. Nov. Constantinop. HONORIO VIII. & THEODOS. V. AA. COSS. 412.

T I T. XXVI.

DE CONDITIS IN PUBLICIS HORREIS.

1. Imp. VALENTINIANUS & VALENS ad Volusianum P. V.
Omnia, quæ in horreis habentur, expendi volumus, ita ut non prius ad id frumentum extendatur expensa, quod sub Præfe-

(5.v.l.2.inf. quemadmodum. civil. muner. (6.l.14 §.1. sup. de non numer. pecun.

TIT. XXIII. (1.v.l.8.inf. de susceptorib. (2.v.l.2.sup. de conveniend. fisci debitor. (3.l.ult. inf. h. t. l. 7 sup. de exact. trib. l. 10. sup. de offic. rector. provinc. l. 1. inf. de executorib. & exact. tribut. (4.l.1. inf. de palat. sacr. larg. l. 5. l. 6. in fin. sup. de exact. tribut. (6.v. inf. de curiosis.

(7.v. tit. ff. de offic. præf. August. (8.l.4. sup. de annonis & tribut. (9. l. 13. inf. de suscep. (10.v. Nov. 128. (11.l.2. sup. h. t. (12.l.3 §.1. sup. cod.

TIT. XXIV. (1.v.l.1. l. 2. inf. ne rusticani ad ullum. obseq. TIT. XXV. (1.l.5. sup. de annon. & tribut. l. 1. sup. de indict. l. 9. inf. de agric. & cens. lib. 11. tit. 47. (2. Adde l. un. §. 3. ff. de via publ. & si quid.

tura tua urbis horreis infertur, quam vetera condita fuerint erogata: & si forte vetustate species ita corrupta est, ut per semet erogari sine querela non possit; eidem ex nova portione misceatur, cujus adjectione corruptio velata damnus fisco non faciat. † Ad istud autem negotium arbitrato, ac iudicio tuo nobilis, prudens, fidelis, optime sibi conscius, pro integritate mentis apponatur custos, ac mentor: qui vel frumenta modio metiatur, vel iustis aestimationibus colligat, quanta habeantur in condito. Dat. VI. Id. Apr. Divo JOVIANO & VARRONIANO COSS. 364.

2. Iidem AA. Anthemio Præsidi.

Cum ad quamlibet urbem, mansionemve accesseris, protinus horrea inspiciere te volumus, ut devotissimis militibus deputata, & incorrupta species præbeantur; nam si per incuriam officii Gravitationis tuæ, satorum tectorum neglecta procuracione, aliqua pluviis infecta perierint: ad damnus tuum referentur. Dat. VII. Kal. Sept. *Arelate*; JOVIANO & VARRONIANO COSS. 364.

3. Imp. ARCAD. & HONORIUS AA.
Anatolio PP. Illyrici.

Nulli posthac horreaticas & species contingendi copia præbeatur. Si vero quisquam temerator horreorum exstiterit, qui sibi ex prædictis aliquid audeat usurpare, hanc poenam sciat nostro arbitrio definitam, ut deportacionis poenæ subiectus, totius substantiæ cogatur subire iacturam. Dat. VII. Id. Jul. *Constantinop.* CÆSARIO & ATTICO COSS. 397.

TIT. XXVII.

UT NEMINI LICEAT IN EMTIONE SPECIERUM SE EXCUSARE:
ET DE MUNERE (SITOCOMIÆ.)

1. ANASTASIUS A. Macroniano PP.

Quoties urgente necessitate comparationes frumenti, vel olei, aliarumque specierum quibuslibet provinciis indicuntur, nulli & penitus possidentium sese sub cuiuscumque privilegii occasione excusandi, tribui facultatem censemus: omnique cuicumque possidentium, quocumque modo, quocumque tempore, per factos apices, vel etiam pragmaticam sanctionem, aut iudicalem forte dispositionem huiusmodi excusatio data est, vel postea data fuerit, licentia minime unquam contra tenorem nostræ legis saluberrimæ valitura: Adeo namque huiusmodi onera cunctis, pro qua singulos portione contigerit, volumus irrogari, ut ab iisdem comparationibus nec sacratissimam nostræ pietatis, nec Serenissimæ nostræ conjugis domum patiamur subtrahere. Dat. III. Kal. Aug. *Constantinop.* OLYBRIO V. C. COS. 494.

2.

Civitatum incolæ, vel qui in eis aliquid possident, non cogantur in aliam civitatem, vel metropolin species conferre. Sed & si inevitabilis quædam causa id fieri exigat, iustis pretiis, quæ in ea civitate obtinent, ex qua præbentur species, eas indigentibus vendant. Compensentur autem venditoribus pretia cum avaria collatione: nec enim æquum est, qui nunc præbuit species & annonæ copiam attulit, ei postea pretia computari: & hoc fiat cura, & solertia Præsidis cuiuscumque provinciæ. † Nullus vero cogatur vendere omne id, quod sui usus gratia comparaverit, sed superflua tantum: quandoquidem satis impium est, suis quemque defraudari, eaque in alios transferri, Præsidi, qui legem violavit violatave concesserit, centum libris auri multando, & dignitate propria cinguloque spoliando. Nulla unquam citra ingentem necessitatem iussionemque Principis possessoribus coemptio indicatur, nec aliter quam ut coemptionis aurum ex auri collatione a possessoribus debita, si quidem ea omnimodo ad coemptionem sufficiat, retineatur. Quod si nihil fisco debeant ii, quibus coemptio indicitur, aut partem tantum, prius in nummis ponderis probi aurum accipiant, quam ab eis species exigantur, nemine audente vel iniusti ponderis, vel ex parte tantum nummos exsolvere, vel qua alia ratione collatoribus damnus dare, dampni quadruplo & eo, quod pretio deest, ab eo qui secus fecerit, exigendo. Sed & si quis coemptionem indicere ausus sit,

vel indictam illicite exegerit, quinquaginta libris auri multabitur; & militiam ac dignitatem amittet majori etiam commotioni subdendus. At cum ex mandato principis coemptio indicitur, unusquisque pro rata jugorum & capitum, quæ possidet, coemptioni subijciatur, nemine excepto: eo qui in exigendo hanc rationem non servaverit, quinquaginta librarum auri multam subituro, & dignitatem ac cingulum amissuro, & majorem aliam commotionem expectaturo. † Excipimus ab hac lege Thraciæ dioecesi. In Thracia enim quia tributa fiscalia in solidum non inferuntur barbarorum incurfibus colonis attritis, nec sufficiente specierum collatione ad alendos milites in ea consistentes, quod omnium maxime interest, nec tamen sine coemptione præstari potest, ideo eam frequentissime fieri, longe necessarium est. In ea igitur dioecesi, quæ hactenus obtinuit, consuetudo servetur, ei subiectis etiam negotiatoribus: ut collatoribus, & negotiatoribus coemptionis aurum primum solvatur in nummis obryzis 2 & debiti ponderis, tum ab eis sine refragatione & damno ullo conferantur species, illo, qui hæc non servaverit, eidem subdendo poenis. Melius enim est instar privata negotiationis militibus etiam negotiatores alimonia conferre. Quod si quandoque ob civitates aliquas inopes necesse sit coemptionem fieri, liceat Præsidi eam facere in territorio dumtaxat ejus civitatis, quæ frumento indiget, & in confiniis ejus, & eo pretio, quod in locis pro tempore obtinebit: quod & patres civitatum observabunt, & quilibet alius coemptionis causam gerens. At si necessitas exigat civilem coemptionem fieri in urbe regia deficientibus annonis, ea vero procedat ex sacra iussione, auro prius, sine damno & dilatione præstito, ut in foro rerum venalium distrahantur species, ita ut & aula ex publico præbeantur, & collator vendat solummodo, suppeditetque egentibus necessarias species. † Nihil vero hac Constitutione innovatur eorum, quæ de coemptione magnæ Alexandrinorum civitatis disposita sunt sacra forma de annonâ militum evocatorum. Subjiciantur multæ quinquaginta lib. auri & periculo dignitatis ac cinguli tam maximi apparitores gloriosissimorum Præfectorum prætorio, quam clarissimi Præsides provinciarum, & eis obsequentia Officia, & locorum defensores, & alii publicorum tractatores, si hanc legem violaverint, aut violari concesserint, aut confestim & vere ejus violatores minime detulerint.

3

Cum in civitate aliqua frumenti comparandi curatore opus est, ejus creatio fiat arbitrio & electione Episcopi, & primorum civitatis, non ut videbitur creatoribus, neque ex quibus voluerint personis, sed soli ex regione illa officiales militantes, & dimissi ad munus illud sitonæ ab eis promoveantur. Hi namque, qui in publicis negotiis diu sunt exercitati, facilius sitonæ munus expedient. At 4 omni damno liberentur, qui eam necessitudinem, curamque sustinuerint, & secundum leges discutiantur: quandoquidem æquum non est, ut ex tot laboribus damnus ferant: frumentum autem præbeant non majore pretio, quam in foro distrahatur. Qui violarit legem, aut violari concesserit, triginta librarum auri multam sustinet.

TIT. XXVIII.

DE COLLATIONE DONATORUM, VEL RELEVATORUM,
AUT TRANSLATORUM, SEU ADÆRATORUM.

1. Imp. VALENTINIANUS & THEodosius AA.
Hermocrati PP.

Dispositionem amplissimæ recordacionis Antiochi, quæ certam quantitatem ante se relevatis possessionibus nomine canonis indixit, non imminui decernimus: id enim quoniam in canonem cecidit, & anniversaria debet pensatione persolvi: nec in præteritum, nec in posterum patimur esse concessum. Indulgentiam vero memoratæ descriptionis, & in ante actum, & in posterum tempus non solum in relevatis, verum etiam in donatis, adæratatis, trans'atisque, seu quodlibet aliud nomen novæ descriptionis excogitatum est, volumus observari: nullamque super his unquam exactionis molestiam formidari: quibus non tantum reliqua præteriti temporis relaxamus, sed nec in posterum quicquam innovacionis & aut oneris adjiciendum esse censemus: nullique licere deinceps contra divalia statuta relevare suas possessiones.

TIT. XXVI. (1. l. 6. inf. de susceptorib. h. lib. tit. 70. l. 9. inf. de muri. leg. lib. 11. tit. 7. l. 5. inf. de fundis rei privatae. lib. 11. tit. 65. l. 2. inf. de his quæ ex publ. collat.

TIT. XXVII. (1. l. 1. inf. de quib. muner. nemini liceat.

(2. l. ult. inf. de veter. numismatis potest. lib. 11. tit. 10. l. un. inf. de oblat. votor. lib. 12. tit. 49. Edit. Justin. 11. (3. l. 3. in fin. de his qui sponte publ. munera. Nov. 17. c. 4. §. 1. (4. l. ult. §. 6. ff. de admin. rerum. ac. i. tit. pertinen.

TIT. XXVIII. (1. l. pen. inf. de omni agro deserto. lib. 11. tit. 52.

† Noverit tamen amplissima tuæ sedis officium, quod si aliquando nobis suggestio huic nostræ sanctioni contraria porrigatur: vel si sacris mandatis, si qua forte citra suggestionem his piis dispositionibus adversa emanaverint, obsequatur, & aliquos tamquam debitores ex hujusmodi titulo crediderit exponendos: ducentarum librarum auri se sciat condemnatione multandum. Dat. XII. Kal. Dec. THEOD. A. XVIII. & ALBINO COSS. 444.

T I T. XXIX.

DE COLLATIONE ÆRIS.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Hilario. PP.

Æris pretia, quæ a provincialibus postulantur, ita exigi volumus 1, ut pro viginti libris æris, unus auri solidus a possessore reddatur. Datum v. Kal. Jan. Mediolani, ARCAD. IV. & HONOR. III. AA. COSS. 396.

T I T. XXX.

DE I DISCUSSORIBUS.

1. Imp. VALENTINIANUS, VALENS & GRATIANUS AAA. ad Artemium Vicar. Hispaniarum.

Quoties in disceptatione constiterit inique discussionem fuisse confectam, & fidem facti non poterit approbare discussor: ipse in eodem titulo 2, & in eodem modo ad solvendum protinus urgeatur, in quo alterum perperam fecerit debitorem. Dat. Prid. Id. Maji, VALENT. NB. P. & VICTORE COSS. 369.

2. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Messala PP.

Ne casu amissa securitate publica, quadam præda nascatur collatoribus: decernimus, ut, quando securitates a discussoribus, seu apparitoribus expositæ, ratiociniis 3 publicis continentur, rursus per injuriam non petantur. Dat. v. Kal. Dec. Mediolani, STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

3. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Apollonio PP.

Per singulas provincias, vel civitates, honoratis usque ad Comitativam consistorianam, necnon etiam militantibus, & suis obsequiis non adhaerentibus 4, advocatis 5 quin etiam fori provincialis mandari discussionis jurgum sollicitudinem decernimus. Dat. v. Kal. Jan. EUDOXIO & DIOSCORO COSS. 442.

4. Nemo fiat discussor aliter, quam ex jussione Principis, specialiter discussoris faciente mentionem, non præfectorum jussu, non ex præcepto alterius cujusquam judicis, non civilium operum vel pecuniarum frumento comparando destinatarum, vel portuum, vel eorum, quæ impenduntur in aquæductus, murorumve constructionem, vel ad vias sternendas, vel ad pontium & aggerum instructionem, sed neque pecuniarum ad lavacra destinatarum, vel alio quocumque modo ad civilem rationem pertinentium. † At Princeps, sive ex æratio pecunias miserit ad mœnium, vel alterius operis constructionem, sive ab alio relictas civitatibus pecunias invenerit semel, vel etiam sapius cum ei federit animo, mittat discussorem, qui opus admetiatur, & rationes puter exacte, & ad se referat: ut, si recte sumtus facti sunt, iis, qui fecerunt, sacra securitas conficiatur, qua freti nullam ii postea, vel heredes eorum, aut bonorum possessores quæstionem patiantur. † Valeat & ab discussore post rationum discussionem emissa securitas, nec sacra apocha, nec alia qualibet cautione indigens. † Sumtus autem discussoribus pollicetur Constitutio, ut sine damno ratiocinia tractent. Eos vero, qui de suo impendunt in opera civitatis, vel alias publicas necessitates, heredesque eorum, nullam vult discussionem sustinere vel lucrum, vel eorum, quæ dicuntur ἀγωγικά aut παραπορικά, vel sumtuum, qui sunt circa mulos fiscales, aut muliones, vel prosecutionum ratione, vel eorum, quæ generali nomine vocantur solemnia. † Ceterum præsidum nemo discussorem mittat, sed referat ad Principem in hoc, ut ab eo mittatur, qui hæc discutiat, ac ne unum quidem obolum inde (corradat,) sed tam fisco, quam collatoribus jus suum conservet: & si inventas apud

aliquos pecunias fiscales exegerit, & sacro ornamento intulerit, licito jure sibi in singulas libras sex solidos pro solatio retineat. Quod si vel obolum invitis, aut volentibus provincialibus acceperit: is quidem quod accepit, reddat, quadruplum fisco inferens, & criminaliter coerceatur, quasi proditor fisci, collatorumque concussor. Qui autem dedit, quasi hoc ipso confessus, se fisci rationibus obnoxium, rursus discutiatur, & exigatur. † Discussionem autem solemnem facta, & ad Principem perlata, discussis sacra securitas detur: dari etiam ea potest a discussoribus, ita, ut utroque casu, nullam illi postea discussionem patiantur. Neque vero ob securitatem a se expositam discussor quidquam accipere potest; vel si quid exigat, possessoribus & municipibus eum propulsandi 6 jus est: referendi etiam ad Principem, ut mittant aliquem, qui hoc genus concussionis coerceat. † Præses, qui post hanc legem non accepta ex scripto jussione Principis, discussorem quacumque ex causa miserit xx. librarum auri, & officium ejus xv. pœnæ subjiciatur, qui nec occasione repurgationis cloacarum, vel ædificiorum muris adjunctorum, vel ruinæ eorum: vel ob factas in publicis porticibus προδραίαις, ut vocantur, & areas, vel eorum, quæ in civitatis intercolumniis ædificata sunt, quasi destruenda sint, vel de imaginibus, aliisve a se excogitatis modis, aut civilibus quæstionibus ulla jussiones facere potest. Sed & si fecerit, licet civibus executioni earum obistere, minimeque eis satisfacere, Præsidibus provincialium hoc silentio transmittentibus, & omni civili publicoque auxilio eisdem subdendo pœnis, facultatem quoque habentibus iis, qui voluerint preces Principi offerre, & gesta procedere, ut principalis indignationis correctio consequatur: Præsidibus item talia jubentibus viginti libris auri multandis, majoremque Principis commotionem expectantibus: officio autem obsecundante præter multam quindecim lib. auri in corpus castigando. Soli enim Principi licet horum inspectionem viro integro & fideliter atque ex usu civitatum hæc indaganti, nihilque protinus ob id accipienti mandare. † Provideant autem patres civitatum possessorumque potiores, ne quis civilem, vel publicum ullum locum in muris, vel in publicis porticibus, vel obsequiis, vel alicubi injusta ex causa detineat, & ne cuiquam detur quidquam ex publico sine sacra forma. Quæ enim fuerint ab eis tradita, non recte rescinduntur: & in damno versabuntur, qui acceperint. Iidem provideant, ne, qui ex sacra forma habent possessionem aquæ, quid usurpent præter ceteros, & hic quidem plus, ille minus accipiat. † Hæc autem magnificus Comes rerum privatarum, & eis obsequentes Palatini perferunt & deferre debent, impositasque pœnas exigere; vel si neglexerint, viginti libris auri multantur, officium vero xv.

T I T XXXI.

DE I DECURIONIBUS ET FILIIS EORUM, ET QUI DECURIONES HABEANTUR, ET QUIBUS MODIS A FORTUNA CURÆ LIBERENTUR.

An pater, & ejus heredes pro filio teneantur.

1. Imp. VALERIAN. & GALLIEN. AA. & VALER.

C. Carterio.

Si cum te pater decurionem esse voluisset & illo in rebus humanis agente 2, honor tibi iste delatus est: tenentur quidem etiam heredes ejus Reipubl. nam in hac parte vice fidejussoris pater accipitur: sed non ante, nisi 3 tuis (propriis) rebus excussis. PP. v. Kal. Dec. ÆMILIO & BASSO COSS. 260.

De ratione nominandorum Magistratum.

2. Exemplum sacrarum literarum DIOCL. & MAXIM. AA.

Observare oportebit Magistratus, ut decurionibus solemniter in curiam convocatis, nominationem ad certa munera faciant, eamque statim in notitiam ejus, 4 qui fuerit nominatus, per officialem publicum perferri curent: habituro appellandi 5, si voluerit atque agendi facultatem apud 6 Præsidem causam suam jure consueto; quem si constiterit nominari minime debuisse, sumtum 7 litis eidem a nominatore restitui oportebit. Sine die & Consule.

(6.l.5.infr.de executorib.lib.12.tit.61.

TIT. XXXI. (1.Lib.50.D.2.Nov.38.Nov.Leon.46. (2.Confer. l.21.§.2. ff. ad municipal. (3.L.17.§.2. ff. d. t. (4.l.1.§.3. ff. quando appell. l.1. pr. ff. de vacat. & excus. muner. (5.v.l.1.§.3. ff. quando appell. l.1. pr. ff. de vacat. muner. (6.l.54.infr. h. t. d. §.3. l. un. in fin. infr. de vacat. publ. muner. h. lib. tit. 45. l. 37. in pr. ff. ad municip. (7.l. un. infr. de sumt. rec. p. h. lib. tit. 67.

TIT. XXIX. (1.l. un. infr. de argenti pretio.
TIT. XXX. (1.l. 26. sup. de appellat. l. pen. sup. quorum appellat. l. 1. sup. de ratiocin. oper. publ. (2.l. 6. inf. de censib. lib. 11. tit. 57. (3.l. 4. sup. de fide instrum. l. 2. §. 1. sup. de quadr. præscr. l. 11. infr. de susceptorib. (4. arg. l. un. in pr. inf. de collegiat. (5. Immo vide l. 6. sup. de advoc. divers. judicior. vide tamen & l. 1. inf. quibus muner. excus.

De atate.

3. Iidem AA. & CC. Julio.

Cum decurionatus honorem s sponte susceperis, ab albo eximi, (licet) annosum te esse dicas, non potes. PP. Id. Novembr. DIOCL. A. 11. & ARISTOBULO COSS 285.

De filiis adoptivis.

4. Iidem AA. & CC. Cassiano S. P.

Cum adoptivum filium ex adoptantis dignitate decurionis 9 filium effici, nulla dubitatio sit: pro atrocibus injuriis eum, quem ad vicem naturalis pignoris tibi adscribebas, a Præsidae provincie illicitis corporis cruciatibus affici non oportuit 10: hocque congruenti poena coercetur. 11. PP. 11. Kal. Dec. DIOCL. A. 11. & ARISTOBULO COSS. 285.

De filiis familias.

5. Iidem AA. Alexandro.

Filios in potestate patris positos, ad munera seu honores non posse evocari, falso tibi persuasum est. sane si 12 ad nominationem filii consensum non accommodaveris, ob administrationem ipsius minime conveniri poteris PP. VI. Id. * MAXIMO 11. & AQUILINO COSS. 286.

De expertibus literarum.

6. Iidem AA. & CC. Leontio.

Expertes literarum decurionis munera peragere non prohibent jura. Dat. VII. Kal. Maji, AA. COSS.

De fratribus habentibus bona indivisa.

7. Iidem AA. & CC. Diogeniano.

Licet indivisa 13 bona fratres habent, nihilominus tamen singuli suo nomine civilibus tenentur muneribus. PP. IV. Id. Maji, Ipsi AA. COSS.

De infamia. De oculis amissis.

8. Iidem AA. & CC. Platoniano.

Infamia, quæ tibi abominanda est, non etiam amissionis oculorum 14 casus, quaesitum tibi adimit honorem. Dat. XVI. Kal. Febr. Nicomedia, CC. COSS.

De his, qui filios habent, vel non.

9. Iidem AA. Aurelio.

In albo decurionum præscriptis, patrem non 15 habenti filios anteferri constat.

De atate.

10. Iidem AA. & CC. Aurelio.

Si ultra septuagesimum 16 ætatis annum patrem tuum esse, Præses provincie perspexerit: eum personalium munerum vacatione perfrui providebit.

Ne uxor pro marito conveniatur.

11. Iidem AA. & CC. ad Maximinum.

Uxorem 17 pro marito decurione conveniri non posse, proculdubio est.

De infamia.

12. Iidem AA. & CC. Zotico.

Nec infames 18 immunitatem habere, cum hæc privilegii, non nota sit, convenit. Dat. V. Kal. Febr. AA. COSS.

De sententia Præsidis, de atate, de podagra.

13. Iidem AA. & CC. Proculo.

A muneribus decurionatus nec 19 sententia præsidis in perpetuum, nec anni quinquaginta, nec podagra 20 valetudo præstat excutionem.

Qui vacationem tribuere possit.

14. Imp. CONSTANTINUS A. ad Evagrium.

Nemo iudex 21 aliquem suo arbitrio de curia liberet: nam si quis fuerit hujusmodi infortunio depravatus, ut debeat sublevari, de ejus nomine ad nostram scientiam referri 22 oportet: ut certo temporis spatio civilium munerum ei vacatio porrigatur. PP. Id. Mart. CONSTANTINO A. 111. & LICINIO 111. COSS. 313.

(8. l. 2. in fin. ff. h. t. (9. l. 5. 6. 10. ff. de senator. (10. l. 5. sup. ex quib. caus. infam. (11. v. l. 33. infr. h. t. (12. l. 3. sup. ne filius pro patre. l. 3. §. 5. l. 17. §. 1. ff. de munerib. l. ult. infr. de filii famil. h. lib. tit. 60. (13. l. ult. infr. de muner. & honor. non contin. (14. l. 1. §. 5. vers. casum ff. de postul. (15. l. 6. §. ult. ff. h. t. (16. l. 3. §. 7. ff. de jure immunitatis. vide tamen l. ult. inf. qui atate vel profess. (17. l. 2. 3. sup. ne uxor. pro marito. (18. l. 49. infr. h. t. l. un. infr. de infamib. h. lib. tit. 57. Nov. 45. in pr. (19. Adde l. 14. infr. h. t. (20. l. 3. infr. qui morbo se excus. h. lib. tit. 50. (21. Adde l. 13. sup. h. t. (22. l. un. infr. de his qui a principe vocat. h. l. tit. 44.

De Tabellionatu.

15. Idem A. Mechilio Hilario correctori Lucanie & Brutiorum.

Universos decuriones volumus a Tabellionum 23 officiis temperare. Dat. 111. Kal. Febr. SABINO & RUFINO COSS. 316.

De discessu.

16. Idem A. ad Hilarianum Proconf. Africa.

Si quis decurio vel propria rei causa, vel Reipublicæ, cogatur nostrum adire comitatum: is non ante discedat, quam insinuato Judici desiderio, proficiscendi licentiam consequatur. Quod si pro sua audacia parvi aliquis hanc fecerint jussionem, indignationem competentem sortiatur. PP. VII. Id. Jul. Carthag. CRISPO 111. & CONSTANTINO 111. COSS. 324.

De militia.

17. Idem A. ad Evagrium P. P.

Qui derelicta curia militaverit 24, revocetur ad curiam. Dat. XVI. Kal. Jun. & CONSTANTINO A. VII. & CONSTANTIO C. COSS. 326.

Si ad magistratum nominatus lateat.

8. Idem A.

Si ad Magistratum nominati aufugerint, requirantur, & si pertinaci (eos) animo latere paruerit, his ipsorum bona permittantur, qui præsentis tempore in locum eorum ad Duumviratus munera vocabuntur: ita ut si postea reperti fuerint, biennio integro onera Duumviratus cogantur agnoscere. Omnes enim, qui obsequia publicorum munerum tentaverint declinare, simili conditione teneri oportet. Dat. 111. Kal. Octobr. Serdica, CONSTANTINO A. VII. & CONSTANTIO IV. COSS. 326.

De rescriptis.

19. Idem A. ad Lucretium Paternum.

Vacuatis 25 Rescriptis, per quæ munerum civilium nonnullis est vacatio præstita omnes civilibus necessitatibus aggregentur: ita, ut nec consensu civium, vel curiæ præstita cuiquam immunitas valeat, sed omnes ad munerum societatem conveniantur. Dat. VIII. Kal. Nov. Heraclia, CONSTANTINO A. VII. & CONSTANTIO IV. COSS. 316.

De magistratuum desertoribus.

20. Imp. CONSTANTINUS & CONSTANS AA.

Ordini civitatis Aedese.

Circensium Magistratus desertores, ad eam Gravitas tua faciat necessitatem conditionis urgeri, ut quascumque pro his expensas civitas prærogaverit, refundere protinus ac repræsentare cogantur. Dat. XIV. Kal. Febr. Naissi, ACINDYNO & PROCULO COSS. 340.

De immunitate.

21. Iidem AA. Nemesiano Com. largitionum.

Curiales omnium civitatum nullam 26 pro re privata nostra debent inquietudinem sustinere: nec hujusmodi oneribus velut extraordinariis occupari: quoniam satis est, si civitatum munera per eos congrue compleantur. Dat. Prid. Id. Aug. Bessa, ACINDYNO & PROCULO COSS. 340.

Qui sequuntur matrem.

22. Imp. JULIANUS A. Juliano Comiti.

Orientis.

Eos indulerunt veteres Principes ex materno genere curialibus Antiochenis 27 adscribi, quos patris conditio nullius vindicaret juri civitatis. Dat. V. Kal. Sept. Antiochia, MAMERTINO & NEVITA COSS. 362.

De debitis alienis.

23. Idem A. Juliano Com. Orientis.

Providendum est eorum novitati decurionum, qui nuper nomea curiis addiderunt, ne præteritis debitis susceptorum onerentur: sed conventis propter hæc debita (his), qui ea præcedentibus delegationibus contraxerunt, nullam eos molestiam pro facina nominationis alienæ sustinere patiaris. PP. Byritho, Kalen. Nov. MAMERTINO & NEVITA COSS. 362.

De duodecim liberis.

24. Idem A. Leontio Consulari Palestina.

Si quis decurio pater sit duodecim 28 liberorum, honoratissima (munerum) quiete donetur. Dat. Kal. Mart. Antiochia, JULIANO A. IV. & SALLUSTIO COSS. 363.

(23. l. 21. supr. ad leg. Cornel. de falsis. (24. l. 51. 55. infr. h. t. (25. l. 28. 37. 43. in fin. l. ult. in fin. infr. eod. (26. l. 14. infr. de suscept. h. lib. tit. 10. l. 2. infr. de silentiar. lib. 12. tit. 16. l. 17. §. 7. ff. ad municip. (27. l. 62. in pr. infr. h. t. (28. Adde l. 5. §. 2. ff. de jure immun.

An curialis ultra terminos suæ civitatis exhibere sui præsentiam debeat.

25. Imp. VALENT. & VALENS AA. ad Byzacenos Curiales ultra 29 terminos propriæ civitatis non jubeantur a moderatoribus provinciarum exhibere sui præsentiam, nisi publica necessitas exegerit. Dat. Prid. Id. Sept. Aquil. divo JOVIANO & VARRONIANO COSS. 364.

De prætextu religionis.

26. Idem AA. ad Modestum P. P.

Quidam ignaviae festatores, desertis civitatum muneribus capiunt solitudines, ac secreta, & (sub) specie religionis cum cœtibus monazonton congregantur. Hos igitur atque in hujusmodi deprehensos erui latebris consulta præceptione mandamus: atque ad municipia patriarum subeunda revocari; & pro tenore nostræ sanctionis familiarium rerum carere illecebris, quas per eos censuimus vindicandas, qui publicarum essent subituri munera functionum. PP. Brytho, Kal. Jan. VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

De militia paterna, vel avita.

27. Idem AA. Mauris Sitifensibus.

Privilegio militiæ paternæ se non vindicet, quem assuetus curiæ nexu astringit. Quod si militari avo, & patre decurione nascetur, paternæ erit succedaneus functionis. Dat. ix. Kal. Martii, Trever. VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

De muneribus.

28. Idem AA & GRATIAN. ad Volusianum P. U.

Nullus qualibet prærogativa fultus, a debitis 31 muneribus habeatur immunis. Dat. iv. Kal. Jul. Mediolan. VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 368.

Utrum filius patris, vel matris conditionem sequatur.

29. Idem AAA. Germano P. P. Galliarum.

Nati ex inquilinarum nostræ domus matrimonio, & patre decurione, non patrum suorum, verum matrum conditionem sequantur. Dat. iiii. Id. Oct. VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 368.

De actionibus publicis.

30. Idem AAA. ad Modestum P. P.

Procuratores Reipublicæ actionibus publicis debere uti, non venit in dubium.

De curialibus in publicum protrahendis.

31. Imp. VALENT. VALENS & GRATIANUS AAA. ad Modestum P. P.

Ex omnibus domibus 32 producti, qui origine sunt curiales ad subeundam publicorum munerum functionem protrahantur: quippe cum occultatoribus talium, præter jacturam existimationis, etiam rerum discrimen incumbat, si ulterius progressi utilitatem publicam privatis custodiis, & patrociniis postponant. Dat. iiii. Id. Jul. Ancyra, GRATIANO A. ii. & PROBO COSS. 371.

De fabricensibus.

32. Imp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA. ad Neotherium P. P.

Fabricenses ordinibus 33 restituantur, qui originem curialem & propria munera declinaverint civitatis: reliqui ne levi quidem inquietudine pulsantur. Dat. xvi. Kal. Apr. Thessal. GRATIANO V. & THEOD. i. AA. COSS. 380.

De tormentis.

33. Idem AAA. Eutropio P. P.

Omnes Judices provinciarumque Restores a consuetudine temerariæ usurpationis absteineant, sciantque neminem omnino principalium aut decurionum sub qualibet culpæ aut erroris offensa cruciatibus 34 esse subdendum. Quod si quis forte Judicium in hanc pertinaciam illiciti furoris eruperit, quod audeat principalem aut decurionem, & suæ curiæ (si sic dici oportet) Senatorem 35, tormentis 36 subdere, viginti librarum auri illatione multatus, & perpetua infamia inustus, ne speciali quidem rescripto notam eluere mereatur: & officium quinquaginta librarum auri multam fisco nostro cogatur inferre: quoniam ut pertinaciæ judicis (sui)

resistat, liberam eidem contradicendi permittimus facultatem. Dat. xii. Kal. Aug. Heraclea, EUCHERIO & SYAGRIO COSS. 381.

De procuratione.

34. Idem AAA. Floro P. P.

Si quis procuracionem facultatum suarum curiali crediderit esse mandandam, totius dignitatis exceptione depulsa, gravissima poena plectetur: ille vero, qui immemor libertatis & generis, infamissimam suscipiens vilitatem, existimationem suam servili obsecundatione damnaverit, tradatur exilio. Dat. x. Kal. Nov. Constantinop. ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

De filiis decurionum.

35. Idem AAA. Posthumiano P. P.

In filiis decurionum retinendis, priorum præceptorum decreta sublimitas tua custodiat: eosque, qui advocacionis 37 obtentu curialia onera declinant, agere universa compellat: quæ etsi necessitas non exigit, tamen patria non remittit: ipsos quin etiam filios Magistrorum, qui ex curiali stirpe descendunt, simili modo obnoxios esse decernat. Dat. viii. Id. Apr. Constantinop. MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

Utrum filii patris, an matris conditionem sequantur.

36. Idem AAA. ad Basilium, Com. S. L.

Exemplo Senatorii ordinis, patris originem unusquisque sequatur: nec valeant specialiter delata rescripta, si quis se, matris origine defensa, a majore curia ad minorem transferri fortasse promeruerit: neque ulla pro more provinciæ referri sinatur exceptio. Dat. xvi. Kal. Jul. Romæ, MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

De rescriptis.

37. Idem AAA. Posthumiano II. PP.

Quotiescumque se ex rescriptis 38 nostris aliquid impetrasse contendunt hi, quos obnoxios curiæ vel origo fecerit, vel latum inter partes iudicium designaverit: nullam prorsus spem curiam declinandi ex colore sacræ iussionis accipiant. Dat. xiv. Kal. Aug. Constantinop. MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

De penis.

38. Idem AAA. ad Cynegium P. P.

Ne quis officialium poenæ specie atque æstimatione curiæ deditur: nisi si quis forte curiam defugiens, ob hoc cœperit militare 39, ne ingentis fungantur officiis. Omnes itaque omnino Judices tux censuræ subditos admonebis, ne quis (eorum) existimet curiæ loco supplicii quemquam depurandum: cum utique unumquemque criminofam non dignitas debeat, sed poena comitari. Dat. viii. Id. Nov. Constantinop. RICOMERE & CLEARCO COSS. 384.

De privilegio domus Principis.

39. Idem AA. ad Eufignium P. P.

Curiales, qui sese privilegio 40 domus nostræ defendi posse crediderint, ad curiam retrahantur, & propriis functionibus mancipentur, & publica damna faciant. Datum viii. Kal. Januar. HONOR. NB. P. & EVODIO COSS. 386.

De delictis.

40. Imp. VALENT. THEODOS. & ARCADIUS AAA. Cynegio P. P.

Quilibet principalium vel decurionum, (si) vel decoctor pecuniæ publicæ, vel fraudulentus in adscriptionibus illicitis, vel immoderatus in exactione fuerit inventus: juxta pristinam consuetudinem, non solum a vobis, quibus propter loci dignitatem rerum summa commissa est, verum & a iudicibus ordinariis plumbatarum ictibus subjiciatur. Dat. die Kal. Apr. Constantinop. VALENT. A. iiii. & EUTROPIO COSS. 387.

De conditione non mutanda, & curia non relinquenda.

De senectute.

41. Idem AA. Cynegio P. P.

Decurio fortunam, quam nascendo meruit, suffragiis atque ambitione non mutet: & si vacare per senectutem 41 potuerit, propter ordinationem, quæ per plurimos cito definiri solet, curiam non derelinquat. Dat. Prid. Non. Jul. Constantinop. VALENTIN. A. iiii. & EUTROPIO COSS. 387.

(29 Nov. 45. in fin. pr. (30. Adde l. 35. in fin. inf. h. t. (31. l. 19. sup. eod. (32. l. 39. inf. eod. (33. l. 4. inf. de fabricensib. lib. 11. tit. 9. (34. Videtamen l. 40. inf. h. t. (35. v. l. 239. §. 5. ff. de verb. sign. Nov. 38. in pr. (36. l. ult. ff. h. t. l. ult. inf. de decurial. urb. Romæ lib. 11. tit. 13. l. 11. in fin. l. 16. sup. de quaest. Nov. 45. circa fin. pr.

(37. l. 56. l. 57. inf. h. t. l. 13. §. 1. ff. ad leg. Corn. de falsis. (38. l. 19. sup. h. t. (39. l. 15. inf. eod. (40. l. 30. sup. eod. (41. vid. l. 5. in pr. ff. de iure immun.

De viris militaribus.

42. Impp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA. Abundatio Com. & Magistro utriusque militiæ.

Militaribus 42 viris nihil sit commune cum curiis, nihilque sibi licitum sciant, quod suæ non subiectum est potestati, nullum injuria, nullum verberare, nullum gravi pulsatione, Tribunus, Duxve ille aut Comes sit, curialem principalemve contingat. Si quis posthac temerario, & inconsiderato ausu, ullum ex principalibus viris usurpata attrectaverit injuria: sciat se decem libris auri esse multandum. Dat. Prid. Kal. Aug. *Constantinop.* ARCAD. A. 1. & RUFINO COSS. 392.

De officiorum privilegiis, actuum præjudiciis, rescriptis, & adnotationibus.

43. Idem AAA. Rufino P. P.

Omnes, qui curiali obstricti sanguine, diversis se officiorum 43 privilegiis, & actuum præjudiciis aggregarunt, reddendos munis esse, non ambiges. Sed nec rescripta 44, aut adnotatione ad munerum fugam prodesse permittimus. Dat. Prid. Id. April. *Constantinop.* THEOD. A. III. & ABUNDANTIO COSS. 393.

De matris conditione.

44. Idem AAA. Rufino P. P.

Nullus solius materni 45 sanguinis vinculis illigetur quia mulieris infirmitas nunquam hujusmodi functionibus reddit obnoxios, a quibus ipsa habetur immunis. Dat. v. Id. August. *Constantinop.* THEOD. A. III. & ABUND. COSS. 393.

De curialibus eligendis.

45. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Ennoio Procons. Africæ.

Nominationum forma vacillare non debet, si omnes, qui albo curiæ detinentur, adesse non possunt: ne paucorum absentia, sive necessaria, sive fortuita, debilitet, quod a majore 46 parte ordinis salubriter fuerit constitutum: cum duæ (46) partes ordinis in urbe positæ, totius curiæ instar exhibeant. Dat. xvii. Kal. Jun. *Mediol.* OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

De forma nominationum.

46. Idem AA. Theodoro P. P.

Ad subeunda patriæ munera dignissimi 47 meriti & facultatibus (curiales) eligantur; ne tales forte nominentur, qui functiones publicas implere non possunt. Dat. xiiii. Kalend. Febr. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

De comitiva dignitate.

47. Idem AA. Cæsario P. P.

Curiales, qui honorariam adepti sunt comitivam dignitatem, formidare debent eos, quorum 48 moderationi sunt commisi, nec se existimare ideo meruisse dignitatem, ut Judicum præcepta despiciant. Quod si in eadem culpa perseverent, quinque librarum auri multæ obnoxii subjungentur: honore quoque, quem prodiderint, spoliandi. Dat. iv. Kal. Jan. CP. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

De successione curialium.

48. Idem AA. Florentio P. P.

In successione curialium decernimus, ut etiam 49, si patres decesserint, teneatur agnatio. Dat. xii. Kal. Jan. *Mediol.* CÆSARIO & ATTICO COSS. 397.

De superstitionibus.

49. Idem AA. Theodoro P. P.

Omnes, qui quolibet (modo) curiæ jure debentur 50, cujuscumque superstitionis 51 sint, ad implenda munera teneantur. Dat. Id. Sept. *Mediol.* HONOR. A. IV. & EUTICHIANO COSS. 398.

De curia non relinquenda.

50. Idem AA. Eutyichiano P. P.

Omnes omnino curiales in originalibus ac debitis perpetuo curiis 52 perseverent: & qui ex his ad provinciarum regimen atque administrationem qualibet fraude atque ambitione pervenerint, sciant, se non solum in sua curia remansuros, sed & cunctis rursus ab exordio muneribus servituros. Dat. viii. Kal. Nov. *Constantinop.* HONOR. A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

(42. l. 2. supr. de offic. milit. jud. Adde l. 47. infr. h. t. (43. l. 21. 28. 32. 35. 39. supr. eod. (44. l. 19. supr. eod. (45. Adde l. 1. §. ult. ff. ad municip. excip. l. 62. infr. h. t. (46. l. 19. ff. ad municip. (46. l. 3. ff. quod cujuscumque univers. (47. l. un. infr. de priorib. ad munera nomin. h. lib. tit. 65. l. 7. in pr. ff. h. t. (48. v. l. 42. supr. eod. (49. l. 55. infr. eod. l. 7. in pr. infr. de princip. agent. lib. 12. tit. 22. (50. Nov. 45. in pr. (51. l. 7. sup. de hæret. l. 3. in fin. ff. h. t. (52. l. 55. inf. l. 1. ff. eod. l. un. inf. si curialis relicta civit. h. lib. t. 37. l. un. in fin. inf. de privil. corporat. lib. 11. tit. 14.

De bonis eorum, qui curias deserunt.

51. Idem AA. & THEOD. A. Messalæ P. P. post alia.

Quamvis provisum fuerat congruæ emendationis occursum, quem admodum curiales militiæ 53 nomine & honore suspenso, officiis redderentur: tamen quia hoc callido consilio repererunt, ut civitatis provinciæ suæ finibus, tamquam his eorum tantum interdictus fuisset accessus, peregrinos expeterent comiteas: ne diutius in perniciousis curiarum, latitandi spes (perseveret,) & solatia eos impunitatis sequantur horum cupiditatibus obviamus: ut ex eorum bonis, qui se vel persecutioni, vel muniis civitatum interdictæ dudum ambitione militiæ, vel qualibet 54 fraude subtrahere conati fuerint, curiis, quas deseruerant, consulatur. Itaque si vocati edictis intra anni metas, hi tamen, qui manifestis curiæ nexibus illigantur, latere potius, quam redire maluerint: sciant post emensum annum interpellatis provinciarum moderatoribus, ex facultatibus suis, curiis, quas destituerunt, esse consulendum. Neque enim de immaturo præjudicio temporis possunt brevitatem causari. Dat. xvii. Kal. Sept. THEODOS. V. C. COS. 399.

De oneribus.

52. Idem AA. Probino Procons. Africæ.

Quis tam inveniri iniquus arbiter rerum potest, qui in urbibus magnifico statu præditis, ac votiva curialium numerositate locupletibus, ad iterationem 55 quempiam transacti oneris compellat: ut cum alii necdum pene initiati curiæ sacris fuerint, alios & continuatio, & repetitæ sæpe functiones adficiant? Dat. xvi. Kal. April. *Mediolan.* CÆSARIO & ATTICO COSS. 397.

De potestate fascium.

53. Idem AA. Eucharis Procons. Africæ.

Duumvirum impune non liceat extollere potestatem fascium extra metas territorii 56 propriæ civitatis. Dat. vi. Id. Mart. *Ravennæ,* HONOR. IX. & THEOD. V. AA. COSS. 412.

De decurionibus curiæ vindicandis.

54. Idem AA. Palladio P. P.

Generali lege sancimus, ut si quis suum decurionem curiæ vindicare maluerit: si Præsidis 57 desit copia, in eundem manus injectione concessa, sciat ad examen cognitoris resultantem esse deducendum: ita ut moderator provinciæ, (si quæstio fortasse fiducia defensionis ulla generatur) nisi intra tres menses causam originis competenti disceptatione cognoverit, atque convictum cum poena restituerit debitis muneribus, vel liberum ab inquietudine pronunciaverit, decem librarum auri multam cogatur exsolvere: ejus etiam officium pari damni irrogatione teneatur. Dat. v. Non. Maji, *Ravennæ,* DN. THEOD. A. VII. & PALLADIO COSS. 415.

De militia.

55. Impp. THEOD. & VALENT. AA. Isidoro.

P. P. post alia.

Si quis decurio, aut subiectus curiæ ausus fuerit ullam affectare 58 militiam, nulla temporis præscriptione muniatur, sed ad conditionem propriam retrahatur: nec ipse, vel ejus liberi post talem ipsius statum procreati, quod patriæ debetur, valeant declinare. Dat. III. Non. April. *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

De curia Alexandrina principalibus.

56. Idem AA. Isidoro P. P.

Alexandrinis principalibus, etsi advocacione fungantur, nihilominus onus peregrinationis incumbat: nec publica cura, nisi in sua tantum civitate, committatur: & primus curiæ quum muneribus universis expletis ad summum pervenerit gradum, Comitivæ primi ordinis fruatur post biennium dignitate præstita: in curialibus tamen permaneat. Dat. Prid. Non. Jun. *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

57. Idem AA. Isidoro P. P.

Quinq; summates primi ordinis Alexandrini a corporalibus injuriis immunes esse censemus, ut voce libera commoditates patriæ defendant: cum possint, si quid egerint criminosè, pecuniariis coerceri dispendiis. Æstimabuntur autem præsentè curia, viri spectabilis Augustalis judicio. Dat. Prid. Non. Jun. *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

58. Idem AA. Isidoro P. P.

Eum, qui triginta annos in Alexandrina civitate civilibus inhæserit muneribus corporalibus injuriis, non pecuniariis excusari

(53. l. 55. infr. l. 17. sup. h. t. (54. l. pen. sup. de rescind. vend. (55. l. 3. infr. quemadm. civil. mun. h. lib. tit. 42. (56. v. l. 239. §. 8. ff. de verb. sign. (57. v. l. 2. supr. h. t. (58. l. 17. 38. 51. supr. eod.

convenit: habita consideratione videlicet meritorum, ut hoc bene cogniti privilegium consequantur, nec eo passim fruantur indigni. Dat. Frid. Non. Jun. Constantinop. ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

Superior tenetur confirmare electionem factam ab inferioribus.

59. Idem AA. ISIDORO P. P.

Si quos spontaneos hypomnemato grahi munificos suis exhortationibus ad publicas nominaverint functiones, jubemus non expectandum esse consensum pro tempore viri spectabilis Augustalis, qui sit plerumque venalis, sed utriusque partis sufficere voluntatem, ut incipiat functio, quam nullus incusat: tunc ad memoratum Judicem tam nominati, quam etiam creatoris consona relatione currente, quam si suscipere, vel confirmare distulerit, sciat se viginti quinque librarum auri condemnatione plectendum. Dat. Frid. Non. Aug. Constantinop. ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

An quis per substitutum satisfacere muneribus possit.

60. Idem AA. Thomæ P. P.

Nullus, qui nexu generis curiæ tenetur obnoxius, per substitutam quamcumque personam curiales impleat functiones: sed ipse per se debitum patriæ munus exsolvat, etsi spectabili dignitate decoratus sit: nisi hoc ei speciali beneficio sit concessum. Hi 59 vero, qui honorario titulo illustrem dignitatem consecuti sunt, per substitutos periculo suarum facultatum curiæ muneribus satisfacere non ventur.

De Dorotheo, Irenæo, & eorum liberis ad L.

eos 22. sup. h. t.

61 Imp. LEO A.

Neque Dorotheum virum illustrem, & totam ejus substantiam, neque Irenæum virum spectabilem Tribunum & notarium, etsi ante 60 paternas illustres dignitates natus est, ullam inquietudinem pro curiali genere & conditione sustinere decernimus. Liberos quoque eorum, qui vel jam sunt, vel futuri sunt, eorumque posteros, quotiescumque continuata temporum, & successuum perpetuitate nascentur, a conditione curiali, & functione esse liberos: lege 61 divæ memoriæ Juliani, (quæ de materno curialium Antiochenæ civitatis genere promulgata est), nihil in persona viri illustris Dorothei, vel viri spectabilis Irenæi, vel adversus facultates eorum, vel adversus liberos eorum, qui vel iam nati sunt, vel postmodum quoquo tempore nascentur, vel adversus substantias eorum roboris vel juris habitura. † Circa alias sane universas personas de materno genere ad memoratæ Antiochenæ civitatis tantummodo curiam pertinentes, eandem legem præcipimus obtinere propriam firmitatem.

De his, qui ex materno Curialium Antiochenæ civitatis genere procreati sunt.

62. Idem A. Constantino P. P.

Si ille, qui ex 62 filia decurionis Antiochenæ 63 splendidissimæ civitatis, & patre, qui nullius alterius civitatis muniis debatur procreatus est, sub examine provincialis Judicis vel sponte confessus: vel certe convictus fuerit, quod ex filia sit curialis progenitus, & albo decurionum adscriptus fuerit: nullam sibi superesse facultatem negandæ vel evitandæ conditionis existimet: & curialem non adspernari fortunam avi materni sui pertinet, nec dubitet se muniis curialibus subjicere. Quod si quem curia, de qua præsens sanctio loquitur, natum ex filia curialis minime secundum præstitutam ordinationem sibi sociandum curaverit: prolem ejus pulsare nullo modo penitus poterit: nec enim patimur conventionem ejusmodi prætermisso filio, quem curialis filia ediderat, a nepote, vel pronepote, vel ulterius incipere.

De doctio. 1. De natis ex illustribus.

63. Idem A. ad Senatum.

Doctio viri clarissimi jubemus fortunam super curiali conditione nullo modo (esse) inquietandam, nec facultatibus ejus: sed eo, qui hujusmodi conamen inierit, sacrilegii poenam luituro. § 1. Omnes, qui post 64 peractam illustrem administrationem, vel adhuc in ea posito patre suo gignuntur, a curialium intentione defendantur una cum paternis sine dubio substantiis, quas cum persona patris a curiali nexu liberis esse nemo dissimulet.

De dignitatibus.

64. Imp. ZENO A. Sebastiano P. P.

Neminem ex his, qui obnoxii curiæ constituti ab initio felicissimi nostræ pietatis imperii, Comites privatarum nostræ, vel (piissimæ) Augustæ partis, sive Comites largitionum, vel Comites domesticorum, Quæstores, vel magistri officiorum, (licet) ad actum administrationis gerendum provecti sunt, vel in posterum provehentur, ob hoc curialium munerum laqueos volumus evitare 65: sed obligatos cum liberis suis quodcumque progenitis, & facultatibus suis post administrationem depositam, curiæ commoditatibus inservire: nisi forte aliis privilegiis super hoc legibus cognitis muniantur. Nam alia universa legitima vel ex constitutionibus data privilegia integra volumus, illibataque servari. Ne tamen indulti honoris inane nomen retinere videantur, dignitatum titulis potiantur, per substitutos 66 suarum periculo facultatum curialibus muneribus respondentes: habeantque integra, illibataque privilegia dignitatis. Eos vero, qui præfatas dignitates ante initium nostri imperii consecuti sunt: cum facultatibus suis, & post eam dignitatem progenitis filiis a curialibus nexibus, vel onere decernimus liberari. Hos autem, qui quocumque tempore Patricii 67, vel Consules, aut Consulares facti sunt, aut in posterum fuerint, aut Magistri militum, vel Præfetti prætorio Orientis, vel Illiryci, vel Urbis administrationem in actu positi quandoque gesserunt, aut postea gesserint: omnimodo cum facultatibus suis, & post eam dignitatem progenitis, filiis, a curiarum nexibus, vel onere decernimus liberari.

65. Imp. ANASTASIUS A. Polycarpo P. P.

Divæ memoriæ Zenonis sacratissimam constitutionem 68, quæ de curialibus post certas excelsas administrationes, seu dignitates conditionis nexu liberandis lata est, in hac tantummodo parte duximus corrigendam, qua cavetur eos etiam, qui ante eandem constitutionem, ab initio tamen ejusdem divæ recordationis Zenonis imperii, Comites privatarum rerum nostræ, vel piissimæ Augustæ partis, seu Comites (sacrarum) largitionum, vel Comites domesticorum, Quæstores, aut Magistri officiorum (licet) ad actum administrationis gerendum provecti sunt, minime curialium munerum laqueos ob hoc evitare, sed obligatos cum liberis suis quodcumque progenitis, & facultatibus suis, post administrationem depositam curiæ commoditatibus inservire, nisi forte aliis privilegiis super hoc legibus cognitis muniantur. His etenim, qui memoratas administrationes, vel unam ex his petegerunt, necnon liberis, & rebus eorum, beneficium, quod ante, per illustrem administrationem peractam, eis acquisitum est, intactum, illibatumque jubemus servari: ut relaxatione conditionis, & munerum curialium, per anteriores principales dispositiones sibi concessa, tam ipsi, quam liberi eorum post hujusmodi administrationem adeptam procreati una cum propriis substantiis potiantur; & si contigerit eos post divæ memoriæ Zenonis constitutionem, sive per se, sive substitutos suos curiæ competentia munera subisse: eadem videlicet constitutione divæ memoriæ Zenonis ex die, quo promulgata est, suas vires obtinente: cum conveniat leges 69 futuris regulas imponere, non præteritis calumnias excitare.

Quæ dignitates curia liberent.

66. Imp. JUSTINIANUS A. Demostheni PP.

Curialibus consortiis consulentes, censemus, ut nemo sibi blandiatur, & non certis modis sese liberum esse existimet: sed pro nostra forma tantummodo sciat posse libertatem sibi curialis competere conditionis: omnibus anterioribus modis, quos non comprehendit præsens sanctio, ex præsentis die antiquandis. † Si 70 quis igitur vel summum Patriciatus honorem fuerit consecutus, sive infulis Consulatus honorarii aut ordinarii fuerit ampliatus, ut vel Consul, vel consularis efficiatur: seu Præfectorum prætorio infulas susceperit gubernandas, vel Urbicariam (in ipso tamen actu) meruerit Præfecturam, necnon Magistri militum officium gerendum susceperit, is gaudeat se hujusmodi conditionis esse exortem, & liberum cum suis facultatibus suaque posteritate, quam, postquam meruerit dignitatem, vel actum gesserit, ediderit: anterioribus filiis in conditione pristina remansuris, tam Præfecturæ Quæstoris, quam viri eloquentissimi fisci patroni: tam Præfecturæ, quæ Orientalibus & Illirycianis præfident sedibus, quam Urbicariæ, nexibus curiæ liberantur, cum ad fisci patronatum pervenerint, una

(59. l. 21. sup. de episcop. & cleric. l. 64. vers. ne tamen. infr. h. t. (60. Confer. l. 63. §. 1. infr. eod. l. 11. infr. de dignitat. (61. l. 22. sup. h. t. (62. d. l. 22. l. 61. sup. eod. (63. Adde l. 1. §. ult. ff. ad municipal. (64. l. pen. & ult. infr. h. t. excip. l. 61. in pr. sup. eod.

(65. Restringe ex l. 65. infr. eod. (66. l. 60. in fin. sup. eod. (67. l. ult. infr. eod. (68. l. 64. sup. eod. (69. l. 7. sup. de legib. l. 53. §. 1. in fin. sup. de episcop. & cleric. (70. Nov. 38. in pr. §. 3. Nov. 70. in pr. & c. 1. §. 1. Nov. 81.

cum substantiis & liberis suis, quos, vel ante habuerint, vel postquam ad eundem gradum provesti sunt: † Viri etiam clarissimi Principes agentium 71 in rebus, curiæ libertatem ex antiquis legibus consecuti sunt: & viri spectabiles proximi sacri scrinii nostræ memoriæ, & sacrarum epistolatum, necnon sacri scrinii libellorum, sacrarumque cognitionum & dispositionum cum substantiis suis & liberis, quos post emensa stipendia susceperant: hoc etiam nos corroborantes intuitu laborum, quos multo, longo, prolixoque tempore pertulerunt, intactum illibatumque conservamus: ut hi omnes fortuna curiali liberentur cum sua substantia, suaque sobole, secundum ea, quæ prædiximus. Ex ævo autem sequente progenitos antea, nullius futuri fisci patroni liberos concedimus liberandos: ut ne, quod futuris apicibus dignitatum non est concessum, hoc alii sibi audeant vindicare: sed progeniti filii, antequam 72 ad fisci patronatum pervenerint, in conditione pristina remaneant. † Aliis (autem modis) quam his, quos sigillatim enumeravimus, sive legibus antiquis comprehensi sunt (qualis erat is, quem ex tribus 73 maribus concessum ante fuerat patri maximo Senatui sociare) sive comprehensi anterioribus scriptis non fuerant, liberationem competere cuidam curialis fortunæ nullo patimur modo: sed sive pragmatica (sanctio) super hoc processit, sive sententia eminentissimæ Præfecturæ, sive alius modus quicumque excogitatus est: ea omnia penitus vacuari, & pro infectis haberi, & curialia corpora suis reddi civitatibus, & substantias eorum subjacere, nulla excusatione eis penitus competente.

TIT. XXXII.

SI SERVUS, AUT LIBERTUS AD DECURIONATUM
ADSPIRAVERIT.1. Imp. DIOCL. & MAXIM. AA.
& CC. Saturnino.

Si libertus vel jus aureorum annulorum adeptus 1 non est, vel natalibus suis non restitutus; Præses provinciæ non tantum curiæ participare non permittat, sed juxta legis 2 severitatem congruenti pœna ulciscatur.

2. Idem AA. Originæ.

Præses provinciæ si eum, qui Ædilitate fungitur, servum tuum esse cognoverit, si quidem non ignarum conditionis suæ ad Ædilitatem adspirasse perspexerit, ob violatam servili macula curiæ dignitatem congruenti pœna adficiet. Si vero, quum opinione 3 publica mater ejus pro libera haberetur, ex decurione procreatus, ad capeffendum honorem errore lapsus processit, dominio tuo eum subjugabit.

TIT. XXXIII.

DE PRÆDIIS DECURIONUM SINE DECRETO
NON ALIENANDIS. I*De prædiis decurionum.*1. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
Cynegio PP.

Si quis decurionum vel rustica prædia, vel urbana venditor necessitate coactus addicit, interpellet 2 Judicem competentem, omnesque causas sigillatim, quibus strangulatur, exponat: & ita demum distrahenda possessionis facultatem accipiat, si alienationis necessitatem probaverit. Infirmæ enim venditio erit, si hæc fuerit forma neglecta: ita enim fiet, ut nec immoderatus venditor, nec emptor, (cujuscumque sit conditionis,) inveniatur injustus: denique nihil erit postmodum, quo venditor vel circumventum se infidiis, vel oppressum potentia comparatoris queri debeat: quandoquidem sub fide actorum, & de necessitate distrahentis, & de voluntate patuetit comparantis. Quod si quis contra vetitum oculis molitionibus per suppositas fraude personas, cujuslibet loci, quem tamen (ei) decurio distrahebat, comparator extiterit: sciat se pretio 3, quod dedit, esse privandum; & locum, quem compa-

(71. v. l. 7. inf. de princ. agent. in reb. lib. 12 tit. 22. (72. Conf. l. 63. §. 1. sup. h. t. (73. §. 14. vers. testam. Inst. de hered. quæ ab intest. l. pen. §. 3. sup. de adopt.

TIT. XXXII. (1. Vide tamen Nov. 78. c. 1. (2. l. un. sup. ad leg. Visell. (3. Adde l. 11. sup. de liberali caus.

TIT. XXXIII. (1. l. ult. inf. h. t. (2. l. ult. sup. de offic. ejus qui vic. alic. jud. (3. Adde l. 15. §. 2. ff. ad municip. l. pen. sup. de rescind. vend. l. 7. inf. de agric. & cens. lib. 11. tit. 47. l. ult. inf. de fund. rei privat. lib. 11. tit. 65.

avit, cum fructibus esse restituendum. Dat. VIII. Kal. Dec. Constantinop. HONORIO NB. P. & EVODIO COSS. 386.

*De rebus mobilibus & nominibus curiæ hereditario
jure adquisitis.*

2. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Florentio P.P.

Nec venditio rei hereditariæ curiæ acquisitæ, aut debitoris hereditarii, qui solverit, liberatio aliter admittenda est: nisi 4 apud acta totius vel majoris partis ordinis intercedente decreto, in eandem contractus, vel dissolvenda obligationis causa probetur: Ita enim & id, quod ex ea redigitur, ad prædiorum jubemus comparationem expendi: quorum reditus omnes, (sicut dictum est) ejusdem curiæ publicis muneribus, quæ solatio egere constitit, justissime servabuntur: ex consensu omnium, & maxime ditiorum, vel idonea fidejussione oblata conductoribus eligendis. Dat. v. Id. Jun. CP. FELICE & TAURO COSS. 428.

3. Imp. ZENO A. Sebastiano P. P.

Curiales 5 vendere quidem res immobiles, vel mancipia 6 rustica prohibemus (sine) interpositione decreti; donationes 7 vero vel permutationes, vel quoslibet alios etiam sine decreto permittimus 8 celebrare contractus: quoniam & sacræ Constitutiones, quæ super hoc a retro Principibus latæ sunt, in plurimis suis partibus de pretio non redhibendo locutæ sunt: ut ex hoc apertissime detur intelligi, solum venditionis decurionibus sine decreto interdictum fuisse contractum: cum tamen venditio intercedente (ut dictum est) decreto agitur: nullum eos, vel qui ab his comparant, dispendium cujuscunque personæ, vel causæ, vel theatralis liberalitatis nomine (quod frequenter fieri dicitur) sustinere decernimus: nec 9 ex tabella decretum recitari, sed curialium, vel majoris partis curiæ relatione 10 currente, sine ulla malignitate referentium, vel damno contrahentium, ad confirmandam emtionem competentis Judicis proferri sententiam. **

Constitutio Græca Justiniani hic deest, quia jubebat, ut tam donatio, quam omnis actus alienationem continens decreto subjaceret, ut idem ait Nov. 38.

TIT. XXXIV.

QUANDO, ET QUIBUS QUARTA PARS DEBETUR
EX BONIS DECURIONUM, ET DE MODO
DISTRIBUTIONIS EORUM.

1. Imp. THEOD. VALENT. AA. Florentio PP.

Si decurionum consortio sit alienus, qui curiali successit: competentis eidem juris sive ex asse, sive ex parte heres sit bonorumve possessor: partem quartam 1 jure optimo a curia peti decernimus. Dat. v. Id. Jun. CP. FELICE & TAURO COSS. 428.

2. Idem AA. Apollonio PP.

Meminimus, nuper emissâ lege divali 2, portionem quartam de facultatibus curialium fati munus implentium, ex qualibet novissima voluntate, vel ab intestato etiam, ad quemque (præterquam 3 si ad filios (curiales) deferatur, curialium deputasse corporibus: sed multi tamquam corrumpendi totius patrimonii occasione captata, uniuscujusque rei sibi particulam vindicando, adeo totas dilacerant facultates, ut dum participibus relictarum opum nocere cupiunt, sua quoque jura præcipitent: Quorum nimiam licentiam provida dispositione refrenantes, ipsis quidem curialibus occupandi sua auctoritate res mortui, copiam denegamus: heres autem, ad quem ab intestato, vel ex postrema voluntate directis, vel fideicommissariis verbis decurrit hereditas, omne patrimonium quod relictum est, in partes quatuor dividi procuret: ut rebus totis in sortium casum deductis, vel curiæ quadrantis, vel heredi, aut fideicommissario per universitatem dodrantis electio ex sortis felicitate contingat: ita scilicet & præfati successores, & curia promiscui rerum dominii liberabuntur incommodo. *Naturale quippe vitium est negligi, quod communiter possidetur: utque se nihil habere, qui non totum habeat, arbitretur: denique suam quoque partem cor-*

(4. l. ult. in fin. infr. de vendend. reb. civit. lib. 11. tit. 31. (5. Nov. 38. in pr. §. 1. vers. & rursus. (6. Adde l. 22. in pr. sup. de admin. tut. (7. Mutat. d. Nov. 38. in pr. §. 2. Nov. 87. c. 1. (8. l. 163. ff. de reg. jur. (9. Adde l. 9. §. 1. ff. de offic. procons. (10. l. 59. sup. de decur.

TIT. XXXIV. (1. l. 2. infr. h. t. (2. l. 1. sup. eod. (3. Nov. 38. in pr. §. 2. in fin.

rumpi patiatur, dum invidet aliena. Sed ubi quarta pars bonorum mortui curiæ debet offerri: immobiles quidem res, quæ nec latere facile possunt, nec cuiquam (si divulgentur) officiant, sub adpectu etiam curialium æstimari, dividique concedimus: mobiles autem res, vel se moventes, vel instrumenta, vel si quid aliud (etiam) in huiusmodi jure consistat, in medium proferri, divulgarique non patimur: sed juratis successoribus, cum apud se diligenter æstimaverint, quæ, quantique sint pretii facultates, credi oportere decernimus. *Quid enim tam durum, tamque inhumanum est, quam publicatione, pompaquererum familiarium, & paupertatis detegit vilitatem, & invidia exponere divitias?* In exigendis vero debitis, si pretium, quod pro quarta parte actionum curiæ competit, successores præstare noluerint: cautionibus jurata fide prolatis in medium, unusquisque a debitoribus convenientem sibi exigat portionem. Æque ex diverso æs alienum, si cui defunctus fuerat obligatus, tam iidem successores, quam curia pro sua sorte restituere compellantur. Quod si sæpe dicti successores sacramentum sibi crediderint excusandum: tunc vero, ad similitudinem rerum immobilium, diligentior curialibus omnium rerum indago præbebitur, scilicet, ut universis mortui facultatibus in aperto propositis, vel æstimatio rerum, vel divisio sub præsentia curialium celebretur. In omnibus autem casibus, ubi quarta pars curiæ competit, transactiones interpositas firmas, illibatasque manere decernimus. § 1. Ad filiorum vero (curialium, vel nepotum, ac pronepotum, scilicet decurionum) similitudinem, ad quos integras opes pervenire censuimus, filiam, quin etiam neptem, pronepsemve principali ejusdem civitatis, unde pater, avus, vel proavus oritur, nuptam, rerum, vel ab intestato, vel ex dispositione ultimæ voluntatis quaesitarum, integrum, nullaque parte minutum dominium habere sancimus. Quod si post parentum obitum inveniantur innuptæ, vel viduæ, in impuberibus quidem post transactam pubertatem, in aliis vero, quæ pubertatem exceßerint, vel etiam in viduis post mortem parentis triennium dumtaxat volumus expectari: ut interim quarta portio suspensa, aut apud eam, si in matrimonio curialis ejusdem civitatis fuerit collocata, perpetuo jure permaneat: vel si intra id tempus alienum (ab) eadem curia fortiatur maritum, penit. sive nupta non fuerit, memorata pars (totius substantiæ) curiæ cum triennii tam urbanorum, quam rusticorum prædiorum dumtaxat fructibus addicatur: ita tamen, ut (& optionis conditio in offerendis rebus quartæ partis, vel dodrantis (& sacramenti, tam de quantitate, quam de æstimatione rerum mobilium deque actionibus inferendis, vel excipiendis (sicut in extraneis personis dictum est) ratio conservetur. Sed & si mater mortui, vel avia tempore, quo filius, neposve moritur, in conjugio ejusdem civitatis curialis inventa fuerit: ne ipsas quidem patimur quartæ portionis subire jacturam. Extraneum quin etiam heredem propinquitatis quidem jure discretum, curiæ tamen ejusdem civitatis obnoxium, supradictæ portionis dispendio liberamus. Dat. VII. Id. Mart. Constantinop. DIOSCORO & EUDOXIO COSS. 442.

3. Imp. JUSTINIANUS A. Mennæ PP.

Si quis curialibus muneribus obnoxius, uno forte, vel pluribus filiis, vel filiabus derelictis, filio quidem, vel filiis substantiæ suæ partem minimam dereliquerit, (eam tamen, quæ 5 excludere eos ab inofficiosi querela potest) aliis autem suam substantiam dereliquit, ut ex hac patrimonii distributione apud filium quidem vel filios curiales minima pars substantiæ remaneat: totum autem curiale munus masculis imminet, sive filii sint, sive nepotes vel pronepotes, curiali tamen conditioni obnoxii: sancimus huiusmodi iniquitatem rescari, & non minus quarta 6 portione in masculo posse testatorem transmittere, sive unus est filius, sive plures, nulla diminutione ex permixtione sororum eis faciendâ: ut non solum corporibus, sed etiam substantiis laborantes, possint curiale habere consortium. † Ad hoc sancimus, si quis curialis, filiabus pluribus derelictis, ab hac luce fuerit substractus: quarum una curiali ejusdem nuptæ civitatis: aliis filiabus, quæ ad huiusmodi vota non migraverint: vel extraneis in reliquam partem heredibus derelictis, non videri curiæ ex sententia legis Theodosianæ 7 ad Apollonium scriptæ satisfieri: sed omnino quartam 8 partem patrimonii curia consequatur, sive uni filiæ, quæ curialibus nuptiis copulata sit, deputanda est, sive ex aliis heredibus colligenda: filia proculdubio, quæ curiali nupsit, immuni ab huiusmodi quartæ datione servanda: cum per maritum ejus, quantum ad ipsius per-

sonam, curiæ sit satisfactum; & hoc observari non solum, si ultimo elogio condito, testator curialis decesserit: sed etiam si intestatus diem suum obierit. (Sed &) si quid minus 9 quarta (parte) fuerit, vel minime derelictum: hoc modis omnibus filio curiali, vel filiæ, quæ nupta est ejusdem civitatis decurioni, ex substantia patris curialis modis omnibus vel deputari, vel adimpleri: nullo obstaculo curiæ opponendo, si secundum prædictam legem filius, nepos, pronepos, pater, avus, proavus, curiali morienti fuerint derelicti, qui nexibus curialibus ex quacumque vel dignitate, vel occasione fuerint absoluti. In hoc enim Theodosianæ 10 legi appetitissime volumus esse derogatum. Et generaliter definimus ex omni causa, neque masculos liberos, neque filias copulatas matrimonio curialis, minus quarta parentis substantiæ habere: vel non extantibus filiis, vel filiabus, sed aliis heredibus, ipsam curiam secundum anteriores leges quartæ curialis morientis habere solatium. Dat. Kal. Jan. CP. JUSTINIANO A. COS. 528.

T I T. XXXV.

DE IMPONENDA LUCRATIVA I DESCRIPTIONE.

1. Imp. THEOD. & VALEN. AA. ad Apollonium præf. Præf.

Descriptionis onere filiarum quatuor, quas (ex) lucrativis jugationibus tantum non humanis, vel animalium censibus, neque mobilibus rebus jubemus indici: & si curiales non sint, majores ac posteros liberamus: ut si pater, avus, proavus, filio, nepoti, pronepoti, vel filiæ, nepti, proneptive, (nec interest, nuptæ sint curialibus necne,) postrema voluntate, vel inter vivos etiam donatione quicquam de suis opibus largiatur, memoratæ descriptionis cesset indictio. Æque ex diverso, si posteriores ad majores prædicta sibi consanguinitate devinctos præfatis titulis suas conferant facultates: nullius accessione gravaminis huiusmodi liberalitas oneretur. *In tam enim necessariis sibi conjunctisque personis, sub liberalitatis appellatione debitum 2 naturale persolvitur.* Cujus auctoritatem juris pariter valere sancimus, etiam si ab intestato succedant sibi præfiniti generis ordine sociati. Ex his enim successionebus maxime debiti potius solutio, quam muneris oblatio comprobatur, quæ non largientibus etiam dominis ipsa propinquitatis serie deferuntur. Ceteri vero, licet quadam inter se cognatione jungantur: numquam tamen curiale prædium sine prædicto onere lucrabuntur, nisi is forte, cui lucro res cesserit, ejusdem civitatis ordini sit obstrictus: qui licet inter extraneos numeretur, vacuum tamen ea functione, quod datum est, consequatur: nam cum personæ conditio non muteur, nec rei quidem statum convenit immutari. † *Lucrativas* vero res eas tantum volumus appellari, atque a prædictæ descriptionis gravamine excipere, quæ hereditatis, legati, fideicommissi jure, mortis causa donationis, vel cujuslibet postremæ voluntatis arbitrio ad quempiam delabuntur. Inter vivos etiam donatio simplici liberalitate confecta, lucrativæ merebitur & nomen, & sarcinam. † Si vero vel fover futurus, filii, vel nepotis, vel pronepotis sponsæ affinitatis coeundæ causa donaverit: vel parens etiam filiam, neptem, vel proneptem curiali, seu extraneo nubentem dotaverit, licet casus eventu, res ejus, cui data est, vertatur ad lucram, nec 3 inter lucrativas numerabitur, nec descriptionis oneri subiacebit. *Nec enim juris optimi est matrimonium, cum tot tantisque suis difficultatibus opprimatur, adventitiis etiam cumulare ponderibus.* † Res vero, quæ memoratis causis lucrativæ semel nomen exordiumque sortita est, licet ab eo, qui susceperat, ad alterum emtionis, vel cujuscumque contractus jure migraverit, cum prædicto descriptionis gravamine proculdubio transferetur: ut vel sciens sibi imputet, qui accepit oneratam: vel si ignoraverit, quod interest consequatur. Contraque, si cujuslibet contractus exordium lucrativæ nomen evaserit; & si postea lucris titulo in dominium alicujus ceciderit, sarcinam memoratæ descriptionis effugiet. Nulla enim in huiusmodi causis confusionis intercedit occasio, etsi ad primordium tituli posterior quoque formetur eventus: nisi forte res decurionis, quæ ad eum cujuslibet mercimonii jure pervenerit, ad alterum fuerit postrema ejus voluntate, vel ab intestato, vel inter vivos donatione translata: tunc enim, quia semel in personam cecidit principalis, (veterum titulorum nequaquam ratione perspecta) conditionem, & onus merebitur lucrativæ. Dat. VII. Id. Mart. Constantinop. DIOSCORO & EUDOXIO VV. CC. COSS. 422.

(9. d. Nov. 38. c. 2. & 4. (10. l. 2. supr. h. t.)

TIT. XXXV. (1. Nov. 131. c. 5. in fin. adde l. 1. supr. de apochis. h. lib. tit. 22. (2. l. 9. 10. ff. pro socio, l. 29. in pr. ff. de donat. (3. l. ult. §. 1. in fin. collat. l. 6. §. 11. ff. quæ in fraud. cred.

(4. l. ult. vers. ceterum. sup. de aliment. pupill. præf. (5. Adde Nov. 38. c. 3. (6. Mutat. d. c. 3. (7. l. 2. supr. h. t. (8. Mutat. Nov. 38. c. 4.

T I T. XXXVI.

DE PRÆBENDO SALARIO.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Marcellinum Comitem Orient. post alia.

Nulli salarium 1 tribuatur ex iuribus Reipublicæ, nisi ei, qui jubentibus nobis specialiter fuerit consecutus. Dat. v. Non. Octobr. Constantinop. LIMENIO & CATULINO COSS. 349.

T I T. XXXVII.

SI CURIALIS RELICTA CIVITATE RUS HABITARE MALUERIT.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Eutythiano P. P. post alia.

Curiales omnes jubemus interminatione moneri, ne civitates 1 fugiant, aut deserant, rus habitandi causa: fundum, quem civitati prætulert, scientes fisco esse sociandum: eoque rure se carituros, cujus causa impios se, patriam vitando, demonstraverint. Dat. xviii. Kal. Jan. Constantinop. ARCAD. IV. & HONOR. III. AA. COSS. 396.

T I T. XXXVIII.

DE 1 MUNICIPIBUS ET ORIGINARIIS.

1. Imp. ALEX. al. Antoninus A. Sylvano.

Cum te Byblium origine, incolam autem apud Berythios esse proponas; merito apud utrasque 2 civitates muneribus fungi compelleris.

2. Imp. GORD. A. Frontoni.

Si, ut proponis, ea, quæ ex causa fideicommissi te manumisit, ab ea libertatem justam fuerit consecuta, quæ originem ex provincia Aquitania ducebat: tu quoque ejus conditionis, ejusque civitatis jus obtines, unde, quæ te manumisit, fuit. Eorum enim conditionem sequi ex causa fideicommissi manumissos pridem placuit, qui 3 libertatem præstiterint, non qui dare rogaverint.

3. Imp. PHILIPPUS A. Patroclo.

Filios apud originem 4 patris, non in materna civitate, et si ibi nati sint (si modo non domiciliis retineantur) ad honores, seu munera posse compelli, explorati juris est.

4. Imp. DIOCL. & MAXIM. AA. Secundo.

Origine 5 propria, neminem 6 posse voluntate sua eximi, manifestum est.

5. Imp. CONST. A. ad Maximum Vic. urbis.

Si quis cum ex majore, vel ex minore civitate originem ducit, eamdem evitare studens, ad alienam se civitatem incolatus occasione contulerit: & super hoc, vel preces dare tentaverit, vel qualibet fraude niti, ut originem propriæ civitatis eludat: duarum civitatum decurionatus onera sustineat: in una voluntatis, & in altera originis gratia. PP. VIII. Kal. Jan. PAULINO & JULIANO COSS. 325.

T I T. XXXIX.

DE 1 INCOLIS 2, ET UBI QUIS DOMICILIUM HABERE VIDETUR, ET DE HIS, QUI STUDIORUM CAUSA IN ALIENA CIVITATE DEGUNT.

1. Imp. ANTONINUS A. Paulo.

Non tibi obest, si cum incola esses, aliquod munus suscepisti: modo 3 si antequam ad alios honores vocareris, domicilium 4 transfulisti.

TIT. XXXVI. (1. Excip. l. 4. §. fin. ff. de decret. ab ordine fac.

TIT. XXXVII. (1. l. pen. sup. de rescind. vendit.

TIT. XXXVIII. (1. Lib. 50. D. 1. sup. lib. 1. t. 56. (2. l. 29. ff. ad municip. (3. l. 17. §. 8. ff. d. t. (4. l. 1. §. ult. ff. d. t. (5. l. ult. inf. h. t. (6. Immo vide l. 22. §. 1. l. 32. l. 37. in fin. ult. §. 3. ff. ad municip.

TIT. XXXIX. (1. Lib. 50. D. 1. (2. l. 39. §. 2. ff. de verb. sign. (3. l. 36. ff. de municip. (4. l. 31. ff. d. t.

2. Imp. ALEX. A. Crispo.

Nec ipsi, qui studiorum causa aliquo loco morantur, domicilium 5 ibi habere creduntur, nisi decem annis transactis, eo loco sedes sibi constituerint, secundum epistolam Divi Hadriani: nec pater, (qui) propter filium studentem frequentius ad eum comeat. Sed si aliis rationibus domicilium in splendidissima civitate Laodiceorum habere probatus fueris, mendacium, quominus muneribus fungaris, non proderit.

3. Imp. DIOCL. & MAX. AA. Alexandro.

Est verum, eos, qui in territorio alicujus civitatis commorantur, velut 6 incolas ad subeunda munera, vel ad capiendos honores non adstringi.

4. Idem AA. & CC. Alexandro.

Cum neque originales, neque incolas vos esse memoratis: ob 7 solam domus, vel possessionis, licet ex substantia decurionis acquisita sit, causam, publici juris auctoritas muneribus subjugari vos non sinet.

5. Idem AA. & CC. Maximo.

Si in patria uxoris tuæ, vel qualibet alia domicilium defixisti, incolatus jure ultro te ejusdem civitatis muneribus obligasti.

6. Idem AA. & CC. Marcellino.

Privilegio speciali civitatis non interveniente, tamen originis ratione, ac domicili voluntate 8 ad munera civilia quemque vocari, certissimum est.

7. Idem AA. & CC. Aurelio.

Cives quidem origo 9, manumissio, allectio, vel adoptio: incolas vero (sicut & Divus Hadrianus Edicto suo manifestissime declaravit) domicilium facit. Et in eodem loco singulos habere domicilium, non ambigitur, ubi 10 quis larem, rerumque, ac fortunarum suarum summam constituit, unde (rursus) non sit discessurus, si nihil avocet: unde cum profectus est, peregrinari videtur: quod si rediit, peregrinari jam destitit.

8. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. ad Senatum. Senatores 11 in sacratissima 12 urbe domicilium dignitatis habere videntur. Kal. Mart. VALENT. A. & NEOTERIO COSS. 390.

9. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. Martiano Comiti Orientis. 13

Mulieres honore 14 maritorum erigimus, (&) genere nobilitamus, & forum 15 ex eorum persona statuimus. (Sin autem minoris ordinis virum postea sortita fuerint, priore dignitate privata, posterioris mariti sequentur conditionem;) & domicilium mutamus. Dat. IV. Kal. Febr. CP. ARCAD. 11. & RUFINO COSS. 392.

T I T. XL.

DE MUNERIBUS, & HONORIBUS NON CONTINUANDIS INTER PATREM, ET FILIUM, ET DE INTERVALLIS. 1

1. Imp. SEVER. & ANTON. AA. Septimio 2 Zenoni.

Sicut honores, & munera, cum pater & filius decuriones 3 sunt, in 4 eadem domo continuari non oportet: ita vacationum concessa tempora non 5 aliis prodesse possunt, quam (his), qui ad

(5. v. l. 5. §. 2. ff. de injuriis. (6. l. 35. ff. ad municip. l. 239. §. 2. ff. de verb. sign. (7. l. 17. §. 5. §. 13. ff. ad municipal. (8. l. 22. §. 2. ff. d. t. (9. l. 1. pr. d. t. (10. Adde l. 27. §. 1. ff. ad municip. l. 203. ff. de verb. sign. (11. Confer. l. 2. sup. ubi senatores, vel clariss. (12. l. 22. §. pen. ff. ad municip. l. 2. (13. l. 13. inf. de dignitat. (14. v. Nov. 22. c. 36. & 105. c. 2. (15. l. 5. ff. de ritu nupt. l. penult. ff. de jurisdic. l. 65. ff. de judic. l. 6. sup. de donat. ante nupt. l. 4. §. 1. ff. de usu & habitat.

TIT. XL. (1. v. l. 18. ff. ad municipal. l. 14. §. 1. ff. de munerib. (2. l. 21. §. 6. ff. ad municipal. (3. l. 3. infr. de filiisfam. & quemadm. pater. h. lib. l. 60. (4. l. 4. §. 1. ff. de excus. tur. (5. l. 3. in pr. inf. de legationib.

eosdem, vel alios honores, eademque, vel alia munera denuo vocantur. † Pro 6 infante vero filio, quem decurionem esse voluisti, quamquam fidem tuam impofterum adstrinxeris, tamen onera sustinere non cogeris: cum ad ea (tantum,) quæ mandari possunt, voluntatem dedisse videaris.

2. Imp. GORDIANUS A. Cyrillo.

Ab honoribus ad honores eosdem quinquennii datur vacatio: triennii vero, ad alios: Legatione autem perfunctis biennii 7 vacatio concessa est.

3. Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN. AA. Critiæ.

Intervalla temporum, quæ in unius 8 persona locum habent, fratribus, (licet communia possideant bona) minime professe, frequenter constitutum est. Sane his missis 9, qui necdum functi muneribus, ad hæc idonei constituti vocari debent, vos si ad obsequium civilium munerum repererit paruisse, ne interim interpellemini, Præses provinciæ providebit.

TIT. XLI.

DE MUNERIBUS PATRIMONIORUM.

1. Imp. ANTONINUS A. filio.

Civilia munera per 1 ordinem pro modo fortunarum sustinenda sunt.

2. Idem A. Materno.

Munera, quæ patrimonii publicæ utilitatis gratia indicuntur, ab 2 omnibus subeunda sunt.

3. Imp. ALEXANDER A. Attilio.

Qui immunitatem munerum publicorum consecuti sunt, onera patrimoniorum sustinere debent 3: in quibus causis & hospites 4 recipiendi sunt.

4. Imp. VALERIAN. & GALLIEN. AA. Neroni.

Non videtur abhorre (a) ratione sententia, (qua) Præses provinciæ equos curiales alere, non personarum, sed patrimonii esse decrevit: & tamen si iniqua 5 esset, omisso a te appellationis auxilio, necessario permanet.

5. Imp. CARUS, CARINUS, & NUMERIANUS AAA. Antepisti.

Neque 6 tempore ætatis, neque numero liberorum, a muneribus, quæ patrimoniorum sunt, excusationem quis habere potest.

6. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA.

Professio 7 & desiderium tuum inter se discrepant: nam cum Philosophum 8 te esse proponas, vinceris avaritia, & rapacitate: & onera, quæ patrimonio tuo injunguntur, solus recusare conaris: Quod frustra te facere, ceterorum exemplo poteris edoceri.

7. Idem AA. & CC. Alexandro.

Etiam minores 9 ætate patrimoniorum muneribus subjugari solent. Unde intelligis, te frustra plenam immunitatem desiderare cum munera, quæ impensas exigunt, subire te necesse sit.

8. Idem AA. & CC. Longino.

Nec protostasiæ 10, vel sacerdotii 11, vel decaprotiæ munera, corporalia sunt: sed tantum patrimonii 12 esse, non ambigitur.

9. Idem AA. & CC.

Patrimoniorum munera mulieres 13 etiam sustinere debent.

10. Exemplum sacrarum literarum eorundem AA. & CC. ad Præsides provinciarum.

Quantum ad extraordinarias indictiones pertinet, Præsibus significamus, ut omnes possessores ceterosque sciant conveniri debere: quandoquidem ea patrimonii munera esse constet, quæ merito ab 14 omnibus agnosci debeant, quo facilius obsequiis publicis pareatur.

TIT. XLII.

QUEMADMODUM CIVILIA MUNERA INDICUNTUR.

1. Imp. CARUS, CARINUS, & NUMERIANUS AAA.

Cum te curatorem ad cogendas angarias creatum appellationem interposuisse proponas, Præses provinciæ, si alterius curiæ te esse animadvertit, ad alieni corporis munera vocari non finet: quia ejus patriæ oneribus respondere debes, cui te attributum esse commemoras.

2. Imp. DIOCL. & MAXIM. AA. Dionysio.

Maioribus honoribus functos, ad minores devocari non oportere, rationis est.

3. Idem AA. Eutychno.

Cum i te omnibus muneribus functum esse adseveres, ad eadem munera, si aliorum civium copia est, qui obsequiis civilibus fungi possunt, Præses provinciæ devocari te non permittet.

4. Idem AA. & CC. Regio.

Ultra 2 modum sumtuum te muneribus civilibus gravari, levatis aliis Præses provinciæ non patietur: sed æqualitatem tam juris, quam censuræ memor, circa ordinem custodiet.

TIT. XLIII.

DE HIS, QUI SPONTE PUBLICA MUNERA SUBEUNT.

1. Imp. ALEXANDER A. Feliciano.

Veterani 1, qui, cum possent se tueri immunitate his concessa, decuriones se fieri in patria sua maluerunt, redire ad excusationem, quam reliquerunt, non possunt: nisi certa lege, & pacto servandæ immunitatis, vel partem ejus honoris agnoverint.

2. Imp. DIOCL. & MAXIMIAN. AA. Valerio.

Qui publici muneris vacationem habet, si 2 aliquem honorem, excepto decurionatu, sponte susceperit, ob id, quod patriæ suæ utilitatibus cesserit, vel gloriæ cupiditate paulisper jus publicum relaxaverit, competens privilegium non amittit.

3. Imp. LEO A. Puseo P. P.

Qui conditioni non obnoxius curiali, quemlibet honorem, vel munus voluntate 3 propria in quacumque gesserit civitate, nullum præjudicium circa fortunam suam, statumque sustineat: sed tam ipse, quam liberi ejus, & qui ex his in posterum procreandi sunt, ab omni hujusmodi nexu cum suis facultatibus liberi alienique permaneant: ita tamen, ut si aliqua functio volentibus eis fuerit injuncta, ex qua necesse sit eos aliquid accipere, quod ex data sibi pecunia in reliquis apud eos mansisse constiterit: solventes, sine ulla molestia, vel conditionis suæ formidine discedant. Si quis vero ex his omnia decurionum munera, vel functiones, vel honores nulla imminente necessitate, sed sua sponte peregerit, eum pro sua liberalitate patrem 4 civitatis, in qua voluntarius municeps apparebit, si hoc libuerit ei, fieri constituitque hac lege decernimus. Dat. v. Id. Nov. CP. BASILICO & ARMERICO COSS. 465.

4. Imp. JUSTINIANUS A. Mennæ P. P.

Eos, qui curiali fortuna liberi constituti postea se curiæ cuiuscumque civitatis obtulerint; confidere volumus, quod posteritas eorum, non solum jam procreata, sed etiam post talem conditionem procreanda, hujusmodi fortuna libera manebit: sive specialiter sub hac lege curiæ se obtulerint, ut ab eis descendentes tali fortuna liberi permaneant: sive nullam hujusmodi fecerint mentionem: nullo audente dicere, quod nati vel concepti post talera

(6.l.21. §.6. ff. ad municipal. (7.l.3. inf. de legationib. (8.l.2. sup. h.t. l.7. sup. de decurion. (9.v.l.3. inf. quemadm. civil. muner.

TIT. XLI. (1.l.3. §.13. & 15. ff. de munerib. adde l.7. inf. de proxim. sacr. scripior. lib. 12. tit. 19. l. ult. inf. tit. proxim. (2.l.3. l.5. l.7. l.10. inf. h.t. l.6. §.4. ff. de muner. l.2. in fin. ff. de veteran. (3.l.2. sup. h.t. (4.l.3. §.14. ff. de muner. (5.v.l.7. sup. de appellat. (6.l.7. inf. h.t. l.2. §.4. ff. de vocat. & excus. muner. (7.l.1. §.4. ff. de exeraord. cogn. l.8. §.4. ff. de vacat. & excus. muner. (8.l.6. §.6. & 7. ff. de excus. tut. (9.l.5. sup. h.t. (10. v.l.3. inf. de filiisfam. (11. Fac. l.8. ff. de vocat. & excus. muner. (12. v.l. ult. §.26. ff. de muner. (13. l. un. in fin. inf. de mulierib. & in quo loco.

(14.l.2. sup. h.t. l.11. sup. de sacros. eccles.

TIT. XLII. (1.l.52. sup. de decur. l.4. inf. h.t. l.3. §.15. ff. de munerib. (2.d.l.3. §.15. l.4. §. pen. ff. d.t. de munerib.

TIT. XLIII. (1.l.5. in fin. ff. de jure immunitat. l.2. pr. l. ult. in fin. ff. de veteran. (2.l.2. in pr. l. pen. §. ult. ff. de jure immunit. (3.l.4. inf. h.t. (4.v. sup. tit. de ratiocin. oper. publ.

deditionem paternam conditionem sequi debeant: hoc enim speciali beneficio alacriores omnes ad conferendam civitatibus hujusmodi opitulationem constituere properavimus: ita tamen, ut nec occasione quartæ portionis bonorum hujusmodi decurionis, quicumque successores ejus aliquam inquietudinem patiantur: utpote libera ejus substantia omni curiali gravamine conservanda: & si quid defunctus vel ex administratione curialium munerum, vel ex quarta portione ad eandem curiam semel vel sæpius devoluta, vel ex alia quacumque causa eidem curiæ debuisset probetur, hoc idem successores curialibus reddere minime dubitent. † Illis scilicet, quæ super naturalibus filiis, quos naturalis pater sub hac lege curiæ dedit vel postea dederit, ut legitimos, tam ex testamento, quam ab intestato successores habeat, non solum veteribus legibus, sed etiam nostris sanctionibus disposita sunt, præsentis lege excipiendis: ut non ipsi tantum filii naturales, sed etiam ex his procreandi mares paternam sequantur fortunam; vel maribus liberis minime subsistentibus, quarta pars substantiæ mortui curiæ depreetur.

T I T. XLIV.

DE HIS, QUI A PRINCIPE VACATIONEM ACCEPERUNT.

1. Imppp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA.
Rufino PP.

Nullus vacationem temporalem curialis accipiat: nisi id forte veris ac probatis causis adnotatio nostra i concesserit. Dat. Frid. Non. Jun. CP. THEODOS. & ABUNDANTIO COSS. 393.

T I T. XLV.

DE I VACATIONE PUBLICI MUNERIS.

1. Imp. GORDIANUS A. Januario.

Muneris publici vacationem ea continere, quæ non lege 2, non Senatusconsulto, non Constitutionibus Principum injunguntur, merito responsum est: ad quam formam juris pertinens, si cœperis ad munera extraordinaria 3 a Magistratibus devocari: 4 appellatione interposita 5 Poteris apud Præsidem juris rationibus protegi.

T I T. XLVI.

DE I DECRETIS DECURIONUM SUPER IMMUNITATE QUIBUSDAM CONCEDENDA.

1. Imppp. DIOCLET. & MAXIM.
AA. Urfatio.

Exceptis 2, qui liberalium studiorum antistites sunt, & qui medendi cura funguntur, decurionum decreto 3 immunitas nemini tribui potest.

2. Iidem AA. & CC. Cassio.

Ordinis ambitiosa 4 decreta sacris Constitutionibus improbantur.

T I T. XLVII.

DE I EXCUSATIONIBUS MUNERUM.

De his, qui fuerunt Procuratores patrimonii Cesaris.

1. Imppp. CARUS, CARINUS & NUMERIANUS
AAA. Demetrio.

Etiam hi, qui nostra procurasse monstrantur, muneribus civilibus, quæ dignitati eorum congruunt, fungi debent.

De dignitatibus.

2. Pars actorum DIOCLET. & MAXIM.
AA. & CC.

Inductis Firminio, & Apollinario, & ceteris principalibus Antiochenis adstantibus Sabinus dixit, * & cetera. Diocletianus dixit.

Certis dignitatibus data a nobis indulgentia est munerum civilium, & personalium, id est, his, qui aut ex *protektoribus* 2 sunt, aut ex præpositis. Hi ergo ad munera personalia aut civilia non vocabuntur.

TIT. XLIV. (1. l. 14. sup. de decur.

TIT. XLV. (1. Lib. 50. D. 5. (2. l. 6. l. 3. §. 3. ff. de vacat. & excus. muner. (3. l. 12. ff. de muner. (4. l. 1. ff. de vacat. & excus. muner. (5. l. 2. sup. de decurion.

TIT. XLVI. (1. Lib. 50. D. 9. (2. l. 4. ff. h. t. (3. l. 2. inf. de profess. rib. & medic. (4. l. 4. ff. h. t.

TIT. XLVII. (1. Lib. 50. D. 5. (2. v. inf. tit. de domest. & protektorib.

[De tutelis.]

3. Iidem AA. & CC. Martiano.

Tutela sollicitudo a muneribus civilibus non excusat: utpote (cum) nec tres 3 simul injunctæ diversarum domuum, hujusmodi beneficium præstent.

De hydraulis.

4. Iidem AA. & CC. Attalo.

Hydraulæ munerum civilium immunitatem sibi jure concessam, approbare minime possunt.

De Procuratoribus absentium reipublicæ causa.

5. Iidem AA. & CC. Marcellino.

Procuratores absentium Reipublicæ causa, munerum civilium vacationem non habent.

De venatoribus.

6. Iidem AA. & CC. Cajo.

Venatoribus immunitas ob hanc professionem solum nullo 4 jure concessa probari potest.

De negotiatoribus.

7. Imp. CONSTANTINUS A. ad Catulinum Vicarium.

Negotiantes vestiarios, linteones, purpurarios, & particarios, qui devotioni nostræ deserviunt, visum est, secundum veterem consuetudinem ab omni munere immunes esse.

Qui possunt aliquid inferendum indicare, vel non.

8. Imppp. CONSTANTINUS A. & JULIANUS C. ad Taurum P. P.

Placet, nullum omnino judicem de cetero provincialibus inferendum aliquid indicare, ut ea tantum sedulo cunctorum studio pensitentur, quæ canonis instituti forma complectitur, vel nostra clementia decernit inferenda, vel delegatione solemniter sanciente, vel epistolis præcedentibus: sed si quid urgere forsitan cœperit, referri ad Celsitudinem tuam statuimus, & auctorem te fieri, & eo perfoluto referri ad scientiam nostram, ut nobis jubentibus roboretur: si quis autem usarpatoria temeritate amplius aliquid fuerit conatus exigere, obnoxius quadrupli 5 repetitione teneatur: quæ severitas jussionis ad ordinariorum judicium, officiorumque terrorem debet excurrere, ut si eorum vel gratiosa coniventia, vel ignobili dissimulatione temeritas admiserit curialis, eos quoque damni simplicis pœna castiget. Dat. Kal. Apr. Mediolani, CONSTANTIO A. IX. JULIANO COSS. 357.

De muneribus personalibus.

9. Imppp. VALENT. & VALENS AA. ad Claudium Proconf. Africæ. Illud convenit præcaveri, ne quis hanc, quæ personalis est functio, pretio 6 putet esse taxandam. Dat. Kal. Dec. Treveris, VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

De prædiis principis.

10. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA. ad Hyparium PP. Privatæ rei nostræ privilegiis permanentibus, nihil extra ordinem prædia jure perpetuo consignata sustineant: neque adjectis sæpius, ac præter primum delegationis canonem postulatis afficiantur impendiis: quandoquidem neque aurario canoni sub privilegiis æstimato, aliquid ex ea jubentibus nobis præbitionum diversitate decutitur, & pari cum ceteris æstimari forte non convenit, quos præter annonarias functiones æstimatas perpetua pensitationum prærogativa nexerunt. PP. Carthagine, Id. Apr. post Consulatum SYAGRII & EUCHERII 382.

De dignitatibus.

11. Iidem AAA. ad Syagrium PP.

Eos, qui cum honore Comitum, nomine Magistrorum memorix præfuere, vel epistolis, vel libellis, item eos, qui ibidem peragendis, signandisque responsis nostræ mansuetudinis obsecundant: omnium civilium munerum fieri jubemus exortes. Igitur qui ex eo gradu palatio nostro adhæserint, adesse sibi competentia privilegia glorientur: qui vero superioribus dignitatibus creverint, nihilominus ejus loci privilegia præsto sibi fuisse latentur. Lecta III. Kal. Sept. Capuæ, ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

12. Iidem AAA. ad Hyparium PP.

Maximatum 7 culmina dignitatum, Consistoriani quoque comites, Notarii etiam nostri, & Cubicularii omnes, atque ex-

(3. l. 2. §. 9. ff. de excusat. tut. (4. Immo vide l. ult. circa fin. ff. de jure immunit. (5. Immo vide l. un. sup. de super. exact. Novell. Lon. 61. (6. l. 15. inf. h. t. (7. l. ult. inf. eod.

cubiculari, ab omnibus sordidis muneribus vindicentur. Ceteros autem palatina, vel militari intra palatium prerogativa munitos, ita demum privilegium simile contineat, si prioribus statutis se ad hujusmodi exceptionem docuerint pertinere, ut non singulis indulta personis, sed in commune dignitati, vel corpori hujusmodi beneficia doceantur fuisse concessa, circa Rhetores, atque Grammaticos eruditionis utriusque vetusto more durante. † Sordidorum vero munerum talis exceptio sit, ut patrimonii dignitatum superius digestarum, nec conficiendi pollinis cura mandetur, aut panis excoctio, aut obsequium pistrini, nec paraveredorum hujusmodi juris, aut parangariarum præbitio mandetur: exceptis his, quibus ex more Rhætici limes includitur: vel expeditionis Illyricæ pro necessitate, vel tempore utilitas adjuvatur. Operarum quoque artificum diverforum, excoquendæ etiam calcis obsequia, nulla de talibus adjumenta poscantur. Materiam lignorum atque tabulata exceptorum virorum patrimonia non præbeant: Carbonis quoque, nisi eum, quem moneta solemniter, vel fabricatio secundum veterem morem poscit armorum, ab hujusmodi viris præbitio desistat. Publicis, vel sacris ædibus construendis, atque reparandis, capitalis, atque temonis necessitas nulla mandetur: legatis atque adlectis s sumtus possessio hujusmodi privilegiis munita non conferat. Hoc tamen his patrimoniis proficit, quæ dignitatem proprio videntur nomine possidere. Eos etiam, qui simili honore functi sunt, generali prærogativa a præbitione sordidorum munerum vindicamus. Dat. v. Id. Decemb. ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

De successione.

13. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
ad Neotherium PP.

Sordidorum 9 munerum excusatio delata personis, ad heredem successoremve transire non potest. * Neque enim potest esse perpetuum, quod non rebus, sed personis contemplatione dignitatis, atque militiæ indulgisse nos constat. * Dat. xviii. Kal. Maji, Mediol. ARCAD. A. 1: & BAUTONE COSS. 385.

Ad l. 18. Cod. Theod. h. 1.

14. Impp. VALENT. THEODOS. & ARCAD. AAA.
Tatiano PP. Orientis.

Eam legem, quam de extraordinariis, sordidisque muneribus, expressis vocabulis functionum, & insignibus dignitatum, sine ulla ambage præscripsimus, ita circa eos, in quos nostra munera redundarunt, esse præcipimus servandam, ut iisdem beneficiis, non quamdiu militaverint, sed quamdiu vixerint, perfruantur. Dat. xi. Kal. April. Mediol. TATIANO & SYMMACHO COSS. 391.

De prædiis Principis.

15. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Messiano
Com. R. P.

Evidenter, atque absolute jubemus, ne fundi ad patrimonium nostrum pertinentes, seu conductionis titulo, seu perpetuo jure teneantur, aliquid præter ordinem superindicti, vel pretii nomine de sordidis quibuscumque muneribus agnoscant. Nam & hoc a divis Principibus imperatum est, & a nostra Serenitate reparatum. Quisquis igitur iudicum contra fecerit, quinque pondo auri de facultatibus suis, alia de officiis suis, totidem & de curialibus, qui exequi mala iussa festinant, noverit eruenda. Dat. vii. Kal. Jul. Mediol. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

De illustribus.

16. Idem AA. & THEOD. A. Melitio.
PP. post alia.

Ab 10 illustribus 11 personis sordida munera, & extraordinaria necessitatis damna removemus. Dat. xv. Kal. Mart. Ravenna, DN. NN. HONORIO IX. & THEOD. V. AA. COSS. 412.

TIT. XLVIII.

DE QUIBUS MUNERIBUS, VEL PRÆSTATIONIBUS
NEMINI LICEAT SE EXCUSARE.

1. Impp. HONORIUS & THEODOSIUS AA. Herculeo.
PP. Illyrici.

Comparationi 1 transvectionique specierum universi sine ullo privilegio coarctentur ad necessitates Illyricanas: nam in his dum-

(3. l. unic. infr. de præpos. labor. (9. l. 1. in pr. ff. de jure immunit. (10. l. 64. in fin. supr. de decurionib. l. 23. in pr. ff. ad municip. (11. l. 12. supr. h. t.

TIT. XLVIII. (1. l. 1. infr. h. t. l. un. supr. ut nemini liceat. in emt. spec.

taxat titulis nullum sub quopiam cessare privilegii velamento censemus: sed sub hac conditione, cum tempus exegerit, hujusmodi collationi succumbent, ut non tantum requiratur idoneus, verum universi pro portionis suæ possessionis jugationisque ad hæc munia coarctentur, & a summis sarcina ad infimos usque decurrat. Dat. 111. Id. Apr. Constantinop. BASSO & PHILIPPO COSS. 408.

2. Impp. THEODOS. & VALENTINIAN. AA.
ad Taurum PP.

Cum 2 ad felicissimam expeditionem nominis nostri, omnium provincialium per loca, qua iter arripimus, debeant nobis (solita) ministeria exhiberi: neminem ab angariis, vel parangariis, vel plaustris, vel quolibet munere (penitus) excusari præcipimus: sed omnes, sive ad divinam nostram domum, sive ad venerabilis Augustæ, vel ad sacrosanctas Ecclesias, vel quolibet illustres domos pertinent; nec lege pragmatica, nec divina adnotatione, sacrove oraculo excusatos, indictionibus magnificentæ Sedis tempore nostræ expeditionis obedire decernimus. Datum xiiii. Kal. Martii, Constantinop. VALENTINIANO A. V. & NONIO * COSS. 445.

3. Imp. LEO ad S.

Hac providentissima lege statuimus, omni excusatione cessante, nullaque personali dignitate penitus excepta, in quibuscumque locis administrationi sublimitatis tuæ commissis opus exegerit murorum constructionem, seu comparisonem 3 frumenti, aliarumque specierum sine ullo impedimento, prout commodum atque necessarium magnitudo tua perspexerit, fieri.

TIT. XLIX.

QUI ÆTATE 1, (VEL PROFESSIONE) SE EXCUSANT.

1. Impp. DIOCLET. & MAXIM. AA. Severino
& aliis Scholaribus Arabiæ.

Cum vos adfirmetis liberalibus 2 studiis operam dare, maxime circa Juris professionem consistendo, in civitate Berythiorum provinciæ Phœnicæ: providendo utilitati publicæ, & spei vestræ decernimus, ut singuli usque ad vicesimum quintum annum ætatis suæ studiis non avocentur.

2. Idem AA. & CC. Theodoro.

Cum filios tuos patria potestate liberatos, adhuc minores legitima 3 ætate esse dicas, merito postulas, ut liberalibus 4 studiis non avocentur: & ideo muneribus personalibus, quæ ad patrimonium non pertinent, non adstringentur, si civium inopia 5 non est.

3. Idem AA. & CC. Plautiano.

Manifesti juris est, majores quinquaginta quinque 6 annis invitos ad munera personalia vocari non posse. Cum itaque septuagenario majorem te esse profitearis, si a nominatione facta appellationis auxilium interposuisti, tueri te notione Præsidis provinciæ potes jure concessio.

TIT. L.

QUI MORBO SE EXCUSANT.

1. Imp. GORDIANUS A.

Si ea cecitate 1 pater tuus oppressus est, ut utriusque oculi aciem prorsus amiserit, levamentum personalium munerum sentiet.

2. Impp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.

Cum auriculari 2 morbo debilitatum te esse dicas, juxta juris publici auctoritatem a personalibus muneribus vacationem habebis.

(2. l. 11. supr. de sacros. eccles. l. 21. infr. de cursu publ. lib. 12. tit. 51. (3. l. 1. supr. h. t.

TIT. XLIX. (1. l. 3. infr. h. t. l. 2. §. ult. l. 11. ff. de decurion. l. 5. pr. ff. de jure immunit. l. un. supr. qui ætate se excus. (2. l. 2. infr. h. t. l. 28. pr. ff. ex quib. caus. major. (3. l. 11. ff. de decur. l. 8. ff. de muner. l. 1. in pr. ff. de vacat. & excus. muner. (4. l. 1. supr. h. t. (5. v. l. 11. pr. §. 2. ff. de muner. (6. l. 2. §. ult. l. 11. ff. de decurion. immo vide l. 3. ff. de jure immunit. l. unic. supr. qui ætat. se excus. l. 10. supr. de decurion.

TIT. L. (1. l. un. supr. qui morbo. l. 1. §. 5. ff. de postulando. (2. v. l. 18. §. 11. ff. de muner.

3. Idem AA. & CC. Celz.
Podagra 3 quidem valetudo nec ad personalium munerum prodest excusationem: verum cum ita te valetudine pedum adfistum dicas, ut rebus propriis intercessum commodare non possis: Rector provinciarum, si allegationibus tuis fidem adesse perspexerit, ad personalia munera te vocari non patietur.

4. Idem AA. & CC. Regino.
Casus 4 corporis patris munerum personalium filio jure non praestat excusationem.

TIT. LI.

DE HIS, QUI NUMERO 1 LIBERORUM, VEL PAUPERTATE EXCUSATIONEM MERUERUNT.

1. Imp. ALEXANDER A. Verecundo.
Numerus liberorum ab oneribus 2 non excusat.
 2. Imp. PHILIPPUS A. & PHILIPPUS C. Severo.
Filium ab hostibus captum, ac necdum reversum, ad excusationem munerum personalium patri proficere non posse, magis placuit.

3. Idem A. & C. Nomo.
Nepotes 3 loco parentum succedentes, vice eorum prodesse consueverunt: ideoque si quinque 4 numerus liberorum ex amissorum filiorum nepotibus suppletur, a muneribus personalibus is, quem patrem tuum esse dicis, juxta constituta excusatur.

4. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.
Cum 5 facultates tuas (omnes) in filium tuum contulisse te, nec quicquam habere proponas: respectu patrimonii ejus, quod tuum esse desiit, muneribus civilibus non adstringeris.

5. Idem AA. & CC. Marco.
De 6 personalibus muneribus, quae feminis pro sexus conditione indicantur: exemplo 7 marium, quinque superstitem numero liberorum eas excusari Divi Parentes nostri constituerunt.

6. Imp. CONSTANTIN. A. Dalmatio.
Eos, qui cujuscumque sexus liberos 8 quinque habent, impetrata semel vacatione potiri convenit: ita, ut si in hoc numero aetatis legitima filius inveniatur, obeundis statim pro suo patre muneribus applicetur: patribus, qui filios, vel filias quinque habuerint, promissa legibus immunitate servanda. Quod si quis propter censum tenuiorem, vacationem meruerit, atque hoc probaverit: beneficio potiatur, si propter rerum angustias ad personalia vocatur obsequia. Dat. xiv. Kal. Febr. Sirmii, CRISPO III. & CONSTANTINO II. COSS. 324.

TIT. LII.

DE PROFESSORIBUS ET MEDICIS.

De medicis.

1. ANTON. A.

Cum te Medicum 1 legionis secundae adjutricis esse dicas, munera civilia, quamdiu Republicae causa abfueris, suscipere non cogaris. Cum autem abesse desieris, post finitam eo jure vacationem, si in eorum numero es, qui ad beneficia Medicis concessa pertinent, ea immunitate uteris.

De grammaticis, & oratoribus.

2. Imp. GORDIANUS A.

Grammaticos, seu Oratores decreto 2 ordinis probatos, si non se utiles studentibus praebent, denuo ab eodem ordine reprobari 3 posse 4 incognitum non est.

De poetis.

3. Imp. PHILIPPUS A.

Poetae nulla immunitatis praerogativa juvantur.

De professoribus & calculatoribus.

4. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS. AA. & CC.
Oratione divi Pii liberalium 5 studiorum professores, non etiam calculatores 6 continentur.

De medicis.

5. Idem AA. & CC. Phuidemo.

Nec intra numerum 7 praestitutum ordine invitos Medicos immunitatem habere, saepe constitutum est, cum oporteat eis decreto decurionum immunitatem tribui.

De medicis, grammaticis, & ceteris professoribus, & legum Doctoribus.

6. Imp. CONSTANTIN. A. ad Volusianum.

Medicos 8 & maxime Archiatros, vel ex 9 Archiatris, Grammaticos 10 & Professores alios literarum, & Doctores legum, una cum uxoribus & filiis, necnon & rebus, quas in civitatibus suis possident, ab omni functione, & ab omnibus muneribus vel civilibus, vel publicis immunes esse praecipimus: & neque in provinciis hospites recipere, nec ullo fungi munere, nec ad judicium deduci, (nec) eximi, vel exhiberi, vel injuriam pati: ut si quis eos vexaverit, poena arbitrio Judicis plestatur. Mercedis 11 etiam eis, & salaria reddi jubemus, quo facilius liberalibus studiis, & memoratis artibus multos instituant. PP. Kal. Aug. Sirmii, CRISPO & CONSTANT. CC. COSS. 321.

De magistris.

7. Imp. JULIANUS A.

Magistros studiorum Doctoresque excellere oportet moribus 12 primum, deinde facundia. Sed quia singulis civitatibus adesse ipse non possum: jubeo, quisquis docere vult, non repente, nec temere profiliat ad hoc munus, sed judicio 13 Ordinis probatus, decretum curialium mereatur, optimorum conspirante consensu. Dat. xv. Kal. Jul. Accept. iv. Kal. Aug. Spoletii, MA-MERTINO & NEVITTA COSS. 362.

De Philosophis.

8. Imp. VALENT. & VALENS AA. ad Mamertinum PP.

Reddatur unusquisque patri suae, qui habitum philosophiae indebite, & insolenter usurpare cognoscitur, exceptis his, qui a probatissimis approbati 14, ab hac debent collusionem secerni. Turpe enim est, ut patriae functiones ferre non possit, qui etiam fortunae vim se ferre profiteretur. Dat. xiv. Kal. Febr. Sirmii, VALENTIN. N. P. & VICTORE COSS. 369.

De archiatris.

9. Idem AA. & CC. ad Praxetatum P. U.

Archiatris scientes annonaria sibi commoda a populi commodis (ministrari,) honeste obsequi tenuioribus malint, quam turpiter servire divitibus. Quos etiam ea patimur accipere, quae sani offerunt pro obsequiis, non ea, quae periclitantes pro salute promittunt. 15. Dat. iiii. Kal. Febr. Trev. VALENT. & VALENTE III. AA. COSS. 370.

10. Idem AA. & CC. ad Olybrium P. U.

Si quis in Archiatris defuncti locum est promotionis meritis agere gregandus, non ante eorum particeps fiat, quam primis, qui in ordine reperientur, septem, vel eo amplius judicantibus idoneus approbetur: ita tamen, ut quicumque fuerit admissus, non in priorum numerum statim veniat, sed eum ordinem consequatur, qui ceteris ad priora subvestis ultimus poterit inveniri. Dat. vi. Id. Mart. VALENTIN. & VALENTE III. AA. COSS. 370.

De grammaticis, oratoribus, philosophis, & medicis, & eorum liberis.

11. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Monachio PP.

Grammaticos, Oratores, atque Philosophiae praecceptores, necnon etiam Medicos 16, praeter haec, quae retro latarum sanctionum auctoritate consecuti sunt privilegia immunitatesque, frui hac praerogativa praecipimus, ut universi, qui in sacro palatio inter Archiatros militarunt, cum comitivam primi ordinis, vel secundi

13. l. 13. supr. de decur. (4. v. l. 5. §. 4. ff. de jure immunit. TIT. LI. (1. l. 3. l. ult. infr. h. t. l. 5. infr. de legation. l. 24. supr. de decur. l. 5. §. 2. ff. de jure immunit. l. 2. §. 1. ff. de vacat. & excus. muner. (2. d. l. 2. §. 1. l. 8. in pr. ff. d. t. de vacat. & excus. muner. (3. l. 2. §. 7. ff. de excus. muner. (4. l. 5. l. ult. infr. h. t. (5. v. l. 4. §. pen. ff. de munerib. (6. l. unic. infr. de mulierib. & in quo loco. (7. l. 4. in pr. ff. de muner. (8. d. l. 4. TIT. LII. (1. Adde l. 33. §. 2. ff. ex quib. caus. major. v. l. 6. infr. h. t. (2. l. 1. in fin. supr. de decret. decur. (3. l. 6. §. 6. ff. de excusat. l. 11. §. 3. ff. de muner. (4. l. pen. ff. de decret.

(5. l. 1. pr. ff. de extraord. cognit. (6. l. 15. §. 5. ff. de excus. adde d. l. 1. §. 6. (7. l. 6. §. 2. ff. de excus. l. 1. ff. de decret. ab ord. (8. l. 1. in pr. supr. l. ult. in pr. infr. h. t. l. 6. in pr. ff. de jure immunit. (9. Adde l. 2. supr. quib. quib. non objic. longi temp. praescr. (10. l. 10. §. 3. ff. de vacat. & excus. muner. (11. l. 1. in pr. ff. de extraord. cognit. (12. Adde l. 2. supr. de postul. l. unic. infr. de profess. qui in urbe. (13. v. l. 6. supr. de munerib. (14. l. 6. §. 4. ff. de excus. (15. l. 3. ff. de extraord. cognit. (16. l. 6. supr. h. t.

adepti fuerint, aut majoris gradum dignitatis ascenderit, nulla 17 municipali, nulla curialium conventionem vexentur, seu adempta administratione, seu accepta testimonialem 18 meruerint missionem, sint ab omni functione, omnibusque muneribus publicis immunes, nec eorum domus ubicumque posita, militem, seu judicem suscipiant hospitandum. † Quæ omnia (in) filiis etiam eorum & conjugibus illibata præcipimus custodiri. † Hæc autem & Professoribus 19 memoratis, eorumque liberis deferenda mandamus. Datum prid. Kal. Decemb. Constantinop. CONST. & CON-
STANTE COSS. 474.

TIT. LIII.
DE ATHLETIS.
1. Imp. DIOCL. & MAXIM. AA.
& CC. Hermeti.

Athletis 1 ita demum, si per omnem ætatem certasse, coronis 2 quoque non minus tribus certaminis sacri (in quibus vel semel Romæ, seu antiquæ Græciæ) merito coronati, non æmulis corruptis, ac redemptis probentur, civilium munerum tibi solet vacatio.

TIT. LIV.
DE HIS, QUI NON IMPLETIS STIPENDIIS
SACRAMENTO SOLUTI SUNT.

1. Imp. ANTON. A.
Ignominia 1 causa sacramento liberati, honoribus abstinere debent: a muneribus autem civilibus excludendi non sunt.

2. Imp. DIOCL. & MAXIM. AA. Caro.
Cum ob provectæ ætatis senium sis dimissus: honestam 2 missionem consecutum te esse, ambigi non potest. Habetis itaque a civilibus muneribus, necnon etiam honoribus vacationem: non tamen ea privilegia, quæ his competunt, qui pleno stipendiorum numero funguntur, usurpare te jus permittit: quando non perfecto statuto militiæ tempore, nec omnibus stipendiis decursis, sacramentis solutum te esse, etiam ipse confitearis.

3. Iidem AA. & CC.
Veteranis 3 ita demum onerum, & munerum personalium vacatio jure conceditur, si post 4 vicissimum annum 5 militiæ, quam in legione, vel vexillatione militaverint, honestam, vel causariam missionem consecuti esse ostendantur. Unde cum te in cohorte militasse commemoras, intelligis supervacuo vacationem tibi velle flagitare.

TIT. LV.
QUIBUS MUNERIBUS EXCUSANTUR HI, QUI POST IMPLETAM
MILITIAM, VEL ADVOCATIONEM PER PROVINCIAS SUIS
COMMODIS VACANTES COMMORANTUR, ET DE
PRIVILEGIIS EORUM, ET DE CONDUCTORIBUS
VECTIGALIIUM FISCO

Deest sub hoc titulo 1. Constitutio Græca, cujus sententia
iis verbis expressa est lib. 54.

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ, tit. 7.

Qui militiam, vel advocacionem impleverunt, præter ea privilegia, quæ jam adepti sunt, nec frumenti, aut olei comparandi curam, vel inspectionem operum, vel ratiocinium, vel defensionem civitatis, vel patris civitatis manus, vel curationem Reip. vel curationem annonæ exerceant, sed & habitent, ubi voluerint, nec Præsidibus ultra portas occurrere cogantur, nec ad curias sive collegia vocentur inviti, vel nominentur, vel nominent, nec descriptiones præbeant consuetudinum, vel spectaculorum nomine. Unam domum quoque habeant liberam onere

(17. l. 8. §. 4. ff. de vacat. & excus. muner. (18. l. 7. supr. de fide instrum. (19. l. 6. supr. h. t.

TIT. LIII. (1. l. 4. in pr. ff. de his qui not. infam. (2. v. l. 40. ff. de re judic. adde l. 5. supr. quæ res pign.

TIT. LIV. (1. l. un. infr. de infam. h. lib. tit. 57. l. 2. infr. de dignitat. (2. Adde l. 8. infr. de re milit. (3. v. l. 7. ff. de vacat. & excus. muner. (4. l. 9. supr. quando provoc. non est necesse l. 1. supr. de excus. veteran. (5. v. l. 2. infr. de re milit.

Corp. Jur. Civ. TOM. II.

suscipiendorum militum supervenientium, iis, qui in locis versantur, dignitate aliqua præditis, suam immunitatem obtinentibus. Hæc enim Constitutio priora beneficia auget, non minuit. At fiscalia tamen præbeant, & honorent Præsides, ac vicissim honorentur ab eis. Qui hanc Constitutionem violare, aut violari permiserit, quinquaginta librarum auri multam sustineto.

De conductione vectigalium fisci.

2. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.
& CC.

Non 1 alios a muneribus, & honoribus, vacationem habere, quam qui mancipatum suo nomine vectigal a fisco conducunt, certum est, quare eos, qui ab his quædam exercenda accipiunt, nullis privilegiis esse munitos, haud dubii juris est.

TIT. LVI.
DE LIBERTINIS.
1. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.
& CC. Bucillo.

Conditio libertinitatis 1 de muneribus civilibus tribuere non potest excusationem: nec in ea quidem civitate, ubi domicilium libertinus habet.

TIT. LVII.
DE INFAMIBUS. I.

1. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA.

Infames 2 persona licet nullis honoribus, qui integræ dignitatis hominibus deferri solent, uti possint: Curialium tamen, vel civilium munerum 3 vacationem non habent, sed solennibus indictionibus ob tutelam publicam eos satisfacere, necesse est.

TIT. LVIII.
DE REIS POSTULATIS.

1. Imp. ALEXANDER A. Marciano.

Reos 1 criminis postulat, novos honores appetere non debere, antequam purgaverint innocentiam 2 suam, & a divinis parentibus nostris, & a me sæpe rescriptum est. Dat. vi. Kalend. Mart. MAXIMO II. & ÆLIANO COSS. 224.

TIT. LIX.
DE HIS, QUI IN EXILIUM DATI, VEL AB ORDINE
MOTI (SUNT.)

1. Imp. M. ANTONINUS A. Diogeni.

Quibus posthac ordini suo, vel advocacioni ad tempus interdicitur, post 1 impletum temporis spatium, non prorogabitur infamia.

2. Imp. GORDIANUS A.

Ad tempus exulare decurio jussus, & impleto tempore regressus, pristinam quidem recipit dignitatem: ad novos vero honores non admittitur, nisi tanto tempore his abstinerit, quanto per fugam abfuit.

TIT. LX.
DE FILIIS FAMILIAS, ET QUEMADMODUM. I.
PRO HIS PATER TENEATUR.

1. Imp. SEVERUS & ANTON. A.

Patrem emancipato filio consentientem ad decurionatum non teneri, dubii juris non est: tunc enim consentiendo pater ad

TIT. LV. (1. Adde l. 8. §. 1. ff. de vacat. & excus. muner.

TIT. LVI. (1. l. 17. in pr. ff. ad municip.

TIT. LVII. (1. Lib. 2. tit. 12. supr. Lib. 3. D. 2. (2. l. 1. supr. de his qui non implet. l. 3. infr. de re milit. (3. l. 12. supr. de decurion.

TIT. LVIII. (1. l. 17. §. 12. l. 21. §. 5. ff. ad municip. l. 7. ff. de muner. (2. v. l. 1. ff. de his qui accusare.

TIT. LIX. (1. l. 2. in pr. vers. alia causa. l. 3. §. 1. l. 5. ff. de decur. l. 3. supr. ex quib. caus. infam. l. 13. §. 1. ff. de leg. Corn. de jai. l. 8. in fin. ff. d. postul.

TIT. LX. (1. v. Lib. 4. tit. 13. supr.

B b

decurionatum obligatur, si filium in potestate habeat. * *Consensire* autem etiam is videtur, qui non 2 testificatur dissentire nominationi.

2. Imp. ANTONIN. A.

Cum appellasse te dicas, ostendis causam ad te 3 pertinere, potueras enim nominato filio tantum contestari, & non consentire oneri ei delato.

3. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA.
& CC.

Si (hi,) qui cum patre ad protofastiæ 4 munus 5 vocati sunt, etiam nunc in patria potestate constituti sunt, ab huiusmodi necessitatibus liberentur, cum 6 ex eadem familia hoc modo duos ad ista obsequia destinari periniquum videatur. Sane eos, quos emancipatos esse, atque ex familia exiisse manifestum est, sine cunctatione retinere debetis.

4. Iidem AA. & CC. Alexandro.

Sine periculo tuo Magistratus filium tuum curatorem constituit, nec appellandi tibi necessitas incumberebat. Sane nominator 7, qui filium in potestate positum non consentiente patre ad munus devocavit, si tamen ex voluntate tua ante filius decurio factus non erat, detrimento muneris obligabitur.

TIT. LXI.

DE PERICULO SUCCESSORUM PARENTIS.

1. Imp. ALEXANDER A.

Si de proprio suo patrimonio muneris editionem tuo nomine (pater tuus) repromisit, ideoque etiam Sacerdotem te creati impetravit: onus erogationis 1 commune omnium heredum ejus esse, Præses provinciæ non ignorabit.

TIT. LXII.

DE MULIERIBUS, ET IN QUO LOCO MUNERA SEXUI CONGRUENTIA, VEL HONORES AGNOScant.

1. Imp. PHILIPPUS A.

Eam, quæ aliunde oriunda, alibi nupta est: si non in urbe Roma 1 maritus ejus consistat, non apud originem suam 2, sed apud incolatum mariti ad honores seu munera, quæ 3 personis coherent, quorumque is sexus capax esse potest, compelli posse, sæpe rescriptum est. Patrimonii vero munera necesse 4 est mulieres in his locis, in quibus possident, sustinere.

TIT. LXIII.

DE LEGATIONIBUS.

1. Imp. VALERIAN. & GALLIEN. AA.

Pater trium 2 incolunium liberorum legationibus publicis liberatur.

2. Imp. AA. & VALERIAN C.

Cum vos proprio nomine 3 sumtus ob defensionem publicam susceperitis, id, quod ad proprias erogationes collega vester acceperit, non vobis reddere heredes ejus oportet: sed in ea causa est, ut restitui omnino oporteat, Reipubl. debent potius inferre. Sane si honorariis advocatorum erat ea quantitas destinata, restitui illud vobis, qui hoc præstaturi estis, non injuria postulatis. Eum autem collegam vestrum, quem a defensione patriæ 4 destituisse dicitis, apud provinciæ Præsidem desertæ legationis arguere potestis.

(2.L.2.pr.ff.ad municip. (3.Immo vide L.6.§.4 ff.de decurion. (4.v.l.3.supr.de muner.patr. (5.L.1.in pr.supr.de muner.& honor. (6.Fac.L.4.§.1.ff.de excus. (7.L.14.§.4.ff.de munerib.l.5.supr.de decurion.

TIT. LXI. (1.L.1.§.16.ff.de collatione.

TIT. LXII. (1.L.9.ff.de vacat.& excus. muner. l.33.ff.ad municip. l.ult.ff.de interd.& releg.l.17 ff.de statu homin. (2.L.ult.§.3.ff.ad municip. (3.v.l.5.supr.de his qui num.lib. (4.L.9.supr.de muner.patr.

TIT. LXIII. (1.Lib.50.D.7. (2.L.1.supr.qui num.liberor. (3.L.2.in fin.ff.h.t.l.7.§.2.ff.quod cujuscumque universi. (4.v.l.1.ff.h.t.

3. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA.

Transmarina legatione apud nos perfunctos, constitutum est biennii 5 vacationem munerum civilium, & honorum habere, non eos, qui de proximo obsequium Reipublicæ videntur exhibuisse.

4. Imp. CONSTANTINUS & CONSTANS AA.
ad Titianum.

Universi omnino ex comitibus, vel ex Præsidibus, qui suffragio perceperint dignitates, civilibus oneribus muneribusque teneantur adstricti: ne commoda publica cum umbratili suffragiorum pactione lacerentur. Eos tamen a prædictis oneribus excipi oportebit, qui in legationibus publicis versati sunt. Dat. Prid. Kal. Jul. Trium. PLACIDO & ROMILO COSS. 343.

5. Imp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA. Apodemio PP.
per Illyricum.

Si quod extraordinarium consilium postulatur 6, cum vel ad nos est mittenda legatio, vel nostræ Sedi aliquid intimandum: id, quod inter omnes communi consilio tractatuque convenierit, minime 7 in examen Cognitoris ordinarii referatur. Provincialium enim desideria, quibus necessaria sæpe fortuitis (casibus) remedia deposcuntur, vobis agnoscere, atque explorare permitimus 1 ut sint examinis tui, qui ex his auxilio tuo protinus implenda sint, & quæ Clementiæ nostræ auribus intimanda videantur. † In loco autem publico de communi utilitate (provincialium) sententia proferatur: atque id, quod majoris 8 partis probaverit adensus, solennis firmet auctoritas. Dat. v. Kal. Aug. Constantinop. ARCAD. A. 11. & RUFINO COSS. 392.

6. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Monaxio P. P.

Quoties 9 (ab Alexandria civitate) legatio destinatur, universos curiales præcipimus, qui intra urbem consistunt, si non ægritudine, vel alia excusabili necessitate impediuntur, in locum curiæ convenire, & decreta sua, propria subscriptione firmata, viro spectabili Præfecto Augustali insinuare, ut ejus relatione comitati, tuis virtutibus suas petitiones intiment: & sub examine tuo perpena legatione res ordinetur. Dat. 11. Non. Oct. Constantinop. DN. THEOD. A. VII. & PALLADIO V. C. COSS. 476.

TIT. LXIV.

DE EXCUSATIONIBUS ARTIFICUM.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Maximum.

Artifices artium brevi subito comprehensarum, per singulas civitates morantes, ab universis muneribus vacare præcipimus: si quidem in descendis artibus otium sit accommodandum: quo magis cupiant & ipsi petitores fieri, & suos filios erudire. Dat. 1v. Non. Aug. FELICIANO & TITIANO COSS. 337.

Et notitia 1 est ista.

Architecti, medici, pictores, statuarii, marmorarii, lecticarii, seu arcarii, clavicarii, quadrigarii, vel quadratarii, (quos Græco vocabulo πικτὰς appellant) structores, (id est, adificatores, sculptores ligni, muscarii, deauratores, albi, (quos Græci κομμάτας appellant) argentarii, barbaricarii, diatretarii, ærarii, fusores, signarii, fabricarii, bracharii, particarii, atque libratores, figuli, (qui Græce dicuntur κεραιῆς) aurifices, vitricarii, plumbarii, specularii, eborarii, pelliones 2, fullones, carpentarii, sculptores, dealbatores, cutores, trigarii, cisiarii, bractearii, (id est, πεταλοργοί.)

(5.L.2.supr.de muner.non continuand. l.8.§.1.L.13.ff.h.t. (6.Adde L.6.infr.h.t. (7.Immo vide L.10.supr.de muner.patr. (8.Fac.L.19.ff.ad municip. (9.L.6.in pr.supr.h.t.

TIT. LXIV. (1.L.2.infr.h.t.l.5.§.12.L.6.ff.de jure immun. (2.v.l.ult.in fin.ff.d.t.de jure immun.

2. Imp. CONSTANTINUS & CONSTANS
ad Leontium P. P.

Mechanicos, Geometras, & Architectos, qui divisiones partium omnium, incisionesque servant, mensurisque & institutis opera fabricationibus fringunt: & eos, qui aquarum ductus, & inventos modos docili liberatione ostendunt, in par studium docendi atque discendi nostro sermone compellimus. Itaque immunitatibus gaudeant, & suscipiant docendos, qui docere sufficiunt. Dat. Prid. Non. Jul. LEONTIO & SALLUSTIO COSS. 344.

T I T. LXV.

DE I POTIORIBUS AD MUNERA NOMINANDIS.

1. Imp. ANTONINUS A.

Si ipse vocatus ad munera civilia potiozem aliam nominandum putaveris, age causam tuam.

T I T. LXVI.

SI PROPTER INIMICITIAS creatio facta sit.

1. Imp. ALEXANDER A.

Si propter inimicitias ad munera civilia creatus es, hanc tibi nominationem non nocere, Præsidis æquitas faciet: cum & publicæ utilitatis interfit, non ex inimicitia creationes fieri debere, sed æstimatione vera, & commodo Reipublicæ.

T I T. LXVII.

DE SUMTUUM RECUPERATIONE.

1. Imp. GORD. A.

Muneribus civilibus non fungeris, quæ personis mandantur, si quinque i filios incolumes habeas: At si contra id privilegium ad munus fatigandi tui causa quidam te devocaverint, tuque appellatione interposita securitatem reportaveris, a nominatoribus sumtus, quos in litem feceris, recuperabis.

T I T. LXVIII.

SI POST CREATIONEM quis decesserit.

1. Imp. GORD. A. *

Si ante diem subeundi honoris atque muneris pater tuus defunctus est: conveniri eo nomine heredes i ejus non oportere, Præfes provinciæ minime ambiget.

T I T. LXIX.

DE TABULARIIS, SCRIBIS, LOGOGRAPHIS,
ET CENSUALIBUS. I.

1. Imp. ALEX. A.

Nulli omnino ex tabulariis, vel scribis, vel logographis, eorumque filiis, in quocumque officio militent, sed ex omnibus officiis, necnon etiam si intra nostrum palatium militent, necdum impleto quinquennio reperti & retracti, protinus officiis municipalibus reddantur. Dat. VIII. Kal. Jul. Lauriaco, MARGELLINO & PROBINO COSS. 341.

2. Imp. GORD. A.

Quicumque decurionum sponte se censuali ministerio mancipaverit, conditionem habeat, quam ipse elegerit, depositurus

(3. l. 1. §. architecti supr. h. 2.

TIT. LXV. (1. l. 46. supr. l. 7. ff. de decur.

TIT. LXVI. (1. l. 6. §. 17 ff. §. 11. Inst. de excus. l. 1 §. 1. ff. de vacat. & excus. muner

TIT. LXVII. (1. l. 4. in pr. ff. de muner. (2. l. 2. supr. de decur. l. 1. in fin. ff. de tut. vel. cur.

TIT. LXVIII. (1. l. 1. supr. de decur.

TIT. LXIX. (1. v. l. ult. §. 16. ff. de muner.

sui ordinis penitus dignitatem, si 2. eum necessitas quæstionis subeunda invenerit. Dat. xv. Kal. Oct. CP. RICOMERE & CLEARCO COSS. 384.

3. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Hadriano P. P.

Generali lege sancimus, ut sive solidis provinciis, sive singulis civitatibus necessarij fuerint tabularij: liberi & homines ordinentur: neque ulli deinceps ad hoc officium patefcat aditus, qui sit obnoxius servituti. Sed & si quis dominorum servum suum, sive colonum chartas publicas agere permiserit: (consensum enim, non ignorantiam volumus obligari) ipsum quidem, in quantum interfuerit publicæ utilitatis pro ratiociniis, quæ servo, sive colono agente tractata sunt, obnoxium detineri: servum autem competentibus affectum verberibus fisco addici: dominorum enim interfuit ab initio providere, ne publicis actibus privata servitia immiscerentur. Dat. VIII. Kal. Apr. Mediolani, VINCENTIO & FRAVITTA COSS. 401.

4. Imp. THEOD. & VALENT. AA.

Boethos, logistas medogrammateos, logographos, diastoleas, (quæ vocabula publicis dicuntur subjacere necessitatibus,) sive quolibet alio nomine nuncupentur, non honore, aut alicujus privilegij colore subnixos, pro definitione legum inexorabilem suam fortunam subire compelli: quatenus nec publicis quidquam noceatur, aut minuatur utilitatibus, & suis corporibus illi reddantur, quos vel patris, vel majorum obligatio, vel sua confringit.

T I T. LXX.

DE SUSCEPTORIBUS 1, PRÆPOSITIS

ET ARCARIIS. 2

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Eufraxium Rationalem
trium provinciarum, post alia.

Susceptores publicos absque omni mora aurum censemus suscipere: ne quis per hanc occasionem sumtus facere compellatur. Nam si solvere volens, a suscipiente fuerit contemptus, testibus adhibitis contestationem debet proponere: ut hoc probato, & ipse securitatem debitam, commissi nexu liberatus, cum emolumentis accipiat: & qui suscipere neglexerit, ejus ponderis, quod debebatur, duplum fisci rationibus per vigorem officij Præsidis inferre cogatur. Quod autem susceptores, Judice, cujus interest, negligente violaverint, ex ipsius Judicis facultatibus farcietur. Dat. XIV. kal. Aug. PAULINO & JULIANO COSS. 325.

2. Imp. VALENT. & VALENS AA.
ad Secundum P. P.

Juxta inveteratas leges nominatores 4 susceptorum, & eorum, qui ad præposituram horreorum, & pagorum creantur, obnoxii teneantur, si minus idonei sint, qui ab eisdem fuerint nominati: nec quidquam ex eorum substantia, celebrata per interpositam personam emtione, mercantur. Dat. III. Kal. Aug. C. P. VALENTIN. & VALENTE AA. COSS. 365.

3. Imp. VALENT. & VALENS AA. ad Mamertinum P. P.

Susceptores novi non modo præsentis anni debita, verum etiam species, quas ex reliquis inferantur, quia novæ sunt ac recentes, suscipiant. Dat. Prid. Kal. Nov. Roma, VALENT. & VALENTE AA. COSS. 365.

(2. v. l. 33. supr. de decur. (3. Adde l. 3. supr. de servis reipubl. TIT. LXX. (1. v. l. 5. ff. de censib. (2. v. l. 1. §. 2. ff. de muner. adde l. 25. supr. de sacros. Eccles. (3. l. ult. infr. h. t.) (4. Adde l. 3. supr. de conveniend. fisci debitor.

Non debet quis in officio reformari, nisi primi officii rationes reddiderit.

4. Iidem AA. ad Florentium Com. S. L.

Neminem susceptionis munere sanctum ad idem munus adstringi, nisi se prius vinculo sollicitudinis superioris absolverit. Nam neque eos, qui placuerint, gravare, iustitia est, neque eos, qui displicuerint, tenere, prudentis est. Integro igitur singuli 6 anniversario anno transcurso cogantur exponere, quibus titulis suscepta disperserint: ut facilius, si quis in furto fuerit deprehensus, recentem queat reintegrare iacturam: non perpetui autem exactores teneantur in continuata vexandorum provincialium potestate, velut concussionum dominatione: sed per annos singulos iudiciaria sedulitate mutentur, nisi aut consuetudo civitatis, aut auctoritas ordinis eos per biennium esse compellat. Dat. Prid. Kal. Dec. Constantinop. HONOR. N. P. & EVODIO COSS. 386.

5. Iidem AA. ad Germanianum Comitem S. L.

Quotiescumque certa summa solidorum pro tituli qualitate debetur, aut auri massa transmittitur, in septuaginta duos solidos libra feratur accepta. Dat. vi. Id. Jan. Romæ, LUPICINO & JOVINO COSS. 367.

6. Imppp. VALENT. VALENS, & GRATIAN. AAA.

Probo P. P.

Frumenta, quæ horreis inferuntur, pro illationis modo illico 7 apocharum cautionibus adnotentur: non autem oportet in horreis fiscalibus, nisi fiscalia frumenta constitui. Dat. v. Id. Apr. Treveris, post Consulatum GRATIAN. A. III. & EQUITII V. C. 374.

7. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.

Have Hypati K. N.

Diu minime penes ipsos susceptores maneat facta collatio: sed statim 8 quodcumque a provincialibus fuerit exsolutum, factis thesauris inferatur. Dat. III. Kal. Maji, Constantinop. post Consulatum ANTONII & SYAGRII 383.

8. Iidem AAA. Cynegio P. P.

Exactores vel susceptores in celeberrimo cœtu curiæ, consensu, & iudicio omnium subactorum testificatione firmentur: provincialiarumque Rectores eorum nomina, qui (ad) publicum munus officii editi atque obligati fuerint, innotescant, & animadvertant 9, quicumque nominaverint, ad discrimen suum universa, quæ illi gesserint, redundare. Dat. vi. Kal. Nov. Constantinop. HONORIO N. P. & EVODIO COSS. 386.

9. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD.

AAA. Cynegio P. P.

Modios 10 æneos vel lapideos cum sextariis atque ponderibus per mansiones singularum civitates iustissime collocari: ut unusquisque tributarius sub oculis constitutis rerum omnium modis, sciat, quid debeat susceptoribus dare: ita, ut si quis susceptorum conditorum modiorum sextariorumque vel ponderum normam putaverit excedendam 11, pœnam se sciat competentem esse subiturum. Et submotis, quæ contra utilitatem populorum omnium hactenus gesta sunt, frumenti quinquaginta, hordei quadragesimas, vini & lardi viceimas susceptoribus dari præcipimus. Humanitatis autem necessitate commoti, in Armeniæ partibus susceptoribus longinquitatis causa, frumenti & hordei quadragesimas, vini & lardi quintas decimas dari præcipimus. Dat. IV. Kal. Dec. Constantinop. HONORIO N. P. & EVODIO V. C. COSS. 386.

10. Iidem AA. Cynegio P. P.

Susceptores præsentibus defensoribus & modum jugationis possessorum, & species singulas, vel eorum numerum quantitatemque describant. Dat. IV. Kal. Dec. CP. TIMASIO & PROMOTO COSS. 389.

11. Impp. ARCADIVS & HONORIUS AA.

Benigno Vicario urbis Romæ.

Securitates 12 semel publicatas & gestis lectas vini susceptoribus imputari, & cœptam mercedis discussionem volumus in apertum quæsitâ ratione deduci, & omnes publicas securitates,

quæ gestis tenentur, a susceptoribus accepto ferri. Dat. vi. Id. Jun. Mediolani, STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

12. Iidem AA. Pompejano P. C. Africa.

Si aliquid a susceptore, vel a tabulario fraudis admissum esse possessor deprehendat: nemo eorum semel de interversione 13 convictus, id rursus officium gerat, in quo ante decoxit 14, etsi Rescriptum nostrum elicium clandestina supplicatione intulerit. Dat. Prid. Kal. Jan. Mediolani, STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

13. Iidem AA. Lucio Comiti sacrarum largitionum.

Duos tabularios, (seu numerarios,) & susceptores, totidem per universas provincias oportere constitui, clementia nostra præcepit. † Scire autem volumus Prætorianam amplissimam Præfecturam, eos 15, qui aurum largitionale susceperunt, nihil cum arcæ ratiociniis habere commune: Iudices autem provincialiarum quinque libris auri multandos, & primates Officiorum capitali pœna plectendos, si hoc non fuerit custoditum. Dat. vi. Kal. Febr. BASSO & PHILIPPO COSS. 408.

14. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Eucharis.

Humilioribus officiis, aut extraordinariis oneribus occupari 16 curiales non patimur, ne publica vacillet utilitas. Susceptorem itaque vestium æquius est ab officio Proconsulari, vel ab his, qui in eodem meruerunt, solenniter procurari. Horum namque interest huiusmodi explorare rationem, & quærere qualitatem eorum, quorum ad constituendum commodior cura est: Neque enim æquum est, ut ad officium lucra, ad curialem susceptionis tantum damna pertineant. Hanc igitur ab ordinibus injuriam submovemus: exceptis his, qui curialium in officio memorato aut militasse, aut militare fuerint deprehensi. Datum Prid. Kal. Mart. Ravennæ, HONORIO IX. & THEODOS V. AA. COSS. 412.

15. Impp. THEOD. & VALENT. AA. Volufiano. P. P. post alia.

Aurum sive argentum quodcumque a possessore confertur, arcaris, vel susceptor accipiat: ita ut provinciæ moderator, ejusque officium ad crimen suum noverit pertinere, si possessoribus ullum fuerit ex aliqua ponderum 17 iniquitate illatum dispendium: & quidquid ex provinciis ad nostrum dirigitur ararium, id ad illustres viros ararii nostri Comites relatione deferatur. Dat. III. Kal. Mart. Ravennæ, post Consulatum FELICIS & TAURI VV. CC. 429.

TIT. LXXI.

DE I PONDERATORIBUS, ET AURI ILLATIONE

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Eufraxium

Rationalem trium provincialiarum.

Aurum, quod infertur a collatoribus, si quis vel solidos voluerit, vel materiam appendere, æqua lance, & libramentis paribus suscipiatur. PP. XIV. Kal. Aug. PAULINO & JULIANO COSS. 325

2. Imp. JULIANUS A. ad Mamertinum P. P.

Quoties de qualitate solidorum orta fuerit dubitatio, placet, quem sermo Græcus Zygoistatem appellat, per singulas civitates constitutum, qui pro sua fide atque industria neque fallat, neque fallatur, contentionem dirimere. Dat. IX. Kal. Maji, Salone, JULIANO A. IV. & SALLUSTIO COSS. 363.

(5. Adde l. 9. §. 2. ff. de publican. (6. l. 3. infr. de excut. (7. v. l. 3. supr. de cond. in publ. horr. (8. l. 1. supr. de canone largit. l. unic. supr. de offic. comit. sacr. largit. l. un. infr. de auri publ. prosecut. (9. v. l. 2. supr. h. t. (10. v. l. 1. supr. de condit. in publ. horr. (11. l. ult. infr. h. t. l. pen. supr. de defensor. civit. Novell. 128. c. 15. (12. l. 2. supr. de quadriennii præsc. l. 2. supr. de discussor.

(13. v. l. 8. supr. de jure fisci. (14. v. l. 40. supr. de decur. l. 2. infr. de palat. sacr. largit. (15. v. l. 3. §. 1. supr. de canone largit. tit. (16. v. l. 21. supr. de decur. (17. v. l. 9. supr. h. t. TIT. LXXI. (1. Adde Edict. Justinian. 11.

T I T. LXXII.

DE AURI PUBLICI PERSECUTORIBUS.

1. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Anthemio P. P.

Auri persecutores partim nulla pramissa (ut assolet) persecutoria, aurum (præsumunt persequi: partim diutius retentant, quod statim i fuerat adsignandum. Ideoque censemus, ne quis absque præcepto viri illustris Comitum sacrarum largitionum; vel coquendum aurum sumat, vel capiat deinceps retinendum. Dat. XIII. Kal. Aug. HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

T I T. LXXIII.

DE HIS, QUÆ EX PUBLICA COLLATIONE ILLATA SUNT, NON USURPANDIS.

1. Imp. CONSTANTINUS A.

Nullus Judicum id, quod a Republica ex collatione suscepit 1, mutui interventione opposita, vel invadat 2, vel conetur invadere. Dat. Prid. Non. Mart. Treveris, PAULINO & JULIANO COSS. 325.

2. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.

Have Lampadi K. N

Nullus penitus ex eo, quod refertur in conditis, vel in arca continetur, ad quemlibet titulum usurpet: nisi forte præsumendi facultatem sublimium potestatum jussione 3 perceperit. Dat. III. Id. Apr. Constantinop. ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

3. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Messala P. P.

post alia.

Sciant Judices 4, nihil sibi ex privatæ rei canone, vel ex eo, quod ex iisdem titulis exegerint, ad necessitates alias transferre

TIT. LXXII. (1.v.l.1. supr. de canone largit. tit.)

TIT. LXXIII. (1.v.l.1. supr. de his qui ex publ. rat. (2.v.l. ult. inf. h. t. (3.v.d.l. ult. l. ult. supr. de condit. in publ. horr. (4. Confer l. ult. infr. de collat. fund. patr.)

licere: nisi s malint gravissima severitate suam licentiam coerceri. Dat. XVI. Kal. Jun. Mediolan. THEOD. COSS. 399.

T I T. LXXIV.

DE AURO CORONARIO.

1. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.

Cynegio P. P.

Ad collationem auri coronarii placuit neminem absque consuetudine esse cogendum. Dat. xv. Kal. Febr. Constantinop. RICHOMERE & CLEARCHO COSS. 384.

T I T. LXXV.

DE IRENARCHIS. I

1. Impp. HONOR. & THEOD. AA.

Anthemio P. P.

Irenarchæ, qui ad provinciarum tutelam, quietis, ac pacis per singula territoria faciunt stare concordiam, a decurionibus judicio Prætidum provinciarum idonei nominentur. Dat. VIIII. Kal. Jan. Constantinop. HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

T I T. LXXVI.

DE ARGENTI PRETIO, QUOD THESAURIS INFERTUR.

1. Impp. ARCAD. & HONOR. AA.

Eutychiano P. P.

Jubemus, ut pro argenti summa, quam quis thesauris fuerit illaturus, inferendi auri accipiat facultatem: ita 1, ut pro singulis libris argenti quinos solidos inferat. Dat. XI. Kal. Mart. Constantinop. CESARIO & ATTICO COSS. 397.

(3.v.l.1.l.2. supr. h. t. l. 7. §. ult. supr. de exact. l. ult.)

TIT. LXXV. (1. Fac. l. 9. supr. de jure fisci. l. 6. ff. de custod. reor. l. ult. §. 7. ff. de muner.)

TIT. LXXVI. (1. l. unic. supr. de coll. ari.)

LIBER UNDECIMUS.

T I T. I.

DE NAVICULARIIS, SEU NAUCLEIS PUBLICAS SPECIES TRANSPORTANTIBUS, ET DE TOLLENDALUSTRALIS AURI COLLATIONE.

Argumentum Græcæ constitutionis, quæ deest tit. I. lib. II.

Cod. de lustralis auri collatione, tale reperi in antiquissimo exemplari manuscripti. quam fidem ei habere debeat prudens lector perpendet. Contius.

Indictionibus trino lustro digestis, auri primo pro rebus functione præter annum canonem indicitur: aurumque quod ex tali collatione dependitur, est lustrale. Quindecim vero annorum spatium in se quinquennii continens tria lustra, primo aurum, secundo argentum, tertio as exsolvere collatores perurget. In lustra vero conglomeratio per superadjuvas mello proximos adjuutores, & arcarios ad hoc officii deputatos sub forma exactionis inserta hoc expedito cursu perstringat.

1.

Remittit omnibus prorsus collationem auri, & argenti, exceptis civitatibus, aut vicis, qui quid ultima voluntate sub hoc collationis onere acceperunt, vel si quid a fisco eadem lege datum sit. Qui vero tale onus agnoscunt, in eorum arbitrio sit, id solvere Constantinopoli, vel in provincia, sive quarto quoque anno, sive ultra quadriennium: sine damno, & perversitate ulla. Ac si quid eo illato superfit, id in alias civitatis necessitates impendatur, veluti opera, aut frumenti coemptionem, aut lumina 1, aut similia. Constituit autem pœnam C. libratum scholæ palatinorum, & præsidibus, & cohorti, & municipalibus, si hæc quandoque non observaverint.

2.

Ne quis, quo sit relevatus auri, atque argenti collatione, describatur in spectacula, vel alia quædam: alioquin supradicta pœna imminet.

TIT. I. (1. l. 19. supr. de operib. publ.)

Corp. Jur. Civ. Tom. II.

De naviculariis publicas species transportantibus.

3. Impp. CONSTANTINUS A. & JULIAN. C. Olybrio P. V.

Nullam 2 vim oportet naucleros sustinere, delegatas species annonarias transferentes, nec concussionem perpeti, nec aliquod genus incommodi: sed venientes, ac remeantes omni securitate potiri, decem librarum auri multa proponenda his, qui eos inquietare tentaverint. Dat. Kal. Jun. Roma CONSTANTIO IX. & JULIANO C. II. COSS. 357.

4. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Eusebio P. P.

Comperimus naucleros susceptas species in negotiationis elementa convertere: ideoque decernimus, ut intra annum, quas susceperint, inferant species, & securitates reportent, quæ etiam diem illationis edoceant, ut intra alterum annum eis redantur, a quibus species præstitæ sint. Dat. X. Kal. Jan. Mediol. ARCAD. III. & HONOR. III. AA. COSS. 394.

5. Idem AA. Flaviano P. U.

Ab his, qui in naucleros prædas 3 egerunt, volumus eorum commodis satisfieri: & ideo, ne crescat in posterum eorum audacia, sancimus, ut quicumque in rapinis fuerit deprehensus, pœna quadrupli teneatur. PP. Roma in foro Aproniani, IX. Kal. Febr. STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

6. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Anthemio P. P.

Cum navarchorum cœtus circiter provincias orientis inopia navium titubaret, & investigandæ classis obtentu insularum secessus obiret, & navigandi opportunitate transacta, judiciorum indignatio sine transvectionis expectaretur effectu: merito Celsi

(2. l. 5. infr. h. t. l. un. infr. de litior. & itiner. custod. lib. 12. tit. 45. (3. v. l. 3. supr. h. t.)

tudo tua Praefecto Augustali, & insularum Praefide conventis, civitatis Alexandrinae, & Carpatiae classis summates & nonnullos alios naucleros ejus professionis adduxit, ut onas frumentarii com meatus, qui per orientales navarchos ex Alexandrinae civitatis conditis consueverat ad sacratissimam urbem transferri, in suam fidem susceptum, ad eadem Augustissimae urbis horrea comportarent: salariis 4 pro mercedula praestitis ex tributaria pensionationis immunitate: vel ex eo, quod vocatur *φιλικόν*, necnon etiam aliis, quae cognitionis limavit examen. Dat. xiv. Kal. Feb. HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

7. Al. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Idem AA. Anthemio P. P. Qui fiscales species suscepit deportandas, si recta navigatione contempta, littora devia sectatus, eas avertendo s. distraxerit, capitali poena plectetur. Dat. xiv. Kal. Aug. Constantinop. HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

8. Idem AA. Faustino PP. post alia. Judices, qui in partibus dioeceseos suae onusta navigia, cum superior status invitat, sub praetextu hyemis s. immorari permiserint: una cum municipibus, & corporatis ejusdem loci fortunarum propriarum dispendiis. Naucleri praeterea poenam deportationis excipiant, si aliquid fraudis eos admisisse fuerit revelatum. Dat. xviii. Kal. Sept. Ravennae, VARANA V. C. COS. 410.
* Constitutio Graeca. *

TIT. II.

DE PRAEDIIS, ET OMNIBUS REBUS NAVICULARIORUM.

1. Imp. VALENT. & VALENS AA. ad Aurelium P. P. annoz.

Domus etiam i mansuetudinis nostrae in his, quae naviculario nomine obnoxia sunt, agnoscere praecipimus debitam functionem. Dat. III. Kal. Oct. LUPICINIO & JOVINO COSS. 367.

Pro rata rei quae pervenit ad aliquem de bonis naviculariorum debet onus sustinere, nec patrimonium vel persona ulterius aggravatur.

2. Idem AA. & GRAT. A. Achiloni Proconsuli Africae.

In his quae navicularii vendunt, (quoniam intercipere contractum emendi vendendique fas prohibet 2,) emtor navicularii functionem pro modo portiois comparatae subeat. Res enim oneri addicta est, non persona mercatoris. Neque navicularium jubemus fieri eum, qui aliquid comparavit: sed eam partem, quae emta est, pro suo modo ac ratione esse munificam: nec enim totum patrimonium ad functionem naviculariam occupandum erit, quod habuit, qui rei exiguae mercator accessit: sed illa portio, quae ab initio navicularii fuit, ad pensionem hujusmodi functionis sola tenenda est: residuo patrimonio, quod ab hoc vinculo liberum est, otioso, & immuni servando. † Domus vero, quarum cultus decus urbium potius, quam fructus acquiruntur, ubi a naviculariis veneunt, pro tanto modo ad hanc pensionem obligari placet, quantum habebat emolumentum, cum pecunia mutaretur. Ubi vero spatium (loci) & exiguitas nullam habuerit pensionem, aut extractio, cujus est ardua, difficilisque molitio, aut decus sumtuosum, aut (ut est plerumque liberale institutum) habitationem quis suam urbis ornamento adjecerit, nolumus munificentiam, quae postea addita est, improbam licitationem estimationis excipere: sed vetusta potius loci species, & pensio cogitetur, quam cultus hodiernus, qui per industriam hominis animosi accessit. Datum III. Non. Aug. post Consulatum GRAT. A. III. & EQUITII V. C. 375.

3. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Messalae P. P.

Hi, qui fundos naviculariae functioni adscriptos a naviculariis acceperunt quolibet ad se titulo transeuntes, secundum agri opi-

(4. Fac. l. 6. in fin. ff. de captiv. (5. l. 3. supr. quae res venire. (6. Adde l. 6. supr. h. t.

TIT. II. (1. Adde l. 3. supr. de exact. tribus. lib. 10. tit. 19. (2. Immo vide l. 14. in fin. supr. l. 34. §. 1. ff. de contrah. emt.

nionem 3, quae antiquitus habebatur adscripta, naviculariam functionem suscipere cogantur: neque eas conditiones sibi existentem profuturas, quas venditor minus idoneus in se recepit impositae mentis arbitrio: Hac tamen pacto servata, ut si ad minus idoneum fuerit translata possessio, etiam auctores transcripti praedii teneantur obnoxii: sitque hoc in promptu, ut damnis fiscalibus primitus ab idoneis consulatur. Dat. xiv. Kal. Mart. Mediolani, THEOD. V. C. COS. 399.

TIT. III.

DE NAVIBUS NON EXCUSANDIS.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Longiniano P. P.

Multi i naves suas diversorum nominibus, & titulis tuentur: cui fraudi obviantes praecipimus, ut si quis ad evitacionem publicae necessitatis titulum crediderit opponendum, sciat navem esse fisco sociandam. Nam ut privatos 2 quoque non prohibemus habere navigia, ita 3 fraudi locum esse non sinimus: cum omnes in commune, si necessitas exegerit, conveniat utilitatibus publicis obedire, & subvectionem sine dignitatis privilegio celebrare. 4. Dat. III. Id. Jan. Ravennae, ARCAD. A. VII. & PROBO COSS. 406.

2. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Florentio P. P.

Jubemus 5 nullam navem 6 ultra duorum millium modiorum capacem, ante felicem emboriam, vel publicarum specierum tranvectionem, aut privilegio dignitatis, aut religionis intuitu, aut praerogativa personae, publicis utilitatibus excusari posse subtraham: nec si coeleste contra proferatur oraculum, si ve adnotatio sit, si ve divina (pragmatica) sanctio, providentissimae legis regulas oppugnare debeat. Quod etiam in omnibus causis cupimus observari: ut generaliter, si quid ejusmodi contra jus, vel utilitatem publicam in quolibet negotio proferatur, non valeat. Quidquid enim in fraudem istius legis quolibet modo fuerit attentatum, id navigii, quod excusatur, publicatione corrigimus. Dat. IX. Id. Apr. THEOD. XVII. & FESTO COSS. 439.

TIT. IV.

NE QUID ONERI PUBLICO IMPONATUR.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Rufino P. P.

Oneri publico farcinam privatam ne quis imponat, nec audeat portitores frumenti ad suscipiendum onus aliqua necessitate compellere. Hoc enim facto, atque commisso, non in dispendii solum, atque naufragii damnum tenebitur obligatus, verum etiam publicae coercionis experietur vigorem. Dat. v. Id. Jan. Constantinop. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

TIT. V.

DE NAUFRAGIIS. I

1. Imp. CONSTANTINUS A.

Si quando naufragio navis expulsa fuerit ad littus, vel si quando aliquam terram attigerit, ad 2 dominos pertineat: Fiscus meus sese non interponat. Quod enim jus habet fiscus in aliena calamitate 3, ut de re tam luctuosa compendium sectetur.

2. Imp. VALENT. VALENS & GRAT. AAA. ad Modestum P. P.

Si quis navicularius naufragium se sustinuisse adfirmet, provinciae 4 Judicem, ejus videlicet, in qua res agitur, adire festi-

(3. l. ult. infr. de collat. fund. fiscal. h. lib. tit. 73.

TIT. III. (1. Adde l. ult. infr. h. t. (2. l. un. ff. ut in flum. publ. 3. in fin. ff. de vacat. l. 46. §. 2 ff. de jure fisci. (3. Fac. l. 15. in pr. ff. de interd. & relegat. (4. l. pen. §. 1. ff. de veteran. (5. l. 10. supr. de sacros. eccles. (6. l. 1. supr. h. t. l. 1. infr. de nau. Tiber. h. lib. tit. 26.

TIT. V. (1. Lib. 47. D. 9. (2. Auth. navigia supr. de furi. (3. l. 3. in fin. ff. de incend. (4. l. 7. ff. h. t.

net, ac probet apud eum testibus eventum: relatione etiam ad sublimissimam referatur Præfecturam: ita ut intra anni 5 spatium veritate revelata competens dispositio procedat. Quod si per negligentiam præfinitum anni spatium fortasse claudatur, supervacuas 6 ferasque interpellationes emenso anno placuit non admitti. Dat. PP. *Berfi*, Non. Jun. MODESTO & ARINTHEO COSS. 372.

3. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.
naviculariis Afric. sal.

Quoties obruta, vel submersa fluctibus navi, examen adhibetur competentis Judicis, duorum vel trium nautarum quæstione habita, ceteri ab hujusmodi nexu liberentur: Quid est enim, quod non abunde intra præfinitum numerum solers quæstor inveniet? Circa magistros navium, quibus est scientia plenior, immoretur: qui si fatali sorte defuerint, in alios inquisitio transferatur. Sane si universos violentia tempestatibus obruerit, ne veritas lateat, a liberis nautarum, sive magistrorum intra judicia constitutis super eorum quærat interitu, quos navicularius naufragio periisse contendit. Susceptionis autem necessitas ex Kalend. Apr. in diem Kalendarum Oct. mensura servabitur. Dat. viii. Id. Febr. *Treveris*, GRATIANO vel THEODOSIO 1. AA. COSS. 380.

4. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
Tatiano P. P.

Pro his, quæ semel a collatoribus illata naufragiis petierint, nolumus nobis aliquam cum possessoribus, sive Senatores, sive privati sunt, communionem esse, vel aliquid periculi ad eos redundare. Dat. xv. Kal. Aug. *Constantinop.* TATIANO & SYMMACHO COSS. 391.

5. Imp. HONOR. & THEOD. AA. naviculariis.
per Africam post alia.

De submersis navibus decernimus, ut levato velo istæ causæ cognoscant, & si quisquam de talibus negotiis aliquid accepisse 7 detegitur: Judex apud quem constiterit, his consequentibus, qui nudantur, pro 8 qualitatibus personarum multandi, removendi, (proscribendique) habeat potestatem. † Si vero causarum talium cognitores libelli datione, vel plenaria interpellatione commoniti, intra biennium 9 has causas adire neglexerint, & hoc fuerit tempus elapsum: præjudicium nocet eatenus Cognitori, ut naviculario propter vitium judicis absoluto, mediam oneris ejus partem, propter cujus probandam amissionem legitimo dumtaxat tempore cognitio petebatur, judex cogatur inferre: residuam vero officium ejus exsolvat. Dat. xvi. Kal. Apr. *Ravennæ*, HONOR. IX. & THEOD. V. AA. COSS. 412.

6. Iidem AA. Anthemio PP.

Super naufragiorum, quæ contigerint casibus, usitato more habita quæstione, si quis calculus modulationis dicatur tempestate maris deperiisse: sub tux sedis auditione nequaquam feratur acceptus: sed hæc dispendii jactura, in 10 omne naucleorum concilium pro rata scilicet contingentis muneris deferatur. Dat. xiv. Kal. Febr. HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

TIT. VI.

DE METALLARIIS ET METALLIS ET PROCURATORIBUS METALLORUM.

1. Impp. VALENT. & VALENS AA. ad Crescontium
Com. metallorum.

Perpenfa deliberatione duximus sancendum, ut quicumque metallorum exercitium velit assuere, is labore proprio, & sibi & Reipubl commoda comparet. Itaque si qui sponte conduxerint, eas laudabilitas tua octonos scrupulos in balluca, (quæ Græce χρυσάμιμος appellatur,) cogat exsolvere. Quidquid autem amplius colligere potuerint, fisco potissimum distrahant, a quo competentia ex 1 largitionibus nostris pretia suscipiant. Dat. iv. Id. Dec. *Parisiis*, VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

(5. Immo vide l. 5. infr. h. t. (6. Immo vide l. 1. in pr. ff. de incend. l. 18. supr. de furt. (7. v. Auth. navigia. supr. de furt. (8. l. 4. §. 1. in fin. ff. de incend. (9. Immo vide l. 2. supr. h. t. (10. Adde l. 5. infr. de fabricens. h. lib. tit. 9.

TIT. VI. (1. l. ult. infr. de cupress. h. lib. tit. 77.

2. Iidem AA. ad Germanianum Com. S. L.

Ob metallicum canonem, in quo propria consuetudo retinenda est, quatuordecim uncias ballucæ pro singulis libris constat inferri. Dat. vi. Id. Jan. *Romæ*, LUPICINIO & JOVIANO COSS. 367.

3. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.
Floro PP.

Cuncti, qui per privatorum 2 loca saxorum venam laboriosis effossionibus persequuntur, decimas fisco, decimas etiam domino repræsentent: cetero modo (propriis) suis desideriis vindicando. Dat. iv. Kalend. Septemb. *Constantinop.* ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

4. Iidem AAA. Eufinio P. P.

Cum procuratores metallorum intra Macedoniam, Daciam mediterraneam, Mœsiam, seu Dardaniam, soliti ex curialibus ordinari, per quos solennis profligatur exactio, simulato hostili metu, huic se necessitati subtraxerint, ad implendum munus retrahantur, & nulli deinceps licentia laxetur prius indebitas expetere dignitates, quam subeundam procuracionem fideli, solertique devotione compleverint.

5. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
Romulo Com. S. L.

Per annos singulos septem per hominem scrupuli largitionibus inferantur ab aurilegulis non solum in Pontica dioecesi, verum etiam in Asiana. Dat. xi. Kal. Mart. *Constantinop.* ARCAD. A. II. & RUFINO COSS. 392.

6. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
AAA. Paterno.

Quosdam operta humo esse saxa 3 dicentes, id agere cognovimus, ut defossis in altum cuniculis, alienarum ædium fundamenta labefactent. Qua de re, si quando hujusmodi marmora sub ædificiis latere dicantur, perquirendi eadem copia denegentur. Dat. xvii. Kal. April. *Constantinop.* THEOD. A. III. & ABUNDANTIO COSS. 394.

7. Imp. THEODOS. A. Maximo
Com. S. L.

Metallarii, (sive metallaria) qui quæve ea regione deserta, ex qua videntur oriundi, vel oriundæ, ad externam migraverint: indubitanter sine 4 ulla temporis præscriptione ad propriæ originis stirpem laremque una cum sua sobole revocentur, etiam quos domus nostræ secreta retineant. Sciant autem nullum exinde præjudicium fisco esse generandum, etiam si quis ex his, quem metallicum esse constiterit, privatis censibus suum nomen indiderit. Dat. v. Id. Jul. *Constantinop.* VICTORE V. C. COSS. 424.

TIT. VII.

DE MURILEGULIS 1 ET DE GYNÆCIARIIS 2, ET PROCURATORIBUS GYNÆCII, ET DE MONETARIIS 3, ET DE BASTAGARIIS. 4 De monetariis.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Bithynos.

Monetarios in sua semper conditione durare oportet: nec dignitatis 5 cujuscumque privilegio ab hujusmodi conditione liberati. Dat. xii. Kal. Aug. GALLICANO & BASSO COSS. 317.

De baphiis, & gynæciis.

2. Idem A. ad Felicem Procuratorem
rei privata.

Baphii, & gynæcii, per quos & privata nostra substantia tenuatur, & species gynæcii confectæ corrumpuntur, in baphiis etiam admixta temeratio navum adducit inquinatæ alluvionis: suffragiis abstineant, per quæ memoratas administrationes adipiscuntur: vel si contra hoc fecerint, gladio feriantur.

(2. Adde l. 6. infr. h. t. (3. l. 3. supr. cod. (4. Immo vide l. 4. in fin. supr. de præscr. 30. vel 40. annor.

TIT. VII. (1. l. 9. l. 11. l. 12. l. 13. l. 15. infr. h. t. (2. l. 2. l. 3. l. 5. l. 13. infr. eod. (3. l. 1. l. 7. l. 13. infr. eod. (4. l. 4. l. 8. infr. eod. (5. l. 11. infr. eod.

De his, qui se gynæciariis junxerunt.

3. Imp. VALENTIN. & VALENS AA. ad Germanum
Consularem.

Ingenue mulieres, quæ se gynæciariis sociaverint, si conventa
denunciatione solenni, splendorem generis contuberniorum vi-
litati præferre noluerint, suorum maritorum conditione tenean-
tur. Datum 17. Kal. Jul. *Mediolan* VALENTINIANO & VALENTE
AA. COSS. 365.

De bastagariis.

4. Idem AA. ad Auxonium P. P.

Quod ad præfens remedium pertinet, quintum animal bastaga-
riis pro reparatione præbeatur. Dat. Id. Decemb. *Marcianop.*
VALENTINIANO & VALENTE AA. COSS. 365.

De occultatore gynæciarii.

5. Imp. VALENT. VALENS & GRATIAN. AAA.
ad Filematium Com. S. L.

Qui aliquem ex familiis gynæcii in lareribus habere comperti
sunt: quinque librarum auri damno subjiciantur. Dat. XII.
Kal. Septemb. *Cilicia*, MODESTO & ARINtheo COSS. 372.

De occultatore mancipiorum tetrini.

6. Imp. GRATIAN. VALENT. & THEODOS. AAA.

Qui tetrini nostri mancipia occultatione celaverit: ternis libris
auri pro singulorum hominum suppressione plectetur, PP.
Carthagine, 11. Kal. Martii post Consulatum AUXONII & OLY-
BRII 380.

*De his, qui se monetariis junxerunt. 2 De filiabus
monetariorum.*

7. Idem AA. ad Hesperium P. P.

Edicimus, ne qua mulier splendidioris gradus monetarii adhærens
confortio, decus nativæ libertatis amittat: Quod si qua ab hac
præceptione statutum nostræ Serenitatis abduxerit: ea vel legitima
admonita conventionem discadat, vel si complexui 7 monetarii puta-
verit inhærendum, non ambigat se (sibi) & liberis præjudicaturam,
& ejus conditioni esse necendam. §. 1. Si qua vero originaria,
seu colonaria possessionis alienæ, ignaro domino, seu sciente, mo-
netario adsociabitur: hi conventi mox juri agrorum debitas perso-
nas retrahere festinent: vel de cetero sciant repetendi facultatem,
silentii sui conniventia perdidisse. §. 2. Sed ut monetario nullam
extraneam neci volumus, ita & ex monetario patre susceptas pro-
hibemus extraneis copulari. Dat. Prid. Idib. Martii *Aquil.* post Con-
sulatum AUXONII & OLYBRII 380.

De bastagariis.

8. Idem AAA. Trifolio Com. S. L.

Æternam fiximus legem, ne unquam bastagariis militiam, vel
suam deserere liceat, vel aliam, antequam eam impleve-
rint, surreptitia impetratione tentare. Dat. 1x. Kal. August. *He-
racleæ*, RICHOMERE & CLEARCHO COSS. 384.

De naviculis lectioni conchyliorum deputatis.

9. Idem AAA. ad Principium P. P.

Si quis naviculam functioni muricis, & legendis conchyliis de-
putatam ausus fuerit usurpare, duarum librarum auri illatione
teneatur. Dat. VI. Kal. Octob. *Aquil.* ARCAD. A. & BAUTONE
COSS. 385.

De sericoblatta, & metaxa.

10. Imp. ARCAD. HONOR. & THEOD. AAA.
Philometri Com. S. L.

Lotas in posterum sericoblattæ 9, & metaxæ 10 hujusmodi spe-
cies inferri præcipimus, viginti librarum auri condemnatione
proposita his, qui scrinium canonum tractant; prioribus etiam
cujuscumque officii, si statuta coelestia a quoquam passi fuerint
temerari. Dat. v. Kal. Jul. *Constantinop.* ARCAD. A. VI. & PROBO
COSS. 406.

De murilegulis.

11. Imp. THEODOS. A. & VALENTINIAN. C.
Maximino Com. S. L.

Murileguli, qui derelicto, atque despecto propriæ conditionis
officio, vetitis se infulis dignitatum, & cingulis penitus de-
negatis munisse dicuntur, ad propriæ artis, & originis vincula re-
vocentur: Ab illis autem, qui rebus eorum videntur inhiasse,
quos in sua origine permanere, & solennibus ministeriis inservire

manifestum est, omnia, quæcumque constiterit ex quocumque ti-
tulo possessa, antiquis possessoribus restituantur. Quod si alienigenæ
detentores oneribus conditionis extraneæ maluerint subjacere, quam
restituere facultates: & futura deinceps agnoscant munera sibi
esse subeunda: & de præterito, si qua ipsis possidentibus reliqua
colliguntur, a semetipsis sciant sine aliqua excusatione solvenda.
Dat. XVII. Kal. Novemb. *Constantinop.* VICTORE COSS. 424.

De natis ex murilegula, & ingenuo.

12. Idem A. & C. Maximino Com. S. L.

Hi, qui ex filiabus murilegulorum 11 & alienæ originis patri-
bus sunt, vel fuerint procreati, jura 12 maternæ conditionis
agnoscant. Dat. 1x. Kal. Jul. THEOD. A. 11. & VALENTINIANO
C. COSS. 429.

De substitutis.

13. Imp. THEODOS. & VALENT. AA. Acacio.
Com. S. L.

Si quis ex corpore gynæciariorum, vel linteariorum, vel lym-
phariorum, monetariorum, vel murilegulorum, vel aliorum
similium ad divinas largitiones nexu sanguinis pertinentium, vo-
luerit posthac de suo collegio liberari: non quoscumque, nec
facile in locum propriam, freti dextra triumphalis absolutione,
substituant: sed eos, quos omnibus idoneis modis sub ipsis
quodammodo amplissimæ rux sedis obtutibus approbaverint: ita
tamen, ut is, qui ab hujusmodi conditione juxta formam cœlitus
datam beneficio principali fuerit absolutus, universi generis sui
prosapiam in functione memorati corporis permanentem, cum
omnibus ejus, qui absolvitur, rebus obnoxiam largitionibus fa-
cris futuram esse non dubitet. Dat. VII. Kal. Mart. *Constantinop.*
DD. NN. THEOD. XII. & VALENTINIANO 11. AA. COSS. 426.

De satisfactione.

14. Idem AA.

Privatæ, vel linteariæ vestis magistri, thesaurorum præpositi,
vel baphiorum, ac tetrinorum procuratores, ceterique, qui-
bus hujusmodi sollicitudo committitur, non ante ad rem faci-
ararii procurandam permittantur accedere, quam satisfactionibus
dignis eorum administratio roboretur: scituri, nec prosecutorias
quidem sacras posthac sibi postulandas.

De natis ex alterutro parente Conchylilegulo.

15. Idem AA.

Qui 13, aut patre conchylilegulo geniti probabuntur, aut matre
14, memoratæ adscriptioni obnoxios se esse non ambigant.
Dat. x. Kal. April. C. P. HIERIO & ARDABURO COSS. 427.

De his, qui publicis corporibus adscribuntur.

16.

Ne quis, ut sit, publicis corporibus adscribatur, nisi urgente
necessitate, vel nisi sit ex eo genere, & tam arte, quam ætate
habilis, atque idoneus, actis apud Præsidem provinciæ factis, &
esse ullum idoneum corpore deponente, rursusque gestis ad nos de-
latis, ut confirmetur divino oraculo nostro vice probatoria. 15
Qui vero hæc non servaverit, neque solatia inde ulla percipiet,
nec ullum cum collegio commercium habebit, sed gravissime coer-
citus exilio perpetuo damnabitur extra provinciam: eisdem poenis
subjicitur, qui ei opem tulerit hac in re, & maxime præpositus.

TIT. VIII.

DE VESTIBUS HOLOBERIS, ET AURATIS, ET DE INTINCTIONE
SACRI MURICIS.

1. Imp. VALENTIN. VALENS & GRATIANUS AAA.
Archelao Com. S. L.

Auratas, ac sericas paragaudas auro intextas viriles, & privatis
usibus contexere, conficereque prohibemus: & in gynæcia-
riis tantum nostris fieri præcipimus. Dat. v. Non. Jul. *Nebiodumæ*
Accep. xv. Kal. Aug. *Martianop.* VALENTINIANO N. P. & VI-
CTORE COSS. 369.

2. Imp. GRATIAN. VALENTIN. & THEODOS. AAA.
Floro P. P.

Nemo (vir 2) auratas habeat aut in tunicis, aut in lineis para-
gaudas: (nisi hi tantummodo, quibus hoc propter Imperiale
ministerium concessum est,) non enim levi animadversione plecte-
tur, quisquis vetito se & indebito non abdicaverit indumento. Dat.
1v. Kal. April. *Constantinop.* ANTONIO & SYAGRIO COSS. 382.

(6.l.7.in pr.infr.eod.adde l.1.infr.de dignit. (7.l.3.supr.h.t. (8.
l.ult.supr.de condit.in publ.horreis lib.10 tit.26. (9.l.1.supr.quæ res
venire. (10.l.ult.supr.de pignorib.l.ult. §.7.ff.de publican.

(11.l.15.infr.h.t. (12.Correct.Nov.38.c.ult. (13.Correct.d Nov.
38.c.ult. (14.l.12.supr.h.t. (15.l.9.infr.de divers.offic.lib.12.tit.6e.
TIT. VIII. (1.l.2.l.4.infr.h.t. (2.l.1.supr.eod.

3. Imppp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA.

Vellera adulterino colore fucata in speciem sacri muricis intingere non sinimus: nec tinctum cum Rhodino prius serico, alio postea colore fucari: cum de albo omnium colorum tingendi copia non negetur: nam capitalem poenam illicita tentantes suscipiant.

4. Imp. THEODOS. A. Maximo Com. S. L.

Temperent; universi, cujuscumque sint sexus, dignitatis, artis, professionis, & generis ab hujusmodi speciei possessione quæ soli Principi ejusque domui dedicatur: nec pallia tunicaeque domi quis sericas contextat, aut faciat. Quæ tincta conchylio, quæ nullius alterius permixtione contexta sunt, proferantur ex ædibus, tradanturque tunicae, aut pallia ex omni parte textura cruore infecta conchylii. Nulla stamina 4 subreantur tincta conchylio, nec ejusdem infectionis arguto pectine solidanda fila decurrant: reddenda arario holobera vestimenta virilia; protinus offerantur: Nec est, ut quisquam de abjurato pretio conquerratur: quia sufficit calcatae legis impunitas. Ne quis vero nunc hujusmodi suppressione in laqueos novæ Constitutionis incurrat: alioquin ad similitudinem læsæ Majestatis periculum sustinebit. Dat. xvii. Kal. Febr. *Constantinop.* VICTORE V. C. COSS. 424.

5. Impp. THEODOS. & VAENT. AA. Apollonio. Comiti sacrarum largitionum.

Purpuræ 6 nundinas, licet innumeris sint Constitutionibus prohibita, recenti quoque interminatione vetamus: & ideo septimum de scrinio exceptorum, sextum de scrinio canonum, quintum de scrinio tabulariorum ad baphia Phœnices per certum tempus mitti præcipimus, ut omnis fraus eorum prohibeatur solertia, timentium, ne quaeritis longo sudore stipendiis careant: etiam viginti librarum auri condemnatione proposita. Dat. viii. Id. Martii *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE COSS. 436.

TIT. IX.

DE FABRICENSIBUS. I

1. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. Tatiano P. P.

Omnibus fabricis non pecuniis pro speciebus: sed ipsas species sine dilatione inferri præcipimus: ut venerabilis, & quæ facile deducatur ignibus, seu liquecat ferri materies præbeatur: quo promptius adempta fraudibus facultate, commodo publico consulatur. Dat. xv. Kal. Novemb. THEODOS. A. 11. & GYNÆCIO COSS. 388.

2. Iidem AAA. Rufino Magistro officiorum.

Primicerium fabricæ post biennium 2 non solum vacatione, verum etiam honore donari præcipimus: ita, ut inter protectores (ejusdem fabricæ per biennium) adoraturus aternitatem nostram, suo quisque tempore dirigatur. Dat. viii. Id. Mart. *Mediol.* VALENTINIANO A. IV. & NEOTHERIO COS. 390.

3. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Ofio Magistro officiorum.

Stigmata 3 (hoc est nota publica) fabricensium brachiis ad imitationem tyronum infligantur, ut hoc saltem modo possint latitantes agnosci: his, qui eos susceperint, vel eorum liberis sine dubio fabricæ vindicandis, & qui subreptione quadam declinandi operis, ad publicæ cujuslibet sacramenta militiæ transierint. Dat. xviii. Kal. Januar. *Constantinop.* HONORIO A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

4. Impp. HONOR. & THEODOS. AA. Anthemio PP.

Si quis consortium fabricensium crediderit eligendum in ea urbe, in qua natus est, vel in qua domicilium collocavit: his 4, quorum interest convocatis, prius acta conficiat, seseque doceat non avo, non patre curiali progenitum; nihil ordini civitatis debere: nulli se civi commanere obnoxium, atque ita demum gestis confectis, vel apud moderatorem provinciæ, vel, si

is absit, apud defenforem civitatis, ad militiam, quam optaverit, suscipiatur: quod si absque hac cautione quispiam ad fabricensium consortium obrepserit, sciat, se ad ordinis, cui debetur, patriæque suæ munera, esse deducendum: ita ut nulla eum, nec temporis, nec stipendiorum prærogativa defendat. Dat. xv. Kalend. Jun. *Constantinop.* HONORIO IX. & THEODOS. V. AA. COSS. 412.

5. Impp. THEODOS. & VALENTIN. AA.

Jure provisum est, fabricenses artibus propriis inservire: ut exhaustis laboribus immorentur cum sobole professioni, cui nati sunt. Denique quod 5 ab uno committitur, id totius delinquitur periculo numeri: ut constricti nominationibus suis, sociorum actibus quamdam speculam gerant, & unius damnum ad omnium transit dispendium: universi itaque veluti in corpore unius formæ unius decoctionis 6, si ita res tulerit, respondere cogentur. Dat. Prid. Non. Novembr. CP. THEODOS. A. XVI. & FAUSTO COSS. 438.

6. Impp. LEO & ANTHEMIUS AA.

Eufemio Mag. off.

Eos, qui inter fabricenses sacra fabricæ sociati sunt, vel eorum uxores, aut filios, qui itidem inter fabricenses militare dicuntur: non alibi pulsare volentibus respondere præcipimus, nisi in judicio tuæ Sublimitatis, ad cujus jurisdictionem, potestatemque pertinent: nec eos post stipendiorum finem, & militiæ, super civilibus, vel curialibus muneribus, quibus nullo modo subjacere monstrantur, a viris clarissimis Rectoribus provinciarum, vel eorum officiis præter licitum inquietari.

7. Imp. ANASTASIUS A. Eufemio Magist. off.

Nullus fabricensium conductioni, vel administrationi, vel agriculturae alienarum rerum se posthac immiscere conetur: dominis quidem, si (qui) contra hæc statuta meæ pietatis venire ausi fuerint, res vel prædia, quæ scientes, quod fabricenses sunt, iisdem fabricensibus ministranda commiserint, amissuris: fabricensibus vero gravissime coercitis, post facultatum suarum amissionem perpetui exilii poena, & animadversione retinendis. Quotiens sane in translatione armorum angariæ necessariæ fuerint, Sublimitas tua literas ad eminentissimam jubeat dirigi Præfecturam: & numerum ei armorum, & ex quo loco transferenda sunt, indicare: ut continuo super præbendis angariis pro numero eorum, quæ transferuntur armorum, præceptione sua viros Clarissimos moderatores Provinciæ conveniat: ut secundum missam a Sublimitate tua notitiam, naves, vel angariæ confestim de publico præbeantur. Quod si aliqua tarditas, vel negligentia post datas a Sublimitate tua ad eminentissimam Præfecturam literas, in destinandis auctoritatibus amplissimæ tuæ sedis intercesserit, & ex hoc armorum transvectio fuerit impedita: (in) quinquaginta libras auri, tum numerarium pro tempore officii ejusdem amplissimæ sedis, quam alios, quorum interest, condemnari præcipimus: eamque auri quantitatem protinus exactam fisci juribus aggregari: multa præterea triginta librarum auri proposita, tam viris Clarissimis, qui provincias regunt, quam eorum apparitoribus, si conniventibus his armorum subvectio tarditate aliqua fuerit præpedita.

TIT. X.

DE VETERIS NUMISMATIS POTESTATE.

1. Impp. VALENTINIAN. & VALENS AA. Germano PP.

Solidos 1 veterum Principum veneratione formatos, ita tradi, ac suscipi ab eminentibus, & distrahentibus jubemus, ut nihil omnino refragationis oriatur, modo, ut debiti ponderis sint, & speciei probæ: scituris universis, qui aliter fecerint, haud leviter in se vindicandum.

2. Iidem AA. ad Julianum PP.

Pro immunitione, quæ in æstimatione solidi forte tractatur, omnium quoque pretia specierum decrescere oportet.

(3. L. 1. l. 2. supr. eod. l. un. infr. nulli licere in frenis. h. lib. tit. 11. (4. Vide tamen Nov. Leon. 80. (5. L. 1. l. 2. supr. h. t. (6. L. 1. supr. quæ res venire.

TIT. IX. (1. Adde Nov. 85. (2. Adde l. 2. infr. de primicerio. lib. 12. tit. 7. (3. Adde l. 10. in fin. infr. de aquaduct. h. lib. tit. 42. (4. L. 47. in pr. ff. de negot.

(5. L. ult. supr. de naufr. (6. L. ult. supr. de hered. decur. TIT. X. (1. Nov. Leon. 52.

Impp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA.
Arintheo PP.

Universos auctoritas tua proposito edito commoneat, obryzatorum omnium solidorum uniforme pretium postulare: capitali scilicet supplicio puniendo, qui vel iussa nostræ Majestatis avaritiæ cecitate contemserit, vel aternales vultus, dum fraudibus studet, duxerit violare.

T I T. XI.

NULLI LICERE IN FRENIS, ET EQUESTRIBUS SELLIS, ET IN BALTEIS MARGARITAS, ET SMARAGDOS, ET HYACINTHOS APTARE, ET DE ARTIFICIBUS PALATINIS.

1. Imp. LEO A. Leontico.

Nulli prorsus liceat in frenis, & equestribus sellis, vel in balteis suis margaritas, & smaragos, & hyacinthos aptare posthac, vel inferere: aliis autem gemmis frena, & equestres sellas, & balteos suos privatos exornare permittimus. De cucurniis vero omnem prorsus qualiumcumque gemmarum habitum præcipimus submoveri: fibulis quoque in chlamydibus his utantur, quæ solo auro & arte pretiosæ sunt. Si quis autem contra interdictum pietatis meæ fecerit, sciat se continuo quinquaginta libris auri esse multandum. † Nulli prætereâ privatorem liceat (exceptis scilicet ornamentis matronalibus, & tam muliebrum, quam virilium annulorum habitu) aliquid ex auro, & gemmis, quod ad cultum & ornamentum Imperatorum pertinet, facere: neque illud sub hoc colore & prætextu præparare, quod velit Clementiæ Principali velut aliquod munus offerre: pietas enim mea hujusmodi dona non expetit: neque regium (sibi) offerri a privatis cultum requirit. Sanè si quis posthac aliquid contra vetitum hujusmodi sanctionis effecerit, & offerenda Clementiæ meæ ornamenta, quæ usibus regiis depurata sunt, auro, gemmisque decorata, ausus fuerit præparare: centum librarum auri condemnatione sciat se esse feriendum: capitali quoque subdendum esse supplicio. Ornamenta enim regia intra aulam meam fieri (a palatinis) artificibus debent, non passim in privatis domibus, vel officinis parari. Unde summa severitate sancimus, ut quod in cultu, ornatuque nostro sacrum & adoptabile est, id facere temeritas privata non audeat. Si quis sane contra vetitum tranquillitatis meæ aliquid fecerit, definitam superius multam ab his per officia palatinorum exigi, & sacris largitionibus nostris jubemus inferri.

T I T. XII.

DE CLASSICIS.

Impp. VALENT. & VALENS AA. Auxonio P. P.

Classem Seleucenam, aliasque universas ad officium, quod magnitudini tuæ obsequitur, volumus pertinere: ut classicorum numerus ex incensatis, vel accrescentibus compleatur, & Seleucena ad auxilium purgandi Orientis, aliasque necessitates comiti Orientis deputetur. Dat. indictione XII.

T I T. XIII.

DE DECURIALIBUS URBIS ROMÆ.

1. Impp. VALENT. THEODOSIUS & ARCAD. AAA.
ad Trifolium P. P.

Si quis decuriale de auferendis privilegiis putaverit lite pulsandum, intelligat se curiæ interpellare debere judicem. † Dat. XIV. Kal. Febr. Mediolan. TIMASIO & PROMOTO COSS. 389.

2. Impp. HONOR. ARCAD. & THEODOS. AAA. Exuperantio.
Julio, & ceteris decurialibus.

Leges decuriales, tam a superioribus principibus, quam a divo Parente nostro conditas, nostra auctoritate firmamus. Singulos itaque judices scire volumus, ne quis huic collegio injuriis & corporalibus tentet notam atterere, neque ab his commodis, quæ rationibus approbantur, audeat separare: huic enim collegio volumus antiquam privilegiorum prærogativam servari. Dat. VIII. Id. Jul. Romæ, HONOR. A. VI. & ARISTENETO COSS. 404.

T I T. XIV.

DE PRIVILEGIIS CORPORATORUM URBIS ROMÆ.

1. Impp. HONOR. & THEODOS. AA. ad Alypium P. U.

Nulli sit liberum, nulli permittum, ut novum aliquid urbis incolæ in urbe sustineant: sed in honorem maternæ urbis corporatis indulta suffragia valere præcipimus. Cura autem Rectorum provinciarum, corporati urbis Romæ, qui in peregrina transgressi sunt, redire cogantur: ut servire & possint functionibus, quas imposuit antiqua solennitas. Dat. Prid. Idib. Jul. Aquil. TATIANO & SYMMACHO COSS. 391.

T I T. XV.

DE PISTORIBUS.

1. Imp. LEO A. Viviano P. P.

Quicumque ex mancipiis & comitis horreorem dignitatem & officium, vel ambitione, vel gratia, vel pecunia, seu quolibet alio modo posthac fuerit adsecutus: exatus dignitate, quam contra interdictum nostræ Serenitatis adeptus est, multatus etiam viginti libris auri, ad antiquum denuo consortium, collegiumque revocetur: omne etiam speciale beneficium, quocumque modo contra hanc sanctionem fuerit impetratum, penitus conquiescat.

T I T. XVI.

DE SUARIIS, ET SUSCEPTORIBUS VINI (ET CETERIS CORPORATIS.)

1. Impp. VALENT. THEODOS. & ARCAD. AAA.
ad Albinum P. U.

Porcinarii urbis æternæ, cum pervigilem laborem populi Romani commodis exhibeant: sordidis semper muneribus liberentur. Dat. VIII. Kal. Sept. Romæ, TIMASIO & PROMOTO COSS. 389.

2. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Florentio P. P.

Quicumque ex corporibus suariorum, sive excipiendæ necessitate litis adstrictus, sive inferendæ voluntate spontanea provocatus, iudicium voluerit experiri: fori urbani auditorium præstoleretur. Dat. XVIII. Kal. Febr. Romæ, BASSO & PHILIPPO COSS. 408.

T I T. XVII.

DE COLLEGIATIS, ET CHARTOPHRATIS, ET NUMMULARIIS.

1. Impp. THEODOS. & VALENTINIAN. AA.
Cyro P. U.

Qui (sub r) prætextu decanorum, seu collegiatorum, cum id munus non impleant, aliis se muneribus conantur subtrahere: eorum fraudibus credimus esse obviandum: ne quis specie muneris, quod minus exequitur, alterius muneris operibus relevetur: ne argentariorum, vel nummulariorum munera declinentur ab his, qui dici tantummodo collegiati, vel decani festinant. Ideoque si quis eorum sub nudæ appellationis velamine collegiatum se, vel decanum appellat: sciat pro se alium subrogandum, qui prædicto muneri sufficiens approbetur: subrogatione videlicet memoratorum, vel eorum, qui moriuntur, primatum ejus, qui subrogatur, admissa iudicio.

§. 1. Quod autem supra 2 numerum, qui in cautis brevibus continetur, nemo se quolibet patrocinio, vel cujuslibet adsumta potentia debeat excusare, hoc nostræ est Serenitatis censere, & tuæ sublimitatis, tuique officii cautius observare. Hoc inter omnes æqua lance servari præcipimus: nullo divinæ domus patrocinio, nulla sacrosanctarum Ecclesiarum reverentia, nullo qualibet, vel cujuslibet potentia se excusante. † Sed ne tantum circa munera relevanda supplicibus consuluisse noscamur: venditio, quæ de provinciis ad corporatos supplicum per innovationem translata est, primæ Constitutionis terminis concludatur:

TIT. XIV. (1. l. 50. supr. de decurion.

TIT. XVI. (1. l. 1. l. 2. infr. de frum. urb. Constant. h. lib. tit. 23.

TIT. XVII. (1. l. 9. supr. de sacros. Eccles. (2. l. 4. supr. d. s. l. gen. supr. de commerciis Nov. 43.

TIT. XI. (1. Adde l. 1. supr. de vestib. holober. (2. Nov. Leen. 81.

TIT. XIII. (1. Adde Nov. 351. (2. v. l. 33. supr. de decurion.

hoc est, quod in initio dispositionis constitutum est, id in posterum nulla addita novatione servetur. Dat. x. Kal. Apr. THEOD. XVII. & FESTO COSS. 439.

T I T. XVIII.

DE STUDIIS LIBERALIBUS URBIS ROMÆ,
ET CONSTANTINOPOLITANÆ.

1. Impp. THEODOS. & VALENTIN. AA. P. U.

Universos i, qui usurpantes sibi nomina magistrorum, in publicis magistracionibus, cellulisque collectos undecumque discipulos circumferre consueverunt, ab ostentatione vulgari precipimus amoveri: ita, ut si quis eorum post emissos divinæ sanctionis affatus, quæ prohibemus, atque damnamus, iterum forte tentaverit, non solum ejus, quam meretur, infamiæ notam subeat, verum etiam pellendum se ex ipsa, ubi versatur illicite, urbe cognoscat. † illos vero, qui intra plurimorum domos eadem exercere privatim studia consueverunt, si ipsis tantummodo discipulis vacare maluerint, quos intra parietes domesticos doceant, nulla hujusmodi interminatione prohibemus. † Sin autem ex eorum numero fuerint, qui videntur intra Capitolii auditorium constituti, hi omnibus modis privatarum ædium studia sibi interdicta esse cognoscant: scituri, quod si adversus cœlestia statuta facientes deprehensi fuerint, nil penitus ex illis privilegiis consequantur, quæ his, qui in Capitolio tantummodo doceri præcepti sunt, merito deferuntur. † Habeat igitur auditorium specialiter nostrum in his primum, quas Romanæ eloquentiæ doctrina commendat, Oratores quidem tres numero, Grammaticos vero decem. In his etiam, qui facundia gravitatis pollere nescuntur, quinque numero sint Sophistæ, & Grammatici æque decem. Et quoniam non his artibus tantum adolescentiam gloriosam optamus institui: profundioris quoque scientiæ, atque doctrinæ memoratis magistris sociamus auctores. Unum igitur adjungi ceteris volumus, qui philosophiæ arcana rimetur: duos quoque qui juris, ac legum voluntates pandant: ita, ut unicuique loca specialiter deputata assignari faciat tua Sublimitas: ne discipuli sibi invicem possint obstrepere, vel magistri, neve linguarum confusio permixta, vel locum, aures quorundam, aut mentes a studio literarum avertat. Dat. III. Kalend. Mart. Constantinop. THEODOSIO A. XI. & VALENTIN. COSS. 425.

T I T. XIX.

DE HONORATORUM VEHICULIS.

1. Impp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA.
Nebridio P. U.

Omnes honorati, seu civilium, seu militarium, vehiculis dignitatis suæ, id est, carrucis, intra urbem sacratissimi nominis semper utantur. Dat. III. Kal. Febr. Constantinop. HONOR. N. P. & EVODIO COSS. 386.

T I T. XX.

DE PRIVILEGIIS URBIS CONSTANTINOPOLITANÆ.

1. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Philippo.
Præfecto Illyrici.

Urbs Constantinopolitana non solum juris Italici; sed etiam ipsius Romæ veteris prærogativa lætetur. Dat. Prid. Id. Jul. EUSTACHIO & AGRICOLA COSS. 421.

T I T. XXI.

DE METROPOLI BERYTO.

1. Impp. THEOD. & VALENT. AA. Hormisdæ P. P.

Propter multas, justasque causas metropolitano nomine ac dignitate civitatem Berytum decernimus exornandam, jam suis virtutibus coronatam. Igitur hæc quoque metropolitana habeat dignitatem. Tyro nihil de jure suo derogetur. Sit illa mater provinciæ majorum nostrorum beneficio: hæc nostro, & utraque dignitate simili perfruatur.

T I T. XXII.

DE CANONE FRUMENTARIO URBIS ROMÆ.

1. Impp. VALENTINIANUS, VALENS, & GRATIANUS
AAA. ad Julianum P. F. annonæ.

Nautici apud Præsidum, aut Magistratum acta confiteantur incorruptas species suscepisse, eorumque, apud quos deponitur ista testatio, præfens aspectus probet nihil in his esse vitii: quod eo tempore, quo ad sacrae urbis portum pervenit, Præfecturam jugiter observare præceptum est. Dat. XVIII. Kal. Jul. Remis GRAT. A. I. & DAGALAIFO COSS. 366.

2. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. ad Senatum
& populum.

Si quid frumenti, vel hordei urbicarii canonis remissione indultum est speciali beneficio: contra commodum i publicum (rescripta) elicit non valeant. Dat. XVII. Maji. Mediol. CÆSARIO & ATTICO COSS. 397.

3. Iidem AA. Messalæ PP.

Neminem patimur in mutando canone urbis Romæ nostræ clementiæ beneficium postulare, sed etiam ea rescripta, quæ quoquo modo potuerint impetrari, suscipi non sinimus: eos vero qui contra hæc fecerint, in duplum retinendos esse decernimus. Vicarios, quinetiam ceteros Judices, (nisi deinceps ab usurpatione urbicarii canonis abstineant,) deportationis poena detineri: primates officiorum capitali supplicio subjugari, perpetua auctoritate sancimus. Dat. Prid. Non. Sept. Alciro, THEOD. V. C. COSS. 399.

T I T. XXIII.

DE FRUMENTO URBIS CONSTANTINOPOLITANÆ.

1. Impp. HONOR. & THEODOS. AA.
Urso P. U.

Nulli: ne divinæ quidem domui nostræ, frumentum de horreis publicis pro annonâ penitus præbeatur: sed integer canon mancipibus i consignetur, annonâ in pane costo dæmibus exhibenda: ita enim debet canon ab inclytæ memoriæ Constantino præstitus, necnon a divo pietatis meæ Avo 2 (Theodosio) auctus, expendi; quoniam crescit inopia, si frumenta, quæ pro annonâ tribuuntur 3, ad usus alios deputata cognoscantur: cogentur enim de publico sibi emere, quæ aliis vendere potuissent. Dat. x. Kal. Aug. Constantinop. THEOD. A. VII & PALLADIO COSS. 416.

2. Impp. THEODOS. & VALENT. AA.
Leontio P. U.

Auri statuta quantitas ad coemptionem frumentariam perpetuo fit dedicata 4: nec liceat cuiquam post administrationem urbicariæ potestatis perceptam, aliquid ex eadem summa minuire, vel ad quoscumque alios usus convertere: sed sub gestorum testificatione certum fiat, & quod mancipibus 6 mutui nomine datum est, & quod ab iisdem sit excepta omni concussionem solvendum. Eum autem, qui hanc formam ausus fuerit inquinare, quantitatem, in qua suam calliditatem exercuerit, in duplum redhibere jubemus: & quicquid ex prædicta ratione accreverit, ad cumulum ejusdem auri quantitatis, & frumentarii tituli firmiter redundare: legisque hujus tenorem æneis tabulis incidi. Dat. v. Kalend. Decemb. Constantinop. ARIOBINDO & ASPARO COSS. 434.

T I T. XXIV.

DE ANNONIS CIVILIBUS.

1. Impp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA.
Proculo P. U.

Annonas publicas non tam titulis dignitatum, quam singulorum virorum meritis attributas, divi Constantini liberalitate satis claruit. Ideoque nihil ex his scholarum nomine vindicetur: sed pro i uniuscujusque merito, quæ sunt concessa, ferventur, ut

TIT. XXII. (1. l. ult. supr. si contra jus, vel util. publ.)

TIT. XXIII. (1. l. ult. infr. h. t. l. un. supr. de pistorib. (2. Adde l. ult. infr. tit. prox. (3. v. l. ult. supr. tit. prox. (4. l. 2. §. 2. & 4. vers. sen autem ff. de admin. rer. ad civit. pertin. (5. l. 1. supr. h. t.)

TIT. XXIV. (1. l. ult. in pr. infr. h. t. l. ult. infr. de frumento Alexand. h. lib. tit. 27.)

TIT. XVIII. (1. Adde l. un. infr. de profess. qui in urb. lib. 12. tit. 15.)

TIT. XX. (1. l. in pr. ff. de censib. (2. l. 6. supr. de sacros. eccles.)

quicumque perceptarum annonarum emolumenta, vel in heredes proprios jure sanguinis transfuderunt, vel in extraneos distractionis titulo transcripserunt: maneat, quod gestum est, vel hereditatis merito, vel alienationis arbitrio. Dat. vii. Kal. Jul. *Constantinop.* ARCAD. A. 11. & RUFINO coss. 392.

2. Imp. THEODOS. ARCAD. & HONOR. AAA.

Centum & viginti quoque modios frumenti, præter solitum canonem, per singulos dies de præsentis sextæ indictione ex die Kal. Januarii, nomine parapeteumatis, de horreis publicis hujus alme urbis, insita nostra pietatis liberalitate tribuimus, datis sacris apicibus ad sublimissimam quoque per Orientem Præfecturam, quibus possit & modum nostræ donationis agnoscere, & incunctanter præbere, quæ jussimus: quam modulationem jugiter, & in perpetuum civibus nostris debere conferri, valitura in ævum hac lege sancimus.

TIT. XXV.

DE MENDICANTIBUS VALIDIS.

Qui sine necessitate mendicant, possunt inspici: & qui eos inspexerit, & prodiderit, & esse probaverit, dominium eorum consequitur, si sunt servi: vel ejus colonatus, si sunt liberi, salva dominis actione servi corrupti

1. Imp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA. ad Severum P. U.

Cunctis, quos in publicum quæstum incerta mendicitas vocaverit, inspectis, exploretur in singulis & integritas corporum, & robor annorum: atque inertibus, & absque ulla debilitate miserandis necessitas inferatur, ut eorum quidem, quos tenet conditio servilis, proditor studiosus, & diligens dominium consequatur: eorum vero, quos natalium sola libertas persequitur, colonatu perpetuo fulciatur, quisquis hujusmodi lenitudinem prodiderit, ac probaverit: salva dominis in eos actione, qui vel latebram forte fugitivis, vel mendicitatis subeundæ consilium præstiterunt. Dat. xii. Kalendas Julii, *Patavii*, ANTONIO & SYAGRIO coss. 382.

TIT. XXVI.

DE NAUTIS TYBERINIS.

1. Imp. VALENTIN. & VALENS AA. ad Symmachum P. U.

Qui navem Tyberinam habere fuerit ostensus; onus in Reipublicæ necessarium agnoscat. Quodcumque igitur navigium in alveo Tyberis invenietur, competentibus, & solitis obsequiis mancipietur: ita ut nullius dignitas, aut privilegium ab hoc officio vindicetur. Dat. viii. Id. Octobr. *Alcini*, DIVO JOVINIANO & VARRONIANO coss. 364.

TIT. XXVII.

DE FRUMENTO ALEXANDRINO.

1. Imp. HONOR. & THEODOS. AA. Anthemio PP.

In æstimatione frumenti, quod ad civitatem Alexandrinam convehitur, quicquid de crithologia & zygothasii munere, & pro nauclæorum tuenda substantia Eminentia tua disposuit, roboramus: atque ut curialibus prædæ auferatur occasio, jubemus, eos ad hujusmodi sollicitudinem affectandam nunquam accedere, sed designata officia tuis provisionibus examinata, sollicitudinem prædictam implere. Dat. v. Kal. Februar. *Constantinop.* HONOR. IX. THEODOS. V. AA. coss. 412.

2. Imp. THEODOS. & VALENTIN. AA. Isidoro PP.

Diurnos & centum & decem modios alimoniis Alexandrinæ civitatis addi decernimus: ut nemo privetur eo, quod nunc usque percepit: & *perissochoregia* nomen penitus amputetur, & tessera designentur, & nostræ pietatis nomine censeantur. Dat. Prid. Non. Jun. *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE coss. 436.

(2. l. 1. supr. h. t.)

TIT. XXV. (1. Adde Nov. 80. c. 5.)

TIT. XXVI. (1. l. ult. supr. de navib. non excus. h. lib. tit. 3.)

TIT. XXVII. (1. l. ult. supr. de annon. civil. h. lib. tit. 24.)

TIT. XXVIII.

DE ALEXANDRIÆ PRIMATIBUS.

1. Imp. THEODOS. & VALENT. AA. Isidoro PP.

Corporatos civitatis Alexandrinæ, repurgandi fluminis onere liberamus: & pro tenore dispositionis tuæ, quadringentos solitos ex dinumio vestigali memoratæ civitatis præcommodari decernimus, ita, ut ex titulo navium modis omnibus reperfatur. Dat. Prid. Non. Jun. *Constantinop.* ISIDORO & SENATORE coss. 436

TIT. XXIX.

DE JURE REI PUBLICÆ.

1. Imp. ANTONINUS. A. Dionysio.

Si quid adversus Rempublicam indefensam, in ea specie, in qua neque defensores creati fuerint, neque ut crearentur, placuit, statutum est: actionibus ejus nihil est præjudicatum.

2. Idem A. Phorodio & aliis.

An Respublica, in cujus locum successistis, ideo, quia satisfecisse debito vos proponitis, jus pignoris in eo fundo habeat, apud suum judicem quaeritur: si enim neque beneficio sibi concessio id jus nata est, neque specialiter in obligatione pignoris sibi prospexit: causa ejus non separatur a ceteris creditoribus, qui habent personalem actionem.

3. Imp. ALEXANDER A. Salviniano.

Rempublicam, (ut pupillam) extra ordinem juvari, moris est.

4. Imp. DIOCLETIAN. & MAXIMIAN. AA. Urbino.

(Si) secundum Legem civitatis Respublica, cujus meministi, ruina collapsis ædificiis tuis distraxit aream: nihil contra hujus Legis tenorem Rector provincie fieri patietur.

TIT. XXX.

DE ADMINISTRATIONE RERUM PUBLICARUM.

1. Imp. PHILIPPUS A. Crescentia.

Fundum vestigalem, si quis quibusque temporibus debita quantitates inferantur, invito possessore auferri non posse, manifestum est.

2. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA. & CC. Julio & Zenodoro.

Contra eos, qui Rempublicam administrantes, per officii necessitatem sub conditione relicti fideicommissi satis accipere debuerunt, quanti Reipublicæ interest satis non (esse) acceptum, dirigendam esse actionem perspiciatis. PP. vii. Kal. Dec. CC. coss.

TIT. XXXI.

DE VENDENDIS REBUS CIVITATIS.

1. Imp. ANTONINUS. A. Herculano.

(Si) sine ulla conditione prædia vendente Republica comparasti; perfecta venditione, nulla ratione vereris, ne adjectione facta, auferri tibi dominium possit. Tempora enim adjectionibus præstituta, ad causam fisci pertinent: nisi, si qua civitas propriam Legem habeat.

TIT. XXIX. (1. v. l. 2. infr. h. t. (2. l. 37. ff. de reb. auct. judic. l. 10. ff. ad municip. (3. l. 4. supr. quib. ex caus. major. l. 1. supr. de offic. ejus qui vicem alicujus jud. l. 9. ff. de appellat. (4. Adde l. 7. ff. de offic. præsid.

TIT. XXX. (1. l. 1. in pr. ff. si ager vectig. Adde l. 2. supr. de jure emphyt. (2. l. ult. supr. ut possess. legat.

TIT. XXXI. (1. l. 5. supr. de fide & jure hæstæ fisci. l. 21. in fin. ff. ad municip. (2. l. 4. supr. de fide & jure hæstæ fisci.

2. Imp. VALERIANUS & GALLIEN. AA.

Quamvis incrementum conductioni factæ publici prædii videatur offerri, non tamen additamenti specie oportet fidem locationis infringi: præsertim, cum tantum jam temporis ex contractu decessisse proponas.

3. Imp. LEO A. Erythio P. P.

Si quæ hereditatis, vel legati, seu fideicommissi, aut donationis titulo domus, aut annonæ civiles, aut qualibet ædificia, vel mancipia ad jus inclytæ urbis, vel alterius cujuslibet civitatis pervenerint: super his licebit civitatibus venditionis pro suo commodo inire contractum: ut summa pretii exinde collecta, ad renovanda sive restauranda publica mœnia dispensata proficiat. † Indefessa vero cura prospicientes, ne quis adversus civitatum commoda quicquam moliri possit incommodi, sed sine ulla fraude seu nundinatione, vel colludio seu conniventia hujusmodi venditiones procedant: hoc (etiam) in posterum observandum esse censemus, ut si quidem ad hanc inclytam urbem, domum, vel civiles annonas, aut alia qualibet ædificia, vel mancipia pertinentia contigerit venundari: non aliter, nisi Imperiali auctoritate vendantur; in provinciis 4 vero, præsentibus omnibus seu plurima parte, tam curialium, quam honoratorum, & possessorum civitatis, ad quam res prædictæ pertinent, propositis sacrosanctis Scripturis sigillatim unumquemque eorum, qui convenerint, jubemus sententiam, quam putet utilem patriæ suæ, designare: ut ita demum decreti recitatione in provinciali judicio interveniente, emtor competentem possit habere cautelam. Hos autem venditionum contractus, sive jam completi fuerint, sive postea ineundi fuerint, stabiles esse censemus.

T I T. XXXII.

DE DEBITORIBUS CIVITATUM.

1. Imp. ANTONINUS A. Diodoro.

Non prius debitorem 1 Reipublicæ honorem in Republica subire, quam id, quod debere confiterit, conventus exsolverit: tam meis, quam divorum Principum Constitutionibus declaratur.

2. Imp. CONSTANTINUS A. Verino S.

Apud eos, quos superstites integris facultatibus esse pervideris, vel quorum heredes incolumbia retinent patrimonia, sortis Reipublicæ perseverare debent: ita tamen, ut annuas usuras suis quibusque temporibus exsolvant: cum simul & Reipublicæ utile sit, retinere idoneos debitores, & ipsis sit commodum, cumulum debiti minime nutriri. Et quia nefas est, obnoxiiis corporibus alienatis, circumscribi civitates: placuit, si quis debitor Reipublicæ civitatis quippiam ex eo patrimonio, quod habuit, cum pecuniam Reipublicæ sumeret, donaverit, vel distraxerit, vel qualibet in alium ratione contulerit: qualitate rei alienatæ perspecta, atque omnibus debitoris facultatibus consideratis, quas habuit, cum ei pecunia crederetur, pro rata ab eo, qui ex debitoris facultatibus aliquid detinet, ex sorte atque usuris postulari. Itaque quoties minus idoneum deprehenderit ejus patrimonium, cujus nomen civitati alicui invenitur obnoxium, Judex omni diligentia & sollicitudine debeat inquirere, ad quos ex qualibet conditione transferint debitoris facultates: ut singuli æqua æstimatione habita, pro rata rerum, quas possident, conveniantur: personalem actionem contra eum habituri debitorem, qui ipsis solventibus liberatur. † Ab eo autem, a quo constat, fortunarum suarum partem maximam recessisse, etiam reliquam portionem, quæ apud eum refederit, transferri ad idoneum oportebit. † Quod si quispiam debitor Reipublicæ civitatis, fisco nostro locum fecerit, emtores, qui a fisco nostro comparaverint, manifestum est, secundum jus vetus, & rescripta divorum (Principum) Constitutionesque nostras nullam debere molestiam sustinere. † Quod si quis debitor non comparuerit, vel certe omnia

(3. l. 11. sup. de operib. publ. (4. l. 2. sup. de præd. decur. lib. 10. t. 33. TIT. XXXII. (1. l. 6. §. 1. ff. de muner. & honor.

sua ita consumpserit, ut nemo aliquam rem ex ejus bonis possideat: id debitum convenit ad dispendium Reipublicæ pertinere: ideoque cura patris civitatis apud idoneos, vel dominos rusticorum prædiorum pecunia collocanda est. PP. 111. Kal. Februar. VOLUSIANO & ANNIANO COSS. 314.

T I T. XXXIII.

DE PERICULO NOMINATORUM.

1. Imp. GORD. A. Serino.

Hi, qui a te collegaque tuo magistratus creati sunt: etiam si maxime fidejussores non exegistis, tamen si per id tempus, quo magistratus honor deponeretur, solvendo fuerint, periculo vos creationis non fecerunt obnoxios, ex eo, quod casu aliquo patrimonium eorum mutilatum sit: cum cessationi suæ id debeant imputare, damnaque Reipublicæ, si qua ob culpam eorum passa est, sarcire: qui cum nomine publico eos convenire potuissent, id facere superfederunt.

Nominator tenetur pro nominato officiali in quantum ipse convenitur ex persona sua.

2. Imp. PHILIPPUS A. & PHILIPPUS C.

Si successoris tui successor non idoneum loco sui magistratum denominaverit, administrationis ejus periculum ad tuam personam spectare nequaquam potest. Etenim nominati successoris dumtaxat quisque periculum suscipere compellitur: nec ad nominatoris nominatorem manus jure porrigi possunt.

T I T. XXXIV.

DE PERICULO EORUM, QUI PRO MAGISTRATIBUS INTERVENERUNT.

1. Imp. ANTONINUS A. Augustali.

Fidejussores 1 Magistratum in his, quæ ad Reipublicæ administrationem pertinent, teneri, non in his, quæ ob culpam, vel delictum eis pœnæ nomine irrogentur, tam mihi, quam divo Severo Patri (meo) placuit.

T I T. XXXV.

QUO QUISQUE ORDINE CONVENIATUR.

1. Imp. ANTONINUS A. Luciano.

Et si duobus simul cura pecuniæ civitatis, non tamen separatim portionibus, mandetur: singuli non pro virili portione, sed 1 in solidum Reipublicæ obligantur: cum autem de indemnitate civitatis ejus quæritur: prius 2 ejus bona, qui administravit; ac mox, si satisfieri non poterit, collegæ conveniuntur: vos tamen, qui heredes unius ex curatoribus exististis, damno, si quod post 3 mortem ejus dolo, vel culpa collegarum accessit, onerari, non est rationis.

Duobus si committitur pro indiviso administratio, quilibet ante nominatorem primum convenitur: secus si separatim portionibus.

2. Imp. GORD. A. Valerio.

Quoties duobus non separatim, sed pro indiviso manus injungitur, & ita, ut unusquisque eorum periculo soliditatis videatur obstrictus: manus ad nominatorem 4, priusquam utriusque, qui (id munus) administraverunt, solenniter fuerint excussi, nulla ratione porrigi possunt. † Si vero separatim portionibus ad munus nominati sunt: prius 5 pro portione conveniantur, qui id munus administraverint 6: item fidejussores eorum. Si nec ab his quidem indemnitas fuerit servata, tunc demum creatorem: ac si nec is quidem sufficiet, novissime participem muneris conveniri debere, Præses non ignorat.

3. Imp. CARUS, CARINUS, & NUMERIANUS

AAA. Theodosio.

Si ita Duumviri creati estis, (hoc expresso,) ut mutuo periculo teneamini, in dubium non venit vicariis 7 damnis vos esse

TIT. XXXIII. (1. l. 15. §. 1. ff. ad municip.

TIT. XXXIV. (1. l. 68. in pr. ff. de fidejussor.

TIT. XXXV. (1. l. 11. in pr. ff. ad municip. (2. l. 2. inf. h. t. l. 3. in pr. ff. de admin. rer. ad civit. pertin. (3. l. 1. in pr. ff. de oper. publ. (4. l. 3. l. ult. in fin. infr. h. t. (5. l. 1. sup. eod. (6. l. 13. ff. ad municip. (7. l. 1. sup. h. t. l. 11. in pr. ff. ad municip.

obstrictos; cum in Magistratibus prius nominatores & convenientes esse, (hoc quod in persona nostra custodiri consideratis) constitutum est.

4. Imp. DIOCLETIANUS & MAXIMIANUS AA. Dioni.

Cum te & collegam tuum Magistratus vestri tempore publicum foenus collocasse proponas, nec potuisse debitum a quibusdam Reipublicæ restitui: cum paratus sis, pro te id, quod solus gessisti, Reipubl. satisfacere, consequens est, Rempublicam, si separati actus vestri contractus fuerint, successores collegæ tui, vel rerum ejus possessores, prius ob personam ejus congregari: & si solida indemnitas Reipublicæ servata non fuerit, nominatores ejus te interpellare: ac postremo loco, si quid ex nomine collegæ tui deseruit, ob illius culpæ nexum te interpellare: priores enim nominatores, veluti fidejussores placuit obstringi.

TIT. XXXVI.

NE QUIS LIBER INVITUS ACTUM REIPUBLICÆ GERERE COGATUR.

1. Imp. ALEX. A. Urbico.

Si, ut proponis, decreto i ordinis ad libertatem ductus es, non 2 debere te invitum actum Reipubl. administrare, Curator Reipubl. non ignorat: præsertim cum servi hujusmodi officia administrare debeant.

2. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA. Tiberio.

Si, cum ingenuus esses, ad actum gerendum a Republica compelleris: auxilium Præsidis, & juris præsidia, prout usus exigebat, implorare potuisti.

TIT. XXXVII.

SUMTUS INFUNCTI MUNERIS AD OMNES COLLEGAS PERTINERE.

1. Imp. MAXIMIAN. A.

Cum ad munus exhibendarum angariarum cum aliis creatus, a confortibus muneris sollicitudine deserta, solum te functum esse proponas; sumtum detrimenta, si qua acciderint, collatione eorum, quos munus oportuerat participare, provisione Præsidis dividantur: Quod si etiam a te obsequium derelictum esse cognoverit: quid censuræ publicæ congruit, non ignorat.

TIT. XXXVIII.

DE HIS, QUI EX OFFICIO, QUOD ADMINISTRARUNT, CONVENIUNTUR.

1. Imp. M. ANTONINUS A. Octavio.

Fœnoris Reipublicæ, quod non tua culpa perditum esse apparuerit: sufficit sortis damnum, non 1 etiam usurarum ejus sustinere.

TIT. XXXIX.

DE SOLUTIONIBUS ET LIBERATIONIBUS DEBITORUM CIVITATIS.

1. Imp. ALEXAND. A. Quatuorviris, & Decurionibus Fabretanorum.

Cautiones fervorum publicorum ita demum firmam securitatem debitoribus præstant, si Curatorum i adsignantium, vel eorum, quibus exigendi jus est, auctoritate subnixæ sunt. Cum autem is, qui exsolvisse dicitur, solam scripturam actoris suscipientis pecuniam promat, ea tantum defensio consuevit admitti: si, quod exsolutum est rationi Reipublicæ profecisse doceatur.

(8.v.l.2.h.t. (5.L.ult.§.1. ff. de admin.rer.ad civit.pertin. (10.v.l.2.in pr.sup.h.t. (11.L.11.in fin.ff.ad municip.

TIT. XXXVI. (1. sup. de serv. Reipubl. manumitt. (2. L. ult. infr. h.t.

TIT. XXXVIII. (1. L. 21. §. 1. ff. L. 24. de municip. L. ult. in pr. ff. de administr. rer. civitat. pertin.

TIT. XXXIX. (1. Fac. l. 1. sup. de rat. publ. oper. l. 1. sup. quib. muner. excus.

Sane curator vester, si fraude servi confiterit effectum, ut interceptentur a curatore illi a debitoribus quantitates, de peculio ejus, quod eo modo deest, restituet.

TIT. XL.

DE SPECTACULIS, ET SCENICIS, ET LENONIBUS.

1. Imp. VALENS, GRATIAN. & VALENT. AAA.

ad Hesperium Proconsulem Africa.

Non invidemus, sed potius cohortamur, amplectenda felicitis populi studia, gymnici ut agonis spectacula reformentur. Veruntamen, cum primates viri, populi studiis, ac voluptatibus grati esse cupiant: promptius permittimus, ut integra voluntas sit, quæ volentium celebratur impensis. Dat. vi. Id. Mart. Trever. VALENTE V. & VALENTIN. AA. COSS. 376.

8. Imp. GRAT., VALENT. & THEOD. AAA.

ad Valerianum P. U.

Eos, qui agitandi munus exercent, illustris auctoritas tua nullis, præter Circense i certamen, adfici noverit oportere supplicis. Dat. viii. Id. Maji, EUCHERIO & SYAGRIO COSS. 381.

3. Iidem AAA. ad Valerianum P. U.

Quisquis equos, quos vel Serenitas nostra, vel ordinarii Consules tribuunt voluptatibus, ad commodum compendiumque privatum abduxerit: unius libræ auri condemnatione mulsetur. Dat. viii. Kal. Maji, Treveris, EUCHERIO & SYAGRIO COSS. 381.

4. Imp. THEODOS. ARCAD. & HONOR.

AAA. Rufino PP.

Si qua in publicis porticibus, vel in his civitatum locis in quibus nostræ solent imagines consecrari, pictura pantomimorum a veste humili, & rugosis sinibus agitatore, aut vilem offerat histrionem: illico revellatur, neque unquam posthac liceat in loco honesto inhonestas 3 adnotare personas: In aditu vero circi, vel in theatri proscenii ut collocentur, non vetamus. Dat. iiii. Kal. Jun. Eraclea, ARCAD. A. iiii. & HONOR. A. ii. COSS. 396.

5. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Anthemio PP.

Nemo judicum ex quacumque civitate in aliud oppidum, vel ex provinciæ solo equos curules, aurigas, bestias, histriones, cives tenter traducere: ne, dum popularibus plausibus intemperanter 4 serviunt, & publicarum rerum statum fatigent, & festivitatem impediunt in cunctis oppidis celebrandam, ita ut si quis hanc violaverit jussionem, poena teneatur ea, quæ legum violatores persequitur. Dat. viii. Id. Aug. Constantinop. HONOR. viii. & THEOD. iiii. AA. COSS. 409.

6. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Florentio PP.

Lenones & patres & dominos, qui suis filiabus vel ancillis peccandi necessitatem imponunt; nec jure frui domini, nec tanti criminis patitur libertate gaudere. Igitur tali placet eos indignatione subduci, ne potestatis jure frui valeant, neve quid eis ita possit acquiri: sed ancillis filiabusque 6, si velint, conductivæ pro paupertate personis, quas fors damnavit humilior, Episcoporum liceat, Judicum etiam Defensorumque implorato suffragio, omni miseriarum necessitate absolvi: ita ut si insistendum eis lenones esse crediderint, vel peccandi ingerant necessitatem invitæ, amittant non solum eam, quam habuerint potestatem, sed proscripti, poenæ mancipentur exilii, metallis addicendi publicis: quæ minor poena est, quam si præcepto lenonis cogatur quispiam coitionis sordes ferre, quas nolit. Dat. xi. Kal. Maji, FELICE & TAURO COSS. 428.

7. Ne quis deinceps lenocinium exercent, & nullus reditus inde largitionibus inferatur, nullus ancillam ingenuamve prostituat:

TIT. XL. (1. L. 1 §. 2. ff. de muner. (2. Adde l. 43. in fin. ff. de act. emt. l. 25 §. 1. ff. de operis libert. (3. Fac. l. 4. ff. de his quis not. infam. (4. L. 12. sup. de episc. aud. (5. Adde l. 24. in fin. ff. de pignorat. act. l. ult. ff. si a parente quis manumiss. (6. v. l. 7. §. 3. ff. de injur.

alioquin humilior, qui id fecerit, coercitus metalli, & exilii poena damnabitur, honestior bona, & militiam, ac dignitatem amittet. His quoque abstineant thymelici. Quod si ancilla prostituta sit, ut gratuito vindicetur ab omnibus viris, aut feminis, clericis, aut monachis. Et uti hæc observent Magistratus (tam majores, quam minores) & officia eorum, corporis, & xx. librarum imminente poena.

TIT. XLI.

DE EXPENSIS LUDORUM PUBLICORUM.

1. Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN. AA.

Marcellio.

Cum Præsidem provinciæ impensas, quæ in certaminis editione erogabantur, ad refectionem murorum transfuisse dicas: & quod salubriter derivatum est, non revocabitur: & solenne certaminis spectaculum post restitutam murorum fabricam, juxta veteris consuetudinis legem celebrabitur: Ita enim & tutelæ civitatis instructæ murorum præsidio providebitur, & instaurandi agonis voluptas, confirmatis his, quæ ad securitatis cautionem spectant, insecuti temporis circuitione, repræsentabitur.

TIT. XLII.

DE AQUÆDUCTU.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Maximilian.

Consularem.

Aquarum possessores, per quorum fines formarum 1 meatus transeunt, ab extraordinariis oneribus volumus esse immunes: ut eorum opera aquarum ductus sordibus opplati, munden tur: nec ad aliud superindictæ rei onus iisdem possessoribus attendendis: ne circa res alias occupati, repurgium formarum facere non curent. Quod si neglexerint, amissione possessionum multabuntur: nam fiscus prædium ejus obtinebit, cujus negligentia perniciem formæ congesserit. † Præterea scire eos oportet, per quorum prædia aquæ ductus comeat 2, ut dextra lævaque ex ipsis formis quindecim pedibus intermissis arbores habeant, observante officio Judicis, ut si quo tempore pullulaverint, excidantur, ne earum radices fabricam formæ corrumpant. Dat. xv. Kal. Jun. GALLICANO & SYMMACHO COSS. 330.

2. Imp. VALENTIN. THEODOS. & ARCAD. AAA.

Pancratio P. U.

Si quis de cetero vetiti furoris audacia florentissimæ urbi com modo voluerit mutilare, aquam ad suum fundum ex 3 aquæ ductu publico derivando: sciat eundem fundum fiscalis tituli præscriptione signatum, privatis rebus nostris aggregandum. Dat. viii. * Constantinop. TIMASIO & PROMOTO COSS. 389.

3. Idem AAA. Albino P. U. Romæ.

Eos, qui aquæ copiam, vel olim, vel nunc per nostra indulta meruerunt, usum aut ex castellis, aut ex ipsis formis 4 jubeamus elicere, neque earum fistularum, quas matrices vocant, cursum ac soliditatem attentare, vel ab ipso aquæ ductu trahere. Quod si quis aliter fecerit: non solum id, quod prius jure beneficii fuerat consecutus, amittet: verum pro conditione quoque personæ, severissima poena plectetur. Dat. v. Kal. Sept. Romæ TIMASIO & PROMOTO COSS. 389. & PP. 1v. Kal. Jun. Constantinop. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

4. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Asterio

Comiti Orientis.

Usus aquæ veterem, longoque dominio constitutum, singulis civibus manere censemus, nec ulla novatione turbari: ita tamen ut quantitatem singuli, quam veteri licentia percipiunt, more usque in præsentem diem perdurante, percipiant: mansura poena in eos, qui ad irrigationes agrorum, vel hortorum delicias, furtivis aquarum meatibus abutuntur. Dat. Kal. Nov. CÆSARIO & ATTICO COSS. 397.

5. Imp. THEODOS. & VALENT. AA. Cyro PP.

Si quis per divinam liberalitatem meruerit jus aquæ, non viris clarissimis Rectoribus provinciarum, sed tuæ præcellentissimæ sedi cœlestes apices intimare debet: condemnatione & contra illum, qui preces moderatoribus insinuare conatur, quinquaginta librarum auri, & contra universos administratores, qui rescriptum per surreptionem elicitum suscipere moliantur, proponenda: apparitoribus nihilominus eorumdem virorum clarissimorum provinciæ moderatorum animadversionibus, pro vigore tui culminis subjugandis: & amplissima tua sede dispositura, quid in publicis thermis, quid in nymphæis pro abundantia civium conveniat deputari: quid his personis, quibus nostra Serenitas indulgat, ex aqua superflua debeat impertiri.

6. Idem AA. Cyro. P. P.

Omnis servitus aquarum aquæ ductus Hadriani, five domorum, five possessionum, five suburbanorum, five balnearum, vel per divinos affatus intimatos in quolibet judicio vel per usurpationem impertitos, penitus exprobetur: malum etenim prædictum aquæ ductum nostri palatii, publicarum thermarum, ac nymphæorum commoditatibus inservire, & decernimus hanc dispositionem modis omnibus in posterum servari: nemini licentia tribuenda, ab eodem aquæ ductu precibus oblati usum aquæ petere, vel (eum) audere perforare: scientibus his, qui qualibet ratione putaverint ad hujusmodi molimen accedere, vel Officio, si ausum fuerit instruere, vel minus instructis precibus parere, centena pondo auri multæ nomine fiscalibus rationibus se esse illaturos. † Super his sancimus fulcum publicum aquarum nullis intra decem pedes arboribus coartari 6: sed ex utroque latere decempedale spatium integrum, illibatamque servari. † Præterea de plumbeis fistulis ducentibus ad thermas 7, quæ Achilleæ nuncupantur, quas providentiæ tuæ magnificentia factas fuisse cognovimus, eandem formam 8 servari censemus: etenim memoratas fistulas thermis tantum, & nymphæis, quibus eminentia tua deputaverit, volumus inservire: facultate præbenda tuæ sublimitatis apparitoribus 9 circumcendi sine formidine domus, suburbana, balnea, ad requirendum, ne qua deceptio, vel suppressio, vel insidiæ contra publicam utilitatem, a quoquam penitus attententur.

7. Idem AA. Eutychno PP.

Ad reparationem aquæ ductuum hujus almæ urbis omnia vestigalia 10, quæ colligi possunt ex universis scalis hujus inclytæ urbis, & ex operariis, qui Cyziceni dicuntur, ad refectionem ejusdem aquæ ductus procedere. Illo videlicet observando, ut nemo eorum, qui (jus) aquæ possident, quamcumque descriptionem sustineat: nam execrabile videtur, domos hujus almæ urbis aquam habere venalem.

8. Imp. ZENO A. ad Amantium P. U.

Hac lege sancimus, ut si quis amplissimam Præfecturam gubernans, aurum 11 aquæ ductui deputatum, ad alterum quodlibet opus non aquæ ductibus, vel aquæ publicæ competens extruendum, vel curandum putaverit convertendum: de suis facultatibus eandem summam aquæ ductus titulo repensare cogatur. Separatus vero arcarius aurum aquæ ductus suscipiat gloriosissimorum Consulium 12 liberalitate, vel ex aliis titulis ad aquas publicas pertinentibus collectum, vel postea colligendum.

9. Idem A. Poratio.

Diligenter investigari decernimus, qui publici ab initio fontes, vel cum essent ab initio fontes privati, postquam publice usum

TIT. XLII. (1.v.l.3.l.6.infr.h.t. (2.l.6.vers.super his.l.10.vers. h. etiam infr.eod. (3.l.10.in pr.infr.eod. (4.l.1.supr.eod.

(5.l.11.infr.eod. (6.l.1.circa fin.supr.eod. (7.Adde l.1.§.2.ff.de muner. (8.l.1.supr.h.t. (9.Adde l.10.vers.universos infr.eod. (10.l.8.infr.eod. (11.l.7.supr.eod. (12.l.2.in fin.l.3.in fin.infr.de consulib.

præbuerunt, ad privatorum usum conversi sunt, sive sacris apicibus per surreptionem impetratis, ac multo amplius, si auctoritate illicita, nec appetito colore sacri oraculi hujusmodi aliquid pertentatum fuisse dignoscitur: ut jus suum regis civitati restituatur, & quod publicum fuit aliquando, minime sit privatum, sed ad communes usus recurrat: sacris oraculis, vel pragmaticis sanctionibus adversus 13 commoditatem urbis quibusdam imperitis, jure cassandis, nec longi temporis præscriptione ad circumscribenda civitatis jura profutura.

10. Idem A. Pontio.

Decernimus, ne quid a quacumque persona qualibet dignitate prædita contra minuscularios aquæductus, vel fontes publicos, qui ad aquæductus conflant 14, pertentetur. Sed & si quis clam, vel palam, auctoritate confusus, de iisdem paragogis, vel fontibus aquam traduxerit, vel clandestinis insidiis forte surripuerit, publicis aquæductibus eam restituere compellatur. † Hoc etiam præcipimus, ne in posterum a quolibet juxta eisdem aquæductus plantari qualescumque arbores possint: ne ex stirpibus labefactentur parietes aquæductuum. Quod antiquis etiam constitutionibus interdictum esse dignoscitur: scientibus universis, quod in posterum super hujusmodi commissis, suburbanis, vel prædium, vel balneum, vel aquæ mola, vel hortus, ad cujus usum aqua publica fuerit derivata, vel si quid ex his juxta aquæductum positum ad eum pertinet, qui plantavit arbores aquæductibus noxias, ad quemcumque pertineat locum, vel hominem, vel domum, proscriptionis titulo subiacebit, & fisci juribus vindicetur: nulli super hujusmodi pœna, nec per sacros apices venia tribuenda. † Universos autem aquarios 15, vel aquarum custodes (quos *hydrophyllatas* nominant,) qui omnium aquæductuum hujus Regis urbis custodes deputati sunt: singulis manibus 16 eorum felici nomine pietatis nostræ impresso signari decernimus: ut hujusmodi adnotatione manifesti sint omnibus, nec a procuratoribus domorum, vel quolibet alio ad usus alios avellantur, vel angariarum, vel operarum nomine teneantur. Quod si quem ex iisdem aquariis mori contigerit, eum nihilominus, qui in locum defuncti surrogatur, signo eodem notari præcipimus: ut militiæ quodammodo fociati, excubis aquæ custodiendæ incessanter inhæreant: nec muneribus aliis occupentur.

11. Imp. ANASTASIUS A. Servo PP.

Divinam dispositionem ab inclytæ recordationis Principe Theodosio, super his, qui aquam sibi de publicis aquæductibus, seu fontibus præbere desiderant, promulgatam, hac etiam lege in sua firmitate durare sancimus: quatenus nemo vel in hac sacratissima civitate, vel in provinciis sine divinis apicibus de sacro epistolarum serinio more solito edendis, & judicio tuæ Celsitudinis, vel aliis, quorum interest, intimatis, vel intimandis 17, aquam de publico aquæductu, seu fonte trahere permittatur: his, quicumque nostra jussa violaverint, seu violare concesserint, denarum librarum auri condemnatione, aliaque gravissima indignatione feriendis.

TIT. XLIII.

DE GLADIATORIBUS PENITUS TOLLENDIS.

1. Imp. CONSTANTINUS A. Maximo PP.

Cruenta spectacula in otio civili, & domestica quiete non placent: quapropter omnino gladiatores esse prohibemus. PP. *Seryi*, Kal. Octob. PAULINO & JULIANO COSS. 325.

TIT. XLIV.

DE VENATIONE FERARUM.

1. Imp. HONORIUS & THEODOSIUS AA. Mauriano Com. Domestic. & vices agen. Magist. milit.

Occidendorum leonum 1 cunctis facimus potestatem, neque aliam quam sinum quemquam calumniam formidare. † Bestias autem, quæ ad comitatum ab omnibus limitum ducibus transmittuntur, non plus quam septem 2 diebus intra singulas civitates deineri præcipimus, violatoribus eorum quinas libras auri fisci juribus illaturis. Dat. xiiii. Kal. Jun. CONSTANTIO & CONSTANCE VV. CC. COSS. & Dat. v. Kal. Octob. *Constantinop.* DN. HONOR. A. XXI. & CONSTANTIO II. V. C. COSS. 417.

(13. Fac. l. 2. supr. de navib. non excus. l. 2. supr. de canone frument. urb. Romæ. (14. l. 1. in pr. supr. h. t. (15. l. 6. in fin. supr. cod. (16. Fac. l. 3. supr. de fabricensib. (17. l. 5. supr. h. t. TIT. XLIV. (1. Adde l. 1. §. ut ff. de adquir. rer. dom. (2. v. l. 1. infr. de truci. & stativ.

TIT. XLV.

DE MAJUMA.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Cæsario PP.

Clementiæ nostræ placuit, ut Majumæ provincialibus lætitiæ redatur: ita tamen, ut servetur honestas, & verecundia castis moribus perseveret. Dat. vii. Kal. Maji, *Constantinop.* ARCAD. IV. & HONOR. III. AA. COSS. 396.

TIT. XLVI.

UT ARMORUM 1 USUS INSCIO PRINCIPE INTERDICTUS SIT.

1. Imp. VALENTIN. & VALENS AA. ad Bulephorum, Conf. Campaniæ

Nulli prorsus nobis insciis, atque inconsultis, quorumlibet armorum movendorum copia tribuatur. Dat. iiii. Non. Octob. *Altini*, Divo JOVINIANO & VARRONIANO COSS. 364.

TIT. XLVII.

DE AGRICOLIS & CENSITIS & COLONIS.

De oneribus extraordinariis.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Æmilianum P. P.

Nunquam sationibus, vel colligendis frugibus insistentes agricolæ ad extraordinaria onera trahantur: cum providentiæ sit, opportuno tempore his necessitatibus satisfacere. Lecta vii. Id. Mart. JANUARIO & JUSTO COSS. 328.

De alienatione.

2. Imp. CONSTANTINUS A. ad Dulcitiu.

Conf. Æmiliæ.

Si quis prædium vendere voluerit, vel donare: retinere sibi transferendos ad alia loca colonos privata pactione non possit. Qui enim colonos utiles credunt, aut cum prædiis eos tenere debent, aut profuturos aliis derelinquere, si ipsi prædium sibi prodesse desperant. Dat. iiii. Kal. Maji, *Mediol.* CONSTANTIO A. IX. & JULIANO C. II. COSS. 365.

De mancipiis vagis.

4. Imp. VALENT. & VALENS AA. Faventio

Vic. Italiæ.

Quisquis ex desertis agris veluti vagos servos 1 liberalitate nostra fuerit consecutus, pro fiscalibus pensionibus ad integram terræ professionem, ex qua videlicet servi manere videntur, habeatur obnoxius. Id etiam circa eos observari volumus, qui ex hujusmodi fundis servos ad possessiones suas transfere permiserint. Dat. prid. Kal. Aug. *Mediolan.* VALENT. & VALENTE AA. COSS. 365.

De functionibus.

4. Idem AA. ad Modestum.

Hi, penes quos fundorum dominia sunt, pro 2 his colonis originalibus, quos in locis eisdem censitos esse constabit, vel per se, vel per exactores proprios recepta compulsionis sollicitudine, implenda munia functionis agnoscant. Sane quibus terrarum erit quantulacumque possessio, qui in suis conscripti locis proprio nomine libris censualibus detinentur: ab hujusmodi præcepti communione discernimus: eos enim convenit propriæ commissos mediocritati, annonarias functiones sub solito exactore agnoscere. Dat. Kal. Maji, *Constantinop.* GRATIANO A. & DAGALAIFO COSS. 366.

Quid dominis prædiorum præstatur.

5. Idem AA. ad Oricum P. P.

Domini prædiorum id 3, quod terra præstat, accipiant, pecuniam non requirant, quam rustici optare non audent: nisi consuetudo prædii hoc exigat.

De ascriptitiis, colonis, vel inquilinis reducendis.

6. Idem AA. & GRATIAN. A. ad Germanianum.

Omnes omnino fugitivos ascriptitios, colonos, vel inquilinos, sine ullo sexus, muneris, conditionisque discrimine, ad antiquos penates, ubi censiti, atque educati, natiq; sunt, provinciis præsidentes redire compellant.

TIT. XLVI. (1. Nov. 85. adde l. 3. vers. eadem lege ff. ad leg. Jul. majest. l. 11. ff. ad leg. Jul. de vi publ. TIT. XLVII. (1. v. l. 12. infr. h. t. (2. v. l. 15. infr. cod. (3. v. l. 3. l. 20. l. penult. infr. cod.

De alienatione.

7. Iidem AA. ad Maximum P. P.

Quemadmodum originarios 4 absque terra: ita rusticos, censitosque servos 5 vendi omnifariam non licebit. Neque vero commento fraudis id usurpet legis illufor, quod in originariis saepe est actitatum, ut parva portione terræ emtori tradita, omnis integri fundi cultura adimatur: sed cum soliditas fundorum, vel certa portio ad unumquemque perveniat, tanti quoque servi & originarii transeant, quanti apud superiores dominos & possessores, vel in soliditate, vel in parte manserunt: & emtor 6 pretium, quod dederit, amissum existimet: nihilominus venditori ad repetendos servos cum agnatione eorum vindicatione concessa; & si aliqua denique ex causa dissimulaverit legis usurpare beneficium, atque iste sub hac taciturnitate decefferit: & heredibus ejus, & contra heredes emtoris vindicationem damus, longi temporis præscriptione submota. 7 * Mala fidei namque possessorem esse nullus ambigit, qui aliquid contra legum interdicta mercatur.

De eo, qui adscriptitium recepit, vel ejus operas conduxit.

8. Iidem AA. ad Probum P. P.

Omnes profugi in alieno latebras collocantes, cum emolumentis tributariis, salva tamen moderatione, revocentur: scilicet, ut si hi homines, apud quos reperiuntur, alienos esse noverant fugitivos, & profugis in lucrum suum usi sunt, hoc est, sive excoluerunt agros fructibus 8 dominis profuturos, sive aliqua ab iisdem sibi injuncta noverunt, nec mercedem laboris debitam consecuti sunt, ab illis tributa, quæ publicis perierunt functionibus, exigantur. Ceterum si occultato eo profugi, quod alieni esse viderentur, quasi sui arbitrii ac liberi apud aliquem se collocaverunt, aut excolentes terras, partem fructuum pro solo debitam dominis præstiterunt, cetera proprio peculio reservantes, vel quibuscumque operis impensis mercedem placitam consecuti sunt, ab ipsis profugis quæcumque debentur, exigentur: nam manifestum est privatam jam esse contractum. † Si qui vero inter agricolas (ut assolet,) ex quibuscumque commerciis hujusmodi hominibus esse inveniuntur debitores, coram partibus constitutis Judex ab obnoxiiis, quod debetur, exposcat.

De immunitatibus specialiter datis, & jugatione, & capitatione.

9. Iidem AA. ad Populum.

Immunitates 9 specialiter daræ, & jugatio, & capitatio libris publicis, & civitatum, aut provinciarum encantariis sine aliqua probatione factæ, penes fruente ereptæ in functionem pristinam redeant. Datum 111. Non. Mart. Mediol. MEROBAUDE 2. & SATURNINO COSS. 383.

De agricolarum capitatione censenda.

10. Iidem AA. Gynegio PP.

Cum (antea) per singulos viros, per binas vero mulieris capitibus norma sit censa: nunc binis ac ternis viris, mulieribus autem quaternis unius pendendi capitibus attributum est. † Quocirca sublimitas tua hujusmodi census per Comanensem & Ariatensem & Armeniæ secundæ, Amasenorum, Helenoponti, & Diocæsariensem Cappadociæ secundæ urbes, salubris ac temperatæ peræquationis modum monumentis publicis jubebit annecti.

De originariis colonis.

11. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. ad Populum.

Originarios colonos nullis privilegiis, nulla dignitate, nulla census auctoritate excusari præcipimus: sed amputaris omnibus, quæ aliquoties per gratiam sunt elicita, domino, vel fundo esse reddendos.

De receptatoribus.

12. Iidem AA. Florentino.

Servos 10, vel tributarios, vel inquilinos 11, apud dominos suos volumus remanere. Nam cum 12 metu damni deterritus unusquisque eum, quem incognitum habuerit, a se coeperit propulsare: voluntas fugiendi servis non erit. Nemo enim dominum suum deserit, sciens nusquam sibi latendi locum esse derelictum: sed aut cognitum sibi ingenuum unusquisque suscipiet: aut eum, qui se liberum esse simulaverit, a se submovebit, metuens his, quæ statuta sunt, obnoxius fieri. Si quis igitur ex memoratis fugitivis apud quemlibet fuerit repertus 13, duodecim libras argenti

fisco nostro inferat detentator: ipsi autem, cujus fuerit, præter eundem fugitivum, alterum etiam ejusdem æstimationis inferre decernimus.

De liberis colonorum, vel inquilinorum.

1. De colonorum translatione.

13. Iidem AA. Vincentio P. P.

Definimus, ut inter inquilinos colonosve (quorum quantum ad originem pertinet vindicandam, indiscreta eademque pene videtur esse conditio, licet sit discrimen in nomine) suscepti liberi, vel utroque, vel neutro parente censito statum paternæ conditionis agnoscant. §. 1. Illud etiam servandum est, ut si quando utriusque fundi idem dominus de possessione referta cultoribus, ad eam coloniam, quæ laborabat tenuitate, colonos transtulerit, iidemque fundi ad diversorum jura dominorum, qualibet sorte transierint: maneat quidem facta translatio, sed ita, ut prædii ejus dominus, a quo coloni probantur fuisse traducti, translatorum agnationem restituat. Dat. 111 Id. Jun. STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

De fugitivis.

14. Iidem AA. Vincentio P. P. Galliarum post alia.

Si coloni, quos bona fide quisque possidet, ad alios fugæ vitio transeantes, necessitatem propriæ conditionis declinare tentaverint, bonæ 14 fidei possessori primum oportet celeri reformatione succurri: & tunc causam originis & proprietatis agitari. Dat. 14. Id. Jul. Mediol. STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

De fiscalibus debitis.

15. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Probo.

Colonos 15 nunquam fiscalium nomine debitorum ullius exactoris pulset intentio: quos ita glebis 16 inhærere præcipimus, ut nec puncto quidem temporis debeant amoveri.

De colona, quæ se junxit homini libero.

16. Iidem AA. Palladio.

Mulier, quæ fuisse originaria docebitur, si cujuscumque liberi hominis secata consortium, in urbibus, vel in quibuscumque locis victura constitit, ejus omnem 17 sobolem secundum vetera constituta conveniet revocari. Dat. 111 Kal. Jul. Ravennæ, MAXIMO & PLINTA COSS. 419.

Præjudicium possessioni per colonum fieri non posse.

17. Iidem AA. Joanni P. P.

Per colonum præjudicium (possessioni) invito vel inscio domino imponi non posse, & jure & legum auctoritate declaratur. Dat. Id. Jul. Ravennæ, HONORIO XIII & THEOD. X AA. COSS. 422.

De adscriptitiis, & acquisitis possessione triginta ann.

18. Imp. ANASTASIUS *

Agricolarum alii quidem sunt adscriptitii, & eorum peculia dominis competunt: alii vero tempore annorum triginta coloni fiunt, (liberi 18) manentes cum rebus suis: & ii etiam coguntur terram colere, & canonem præstare. Hoc & domino & agricolis utilius est.

De militibus: De apparitoribus.

19. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Probo P. P.

Colonos nulla ratione ad ullum, quamvis humilioris militiæ, 19 locum finimus admitti: sed nec apparitores Magisteriæ potestatis, censibus adscriptos probari concedimus: quia in hac parte & dominorum 20 juri, & publicæ consilium honestati.

Si de terra dominio dubitetur, & locatio negetur.

20. Imp. JUSTINIANUS A. Demostheni P. P.

Litibus imponentes celeritatem, sancimus, si quando coloni cujuscumque conditionis contra dominos terræ declamaverint, super hoc ipso dubitantes, utrum is terræ dominus est, necne: an ipsi coloni dominium suæ terræ possident: (eos tamen dicimus, qui non ex longo prolixoque tempore, vel longinqua & inveterata redituum 21 susceptione sufficientem habent cautelam: in quibus casibus ne contradicendi quidem licentia colonis relinquitur, longi temporis præscriptione, vel redituum frequentissimæ consequentia 22, colonorum impetum excludente) talem esse super redituum, vel publicarum functionum præstatione formam censemus, ut si tales coloni, quales prædiximus, idoneum fidejussorem totius

(4. Adde l. 112. ff. de legat. 1. (5. v. l. 12. infr. h. t. (6. Adde l. 7. infr. de fundis rei priv. (7. Vide tamen l. 3. ff. de divers. temporal. præscript. (8. v. l. 5. supr. h. t. (9. l. 1. supr. de immun. nemini conced. (10. v. l. 3. l. 7. supr. h. t. (11. v. l. 19. infr. eod. (12. Adde l. 70. ff. de custodia. (13. v. l. 6. supr. de servis fugitiv. (14. v. l. 1. ff. uti possidetis. (15. l. 4. in pr. supr. h. t. (16. l. 23. §. 1. vers. caveant. infr. eod. l. un. infr. de colonis Palæst. l. un. infr. de colonis Thrac. s. b. l. un. infr. de colonis Illyricianis. Nov. 17. c. 14. (17. l. 21. infr. h. t. (18. v. l. 1. infr. de præd. tamiacis. (19. Adde l. 3. infr. qui militare possunt. (20. v. l. 21. in fin. infr. h. t. (21. l. 23. supr. de pact. (22. v. l. 6. ff. de usur.

summam, quæ ab his dependitur, præstiterint, quod omnes reditus sine ulla procrastinatione, si melior causa dominorum iudicetur, eis restituent, & talis fidejussor per triennium accipiatur, eoque impleto iterum removeatur: coloni in medio ullo modo super reductibus a dominis inquietentur. §. 1. Si autem hoc coloni minime facere voluerint vel potuerint: tunc iidem reditus per officium iudicis annui exigantur per solita tempora, in quæ etiam dominis dependebant, & deponantur 23 in æde sacra, vel in *καμυδαρχεῖον* civitatis, sub qua possessio sita est: vel si localis ecclesia ad susceptionem pecuniarum idonea non sit, in metropolitana ecclesia remaneant cum omni cautela: & post plenissimam definitionem vel dominis dentur, vel colonis restituantur. §. 2. Sin autem reditus non in auro, sed in speciebus inferuntur, vel in totum, vel in partem: iterum per officium iudicis fructus vendantur, & prætia eorum secundum prædictum modum deponantur. §. 3. Hæc de reductibus definiunt, ad publicas transeamus functiones. Et si quidem coloni more solito eas dependebant, ipsi maneat in pristina consuetudine, nullo præiudicio dominis generando, qui etiam quiescentibus colonis, & non contradicentibus, ad publicam tributarias functiones minime inferebant. Sin autem moris erat, dominus totam summam accipere, & ex ea partem quidem in publicas vertere functiones: partem autem in suos reditus habere: tunc si quidem fidejussor a colonis detur, eundem fidejussorem dominis sine præiudicio litis tantam summam inferre, quantum tributa publica faciunt, ut a dominis publicis rationibus persolvatur: nullo ex hoc colonis præiudicio generando: super reductibus enim, domini fideiussione fiant contenti. §. 4. Sin autem fideiussione cessante ad sequestrationem res veniant, & pecunia deponantur: ex earum summa tantam iudices separare, quanta ad publicas sufficiat functiones, & eam dispositionem dominum accipere: quatenus ipse eam persolvens, publicas accipiat securitates: reliqua quantitate, quæ in reductibus puris remanet, in tuto collocanda; & litis terminum expectante: nullo præiudicio, sive colonis, sive dominis ex huiusmodi fideiussione, vel sequestratione, vel publicarum functionum solutione generando: sed omni causa in suspenso manente, donec judicialis sententia, quæ de toto negotio procedit, omnem rem aperiat & ostendat, quis dominus terræ constitutus est, & ad quem publicarum functionum securitas debet in posterum fieri, seu reductus pervenire, vel permanere. Recitata septies in novo consistorio palatii Justiniani. Dat. xv. Kal. Octobr. Chalcedone, DECIO V. C. cos. 529.

De natis ex adscriptitiis, & servis, vel ex adscriptitiis, & servo. Collatio servorum, & adscriptitiarum.

21. Idem A. ad senatum.

Ne diutius dubitetur, si quis ex adscriptitiis & libero, vel ex adscriptitiis & servo, vel adscriptitio & ancilla fuisset editus, cuius status sit, vel quæ pejor fortuna sit, utrumne adscriptitiis, an servilis: sancimus, ea quidem, quæ in anterioribus legibus cautæ sunt pro tali progenie, quæ ex mulieribus adscriptitiis, & viris liberis progenita sit, in suo statu relinqui, & sic sit 24 adscriptitiis proles ex tali copulatione procreata. Si quis autem vel ex servo & adscriptitiis, vel ab ancilla & adscriptitio fuerit editus, matris suæ ventrem sequatur, & talis sit conditionis, qualis & genitrix fuit; sive ancilla, sive adscriptitiis: quod hætenus in liberis tantum & servis observabatur. Quæ enim differentia inter servos 25, & adscriptitios intelligatur, cum uterque in domini sui positus sit potestate, & possit servum cum 26 peculio manumittere, & adscriptitium cum terra dominio suo expellere?

De probationibus. 1. De præscriptione xxx. vel xl. ann.

22. Idem A. Juliano PP.

Cum scimus nostra jura nolle præiudicium generare cuiquam circa conditionem, neque ex confessionibus, neque ex scriptura, nisi etiam ex aliis argumentis aliquod accesserit incrementum: sancimus, solam confessionem, vel aliam quamcumque scripturam ad hoc minime sufficere: nec adscriptitiam conditionem cuiquam inferre, sed debere huiusmodi scripturam aliquod advenire adiutorium: quatenus vel ex publico census adscriptione, vel aliis legitimis modis talis scriptura adjuvetur. Melius etenim est in huiusmodi difficultatibus, ex pluribus capitalis conditiones ostendi: & non solis confessionibus, neque scripturis homines forte liberos ad deteriorem detrahi fortunam. Sin autem est scriptura, & post scripturam confessio, seu depositio, (sine vi & necessitate tamen) intervenerit (quid enim, si conditionale instrumentum, vel aliam

chartulam, in qua subscripsit & (intimavit: & inter acta deposuit sese colonum fuisse adscriptitium?) tunc ex utroque genere obligationis, id est, tam scripturæ, quam confessionis, vel depositionis, talem eum esse credendum, qualem se & scripsit, & inter acta deposuit. §. 1. Illud quoque non ineleganter dubitabatur, si *coloni filius per triginta annorum curricula, vel forsitan quadraginta, seu ampliora adhuc vivente patre, & agriculturam peragente, ipse in libera conversatione morabatur, & dominus terræ, quia per patrem ei satisfiebat, non etiam presentiam eius exigebat: an post obitum patris, vel postquam forte inutilis is existat, & ruri non idoneus, potest excusari filius longinqua libertate abutendo: & quod per multos annos neque agrum coluit, neque aliquid colonarii operis celebravit, cum non possit dominus incusari propter suam desidiam, cui per patrem ejus omne, quod voluerat, accedebat: in omnibus itaque huiusmodi speciebus satis acerbum nobis videtur, domino præiudicari colonorum absentia, qui rure nati, & postea absentes, per suos, vel patres, vel fratres, vel cognatos agriculturam peragebant: cum enim pars 27 quodammodo corporis ejus per cognationem in fundo remanebat, non videtur neque abesse, neque peregrinari, neque in libertate morari. Maneat itaque domino jus inconcussum, & donec ejus, vel antiquitas, vel posteritas, vel cognatio in agro remanet, ipse videatur ibi resedisse. Dat. x. Kalend. * Constantinop. post Consulatum IAMPADII & ORESTIS VV. CC.*

1. ad leg. 18. supr. h. t.

2. De adscriptitiis, vel colonis alienis non suscipiendis.

23. Idem A. Joanni PP.

Cum satis inhumanum est, terram, quæ ab initio adscriptitiis habebat, suis quodammodo membris defraudari, & colonos in aliis terris demorantes, dominos terræ maximis damnis afficere: censemus, quemadmodum in curialium conditione nemo ex temporali cursu liberatur: ita nec adscriptitiis conditioni suppositus, ex annalibus curricularum quantumcumque emanaverint, vel quacumque proluxa negotiatione aliquis sibi vindicet libertatem: sed remaneat adscriptitius, & inhæreat terræ: & si se celaverit, vel separare se conatus fuerit, secundum exemplum servi fugitivi sese diutius insidiis furari intelligatur; & sit suppositus una cum omni sobole sua (etsi in alia terra eam fecerit) huiusmodi fortunæ, & capitali illationi: nulla liberatione ei penitus competente. §. 1. Cum autem Anastasiana lex homines, qui per triginta 28 annos colonaria detenti sunt conditione, voluerit liberos quidem permanere: non autem habere facultatem terra derelicta in alia loca migrare: & ex hoc quærebatur, si etiam liberi eorum cujuscumque sexus, licet non per triginta annos fuerint in fundis, vel vicis, deberent colonaria esse conditionis, aut tantummodo genitor eorum, qui per triginta annos huiusmodi conditioni alligatus esset? sancimus, liberos colonorum esse quidem in perpetuum, secundum præfatam legem liberos, & nulla deteriori conditione prægravari: non autem habere licentiam relicto suo rure ad aliud migrare; sed semper terræ inhæreant, quam semel colendam patres eorum susceperunt. † Caveant autem possessionum domini, in quibus tales coloni constituti sunt, aliquam innovationem, vel violentiam eis inferre. Si enim hoc approbatum fuerit, & per iudicem pronunciatum, ipse provincie moderator, in qua aliquod tale fuerit perpetratum, omnino provideat & læsionem, (si qua subsecuta est), eis refarcire, & (sic) veterem consuetudinem in reductibus 29 præstandis eis observare: nulla nec tunc licentia concedenda colonis fundum, ubi commorantur, relinquere 30: & hoc tam in ipsis colonis, quam in sobole eorum, qualiscumque sexus, vel ætatis sit, sancimus: ut & ipsa semel in fundo nata, remaneat in possessione sub eisdem modis, eisdemque conditionibus, sub quibus etiam genitores ejus manere in alienis fundis definivimus. §. 2. Nemini autem liceat, vel adscriptitium, vel colonum alienum scienti, prudentique in suum rus suscipere: sed & si bona fide eum susceperit, postea autem repererit, eum alienum esse constitutum, admonente domino, vel ipsius adscriptitii, vel terræ, & hoc faciente per se, vel per procuratorem suum, huic restituere eum cum omni peculio, & sobole sua, & si hoc facere superfederit: omnis quidem temporis, quo apud eum remoratus est, publicas functiones, sive terrenas, sive annales pro eo inferre compellatur; curia & provisione tam eminentissimæ Præfecturæ, quam Præsidis provincie: coarctetur autem sic ad restitutionem ejus secundum veteres Constitutiones, & pœnas (in) eis insertas.

(23. v. l. 16. in fin. ff. de offic. præsi. l. 7. in fin. ff. qui satisd. cog. (24. l. 16. supr. l. ult. infr. h. t. (25. l. 1. infr. de prædiis emiacis. (26. l. 18. l. 19. in fin. supr. h. t.

(27. v. l. ult. in fin. supr. de impub. & aliis sublit. (28. Adde l. 15. supr. h. t. (29. v. l. supr. eod. (30. d. 15. supr. eod.

De natis ex adscriptio & libera.

24. Idem A. Joanni PP.

Si qui adscriptitiæ 31 conditionis constituti, mulieres liberas quacumque mente, aut quacumque machinatione, sive scientibus, sive ignorantibus dominis sibi uxores conjunxerunt vel conjunxerint: in sua libertate permanere, tam eas, quam prolem, quæ ex his cognoscitur procreata, fancimus: illo proculdubio observando, ut si ex libero marito, & adscriptitia uxore partus fuerit editus: is maternæ 32 conditionis maculam, & non paternam sequatur libertatem: sed ne adscriptitii 33 putent sibi impunitum esse tale conamen, quod maxime verendum est, ne liberarum mulierum nuptiis ab his excogitatis paulatim hujusmodi hominum conditio decreseat: fancimus, si quid tale fuerit ab adscriptitio perpetratum, habere liberam potestatem dominum ejus sive per se, sive per Præsidentem provinciæ talem hominem moderata corrigere castigatione, & abstrahere a tali muliere, quod si neglexerit, sciat in suum damnum hujusmodi desidia reverfuram.

T I T. XLVIII.

DE CAPITATIONE CIVIUM CENSIBUS EXIMENDA.

1. Imp. CONSTANTINUS ad Eusebium U. P. Præsidentem Lyciæ & Pamphiliæ.

Plebs 1 urbana (sicut in Orientalibus quoque provinciis observatur) minime in censibus pro capitatione sua conveniatur: sed juxta hanc jussionem nostram immanis habeatur. Dat. Kal. Jun. CONSTANT. A. III. & LICINIO III. COSS. 313.

T I T. XLIX.

IN QUIBUS CAUSIS COLONI CENSITI DOMINOS ACCUSARE POSSINT.

1. Imp. CONSTANT. A. ad Maximum Vic. Orient.

Quisquis colonus plus a domino exigitur, quam ante consueverat, & quam in anterioribus temporibus exactum est, adeat Judicem, cujus primum poterit habere præsentiam, & facinus comprobet: ut ille, qui convincitur amplius postulare, quam accipere consueverat, hoc facere in posterum prohibeatur: prius reddito, quod superexactione perpetrata noscitur extorsisse.

2. Imp. ARGADIUS, & HONORIUS AA.

Nebridio Comiti Asiæ.

Coloni censibus 1 dumtaxat adscripti 2, sicuti ab his liberi sunt, quibus eos tributa subiectos non faciunt; ita his, quibus annuis functionibus, & debito conditionis obnoxii 3 sunt, pene est, ut quadam dediti servitute videantur: quo minus est ferendum, ut eos audeant lite pulsare, a quibus ipsos, utpote dominis una cum possessionibus distrahi posse non dubium est: quam de cetero licentiam submovemus, ne quis audeat domini nomen in judicio laceßere: & cujus ipsi sunt, ejusdem omnia sua esse cognoscant. Cum enim sapissime decretum sit, ne quid de peculio suo cuiquam colonorum ignorante domino prædii, aut vendere, aut alio modo alienare liceret: quemadmodum contra ejus personam æquo poterit jure consistere, quem nec propriæ quidem leges sui juris habere voluerunt, & acquirendi tantum, non etiam transferendi potestate permittitur, domino & acquirere, & habere voluerunt: Sed ut in causis civilibus hujusmodi hominum generi adversus dominos, vel patronos aditum intercludimus, & vocem negamus: (exceptis superexactionibus, in quibus retro Principes facultatem eis super hoc interpellandi præbuerunt) ita in criminum accusatione, quæ publica est, non adimitur eis propter suam suorumque injuriam experiendi licentia.

(31. Nov. 94. 162. c. 2. Adde Nov. 78. c. 3. & Nov. 117. c. 6. (32. l. 21. supr. h. t. (33. l. un. vers. sed ne servi supr. de SC. Claud. toll. Nov. 22. c. 17.

TIT. XLVIII. (1. v. l. 2. infr. ne rusticani ad ullum obseq.

TIT. XLIX. (1. v. l. 4. 22. supr. de agricol. & censit. l. 10. ff. de probat. (2. l. 18. supr. de agric. & censit. l. 10. infr. de re milit. (3. v. l. un. infr. de colonis Thracens.

T I T. L.

DE COLONIS PALÆSTINIS.

1. Imp. VALENT. THEODOS. & ARCAD. AAA.

Cynegio P. P.

Cum per alias provincias, quæ subjacent nostræ Serenitatis imperio, lex a majoribus constituta, colonos quodam æternitatis jure detineat, ita ut 1 illis non liceat ex his locis, quorum fructu relevantur, abscedere, nec ea deserere, quæ semel colenda susceperunt, neque id Palestinæ provinciæ possessoribus suffragetur: fancimus, ut etiam per Palestinam nullus omnino colonorum suo jure velut vagus, ac liber exultet, sed exemplo aliarum provinciarum ita domino fundi teneatur, ut sine pœna suscipientis non possit abscedere: addito eo, ut possessionis domino revocandi ejus plena tribuatur auctoritas.

T I T. LI.

DE COLONIS THRACENSIBUS.

1. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Rufino P. P.

Per universam diocesim Thraciarum sublato in perpetuum humanæ capitationis censu, jugatio tantum terrena solvatur. Et ne forte colonis tributariæ sortis nexibus absolutis, vagandi 1, & quo liberit, recedendi facultas permittitur: ipsi quidem originario jure teneantur: & licet conditione videantur ingenui, servi tamen terræ ipsius, cui nati sunt, existimentur: nec recedendi, quo velint, aut permutandi loca habeant facultatem, sed possessores eorum jure utantur & patroni sollicitudine, & domini potestate. Si quis vero alienum colonum suscipiendum, retinendumve crediderit: duas auri libras ei cogatur exolvere, cujus agros transfuga cultor vacuaverit: ita ut eundem cum omni peculio suo & agnatione restituar.

T I T. LII.

DE COLONIS ILLYRICIANIS.

1. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.

ad Probum P. P.

Colonos, inquilinosque per Illyricum, vicinasque regiones, abeundi rure, in quo eos originis, agnationisque merito certum est immorari, licentiam habere non posse censemus. Inserviant terris non tributario nexu, sed nomine, & titulo colonorum: ita ut si abscesserint, & ad alium transferint, revocati vinculis, pœnisque subdantur: maneatque eos pœna, qui alienum & incognitum recipiendum esse duxerint: tam in redhibitione operarum, & damni, quod locis, quæ deseruerant, factum est, quam multæ, cujus modum in auctoritate Judicis collocamus: ita ut etiam dominus fundi, in quo alienus fuisse monstrabitur, pro qualitate peccati coercionem subire cogatur: nec sit ignorantis locus, cum ad criminis rationem solum illud sufficiat, quod incognitum sibi tenuit. Servum etiam in memoratis regionibus si quis receperit 1, ignorantis excusatione sublata, quadrupli pœna teneatur, operarum præterea compendiis, damnisque præstitis. In libertis etiam quos pari usurpatione susceperit, is modus sit, quem circa liberos colonos duximus retinendum. Dat. III. Id Jul. GRATIANO A. II & PROBO COSS.

T I T. LIII.

UT NEMO AD SUUM PATROCINIUM SUSCIPIAT RUSTICANOS, VEL VICOS EORUM.

1. Imp. LEÓ & ANTHEMIUS AA. Nicoftrato PP.

Si quis post hanc nostræ numinis sanctionem, in fraudem, circumscriptioemque publicæ functionis, ad patrocinium 1 cuiuscumque conditionis confugerit: id, quod hujus rei gratia geritur sub prætextu donationis, vel venditionis, seu conductionis, aut cujuslibet alterius contractus, nullam habeat firmitatem tabellionibus 2, qui talia instrumenta conscribere ausi

TIT. L. (1. v. l. 15. supr. de agric. & censit.

TIT. LI. (1. v. l. 15. supr. de agric. & censit.

TIT. LII. (1. l. ult. supr. de oper. libert.

TIT. LIII. 1. v. supr. tit. ne liceat potent. (2. Fac. l. 2. supr. de eunuchis, l. 17. supr. de fide instrum. l. 24. supr. de testam. l. 14. §. 3. supr. de sacros. eccl.

sunt bonorum proscriptio plebendis : qui tamen scientes auferint hujusmodi instrumenta conscribere : vicis etiam, vel possessionibus ad patrocina confugientium, publico vindicandis. Hæ autem personæ, quæ contra publicam utilitatem in clientelam suam suscepisse collatores, detectæ fuerint, nobiliores quidem centum auri librarum condemnationem subire cogentur : medio crîs vero fortunæ facultatum suarum amissione plebentur : eadem œna multandis etiam his, qui intercedentes ministerium suum hujusmodi nefariis actibus improba mente præbuerint. Quam formam ex eo quidem tempore, quod facta constitutio a divæ memoriæ Martiano promulgata continet, id est, in Thracia, quidam diœcesi, ab hinc annis triginta, hoc est, a Consulatu Actii secundo, & Sigisbuldi : in Orientali vero, & Ægyptiaca, & Pontica, & Asiatica diœcesi, vigintifex : hoc est, a Consulatu Cyri valere, atque executioni mandari præcipimus. Dat. Kalen. Sept. ANTHEMIO A. COS. 468.

2.
Ne quis vicani patrociniū polliceatur, vel agricolas in clientelam suscipiat redditum alteriusve lucri promissione recepta, & ut qui hæc non servaverit, supradictis pœnis, majorique commotioni subiaceat. Præterea ut vicani, si servi sint, dominis castigati reddantur : si liberi, xx. libris multentur, & verberati una cum decem prioribus vicis in perpetuum relegentur, dummodo scientibus omnibus secesserint.

1. Imp. JUSTINIANUS A.

Si cujuslibet tributarius junxerit sibi tributariam uxorem, vel e contrario, si cujuslibet ancilla servo se junxerit alieno, tam tributarii, quam servi filios, matrum sequi conditionem, earumque more genitricum suarum dominis subditos esse censemus.

T I T. LIV.

NE RUSTICANI AD ULLUM OBSEQUIUM DEVOCENTUR.

1. Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA. & CC.

Ne quis ex rusticana plebe, quæ extra muros posita capitacionem suam detulit, & annonam congruam præstat, ad ullum aliud obsequium devoceatur : neque a Rationali nostro mularum fiscalium, vel equorum ministerium subire cogatur. Sine die & Consule.

2. Imp. VALENTINIAN. & VALENS AA.
ad Probum PP. Illyrici.

Si qui eorum, qui provinciarum Rectoribus obsequuntur, quique in diversis agunt officiis principatus, & qui sub quocumque prætextu publici muneris possunt esse terribiles, rusticano cuiusque necessitatem obsequii, quasi mancipio sui juris imponant, aut servum ejus, vel forte bovem in usus proprios, necessitateque converterint ; ablati omnibus facultatibus, perpetuo subjungentur exilio, & nihilominus rusticanum, qui se in eisdem opera sponte propria detulisse desponderit, par pœnæ severitudo constingat. Dat. Prid. Kal. Oct. Agrippina, VALENT. & VALENTE AA. COSS. 365.

T I T. LV.

NON LICERE HABITATORIBUS METROCOMIÆ I LOCA SUA AD EXTRANEUM TRANSFERRE.

1. Imp. LEO & ANTHEMIUS AA. Nicoftrato P. P.

In illis, quæ metrocomia communi vocabulo nuncupantur, hoc adjiciendum necessario nostra putavit humanitas, ut 2 nulli extraneo illic quoquo modo possidendi licentia tribuatur : sed si quis ex iisdem vicariis loca sui juris alienare voluerit, non liceat ei, nisi ad habitatorem adscriptum ejusdem metrocomiæ per qualemcumque contractum terrarum suarum dominium possessionemque transferre : sciente persona extranea : quod si contra vetitum se huic negotio immiscere, vel illic possidere tentaverit, quicumque contractus initus fuerit, carebit effectu, & contractus soluto, si quid præstitum est, hoc tantum reddetur. Dat. Kal. Sept. ANTHEMIO A. II. COS. 468.

(3. v. l. 2. infr. de militari veste.

TIT. LIV. (1. l. un. supr. de capitacione.

TIT. LV. (1. v. ult. supr. de exact. tribut. l. 1. supr. ne rustic. ad ullum obsequ. (2. l. 8. supr. de exact. tribut.

T I T. LVI.

UT NULLUS EX VICANEIS PRO I ALIENIS VICANEORUM DEBITIS TENEAATUR.

1. Imp. ZENO A.

Grave est non solum legibus, verum etiam æquitati naturali contrarium pro alienis debitis alios molestari. Idcirco hujusmodi iniquitates circa omnes vicaneos perpetrari modis omnibus prohibemus.

T I T. LVII.

DE CENSIBUS I, ET CENSITORIBUS, ET PERÆQUATORIBUS, ET INSPECTORIBUS.

De collusionem, & fraude tabulariorum.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Populum.

Quoniam tabularii civitatum per collusionem potentiorum sarcinam 2 ad inferiores transferunt : jubemus, ut quisquis se gravatum probaverit, suam tantum pristinam 3 professionem agnoscat. Dat. xv. Kal. Febr. Romæ, CONSTANTINO A. III. & LICINIO COSS. 313.

De paupertate simulata succis vitibus, vel arboribus.

2. Imp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.

Eutropio P. P.

Quisquis vitem succiderit 4, aut feracium ramorum fœtus vetaverit, quo declinet fidem censuum, & mentiatur callidæ paupertatis ingenium, mox detectus, competenti indignationi subjiciatur : illo videlicet evitante calumniam, qui forte detegitur laborasse pro copia, ac pro reparandis agrorum fœtibus, non sterilitatem, aut inopiam procurasse. Dat. Prid. Non. Jun. Constantinop. EUCHERIO & SYAGRIO COSS. 381.

De procuratore subduco, colonove fugato.

3. Idem AAA. Cynegio P. P.

Si peræquatore misso aliquis aut procuratorem suum retraxerit, 5 aut colonum per contumaciam retractionis fugaverit : ad eum censuum modum, quem vel eo, vel procuratore illius absente peræquator apposuerit, nostræ sanctionis auctoritate tenebitur. Dat. vi. Kal. Apr. Constantinop. HONOR. N. P. & EVODIO COSS. 386.

Si defectorum prædiorum relevatio petatur.

4. Imp. THEOD. ARCAD. & HONOR AAA. Rufino P. P.

Omne territorium censeatur, quoties defectorum levamen exposcitur, ut 6 sterilia atque erema his, quæ culta vel optima sunt, compensentur. Dat. III. Non. Apr. Constantinop. THEOD. A. III. & ABUNDANTIO COSS. 393.

De iniqua peræquatione.

5. Idem AA. Rufino P. P.

Qui 7 gravatos se esse a peræquatoribus conqueruntur, & injusto oneri impares esse proclamant, competitionis habeant facultatem : ut quid remissum gratia, quidve interceptum fuerit fraude, convincant, & ex eo levamen accipiant, quod per deformia, & criminosa commercia sibi impositum esse deplorant, ut aliis demeretur : Quod intra annum post codicum oblationem, quo videbitur, de injusto onere conqueratur, & iniquitatem peræquatoris accuset, ac præstitam gratiam habita compensatione convincat : ut quod ei fuerat superfusum, ille cognoscat, quem debita functioni fraus clandestina subtraxerat. Emenso autem eo tempore actio denegabitur : exceptis minoribus qui fuerint indefensi : his etiam, qui absuerint reipublicæ causa, qui tamen ex eo tempore, quæ sunt statuta custodiant, ex quo ad agendum habuerint facultatem. Dat. III. Kal. Decem. Constantinop. DN. THEOD. A. III. & ABUNDANTIO V. C. COSS. 393.

De negligentia vel gratia peræquatorum vel discussorum.

6. Imp. ARCAD & HONOR. AA. Eusebio P. P.

Peræquatores ac discussores si incurrerint culpam negligentiam, vel gratiam 8, non solum bonorum jacturam, verum etiam annonarum in quadruplum multam subire debent : ea vero, quæ in damnum provincialium fuerint accepisse convicti, in quadruplum cogentur exsolvere. Dat. iv. Kalen. April. Mediol. ARCAD. & HONOR. III. AA. COSS. 396.

TIT. LVI. (1. Adde l. 4. infr. de executorib. l. 3. in fn. supr. ne uxor pro marito. Authen. habita, supr. ne filius pro patre.

TIT. LVII. (1. Lib. 50. D. 15. (2. l. 5. infr. h. t. (3. Fac. l. 1. supr. de immun. nemini conced. (4. l. 4. §. 1. ff. h. t. (5. v. d. l. 4. §. 8. (6. v. l. 4. infr. tit. prox. (7. l. 1. in pr. supr. h. t. (8. l. 1. supr. de discussorib.

De additione prædiorum desertorum.

7. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Sebastiano
Comiti primi ordinis.

A pud eum possessio firma permaneat, cui eam a peræquatore semel traditam fuisse constiterit: reliqua 10 vero temporis antea facti a novo domino fiscum postulare non patimur, ne alterius culpa alter incipiat subjacere dispendio. Si quis vero privatus, aut obligatam sibi possessionem, quæ deserta usque nunc permanfit, aut ex aliquo titulo deberi sibi jure confirmat: allegationes suas sine mora, vel per se, vel per aliam personam legibus ordinatam manifestare debet: ita ut (si) æquitatis ratione suadente ad petitorum fuerit translata possessio: is, qui a peræquatore eam susceperit, rei melioratæ susceptis sublevetur expensis. Verum ne sub specie litis donationes semel constitutæ turbentur, sex mensium spatium censemus debere servari: intra quod is, qui putat sibi rem probabili ratione competere, debitas exerceat actiones. Quod si tempus adscriptum silentio fuerit interveniente transactum: nullum penitus repetendi volumus esse principium. Quod si quis (ex) eo tempore, quo peræquator prædium alicui addidit, de suo jure, vel per se, vel per homines suos non crediderit actitandum, sex mensium curriculum evolutis, in perpetuum conquescat. Dat. Prid. Id. Mart. Ravennæ, HONOR. II. & CONSTANTIO II. COSS. 417.

T I T. LVIII.

DE OMNI AGRO DESERTO, ET QUANDO STERILES
FERTILIBUS IMPONUNTUR.

1. Imp. CONSTANTINUS A. Campesi.

Cum Divus Aurelianus parens noster civitatum ordines pro desertis possessionibus jussit conveniri, & pro his fundis, qui invenire dominos non potuerunt, quos præceperamus earundem possessionum triennii immunitate percepta de solennibus satisfacere: servato hoc tenore præcipimus, ut si constiterit ad suscipiendas easdem possessiones ordines minus idoneos esse: eorundem agrorum onera 1 possessionibus, & territoriis dividantur accepta.

Possidens fundos steriles, & fertiles tributarios, si alienat fertiles, & ob hoc efficitur non solvendo, tenetur ad tributa fertilium, & sterilium emtor.

2. Idem A.

Si quis ab emphyteuticario, seu patrimoniali possessore privati juris quippiam comparaverit, cujus substantia alias possessiones sustentare consueverat 2, & succis quasi quarundam virium nervis, reliqua labuntur: earum possessionum onera subiturus est, quæ penes distractorem (inopem) inutiles permanebunt. Dat. VIII. Id. Dec. Thessal. FELICIANO & TITIANO COSS. 337.

3. Imp. VALENT. & VALENS AA.
ad Mamertium PP.

Qicumque deserta prædia meruerint sub certa immunitate, ad possessionem impetratorum non prius finantur accedere, quam vel fidejussoribus idoneis periculo curialium datis, vel fundis patrimonii sui maxime utilibus obligatis, idonea cautione firmaverint, susceptam (a se) possessionem nullo detrimento publico relinquendam.

4. Idem AA. & GRATIANUS A. ad Crescentium
Vicar. Afric.

Heredes scripti etiam pro 3 minus idoneis fundis fiscale onus cogantur agnoscere: vel si renunciandum hereditati putent, cedant his omnibus rebus, quas ex iisdem bonis quocumque titulo, & jure perceperint. Dat. IV. Id. Jul. Contionaci, GRAT. A. II. & PROB. COSS. 371.

5. Imp. VALENT. & THEOD. AA.

Qui utilia Reipubl. loca possident, permixtione facta, etiam deserta 4 suscipiant: ut si earum partium graventur accessu, quas antea per fastidium reliquerunt, cedant aliis curialibus, qui utraque hac conditione retineant, ut præstatione salva, cum desertis & culta possideant, sublata a paucis, quos iniquum est electa retinere: cum municipes gravatura sit pars relicta.

6. Imp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.
Nebridio Comiti R. P.

Quisquis conductor fuerit inventus possessor fundi (fertilis;) qui ex publico, vel templorum jure descendit, huic ager jungatur inutilior. 5 Quod si contra id reluctandum existimaverit, alius possessor sub eadem præstatione quæatur: vel si voluntarius, qui sit conductor, non inveniatur, tunc 6 ad possessores antiquos id est, decuriones, vel quoslibet alios loca juris prædicti adjunctis inutilibus revertantur: idoneis fidejussoribus præstitis. Dat. XV. Kal. Febr. CP. MEROBAUDE II. & SATURNINO COSS. 383.

7. Idem AAA.

Qicumque desertum fundum patrimoniale exercuerit, & fertile idoneumque præstiterit: salvo patrimoniali canone 7, perpetuo, ac privato jure defendat, & velut domesticum, & avita successione quæsitum sibi habeat, suisque relinquat, neque eum aut promulgatione rescripti, aut reverentia sacre adnotationis quisquam a fructu impensi operis excludat. Ceterum eos, qui opimas, ac fertiles possident terras, aut etiam nunc sibi existimant eligendas, pro 8 deserta scilicet portione summam debiti præsentis jubemus implere. † Illos etiam, qui emphyteuticario nomine, nec ad plenum idoneas, nec omnibus modis vacuas detinent, sic ex illis quoque, quæ præsidio indigent, justam, ac debitam quantitatem debere suscipere, ut indulto temporis spatium, post biennium decretum canonem solvendum esse meminerint. Nemo tamen qualibet meriti, & potestatis objectione submoveatur, quominus ad diacatochiaz vicem defectas possessiones patrimonialis juris accipiat, earum tributa, & canonem solvatur: illud speciali observatione procurans, ut primo vicinas, & in eodem territorio fertiatur: dehinc si neque finitima, neque in eisdem locis reperit constitutas, tunc demum etiam longius positas: sed in quantum fieri valet, pro interjecto spatio sibimet cohærentes, pro modo & æquitate suscipiat, ut id consensu omnium fiat, quod omnibus profuturum est.

Agrum sterilem, & tributarium, & desertum quilibet auctoritate propria potest invadere: sive invadens sit vicinus, sive non.

8. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.
Tatiano P. P.

Qui agros domino 9 cessante desertos, vel longe positos, vel in finitimis, ad privatum pariter publicumque compendium excolere festinat, voluntati suæ nostrum noverit adesse responsum: ita tamen, ut si vacanti, ac destituto solo novus cultor infederit, ac vetus dominus intra biennium eadem ad suum jus voluerit revocare, restitutus primitus, quæ expensa constiterit, facultatem loci proprii consequatur. Nam si biennii fuerit tempus emensum omnis possessionis, & dominii carebit jure, qui siluit.

9. Imp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA.
Rufino P. P.

Qui fundos patrimoniales jure privato canone salvo susceperint: hanc omnes sine ullius exceptione personæ propositam (sibi) intelligant optionem, ut aut ea loca 10, quibus minor est soli fecunditas, cum ex his, ex quibus fructus uberes capiunt, suscipere, & tenere non abnuant: aut si eorum refugiant sterilitatem, opimioribus cedant. Dat. VIII. Id. Nov. Tyro, ARCADIO III. & HONORIO II. AA. COSS. 394.

(9. v. l. 11. in fin. infr. tit. prox. (10. Fac. l. 6. supr. de fide & jure hæstæ fiscalis.

TIT. LXVIII. (1. v. l. 6. in fin. infr. h. t. (2. v. l. 5. infr. eod. (3. l. 2. supr. l. 5. l. 6. l. 7. vers. ceterum. l. 9. l. 10. infr. eod. l. 10. infr. de fundis patrimon.

(4. l. 3. l. 4. supr. h. t. (5. d. l. 4. (6. l. 1. in fin. supr. eod. (7. l. 5. l. 9. infr. de fund. patrim. (8. l. 4. supr. h. t. (9. l. 14. infr. eod. (10. v. l. 4. supr. eod.

10. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Eutychno PP.

Qui per potentiam fundos opimos, ac fertiles 11 occuparunt: cum quaestuosos 12, uberibusque pro rata portione suscipiant infœcundos ex eadem substantia. Dat. Non. Mart. CP. HONORIO A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

11. Iidem AA. Hadriano P. P.

Locorum domini intra sex 13 menses edictis vocati, revertantur: qui si adfuerint, & propria teneant, & ea, quæ ex præterito contraxerint debita, redhibere cogantur. Sin vero se impares esse earum rerum tributis propria contententur absentia, nec adesse voluerint: penes eos, qui 14 hæc susceperint, & certum quem tributorum canonem promittunt, proprietas possessionis intemerata permaneat: ut postquam ea exsolverint, sciant sibi inquietudinem submovendam, nec subreptione cujusquam competitionis loca, quæ tenuerunt, auferenda: quibus etiam illud 15 indulgimus: ut 16 ex eo tempore, ex quo primum loca, de quibus agitur, coeperint possidere, tributa poscantur. Dat. vi. Kal. Sept. STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

12. Impp. HONOR. & THEOD. AA.

Seleuco P. P.

Hac definitione sancimus, nullum possessorem, neque municipium prædium pro 17 alienis debitis, vel destitutionibus esse retinendum, neque eorum prædiorum despectione prægravari, quæ ex iisdem bonis, quæ retinentur, nequaquam esse monstrantur: ne ullis præstigiis, atque commentis exactio mutiletur. Datum Frid. Kal. Februar. Ravennæ, HONOR. VIII. & THEOD. V. AA. COSS. 412.

13. Iidem AA. ad Probum.

Omnium prædiorum actores, ac domini requirantur: quorum si vitio probantur debita fuisse contracta, in absoluto est, ut debeat 18 dominium commutari. Dat. III. Id. Jun. CP. CONSTANTE & CONSTANTIO COSS. 414.

14. Iidem AA. Aureliano P. P.

Rura, & possessiones, quas curiales quolibet pacto publicatis apud acta provincialia desideris suis, vel reliquerunt 19, vel possidere alios permiserunt: penes eos, qui eas excoluerunt, & functiones publicas recognoscunt, firmiter perdurabunt, nullam habentibus curialibus copiam repetendi. Dat. III. Non. Dec. HONOR. X. & THEOD. VI. AA. COSS. 415.

15. Iidem AA. Sebasto Com. primi ordinis.

Si quis deserta prædia, quæ navalem sustinent functionem, & in desertis nunc usque remanent, superæquationis jure perceperit: meliore conditione in omnibus titulis convenit ea relevari, ut gravis fors navis esse non possit, pro ea, quæ resederit portiuncula; cum aliis fuerit dispendiis liberata. Dat. Frid. Id. Mart. Ravennæ, HONOR. A. II. & CONSTANTINO II. COSS. 417.

16. Iidem AA. Hermocrati P. P.

Si quis auctoritate nostri nominis de fundis patrimonialibus 20 steriles sub certi canonis pollicitatione susceperit, firmiter eum volumus possidere: sub ejusdem tamen canonis solutione, quem nostræ Majestatis auctoritas per annos singulos solvendum esse præscripsit, nullamque eos descriptionem, sive adjectionem, aut innovationem in posterum sustinere: quoniam nimis absurdum est, eos, qui nobis hortantibus fundos inopes, atque egenos, magno labore impenso, aut exhausto patrimonio, vix forte meliorare potuerunt, utpote deceptos, inopinatum onus suscipere: illudque velut quadam circumventionem deposci, quod si se daturos præscissent, fundos minime suscipere, aut etiam colere paterentur. Dat. XII. Kal. Dec. CP. THEOD. A. XVIII. & ALBINO COSS. 444.

(11. d. l. 4. (12. v. l. 12. infr. eod. (13. v. l. ult. supr. de censib. tit. prox. (14. l. 13. infr. h. t. (15. v. l. 36 ff. de jure fisci. (16. l. 7. supr. de censib. & censitor. l. 2. in fin. infr. de fundis rei priv. Nov. 128. c. 7. (17. l. 10. supr. l. ult. infr. h. t. l. 4. supr. de agricol. & censu Nov. 17. 52. 128. c. 14. l. unic. supr. ut nullus ex vicin. l. 4. infr. de exactor. & susceptor. (18. l. 11. supr. h. t. l. 10. supr. de annoniis & tribut. l. 2. in fin. l. 7. in fin. l. 8. supr. de exact. trib. l. 2. in fin. infr. de fundis rei privatae. (19. v. l. 8. in pr. supr. h. t. (20. l. ult. vers. similiter. supr. de alluvionib. l. 2. in pr. infr. de fundis rei priv.

17. Imp. THEOD. A.

Jubemus, neminem curialem pro 21 alieni territorii debitis detineri, sed tantum municipem pro gleba propria conveniri. Dat. v. Kal. Maji, Ravennæ, post Consulatum FELICIS & TAURI VV. CC. 429.

TIT. LIX.

DE FUNDIS LIMITROPHIS 1, ET TERRIS, ET PALUDIBUS ET PASCUIS, ET LIMITANEIS, VEL CASTELLORUM. 2

Rescripta in contrarium impetrata nullius sint momenti.

1. Imppp. VALENT. VALENS & GRAT. AAA.

ad Licinium P. P.

Tiberianus ad possibilitatem singulorum quorumque locorum in-tuens, statuit certas possessiones, quæ ad limitem frumenta conveherent. Quocirca generali lege sancimus, Tiberiani dispositionem oportere observari: amoventes quidquid vel potentia cujuscumque elicit, vel furtiva deprecatio: addentesque nihilominus, in futurum nulli licere adversus utilem vetustatem, & præsentem legem nostram, importuna, & respuenda reposcere. Dat. XVIII. Kal. Oct. Aquilejæ, ARCAD. A. & BAUTONE COSS. 385.

2. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Asclepiodoto P. P. & Conf. ordinatio.

Quicumque castellorum loca quocumque titulo possident, cedant, ac deserant: quia his tantum fas est possidere castellorum territoria, quibus adscripta sunt, & de quibus judicavit antiquitas: Quod si ulterius, vel privatæ conditionis quispiam in his locis, vel non castellanus miles fuerit detentator inventus, capitali sententia cum publicatione bonorum plectetur. Dat. v. Non. Mart. CP. ASCLEPIODOTO & MARINIANO COSS. 423.

3. Impp. THEOD. & VALENT. AA.

Nomo Magistro officiorum.

Agros limitaneos universos cum paludibus, omnique jure, quos ex prisca dispositione limitanei milites ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compendio, atque arare consueverant: & si in præsentem coluntur, ab his firmiter, ac sine ullo concussionis gravamine detineri: & si ab aliis possidentur (cujuslibet 3 spatii temporis præscriptione cessante) ab universis detentatoribus vindicandos, iisdem militibus sine ullo profus (sicut antiquitas statutum est,) collationis onere volumus assignari: in his etiam contra eos, qui præceptionibus nostris obviam venire tentaverint, præscriptionis poena valitura. Nam si quis forte, (quod minime audere debuerat) emtionis titulo, memorati juris possidet prædia: competens ei actio contra venditorem intacta servabitur. Dat. Frid. Id. Sept. Constantinop. MAXIMO II. & PATERIO COSS.

TIT. LX.

DE PASCUIS 1 PUBLICIS, ET PRIVATIS.

Antiqua pensio pro pascuis saltuum antiquitus constituta inconsulto Principe augeri non debet.

1. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. P. P.

Cum nulla ratio sit, cur in pascuis saltibus rei privatæ pensio debeat ampliari, nequaquam pro libidine ordinum augmenta faciendæ sunt. Etenim idcirco graviores pensionem imponi ab ordinibus accepimus, ut animalia ex rebus privatis nostris a locorum partibus arceantur; quod fieri non oportere, divæ memoriæ Julianus prorogata jussione constituit. Quare excellens auctoritas tua conventus provincialiarum Rectoribus, non eam licitationis necessitatem patiatur inferri, quam repentinam faciunt civitates, sed eam manere decernet, quam statuit antiquitas. Dat. VIII. Kal. Oct. Luceria, VALENTINIAN. & VALENTE AA. COSS. 365.

2. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. ad Simplicium Magistr. mil.

Insignis auctoritas tua hac conditione a publicis 2 pratis (ac amoenis) pascuis animalia militum prohiberi præcipiat, ut universi cognoscant, de emolumentis eorum, tuique officii facultatibus,

(21. l. 12. supr. h. t. l. 4. infr. de execut. Nov. 128. c. 14.

TIT. LIX. (1. v. l. 13. infr. de fundis patrimon. (2. l. 2. infr. h. t.

(3. l. 8. infr. de fundis patrimon.

TIT. LX. (1. supr. tit. prox. & lib. 7. tit. 41. l. 30. in fin. ff. de verb. sign.

(2. l. 3. in pr. infr. h. t.

duodecim libras auri fisci commodis exhibendas, si quisquam post hac memorata prata mutilare tentaverit: non mitiore decernenda poena, si etiam prata privatorum Antiochenorum fuerint devastata: ita tamen, ut sine læsione provincialium provideant curiales, quo pacto animalium militarium pastui consulatur. Dat. v. Id. Mart. CP. HONOR. A. IV. & EUTHYCHIANO V. C. COSS. 398.

3. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Comitibus & Magistris militum.

Prata 3 Provincialium nostrorum, & præcipue rei privatæ nostræ, perniciosum (vel periculosum) est militum molestia fatigari: ideoque lege ad amplissimam præfecturam promulgata, censemus, ne hoc deinceps usurpetur: super qua re universos, quorum interest, convenire tua magnificentia non moretur: neque permittat possessores, vel colonos pratorum gratia qualibet importunitate vexari. Dat. Non. Sept. HONORIO X. & THEOD. VI. AA. COSS. 415.

T I T. LXI.

DE FUNDIS PATRIMONIALIBUS, & SALTUENSIBUS, ET EMPHYTEUTICIS, & EORUM CONDUCTORIBUS.

De donatione.

1. Imp. CONSTANTIN. A. Cypito.

Si quis fundos emphyteutici juris salva lege fisci citra Judicis auctoritatem donaverit, donationes firmæ 1 sint, dammodo suis quibusque temporibus ea, quæ fisco pensitanda sunt, representare cogatur. PP. XVIII. Kal. Jul. Trever. CONSTANTIN. A. IV. & LICINIO III. COSS. 315.

De pensitatione omissa a minore xxv. annis.

2. Idem A. ad Dracontium.

Patrimonialis fundi pensitationem, seu aurariam, seu frumentariam intra tempus omissam, minorum dominio non nocere præcipimus, nec ad fraudem juris eorum accedere, si quod solemniter debetur, paulo serius inferatur: ita tamen, ut permanente substantia parvulorum, judex tutorem, vel curatorem, per quem differtur illatio, negligentia suæ & deserti officii poenas exigat, & damna deplorare compellat.

Quibus ex causis fundus ab emphyteuticariis relinqui, vel eis auferri non potest.

3. Imp. VALENTINIAN., & VALENS, AA. ad Germanianum Com. S. L.

Quicumque possessiones ex emphyteutico jure susceperint, ea ad refundendum uti occasione non possunt, qua asserant desertas esse cœpisse, tametsi rescripta per obreptionem meruerint: sed nec avelli eas ab his posse, nec si licitatio ab alio fuerit promissa: sed eas in perpetuum apud eos, qui eas susceperint, & eorum posteritatem reinanere, nec si super hoc rescriptum fuerit adversus eos impetratum. Dat. VIII. Kal. Oct. Mediol., VALENTINIANO, & VALENTE AA. COSS. 365.

De his, qui possunt fundos ad domum Principis devolutos.

4. Imp. VALENS, GRATIANUS & VALENT. AAA. ad Florentium.

Fundi patrimoniales, & qui ex emphyteutico jure ad domum nostram diversis generibus devoluti sunt, sic eis, qui eos poposcerint, cedunt 2, ut commissi metus esse non possit. Neque enim magis commodamus nostra, quam tradimus ea jure domini: ita 3 tamen, ut ea, quæ in nostra possessione positi præstiterint, & in posterum solvant. Dat. Id. Mart. Treveris, VALENTINIANO III. & VALENT. II. AA. COSS. 368.

De his, qui a peraquatore, vel censitore desertum agrum patrimonialem suscipiunt.

5. Imp. GRAT. & VALENTIN. AA.

Si qui a prioribus colonis, vel emphyteuticariis destitutum patrimonialem fundum a peraquatore, vel censitore susceperint, perpetuo 4 eundem atque inconcussio jure possideant, nec quisquam secundus petitor accedat. Dat. IV. Non. Nov. GRATIANO A. IV. & MEROBAUDE COSS. 377.

(3. l. 2. supr. cod.)

TIT. LXI. (1. l. 16. in fin. ff. de pignorat. vide tamen l. ult. sup. de reb. alien. non alien. Nov. 7. c. 1. vers. alienationis. (2. l. 6. inf. h. t. (3. l. 2. in fin. inf. de fundis rei privat. h. lib. tit. 65. (4. l. 7. in pr. sup. de omni agro desert. h. lib. tit. 58.

De donatione.

6. Imp. GRATIAN. VALENTIN. & THEOD. AAA. Nebridio Com. R. P.

Hi, quibus patrimoniales possessiones per Asianam & Ponticam dioecesim, vel a nobis, vel a Divis Parentibus nostris facta largitate donatae sunt, inconcussio possideant, atque ad suos posteros transmittant: quod quidem non solum in heredibus, sed etiam in contractibus omnis generis volumus custodiri. Dat. IV. Kal. Apr. CP. RICHOMERE & CLEARCO COSS. 384.

De cautione ab emphyteuticario præstanda.

7. Idem AAA. Cynegio P. P.

Quicumque ad emphyteusum fundorum patrimonialium vel Reipublicæ jussu nostri numinis venerit, is, si redundantia fortunarum idoneus fuerit ad restituenda, quæ desertis forte possessionibus requirentur, patrimonium suum publicis implicet nexibus. Si vero minor facultatibus probabitur, datis fidejussoribus idoneis ad emphyteusum accedat: scientibus his, quos talium rerum cura sollicitat 6, in se negligentia damna, si hujusmodi cautio defuerit, esse verenda. Dat. VI. Kal. Maji, C. P. HONORIO N. B. P. & EUODIO COSS. 386.

De fundis limitrophis.

8. Idem AAA. Nearcho.

Omnes fundi patrimoniales per Mesopotamiam, & Osdrochenam provincias, quos constat divorum retro Principum sanctionibus limiti deputatos, ad jus pristinum sine ullius adfectionis revocentur 7 obstaculo, præbituri omnia, quæ antea impendenda necessitatibus limitis præberi consueverant: ita ut nulli penitus audiantur, qui aut rescripto, aut adnotatione dominium, vel emphyteusum, vel conductionem quolibet genere largitatis de nostra liberalitate meruerint. Dat. Frid. Kal. Maji, CP. HONORIO N. B. P. & EUODIO COSS. 386.

De fundis patrimonialibus emtis, vel donatis, jure privato.

9. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Eutyichiano P. P.

Universi cognoscant nihil privato jure, salvo 8 canone, fundis emtis 9 cum patrimonialibus esse commune: ita ut ad eos numquam patrimonialium fundorum peraquator accedat: gravi multa feriendo eo, qui statuta nostræ clementia ausus fuerit temerare. Datum Frid. Id. Novembr. HONOR. A. IV. & EUTYCHIANO COSS. 398.

10. Idem AA. Eutyichiano P. P.

Fundos patrimoniales eos dumtaxat, qui salvo canone jure privato nostra liberalitate 11 concessi sunt, cum his patrimonialibus, qui in conditione propria constituti sunt, illustris auctoritas tua jubeat exæquari: ita ut relevato onere rei, quod imminet fatigatis, translatio in eos, qui integris viribus florent, (& adscriptio) tributorum aqua lance dividatur. Dat. IV. Id. Apr. CP. THEOD. COSS. 399.

De cautione ab emphyteuticario non præstita.

11. Imp. HONOR. & THEOD. AA. Probo Com. S. L.

Jus emphyteutici prædii, quod sine obligationis vinculo retentatum est judicio nostro, immutabile perdurare præcipimus: possessionem autem, quæ sine obligatione speciali fuerit vitiosa, vetustate temporis volumus adjuvari. Dat. Id. Apr. Ravenna, HONOR. VIII. & THEOD. III. AA. COSS. 409.

De jure possessorum, vel emphyteuticorum.

12. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Tauro P. P.

Possessores, vel emphyteuticarii patrimoniales, qui fundos minime nunc usque comparaverunt, eodem largitatis modo nequaquam ad eorum comparationem urgeantur: sed tamquam præ-

(5. l. 4. in pr. sup. h. t. l. 1. l. 2. sup. ne fiscus rem, quam vendidit. lib. 10. tit. 5. l. 1. inf. de fundis rei privat. h. lib. tit. 65. l. 4. l. 5. inf. de divers. præd. urban. h. lib. tit. 69. l. ult. inf. de locat. præd. h. lib. t. 70. (6. l. 1. inf. d. e. de locat. prædior. (7. l. ult. sup. de fundis limitroph. h. lib. tit. 59. (8. l. 7. in pr. sup. de omni agro deserto h. lib. tit. 58. (9. l. 10. inf. h. t. (10. l. 9. sup. l. 13. inf. cod. l. 9. sup. de omni agro deserto. h. lib. tit. 58. (11. l. 12. sup. h. t. l. 39. in fin. ff. de legat. 1.

tiis deperdis, sic eis nostri numinis beneficio potiantur: ut, quod juris alter inferendo pretium consecutus est, hoc nostra liberalitate prædictus emphyteuticiarius habeat. Illud quoque his, in quibus coluit prædiis, quod aut ex successione, aut ex comparatione privata, aut nostri numinis liberalitate, aut quocumque modo possedit, sciat illibatum intemeratumque servari: licentia eis concedenda etiam libertates mancipiis ex fundis patrimonialibus atque emphyteuticiariis, cum fundorum sint domini, præstare. Dat. xiv. Kal. Jul. ARIOBINDO & ASPARE COSS. 434.

De fundis non alienandis.

13. Iidem AA. ad Florentium P. P.

Nulli jam in posterum licere præcipimus patrimoniales, seu limitrophos, vel saltuenses fundos, qui per tractum Orientis positi sunt, ad 12 jus transferre privatam: sive demto, sive salvo canone juris (fundorum) immutatio postuletur: Legis temeratores quinquaginta librarum auri poena coercentes: tam videlicet petitozem, quam officium, quod petitionem concedit admitti: licet adnotatio nostra, vel divina pragmatica contra vetitum proferatur. Datum vi. Id. Jun., CP. THEODOSIO A. xvii. & FESTO COSS. 439.

De præscriptione xl. annorum.

14. Imp. ANASTASIUS A.

Matroniano P. P.

Jubemus omnes, qui in quacumque dicecesi, aut quacumque provincia, vel quolibet saltu, vel civitate fundos patrimoniales; vel templorum, aut agnosthetici, seu relevatorum jugorum, vel cujuscumque juris per quadraginta 13 jugiter annos (possessione scilicet, non solum eorum, qui nunc detinent, verum etiam eorum, qui antea possederant, computanda) ex quocumque titulo, vel etiam sine titulo hastenus possederunt, vel postea per memoratum quadraginta annorum spatium possederint, nullam penitus super dominio memoratorum omnium fundorum, vel locorum, vel domorum a publico actionem, vel molestiam, aut quamlibet inquietudinem formidare, sed impositum canonem pro qualitate juris, cujus prædia sunt, aut loca, per singulos annos solventes, pro certo habeant suum esse, quod possident, vel postea possederint: ita ut omnibus ad excludendam omnem quolibet modo ex publico movendam quæstionem, nuda ex quocumque titulo, vel etiam sine titulo corporalis quadraginta annorum jugis possessionis exceptio possit sufficere: hoc etiam adjiciendo, ut illi quoque, qui adempto canone hujusmodi fundos ab initio Principali jussione datos sibi fuisse confirmant: si per quadraginta annos adempti canonis beneficium jugiter possederunt, nec canonem, cujus ademptionem quadraginta (sicut dictum est) annorum possessio testatur, possint penitus profligari: eo quod nostræ pietati placuit in utroque casu, id est, tam salvo, quam adempto canone, possessorum nostrorum jura in eo statu, in quo 14 per quadraginta annos (sicut dictum est) jugiter manserunt, absque ulla innovatione durare. Dat. iiii. Kal. Aug. CP. OLYBRIO V. C. COS. 491.

TIT. LXII.

DE MANCIPIIS, ET COLONIS PATRIMONIALIUM,
SALTUENSIBUS, ET EMPHYTEUTICORUM
FUNDORUM.

1. Imp. CONSTANTINUS A.

Emphyteuticiarios gravant coloni, agros præter consuetudinem usurpantes, quos nullis culturis erudierunt: cum solemnitas id eos atrectare permittat, quod eorum labore, vel olivetis est institum, vel vinetis. Sed & irriguas fontium aquas usurpare conantur, quarum fructus solis emphyteuticiariis debentur. Ideoque placuit, ut deinceps acquarum jura potestatesque penes emphyteuticiarios permaneant: tantumque ex (eis) colonis impertiatur, quantum culturis eorum agrorum sufficere manifestum est, quos ipsi colunt: pro modo autem superflua irrigationis, quam ultra culturas suas usurparint, emphyteuticiariis possessoribus pensiones, accessionesque præbeant. PP. vii. Id. Mart. Carthagine, CONSTANTINO A. v. & LIGINIO Cæs. COSS. 319.

(12. l. 9. l. 10. supr. h. t. (13. l. 4. l. 6. supr. de præscr. 30. vel 40. annor. (14. Vide tamen d. l. 6.

2. Imppp. VALENS, GRATIAN., & VALENT. AAA.
ad Germanianum Com. S. L.

Libertates, quas mancipiis ex fundis patrimonialibus atque emphyteuticis, qui fundorum non sunt domini, præstiterint, Rationales hujus præcepti auctoritate rescindant. PP. xiiii. Kal. Maji, LUPICINO & JOVIANO COSS. 367.

*Emptor fundi patrimonialis tenetur dare colono,
quem se expulerit, possessione privatur.*

3. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA.
Posthumiano P. P.

Cognovimus a nonnullis, qui patrimoniales fundos meruerint, colonos antiquissimos perturbari, atque in eorum locum, vel servos proprios, vel alios colonos surrogari. Edicti itaque hujus auctoritate sancimus, eos, qui deinceps aliquid hujusmodi crediderint attentandum, iisdem possessionibus esse privandos.

4. Iidem AAA. Cynegio P. P.

Super patrimonialium refectione fundorum dudum nostris est legibus constitutum, ut hi, qui eos colentes, solum eorum verterant: nunc (ad) alia (se) loca dirigentes, nunc ad militiam conivolantes, ad avitas condiciones & propria jura revocentur. Ceterum eos, qui castrensibus stipendiis otia quietam meruerunt, (jam) veterani constituti, nequaquam placet tela in usum vomeris liginisque convertere.

TIT. LXIII.

DE FUGITIVIS COLONIS PATRIMONIALIBUS,
SALTUENSIBUS, ET EMPHYTEUTICIS

1. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. PP.

Quicumque parvuli ex municipibus 1, vel colonis patrimonialibus, vel saltuensibus, quorum tamen avi, ac patres implicati hujusmodi functionibus fuerint, conniventia militaris officii ad stipendium castrense, vel officia diversa transferint: ad munera patriæ, vel (ad) agrorum cultus conventis ducibus, tribunis, ac præpositis revocentur, neque his stipendia (data) profint.

2. Iidem AA. Cynegio P. P.

Quisquis colorem patrimonialem aut sollicitatione susceperit 2, aut occultatione celaverit: non solum ipsum restituere, sed etiam libram auri poenæ nomine inferre cogatur. PP. viii. Kal. Nov. Constantinop. HONOR. N. P. & EUODIO COSS. 386.

3. Imp. HONOR. & THEOD. AA.
ad Anthemium PP.

Cujuscumque adnotationis, vel oraculi dudum impetrati, vel postea eliciendi auctoritate submota: omnes, quos patrimonialium agrorum vinculis fortuna tenet adscriptos, sub quibuslibet gradibus militantes, ad provinciæ moderatoris judicium illico sub idonea intercessione mittentur.

TIT. LXIV.

DE COLLATIONE FUNDORUM PATRIMONIALIUM,
ET EMPHYTEUTICARIORUM.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Proculam
Proconsulem Africæ.

Emphyteuticiarii possessores, qui mansuetudinis nostræ beneficio ad extraordinaria minime devocantur (munera,) sicut ceteri provinciales, obsequium suum itineribus 1 muniendis impendant. Nulla enim ratione debent ab hoc, quod in commune omnibus profuturum est, sejungi.

2. Idem A. ad Ovinium.

Patrimoniales fundos a extraordinariis oneribus, vel mediæ, aut tertiæ portiois obsequiis fatigari non convenit, cum eosdem & auri 3 speciem, & framenti plurimum modum constet perfol.

TIT. LXIII. (1. l. 17. supr. de decurion. (2. Adde l. 12. supr. de agricol. & censu. h. lib. tit. 47.

TIT. LXIV. (1. l. 4. infr. de privil. domus Augustæ. h. lib. tit. 74. (2. l. 15. supr. de excusat. muner. lib. 10. tit. 47. (3. l. 2. supr. de fund. patrim. l. 1. supr. de excusat.

vere: ita ut qui violare statuta tentaverit, puniatur PP. vi. Kal. Sept. *Carthagine*, CONSTANTINO A. v. & LICINIO COSS. 319.

3. Imp. JULIANUS A.

Omnes, qui patrimoniales fundos sive communiter, sive ex asse retinent, pro his conveniendi sunt ad universorum numerum ad eosdem fundos pertinentium pro rata portione, vel in solidum functiones, sicut unumquemque privatorum necessitas publicae pensionationis adstringit. Dat. v. Kal. Apr. MAMERTINO & NEVITA COSS. 362.

4. Imp. VALENTIN. & VALENS AA. ad Germanum.

Placuit, ut emphyteuticorum fundorum, patrimonialiumque possessores, quo voluerint tempore, & quantum habuerint pensionis paratum: dummodo non amplius, quam in tribus per singulos annos vicibus officio rationalis assignent: ac de suscepto ab eodem securitatem eodem die pro more percipiant: modo ut intra Januariarum Iduum diem omnis summa rationis publicis inferatur: gravissima poenae subdendo officio, si cuiquam quolibet anni tempore, (dummodo nequaquam numerum ternae illationis excedat,) solutionem facere gestienti negaverit susceptionis officium: vel si moram fecerit in chirographo securitatis edendo: super quo possessores, aut Procuratores, vel Magistratus, aut quicumque in locis fuerint, qui conficiendorum actuum habeant potestatem, conveniat contestari: ut & de officii insolentia constet, in quo exercenda vindicta est: & his possit esse consultum.

5. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Messala P. P.

Per omnes provincias patrimonialium fundorum ab ordinariis 4 Judicibus canon exigatur: & quicquid exactum fuerit, dirigatur. † Sciant 5 vero memorati iudices nihil sibi ex privata rei canone, vel ex eo, quod ex iisdem titulis contigerit, ad necessitates alias transferendum: nisi maluerint gravissima severitate eorum licentiam coerceri. Dat. vi. Kal. Jul. *Mediolani*, THEODORO COSS. 399.

T I T. LXV.

DE FUNDIS REI PRIVATE, ET SALTIBUS DIVINAE DOMUS.

1. Imp. CONSTANTINUS A.

Universi 1 cognoscant has possessiones, quas de fisco nostro comparaverunt, seu comparant, nullo a nobis jure retrahi: sed propria firmitate possessas, etiam ad posteros suos dominii perpetui darabilitate dimitti.

2. Imp. VALENT. & VALENS AA. ad Flavianum Com. R. P.

Hi, quos commoditas privata rei praediorum ad ea postulanda sollicitat, adeant tuae dignitatis officium, & modum suae deliberationis indicent per libellos: certumque habeant, quod unaquaque villa cum eo onere, vel forma, cui nunc habetur obnoxia, ad novi domini jura migrabit: ut si 2 quid adjecerit sumtus cura, vel solertia, quicquid mancipiorum, vel pecoris accreverit, capitationis, aut canonis augmenta non patiantur, sed solis dominis, heredibusque dominorum sit cessura felicitas. † Si quis autem in annis singulis 3 non solverit debitum ex re ipsius, quod in reliquis remansisse claruerit, sine aliquibus dependere cogetur induciis. † Sane si quem postea minus idoneum factum esse constet, nec ita, ut expedit, rationem reddere pensionis: res, quas ex nostris rebus acceperat, ad aliam 4 idoneum jure, quo sancimus, transferentur: nec tamen decoctoris cujusque reliquis 5, qui novus accedit, onerabitur.

3. Imp. GRAT. & VALENT. AA.

Quicumque possessionem rei privatae nostrae acceptam suo nomine, vel jure perpetuo, & vel titulo conductionis ei crediderit esse tradendam, qui pensare utilitatem patrimonii nostri solvendo non valeat: is 6 pro eo, quem succedaneum sarrogavit, perpetuae solutioni statuatur obnoxius.

4. Idem ad Orebium.

Universi fundi templorum ad Rationalium rei privatae sollicitudinem, curamque pertineant: atque ab his anniversariis solutionibus postulatis, peculiari (ut semper fuit) studio defendantur.

5. Idem ad Nebridium.

Ufus aquae, quae fundorum nostrorum utilitatibus serviebat, plurimorum dicitur usurpatione sublatus: idque procuratorum 7 conniventia, vel dissimulatione perfectum, ut agrorum fertilitas destituta, nullos fructus cultoribus praestet. Quia igitur satis injustum est, statum florentis ante patrimonii, aridae sitis molestia fatigari: ad meatus pristinos universum aquae motum, temporis praescriptione submota, praecipimus revocari.

6. Imp. ARCADIVS.

Eum, qui collegio, vel curiae, vel burgis, ceterisque corporibus per xxx. ann. sine interpellatione servierit: res dominica, vel intentio privata non inquietabit, si colonatus, vel inquilinatus quaestionem movere tentaverit: sed in curia, vel in corpore, in quo servierit, remaneat. Dat. iiii. Kal. Jul. *Mediolan.* STILICHONE & AURELIANO COSS. 400.

7. Imp. THEOD. & VALENT. AA. ad Eudexium.

Nemo 8 demto canone ad comparationem dominicae possessionis accedat. Quod si quis in posterum ad interdictum contractum accesserit, eum volumus pretia 9 perdere perpetuo: nec expensarum, vel melioratae rei fructuum exactioni compensationem opponere: nec temporis sibi met contra (nostra) commoda praescriptione, (excepto vetustatis 10 auxilio,) blandiri: Palatinum etiam officium, si quoquo modo contractus ejusmodi fuerit celebratus, vel si talem petitionem instruxerit, quinquaginta pondo auri poenae nomine inferre privato nostrae mansuetudinis arario: nulla liberalitate nostrae clementiae, nulla sanctione contra tanta rei privatae commoda valitura, licet adnotatio, vel divina pragmatica sit, quae contra vetita canonem vendere concedat, vel poenam Palatino remittat officio. Dat. xiiii. Kal. Jun. *Constantinopoli*, ANATOLIO V. C. COSS. 440.

T I T. LXVI.

DE FUNDIS ET SALTIBUS REI DOMINICAE.

1. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. ad Dripatium.

Si quis ovium, vel equarum greges in saltus rei dominicae alienus immiserit: fisco illico vindicentur. Quod si venalis procuratorum conniventia, ut id deinceps tentetur, admiserit: eos gravissimo jubemus supplicio subiacere.

2. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. ad Paulum Comitem dominicae rei.

Si qua 1 loca ad sacrum dominium pertinentia cujuslibet temeritas occupaverit: secundum veteris census fidem in sua jura retrahantur, rescriptis per obreptionem impetratis, & praescriptione longi temporis, & novi census praedictis in hac causa submovendis. Neque enim aut precatio colorata, aut incubatio diuturna, aut novella professio, proprietatis nostrae privilegium 2 abolere poterunt. Dat. v. Kal. Apr. CP. ARCAD. IV. & HONORIO III. AA. COSS. 396.

T I T. LXVII.

DE AGRICOLIS ET MANCIPIIS DOMINICIS, VEL FISCALIBUS REI PUBLICAE, VEL PRIVATE.

1. Imp. CONSTANTIN. A. ad Constant. PP.

Nullus omnino originalis colonus 1 rei privatae nostrae ad aliquos honores, vel quaelibet alia civitatis munera devocetur. Non enim civitatum ordinibus, & ceteris, ex quibus pro multitudine fieri nominationes oportet, per omnia florentibus ad hae suprema praedia injuriosa nominatione descendendum est.

(4.l.7.in pr.sup.de exactor.tribut.lib.10.t.19.l.1.in pr.inf.de collat.fund.fisc.h.lib.t.73. (5.l.ult.sup.de his qua ex publ.collat.lib.10.t.73.

TIT. XLV. (1.l.ult.sup.ne fiscus rem, quam vendidit, evincat.lib.10.t.5.l.6.sup.de fund.patrimon.h.lib.t.61.2.l.16.in pr.sup.de omni agro deserto.h.lib.t.58. (3.l.4.sup.de fundis patrimon.h.lib.t.61 (4.l.13.sup.de omni agro deserto.h.lib.t.58. (5.l.11.in fn.sup.de t.l.ult.in pr.sup.de censib.h.lib.t.57. (6.l.47.in fn.ff.de jure fisci.

(7.v.l.ult.sup.de condit.in publ.horreis.lib.10.t.26. (8.l.2.sup.sine censu, vel reliquis. (9. Adde l.7.sup.de agric. & censibus h.lib.tit.47. (10.l.ult.sup.de fundis patrimon.h.lib.t.61.

TIT. LXVI. (1.l.ult.sup.ne rei domin.vel templo. (2.v.l.2.sup.de praeser.30.vel 40. annor.

TIT. LXVII. (1.l.5.inf.h.t.l.ult.§.1.ff.ad municip.l.5. §.11.ff.de jure immunit.

2. Idem A. Januario PP.

Colonos nostros, qui privati sunt, vel ad ratiocinia gerenda, vel ad colendos agros idonei, terrahi jubemus, ac tantum colendis nostris rebus addici: quin etiam in posterum observari, ne quis eorum rem privatam cujusquam gerendam, aut aliquid administrandum suscipiat.

3. Idem A. ad Equitium Magistrum equitum & peditum.

Servi, atque coloni, & eorum filii, vel nepotes, vel quicumque de fundis, ac possessionibus nostris clanculo ad officia convolaverint diversa: reddantur, etiam si armata habuerint sacramenta militiæ. Nos enim etiam eos discingi jubemus, ac reddi, qui protectorum fuerint nomen adepti.

4. Imppp. GRAT. VALENT. & THEOD. AAA. ad Florum.

Ex ingenuo, & colonis, ancillisque 2 nostris natos, natalve, origini, ex qua matres eorum sunt, facies deputari.

5. Imppp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. Cynegio PP.

Dominicos 3 colonos, neque ad descriptionem 4 patimur devocari, neque extraordinarias pati functiones: maxime cum adversus consuetudinem memoratis onera dicantur inferri.

6. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Valerio PP.

Quoties alicui colonorum agrum privati patrimonii nostri placuerit venumdari; non unus tantum, qui forte confortibus suis gravis, ac molestus existat, sed alii quoque duo, vel plures ex simili origine, ac jure venientes, in supradicta emtione foeciantur.

T I T. LXVIII.

DE PRÆDIIS TAMIACIS, ET DE HIS, QUI EX COLONIS DOMINICIS, ALIISQUE LIBERÆ CONDITIONIS PROCREANTUR.

1. Imp. ZENO A. (Chiferoti PP.)

Si liber 1 colonus, vel colona libera Tamiaco, vel Tamiacæ matrimonii jure copuletur: filii, vel filix ex hujusmodi conubertio procreati, vel procreatæ, colonis dominicis adnectentur: si autem adscriptivus, vel servus alienus colonam, vel ancillam dominicam ducat in uxorem, vel adscriptitia, vel ancilla colono, vel servo nubat dominico, & ex hujusmodi conjunctionibus nati sunt liberi: veterum 2 legum jus tenere sancimus.

2. Idem Sebastiano PP.

Meminimus, pragmaticam sanctionem jussisse fundos Tamiaci juris in provinciis positos, necnon etiam possessiones *Gomaticii saltus* sub certa forma, salvo scilicet canone & tributariis collationibus, iisdem Prædiis impositis, volentibus distrahi, quatenus quicquid ex pretiis memoratorum fundorum possit restitui, publico inferatur. Sed licet per eandem sanctionem hujusmodi venditionum contractibus plenissima delata sit cautio, atamen perpetuæ emtionis securitati consulentes, hujus etiam perpetuæ Constitutionis auctoritate muniri eosdem emtores præcipimus.

T I T. LXIX.

DE DIVERSIS PRÆDIIS URBANIS ET RUSTICIS TEMPLORUM ET CIVITATUM, ET OMNI REDITU CIVILI.

1. Imp. JULIANUS A. Attico.

Pro ædibus, quas nonnulli 1 in solo Reipublicæ extruxerunt, placitam præstare pensionem cogantur.

(2.l.16.l.21.l.ult. sup. de agric. & censit. h. lib. t. 47. (3.l.1. sup. h. t. 4. Adde l.1. sup. de agric. & censit. h. lib. t. 47. l.1. sup. ne rusticani, h. lib. s. 54.

TIT. LXVIII. (1.l.18. sup. de agric. & censit. (2.l.21. sup. d. t.

TIT. LXIX. (1.l.2. §. 17. ff. ne quid in loco pubb.

2. Idem A. Secundo PP.

(Pamphilix) etiam civitates, & quæcumque alia, quicquid sibi acquirant, id firmiter habeant.

3. Impp. ARCAD. & HONOR. AA.

Restaurati moenium 2 publicorum tertiam portionem ejus canonis, qui ex locis, fundisve Reipublicæ annua præstatione confertur, certum est satis posse sufficere. Dat. 111. Non. Jul. *Mediol.* OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

4. Idem AA.

Eos, qui auctione prima fundorum juris patrimonialis, sive templorum possessores effecti sunt, vel fuerint 3, firmum dominium tenere decernimus, ne ulterius vacillet uniuscujusque possessio: sed teneat quisque jus proprium, quod dato pretio roboratum est, vel fuerit.

5. Imp. VALENTINIANUS A.

Si qui ex titulo donationis, vel emtionis, sive ex alio quolibet titulo possessiones, vel domus, vel ergasteria juris dumtaxat civilis, quæ hujus juris esse vere probantur, cujuslibet civitatis, & præcipue hujus æternæ urbis, cui majorem debemus favorem, tam civilis (ut dictum est) juris, quam etiam agonotheticas possessiones, a Consulatu Ausonii, & Olybrii, demto 4 civili canone acceperunt: eos impositum eis canonem juxta fidem publicorum monumentorum civitatis, ad quam eadem res pertinerint, præbere jubemus. Nam si privati juris debita non patimur denegari, multo magis præbenda sunt civitatibus, quæ jure debentur: cum sufficiat 5 possessoribus, quod apud eos dominium in perpetuum ex nostra liberalitate permaneat. Si quæ tamen possessiones juris civilis canonem privatis largitionibus in præsentem præbent, vel numquam ademtum, vel postea impositum, ad hanc iussionem non pertinebunt, sed privato æratio canonem, quem nunc agnoscunt, inferre ex more debebunt, dominio firmiter apud eos, successoresque eorum, & detentatores pari modo permanente. Dat. xv. Kal. Feb. *Constant.* MARTIANO A. I. COS. 451

6. Imp. ZENO A. Æliano PP.

Hac in perpetuum valitura Lege sancimus, Nicensium civitati, seu habitatoribus ejus, tam jus exactiois XL solidorum annui canonis civilis redditus ad suam patriam pertinentis, & possessoribus, id est, Callimacho, & Eliburno, necnon Emptorio, & Veratorio, (cum Epotio, eorum sub territorio) Apamenz civitatis constitutis, ex nuper lapsa tertia indictione cum ipsa restitui: quam, si quid, ex quo sanctio Martiani divæ memoriæ lata est, ad ejusdem civitatis præjudicium gestum est, infirmari, & quod ex eadem provisione civitatibus delatum, interea qualibet occasione minutum est, ex auctoritate constitutionis nostræ Serenitatis, eisdem Civitatibus redhiberi: ita ut nec judiciaria auctoritas, nec Imperiale rescriptum, quacumque videlicet adjunctione munitum, sæpe dictæ generalis Legis vires possit infringere. Quod si quis aliter fecerit, pœna gravi plestetur.

T I T. LXX.

DE LOCATIONE PRÆDIORUM CIVILIVM (VEL) FISCALIVM, SIVE TEMPLORUM, SIVE REI PRIVATE, (VEL) DOMINICÆ.

1. Imppp. GRAT. THEOD. & ARCAD. AAA. ad Florum PP.

Divi Patris nostri aperta præceptione cavetur, fundos ex re privata nostra ita tradi perpetuariis, ut periculo 1 collocantium, officiorumque tradantur. Neque enim quicquam poest ex devotionis plenitudine vacillare, si apparitione judiciaria, & fundi

(2.l.11. sup. de operib. publ. (3.l.6. sup. de fundis patrimon. h. lib. t. 61. (4.l.ult. sup. de fundis rei privat. h. lib. t. 65. (5.l.6. sup. de fundis patrimon. h. lib. t. 61.

TIT. LXX. (1.l.7. in fin. sup. de fundis patrim. h. lib. t. 61.

idoneis attributi sunt, & inde fiscalis indemnitatis idonea fidejussione est munita: quorum si alterum, vel utrumque neglectum est, quæ ex hoc titulo pensatio canonica desideratur, ex officiorum facultatibus servetur.

2. Iidem AAA. Nibridio.

Fundi Reipublicæ ab his, qui (nec) titulo conductionis eos detinent 2, quique meliores cultu patrocinante reddiderint: nec nostrarum quidem sanctionum, (si forte quispiam per surreptionem meruerit,) nutibus auferantur juxta Legem veterem: semel tantum licentia faciendæ adjectionis indulgetur.

3. Imp. HONOR. & THEOD. AA.

Loca omnia, fundive Reipublicæ, propositis prius libenter editis, dehinc ubi in eum canonis modum contendendum augmento succreverint, ut extendi ultra, aut superari alterius obligatione non possint, perpetuariis conductoribus locentur.

4. Iidem AA. Minervio Comiti R. P.

Congruit æquitati, ut veteres possessores fundorum publicorum novis conductoribus præferantur 3, si facta (nobis) per alios menta suscipiant.

5. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Volusiano PP.

Prædia domus nostræ, si semel jure perpetuo, vel nostræ præceptione, vel auctoritate illustris viri comitis ærarii privati, apud aliquem fuerint, vel jamdudum sint collata, ad alium transferri perpetuarium 4 non oportet. Aperte enim definimus hoc edicto, ut a perpetuario nunquam possessio transferatur, etiamsi alteri eam Imperator, vel exoratus, vel sponte donaverit, sive adnotatione, sive pragmatica: cui si forte contra perpetuarium vir illustris Comes privatarum rerum dum allegabitur, acquiescet, & de proprio ipse centum libras auri, & alias centum fisci juribus palatinum inferre cogatur officium: nec tamen post allegationem habebit hujusmodi jussio firmitatem, sed nec locabitur alteri, licet ingenti superari videatur augmento possessio. Jure igitur perpetuo publici contractus firmitate perpetuarius securus sit: & intelligat, neque a se, neque a posteris suis, vel his, ad quos ea res vel successione, vel donatione, sive venditione, vel quolibet titulo pervenerit, esse retrahendam. † Sane, quia non ex omni parte excludenda est largitas principalis, rem divinæ domus suæ Imperator, si velit, donabit ei, qui eam possidet, jure perpetuo: sive ipse jam meruerit, sive cujuslibet tituli jure successerit, videtur enim suam concedere pensionem: non alteri nocere liberalitas, quæ possidentem jure perpetuo dominum eum vult vocari. Sane si quis non perpetuo jure, sed ad tempus locatam, ab illustri viro Comite rerum privatarum possessionem videtur adeptus: non erit obstaculo Principali largitati, si voluerit in alterum donationem transferre, quod ad definitum tempus alter forte conduxit. Si vero pro tali prædio ab altero conductore offeratur, & augmentum, sit in arbitrio conductoris prioris, cui res ad tempus locata est, ut si ipse, quod alter adjecit, obtulerit, maneat penes eum temporalis illa conductio. si vero idem hanc ipsam rem aliquando meruerit jure perpetuo possidere; habebit (&) ipse superius expressam perpetuam firmitatem.

TIT. LXXI.

DE CONDUCTORIBUS, ET PROCURATORIBUS, SIVE EXACTORIBUS PRÆDIORUM FISCALIUM DOMUS AUGUSTÆ.

1. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Basso PP.

Conductores hominesve Augustissimæ domus nostræ, quoties de causa ad domum regiam pertinente aliquid quæstionis emergerit: non aliter, quam ex legum ordine, (quibus similiter omne hominum genus tenetur,) vel excipiant, vel inferant actiones:

(2. l. 1. in pr. ff. si ager vectigal. (3. l. ult. vers. si vero infr. h. t. (4. l. 6. supr. de fundis patrimon. h. lib. sit. 61. (5. l. 4. supr. h. t.

nec aliorum litigatorum negotio intercedant: nec sententia judicantium, aut illicito patrocinii sui fomite jura conturbent: nullo executionis suæ turbulentum ministerium audeant commodare: non privatis se negotiis, non publicis misceant: nec quiescentem domum delatio ulla sollicitet, ne eos inconsulta pertinaciaz sero pœniteat. Gravior enim pœna constituenda est in hos, qui nostri juris sunt, & nostra debent custodire mandata. Dat. Prid. Non. Mart. Ravenna, THEODOSIO XII. & VALENTINO II. AA. COSS.

TIT. LXXII.

QUIBUS AD CONDUCTIONEM PRÆDIORUM FISCALIUM ACCEDERE NON LICET.

1. Imp. ARCADIUS & HONORIUS AA. Nestorio Com. R. P.

Nullus i palatinorum, qui in officio rei nostræ privatæ militant, conductionis nomine vel per se, vel per quamlibet personam possessionum hujusmodi conducendarum habeat facultatem: cum neque militi, neque curiali hoc faciendum permitimus. Dat. vi. Kal. Aug. VINCENTIO & FRAVITTA COSS. 401.

TIT. LXXIII.

DE COLLATIONE FUNDORUM FISCALIUM, VEL REI PRIVATÆ, VEL DOMINICÆ, VEL CIVITATIS, VEL TEMPLI.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Firmino Com. S. L.

Ordinariorum i Judicum officiis, necnon ipsis Rectoribus Provinciarum, auctores, sive conductores dominicos conveniendi licentiam damus: ita tamen, ut rationalibus privatæ rei ad exigenda fiscalia debita immineant.

2. Iidem AA. Messalæ PP.

Palatinos, qui 2 a viro illustri Comite rerum privatarum cum publicis literis destinantur ad commotionem judicis, quo facilius ex prædiis rei nostræ conferantur debita pensiones, cum summa degere præcipimus disciplina: de quorum nominibus, si temere versati fuerint, ad sublimitatem tuam referri per ordinarios iudices oportebit, ut in eos severissime vindicetur.

3. Iidem AA. & THEOD. A. Petronio PP.

Omnia prædia tam ea, quæ in re privata olim detinentur, quam illa, quæ ex proscriptorum bonis ad fiscum sunt devoluta: eatenus ab hujusmodi privilegiis & excusationibus submoveantur, ut omnes species annonarias, cursitationes etiam debitas, atque integram opinionem sciant esse solvendam.

TIT. LXXIV.

DE PRIVILEGIIS DOMUS AUGUSTÆ, VEL REI PRIVATÆ, ET QUARUM COLLATIONUM EXCUSATIONEM HABENT.

Ad extraordinaria munera, vel superindicta etiam fiscalis possessor non cogitur.

1. Imp. CONSTANTINUS A. ad Italicum.

Privatas possessiones nostras ab universis muneribus fordidis i placet immunes esse: neque earum conductores, neque colonos ad extraordinaria munera, vel superindictiones aliquas conveniri. Datum VIII. Kalend. Februar. Bononiæ, PLACIDO, & ROMULO COSS. 347.

2. Imp. VALENT. A.

Rem privatam nostram, levandorum 2 provincialium causa canonicas necessitates ea conditione, qua cunctos volumus sustinere: sed excessit occasio jussionem: quandoquidem non locis solitis frumenta, quæ sunt ex diversis saltibus convehenda, trahantur, sed eo usque portentur, quo grave 3 atque damnosum est provehere. Proinde spectabilis sinceritas tua remanentes in iisdem locis implere faciat proprias functiones, quibus antea frumenta præbebant.

TIT. LXXI. (1. Adde l. 3. §. 17. in fin. ff. de SC. Silan.

TIT. LXXII. (1. Adde l. ult. supr. de rescind. vend.

TIT. LXXIII. (1. l. ult. in pr. supr. de col. lat. fundor. patrimon. h. lib. tit. 64. l. 6. in fin. supr. de exact. tribut. l. 10. tit. 19. (2. l. 2. l. 3. supr. de canone largit. lib. 10. tit. 23.

TIT. LXXIV. (1. l. 15. supr. de excusat. mun. lib. 10. tit. 47. (2. l. 4. supr. de exact. tribut. lib. 10. tit. 19. (3. v. l. 3. supr. de annon. & tribut. l. 10. tit. 16.

3. Imp. HONOR. & THEODOSIUS AA.

Pro tyronibus in corporibus postulatis pretia conferri ex fundis perpetuariis nostræ rei privatæ præcipimus.

4. Idem AA. Asclepiodoto PP.

Abst, ut nos instructiones viæ publicæ, & pontium stratarumque opera titulis majorum Principum dedicata inter 4 fordidâ munera numeremus. Igitur ad instructiones 5, reparationesque itinerum pontiumque, nullum genus hominum, nulliusque dignitatis, ac venerationis meritis cessare oportet. † Domus 6 etiam divinas tam laudabili titulo libenter adscribimus. Dat. xv. Kal. Mart. CP. ASCLEPIODOTO & MARINIANO COSS. 423.

5. Imp. THEOD. & VALENT. AA.

Flaviano Præfesto Prætorio.

Excepto 7 patrimonio pietatis nostræ, cujus 8 quidem redditus necessitatibus publicis frequentissime deputamus: universos possessores functiones in superindictis titulis absque ullius beneficii exceptione agnosceret oportere censemus. Dat. xiiii. Kal. Maji Ravennæ, BASSO & ANTIOCHO COSS. 431.

TIT. LXXV.

DE GREGE DOMINICO.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Cæsario PP.

Propositis edictis sublimis magnificentia tuæ, minimi, maxime moneantur, ut sciant singulas libras auri ex propriis facultatibus eruendas pro singulis equis, vel equabus, sive Hermodenianis, sive Palmatis: nisi sponte eos obtulerint: in his vero, quos ex aliis gregibus occupatos esse constiterit, sex auri uncias fisci iuribus inferendas. Dat. Frid. Kal. Dec. Constantinop. OLYBRIO & PROBINO COSS. 395.

(4. l. 7. in fin. supr. de sacros. eccles. (5. d. l. 7. l. 1. supr. de fund. patrim. (6. d. l. 7. (7. l. 15. supr. de excusat. muner. (8. Adde l. ult. in fin. inf. de suppressis h. lib. tit. 77.

TIT. LXXVI.

DE PALATIIS, ET DOMIBUS DOMINICIS.

1. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Joanni Comiti rerum privatarum.

Consecratas nobis ædes, id est, inclyta palatia, ab omni privatorem i usu, & communi habitatione excipimus.

TIT. LXXVII.

DE CUPRESSIS EX LUCO DAPHNENSI, VEL PERSEIS PER ÆGYPTUM NON EXCIDENDIS, VEL VENDENDIS.

1. Imp. ARCAD. & HONOR. AA. Sylvano Com. R. P.

Si quis Daphnensis luci in Syria, vel Perseis in Ægypto arbores comparaverit, quinque libras auri noverit se esse multandum: non minore dispendio & illo feriendo, qui vendere arbores ausus fuerit, quas non licet emtoribus comparare.

2. Imp. THEOD. & VALENT. AA. Eudoxio Præfesto Prætorio.

Omnes iudices cujuscumque dignitatis sciant, posthac, absque permisso Magnitudinis tuæ, arborem ex Daphnensi luco Antiochenæ civitatis præcidendi, vel quolibet modo lapsas transfereendi licentiam sibi licere contendat. At, ne solatio antiquitus ei concessio privari per omnia videatur: pro eo, quod ei cupressum excidere denegatur, unam libram auri cum de i privatis nostris largitionibus accipere decernimus: quinquaginta librarum auri condemnatione hujus legis temeratore plectendo.

TIT. LXXVI. (1. l. 17. supr. de operib. publ.

TIT. LXXVII. (1. Adde l. 1. supr. de metallar. h. lib. tit. 6. l. ult. supr. de privil. dom. August.

LIBER DUODECIMUS

TIT. I.

DE DIGNITATIBUS.

De feminis.

1. Imp. ALEXANDER A. Severinz.

SI, ut proponitis, & avum Consularem, & patrem Prætoriam virum habuistis, & i non privata conditionis hominibus, sed clarissimis nupseritis: claritatem generis retinetis. sine die & Consule.

De his, qui ad dignitates non admittuntur.

1. Imp. CONSTANTINUS A. Volusiano P. P.

Neque famosis 2, & notatis, & quos scelus, aut vitæ turpitudine inquinat, & quos infamia ab honestorum coetu segregat, dignitatis portæ patebunt.

De majori dignitate adeptæ.

3. Idem A. ad Nuphidum P. P.

Major dignitas nulli debet circa prioris 3 dignitatis, seu militiæ privilegia præjudicium facere. Dat. v. Kal. Marr. Sirmii, CONSTANTINO A. v. & M. LICINIO CC. COSS. 319.

De Senatoribus.

4. Imp. CONSTANTINUS & CONSTANS

AA. Philippo.

Senatorum substantias, quas in diversis locis, & provinciis possident, & homines eorum, tam a 4 temonariis oneribus conferendis, quam a ceteris præstationibus, quas Iudices describunt, necnon etiam ab omnibus sordidis muneribus extraordinariisque, & vilioribus liberis esse præcipimus: nullaque forte constringi functionis indignæ.

5. Idem A. ad Clearchum.

Nemo Præfesto urbis, citra præceptionem, vel scientiam nostram, ulli muneri subjuget 5 Senatorem: nemo Curiam nostram immani pulset injuria. Si quid enim Senatoria præditi dignitate fuerit forte mandandum: nostro id iudicio reservandum est: sit namque dignitas, quæ nobis iubentibus sustinetur.

De his, qui ad dignitates non admittuntur.

6. Idem A. Orphito.

Ne quis ex ultimis negotiatoribus, vel monetariis, adjectisque officiis, vel deformibus ministeriis, vel stationariis, omnique officiorum fæce, diversisque partibus, turpibus lucris, aliqua 6 frui dignitate pertentet, sed & si quis meruerit, repellatur: repressos autem etiam propriis reddi consortiis oportebit.

De Senatoribus.

7. Idem A. ad Senatam.

Quoniam diversi iudices nonnulla opera in quibusdam existimant urbibus extruenda, ad 7 hujusmodi necessitatem Senatorum substantia non vocetur. Dat. v. Non. Maji, TAURO & FLORENTIO COSS. 361.

8. Imp. JULIANUS A. Sallustio P. P.

Jus Senatorum, & auctoritatem ejus ordinis, (in quo nos quoque ipsos numeramus), necesse est ab omni injuria defendere. Dat. Non. Februar. Constantinop. MAMERTINO & NEVITA COSS. 362.

De filiis libertorum.

9. Idem Julianus.

Libertinorum 3 filios adipisci clarissimam dignitatem non prohibemus.

TIT. I. (1. l. 13. infr. h. l. 8. ff. de senator. l. 3. supr. de murileg. lib. 11. tit. 7. (2. l. 1. supr. de his qui non implet. stipend. lib. 10. tit. 54. l. un. supr. de infamib. lib. 10. tit. 57. l. 2. ff. de offic. adsess. l. 1. in pr. ff. ad leg. Jul. de vi priv. (3. l. 11. supr. de excusat. muner. lib. 10. tit. 47. l. 3. infr. de primicer. h. lib. tit. 7. l. 3. infr. de silentior. h. lib. tit. 16. (4. Adde l. 7. infr. h. l.

(5. l. 14. infr. cod. (6. Adde l. un. infr. negotiat. ne militent. h. lib. tit. 35. (7. l. 4. supr. h. l. (8. Confet. l. un. supr. ad leg. Visell.